

Dış kapak

İç kapak

(TED LOGOSU)

TÜRK EĞİTİM DERNEĞİ

OKULLARDA ŞİDDETİN
ÖNLENMESİ, MEVCUT
UYGULAMALAR VE SONUÇLARI

Editör: Doç. Dr. Selahattin GELBAL

30 Kasım 2006

İçindekiler

Mesajlar

Açılış Konuşmaları

1. Sayın Prof Dr. Berrin AKMAN (Bilim Kurulu Başkanı)
2. Sayın Selçuk PEHLİVANOĞLU (Genel Başkan)
3. Sayın Prof. Dr. Nejat BİRİNCİ (MEB Müsteşarı)

Ödüller

1. Sayın Prof. Dr. Süleyman Çetin ÖZOĞLU (Eğitim Bilim Ödülü)
2. Sayın Prof. Dr. Süha SEVÜK (Eğitim Hizmet Ödülü)
3. Sayın Doç. Dr. Tuncay ERGENE (Eğitim Araştırmalarını Özendirme Ödülü)
4. Sayın Yrd. Doç. Dr. Bahri ATA (Eğitim Araştırmalarını Özendirme Ödülü)
5. Sayın Gülseren GÜVER (Bilim Kurulu Özel Ödülü)

I. OTURUM: Okullarda Şiddetin Önlenmesi

1. Dr. Ruhi KILIÇ (Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürü): *Okullarda Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması.*
2. Gülseven GÜVER (NTV Eğitim Editörü): *Basında Şiddet.*
3. Nurullah ÖZTÜRK (RTÜK İzleme ve Değerlendirme Daire Başkanı): *Basında Şiddeti Önlemeye Yönelik RTÜK'ün Çalışmaları.*
4. Ercüment YILMAZ (Ankara İl Emniyet Müdürü): *Okullarda Şiddetin Önlenmesine Yönelik Ankara Emniyet Müdürlüğü'nün Yaptığı Çalışmalar.*
5. Prof. Dr. Selahiddin ÖĞÜLMÜŞ (TED Bilim Kurulu Üyesi, A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi): *Okullarda Şiddet ve Önlenmesi.*

Soru ve Yanıtlar

II. OTURUM: Okullarda Şiddeti Önlemeye Yönelik Uygulamalar (Ankara)

1. Murat Bey BALTA (Ankara İl Milli Eğitim Müdürü): *Okullarda Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması.*
2. Elif ÇORUHLU (Ankara Altındağ Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürü) *Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması Çalışmaları.*
3. Dr. Fatma ÖNALAN AKFIRAT (Ankara Dikmen Endüstri Meslek Lisesi Öğretmeni) *Dikmen Endüstri Meslek Lisesi'nde Şiddeti Önlemeye Yönelik Çalışmalar*
4. Berfin URAL (Ankara Kemal Yurtbilir İşitme Engelliler Meslek Lisesi Rehber Öğretmeni) *Özel Eğitim Okulu Olan Kemal Yurtbilir İşitme Engelliler Meslek Lisesinde Bir Uygulama*

Soru ve Yanıtlar

III. OTURUM: Okullarda Şiddeti Önlemeye Yönelik Uygulamalar (İstanbul ve İzmir)

1. Güner ERGENÇ (İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü Şube Müdürü) *İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü'nce Öğrencilerin Şiddet Duygusundan Arındırılması ve Şiddet Ortamlarından Uzak Tutulması Amacıyla Yapılan Çalışmalar*
2. Kamil AYDOĞAN (İzmir İl Milli Eğitim Müdürü) *İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün Şiddetin Önlenmesi İçin Yaptığı Çalışmalar*
3. Zekeriya ÇİFTLİKLİ (İzmir Misak-1 Milli İlköğretim Okulu Müdürü) *İzmir İli Okullarında Şiddetin Önlenmesine Yönelik Çalışmalardan Örnekler*
4. Abdülkadir YILDIZ (İzmir Buca Rehberlik Araştırma Merkezi Müdürü) *Buca Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü'nün Şiddetin Önlenmesine Ve Eğitim Kalitesinin Yükseltmesine Yönelik Yaptığı Çalışmalar*

Soru ve Yanıtlar

Açılış Konuşmaları ve Ödül Törenleri

Mesajlar

Açılış Konuşmaları

1. Sayın Prof Dr. Berrin AKMAN (Bilim Kurulu Başkanı)
2. Sayın Selçuk PEHLİVANOĞLU (Genel Başkan)
3. Sayın Prof. Dr. Nejat BİRİNCİ (MEB Müsteşarı)

Ödüller

1. Sayın Prof. Dr. Süleyman Çetin ÖZOĞLU (Eğitim Bilim Ödülü)
2. Sayın Prof. Dr. Süha SEVÜK (Eğitim Hizmet Ödülü)
3. Sayın Doç. Dr. Tuncay ERGENE (Eğitim Araştırmalarını Özendirme Ödülü)
4. Sayın Yrd. Doç. Dr. Bahri ATA (Eğitim Araştırmalarını Özendirme Ödülü)
5. Sayın Gülseren GÜVER (Bilim Kurulu Özel Ödülü)

Açılış ve Ödül Töreni

Sunucu

Sayın Başkanım, Sayın Müsteşarım, Saygıdeğer Konuklarımız ve Değerli Basın Mensupları, 2005 yılı TED Eğitim Hizmet, Eğitim Bilim ve Eğitim Araştırmalarını Özendirme ve TED Bilim Kurulu Özel Ödülleri'yle Okullarda Şiddetin Önlenmesi, Mevcut Uygulamalar ve Sonuçları Toplantısı'na hepiniz hoş geldiniz. Törenimize başlamadan önce Ulu Önder Atatürk, silah arkadaşları ve eğitim şehitleri anısına hepinizi bir dakikalık saygı duruşuna ve ardından İstiklal Marşı'na davet ediyorum. *Saygı duruşu ve İstiklal Marşı*

Teşekkür ederim. Toplantımıza telgraflarıyla katılan Sayın Bakanımız, Müsteşar Yardımcısı ve Genel Müdürümüzün mesajlarını okumak istiyorum.

Mesajlar

“Düzenlediğiniz ödül töreniyle toplantıya programlarının yoğunluğu nedeniyle katılamıyorum. Davetinize teşekkür eder, bu onur gününde sizleri, Bilim, Hizmet ve Özendirme Ödülü alan eğitimcilerimizi yürekten kutlar, toplantıda alınacak kararların okullarımızın huzur ve güven içerisinde eğitim yapmalarına önemli katkıları olacağı inancıyla değerli konuşmacılara ve organizasyona katkıda bulunanlara tebriklerimi, tüm katılanlara selam ve sevgiler sunarım.”

*Doç. Dr. Hüseyin Çelik
Milli Eğitim Bakanı*

“Nazik davetinizi aldım. Teşekkür ederim. Yurtdışında olduğumdan dolayı katılamıyorum. Katılanlara sevgi ve selamlarımı iletiyorum.”

*Salih Çelik
Milli Eğitim Bakanlığı
Müsteşar Yardımcısı*

“Düzenlemiş olduğumuz Okullarda Şiddetin Önlenmesi, Mevcut Uygulamalar ve Sonuçları Toplantısı'na yurt dışında olmam sebebiyle katılamıyorum. Saygı ve sevgi dilekleriyle”

*Ömer Balıbey
Milli Eğitim Bakanlığı
Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi
Genel Müdürü*

Değerli Konuklarımız, okulda şiddet olaylarının giderek artması, dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi ülkemizde de önemli bir sorun haline gelmiştir. Okulda şiddet olaylarının önlenmesi için toplumun farklı kesimlerine, özellikle sivil toplum kuruluşlarına önemli roller ve sorumluluklar düşmektedir. Bu amaçla Türk Eğitim Derneği olarak düzenlediğimiz Okullarda Şiddetin Önlenmesi, Mevcut Uygulamalar ve Sonuçları Toplantısı'na geçmeden önce 2005 yılı Türk Eğitim Derneği Eğitim Hizmet, Eğitim Bilim, Eğitim Araştırmalarını Özendirme ve TED Bilim Kurulu Özel Ödülleri sahiplerine takdim edilecektir. Ödül törenine geçmeden önce şimdi yorumunu sizlere bırakacağımız görüntüleri hep beraber izleyelim lütfen.

Değerli Konuklarımız, şimdi açılış konuşmalarına geçiyoruz. Açılış konuşmasını yapmak üzere TED Bilim Kurulu Başkanı Sayın Prof. Dr. Berrin Akman'ı sahneye davet ediyoruz.

Prof. Dr. Berrin AKMAN

Sayın Müsteşarım, Sayın Başkanlarım, Değerli Katılımcılar, Basın Mensupları ve Sevgili Öğrenciler, TED Bilim Kurulu adına hepinize hoş geldiniz diyorum. 1976 yılında Türk Eğitim Derneği bünyesinde kurulan TED Bilim Kurulu, 30 yılı aşkın süredir düzenlediği toplantılarla, çıkardığı yayınlarla, süreli yayınlarla da ülkemizde bilimin ve bilimsel düşünmenin yaygınlaşmasına katkıda bulunmaktadır. Düzenlenen bu toplantıların amacı, eğitimin güncel ve önemli olan konularını, uzmanlarla birlikte bir platformda enine boyuna tartışıp irdelemek, sonuçlar ve öneriler sunmaktır. TED Bilim Kurulu aynı zamanda 1978 yılında değerli eğitimci Hıfzı Rahman Öymen'e verilen TED Eğitim Hizmet Ödülü'yle de bu alanda çalışmalarını sürdüren araştırmacılara, bilim adamlarına teşekkür etmektedir.

Bu yıl da TED Eğitim Hizmet, TED Eğitim Bilim, TED Eğitim Araştırmaları Özendirme Ödülleri verilecektir. Bu yıl Bilim Kurulumuz ilk defa bilim insanları dışında, kendi alanlarında eğitime destek veren kişilere de Bilim Kurulu Özel Ödülü vermeyi uygun bulmuştur. Bu yıldan itibaren akademisyenler dışında, kendi alanlarında eğitime destek veren kişilere de bu ödül verilecektir. Ben sözü daha fazla uzatmak istemiyorum. Başarılı bir toplantı diliyorum. Ödül alan herkesi tebrik ediyorum. Saygılar sunuyorum.

Sunucu

Sayın Prof. Dr. Berrin Akman'a teşekkür ediyoruz. Değerli Konuklarımız, 2005 yılı Türk Eğitim Derneği Eğitim Hizmet, Eğitim Bilim, Eğitim Araştırmaları Özendirme ve TED Bilim Kurulu Özel Ödülleri Töreni ve Okullarda Şiddetin Önlenmesi, Mevcut Uygulamalar ve Sonuçları Toplantısı'nın açılış konuşmasını yapmak üzere Türk Eğitim Derneği Genel Başkanı Sayın Selçuk Pehlivanoglu'nu kürsüye davet ediyoruz.

Selçuk PEHLİVANOĞLU

Sayın Müsteşarım, Sayın Genel Müdürlerimiz, Çok Kıymetli Katılımcılar, hepinizi Ulu Önder Atatürk'ün kurduğu 78 yıllık ailem adına saygıyla selamlıyorum ve konuşmama başlamadan önce bir şey istirham ediyorum. Bir millet düşünün ki çocuklarına diploma veremeyip, o çocuklarının yetiştirilme tarzından dolayı ülkesine canını feda eden bir nesil kaybetmiş olsun. Bize düşen onları rahmetle anmak -ama şimdi hepinizi ayağa davet ediyorum- ve kuvvetli bir şekilde alkışlamaktır.

ALKIŞ

Teşekkür ediyorum. Öyle büyük ve öyle güçlü bir ülkeyiz ki yediden yetmişe herkes bu ülkenin güçlü olması için gerekirse seve seve canını vermektedir. Öğrenci olsalar bile. Ama gelişim süreci, medeniyetin getirdiği dejenerasyon, hızlı dönen dünyanın, globalleşmenin yan etkileri ve maalesef ekonomik sıkıntılar nedeniyle bu gençlikten, liselerimizde, okullarımızda şiddetle hayatlarını kaybeden gençlik noktasına gelmiş bulunmaktayız. Okullarda şiddeti tartışan bir ülke haline gelmenin üzüntüsünü eminim ki ülkenin her ferdi yaşamaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın açıkladığı verilere göre, 26 Nisan- 26 Ekim 2006 tarihleri arasında tüm Türkiye'deki okullarda 2507 şiddet olayı meydana gelmiş ve 6334 öğrenci bu olaylara karışmıştır. Aslında bu kadar büyük bir ülkede, bu kadar büyük öğrencinin olduğu bir ülkede belki rakamsal olarak baktığımız zaman, göz ardı edilebilir gibi gördüğümüz bir rakam olabilir. Ama bunun üç ay içerisinde oluştuğunu düşünürsek, şiddetle, okullardaki şiddetle ilgili artık tedbir almamız gerektiği noktasına hızla geliriz. Çocuklarımız okula giderken sokakta, okulda ve sınıfta kendini güvende hissetmiyorsa, anne- babalar çocuklarını okula gönderirken güvenle gönderemiyorsa ve öğretmenler okulda güven içinde değilse, okulda şiddet artık herkesi ilgilendiren bir sorundur.

Türk Eğitim Derneği olarak gerçekleştirdiğimiz ve önümüzdeki aylarda sonuçlandığımız açıklayacağımız bir araştırmaya göre de ilköğretim seviyesindeki öğretmenlerimizin %10'unun fiziksel ve psikolojik şiddete maruz kaldığı ortaya çıkmıştır. Toplumsal ve psikolojik bir olgu olarak şiddet, farklı türlerde ve sıklıkta olmak üzere ailede, okulda, medyada ve genel olarak toplumda

ortaya çıkmaktadır. Özellikle okulda şiddet olayları son 10 yılda dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi ülkemizde de önemli bir sorun haline gelmiştir. Ciddi bir güvenlik sorunu olduğu kadar, bir eğitim sorunu olarak da ele alınan okulda şiddet olaylarının önlenmesi için, toplumun farklı kesimlerine yani aileye, okula, medyaya, emniyet güçlerine önemli görevler düşmektedir. Okulda şiddetin nedenleri ve oluşumu nasıl bir tek kurum veya kuruluşun sorumluluğuyla açıklanamazsa, çözümü de sadece okul ile ve okulun çabaları ile sınırlı kalmaz. Şüphesiz ki bu olayların iletişim olarak topluma yansımada basının önemli bir görevi vardır ve bu görevini yerine getirmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü de 2006 yılının Eylül ayı itibariyle 2006- 2011 yılları arasını kapsayan eğitim ortamında şiddetin önlenmesi, azaltılması stratejisi ve eylem planını hazırlamıştır. Şunu unutmamamız gerekir ki eğer sosyal paydaşlar bu projeye sahip çıkmazsa ve bu projeyi bir bütün olarak paydaşlar üstlenmezse, proje sadece raflarda kalmaya mahkûm olacaktır.

Bugün konuşmacı olarak aramıza katılacak olan Ankara Emniyet Müdürlüğü'nün konuyla ilgili önemli çalışmaları vardır. Bugün Ankara, İstanbul, İzmir ve ilköğretimdeki öğrencilerimizin %25'ini, ortaöğretimdeki öğrencilerimizin %18'ini kapsayan bu büyük üç ilimizin Milli Eğitim Müdürleri de burada kendi örnekleriyle ilgili ve yaptıkları başarılı çalışmalarla ve önerileriyle toplantımıza katılacaklar.

Değerli katılımcılar, evet, dünya hızla değişiyor. Sanayileşme devrine geçerken, köylerimizi kentleştireceğimize, maalesef kentlerimizi köylüleştirdik. Ekonomik verilerimizi yükseltemediğimiz bir ülkede, toplumun karnını doyumamadığımız bir ülkede, toplumu medyanın hızlı iletişim aracı olarak ortaya koyduğu bazı yayınlarla etkilediğimiz ve özendirdiğimiz bir ülkede, çocuklarımızı şiddetten ve şiddetle kendilerini ispatlamaktan uzak tutmamız kolay bir şey değildir. Bunu önlemek için öğretmenlerimizi polis yerine koymak, bunu önlemek için öğrencilerimizin önüne polisi dikmek, bunu önlemek için sadece ailelerimizi mesul tutmak çözüm için geçerli bir yol değildir. Hepimizin yapması gereken şey, paydaşlar olarak bu sorunu küçültmek için elimizden gelen tüm gayreti göstermek mecburiyetindeyiz.

Maalesef ülkemiz henüz kalkınmış bir ülke değil. Maalesef ülkemiz ekonomik olarak gelişmiş bir ülke değil. Ama sağlam tabanımızla, sağlam aile yapımızla, aileden başlayan eğitimimizle kişilerin kendini ispatlama yönlerinin şiddet olmaması gerektiğini öğretmek mecburiyetindeyiz. Bugün ülkemizde birçok kişi, işyeri yok ki eğitim olsun yaklaşımı içerisine girmiş durumda maalesef. Şunu sakın unutmayalım; bugün dünyada esas olan silah gücünüz değil, beyin gücünüzdür. O zaman eğitilmiş bir beyin işyeri açacaktır, açılmış işyeri dünyayla rekabet edecektir, istihdam yapacaktır ve bu istihdam insanların açlıklarını başka yollarla topluma ispatlama noktasına gitmelerinin önüne geçecektir. Ancak tedbirleri uzun vadeli, ulusal programlarla, bir stratejiyle ele alabilirsek başarılı olabiliriz. Günlük çözümlerle, sorun gündeme geldiği zaman, medya tarafından yansıtıldığı zaman veya başımıza geldiği zaman sorunu çözmeye kalkarak hiçbir noktaya ulaşamayız.

Bugün maalesef gençliğimizde şiddet önemli bir olgudur ve maalesef bu Türkiye için bir tehdit olmaya başlamıştır. Ama unutmayalım; asıl tehdit, asıl Milli Güvenlik tehdidi, asıl ülkenin gelecek tehdidi, bunu da içine alan eğitilmemiş bir toplum tehdididir. Katılımlarınızdan ve katkılarınızdan dolayı hepimize şükranlarımı, saygılarımı sunuyorum.

Sunucu

Sayın Selçuk Pehlivanoğlu'na teşekkür ediyoruz. Açılış konuşmasını yapmak üzere Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşarı Sayın Prof. Dr. Nejat Birinci'yi kürsüye davet ediyoruz.

Prof. Dr. Nejat BİRİNCİ

Saygıdeğer Meslektaşlarım, Hanımefendiler, Beyefendiler bugün TED Bilim Kurulu'nun tertiplelediği eğitim ve kültür konularından Türkiye'nin gündeminde son yıllarda yer tutmaya başlayan ve gittikçe de yükseliş gösteren okullarda şiddet konusu isabetli olarak ele alınmış, üzerinde düşünülmesi gereken, çarelerin paydaşlarla birlikte belirlenip uygulamaya birlikte konulması gereken önemli bir alan. Bunda şüphe yok. Ama şöyle bir geriye bakıyorum, biraz önce Kayseri Lisenin 1920–21 son sınıf öğrencilerinin tamamının şehit olması bizi gerçekten duygulandırıyor. Ama bunun örnekleri çok. İstanbul'da Davutpaşa Lisesi de mezun veremedi. Edebiyat Fakültesi mezun veremedi. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi ki o zaman Tıp Fakültesiydi, İstanbul Darülfünunu Tıp Fakültesi de mezun veremedi. Yani öyle bir gençlik ki vatan tehlikeye düştüğü an hayatını feda edebiliyor. Bunları yetiştiren hocaların eğitim şeklini incelememiz gerekir. Yani Atatürk'ü yetiştiren, yani milli mücadeleyi veren daha önce Birinci Dünya Savaşı'nın ateşi karşısında pişmiş, kavrulmuş, vatan sevdasını gönül sevdası haline getirmiş ve hayatının gayesi olarak düstur olarak edinmiş insanların eğitimine de bir göz bakmamız lazım geliyor diye düşünüyorum.

Değerli dostlar, bazı yazarların bazı roman isimleriyle sözlerimi genişletmek istiyorum. Tampınar'ın bir romanı var: Sahnenin Dışındakiler. Sahnenin Dışındakiler romanı istiklal mücadelesine katılmayan insanların romanıdır, yani İstanbul'un romanıdır. Tampınar'ın kendi çocukluk ve gençliğinin romanıdır. Ama isim bizi düşündürmelidir bugün şiddet konusunu gündeme getirirken. Evet, Sahnenin Dışındakiler. Sadece o değil, Peyami Safa'nın bir başka romanı var 1940'larda ele alınmış. İsmi, romanın kendisinden güzel: Yalnızız. Gerçekten bugün okulda şiddet ve şiddetin toplumsal boyutu incelenirken, yalnızız psikolojisini, yalnızlığın psikolojisini gerçek anlamda gündeme getirmek ve düşünmek lazım gelir. Gerçi Peyami Safa bir başka planda yalnızız demek istiyordu; ama bugün için yalnızlığı, yazarın ifade ettiği anlamadan başka bir alana kaydırduğumuzda, ne kadar önemli bir çözüm yoldaşı olduğunu görmemiz mümkün olabilir. Bununla da kalmıyor; 1970–1980 senesi arasında hatta 1965–1980 seneleri arasında kaybolmuş bir nesli, 1977 senesinde yayımladığı Gençliğim Eyvah romanı ile anlatan Tarık Buğra, yine şiddet konusunun satırbaşı değil, adeta sloganı olabilecek, gündeme getirilecek, heyecanı körükleyecek isimlerden birisi. Bir örnek daha verebiliriz. Vedat Türkali'nin Bir gün Tek Başına romanı da bize bu psikolojiyi verebilir. Şimdi değerli dostlar, bu romanların isimlerini muhtevalarından ayırarak bugün Türkiye'nin gündeminde önemli yer tutan okulda şiddet, çevrede şiddet, sokakta şiddet, en önemlisi beyinde ve yürekte şiddet konuları işlenirken yeniden önümüze alıp yeniden düşünmemiz lazım gelir diye düşünüyorum.

Hanımefendiler, Beyefendiler, toplantılar güzel şeylerdir. Bir araya geliriz, bazı gönüllerimizi okşayan 'ya ne güzel, keşke öyle olsa' duygularıyla heyecanlanırsınız, duygulanırsınız, biraz daha öteye gidersek gözümüzün pınarları da biraz yaşlanır; ama bu kapıdan çıktıktan sonra kaçımızın gönlünde bu heyecan, bu takip, bu izleme, bu önünü alma, bu çare düşünme... İşte bunlar önemli. TED Koleji yetkililerine, vakfın başkanına teşekkür ediyorum. Bu son derece ciddi bir meselemiz. Ama Milli Eğitim Bakanlığı tek başına, bunu kendileri de ifade ettiler, çözeceği mesele değil bu, çok boyutlu, toplumun meselesi. Önce şiddetin tanımını da yapmak lazım gelir tabii. Şiddet ilk 'darp' anlamında değil, duygu anlamında da şiddet. İşte, ailenin kendi içinde, evde, okulda, sokakta, kurumlarda, toplumda ve her yerde şiddet vardır. Niye?

Dünya globalleşiyor, hızlı bir değişimin içinde, ama Türkiye'nin bu değişim içinde tuttuğu yer kendi özelliğinden dolayı kalkınmışlık süreci içinde ülkelerin de gösterdiği bir özellikle konuya yaklaşmamız lazım gelir. Şu anlamda soruyorum: Kaçımız kendi doğduğumuz evde yaşıyoruz, hatta kaçımız doğduğumuz şehirde yaşıyoruz, köyde, kasabada değil, doğduğumuz şehirde yaşıyoruz? Böyle kaynayan, devamlı dönen bir toplum yapısı, dinamik bir toplum yapısı içerisindeyiz. Bu toplum yapısı böyle girerken, bazı sıkıntılar kendiliğinden ortaya çıkıyor.

Bunların en önemlisi –ki şiddet konusunda da önemli bir başlık olduğuna inanıyoruz- çarpık şehirleşme, hızlı şehirleşme. Şehrin kenarlarına gelen insanlar, şehirden kendilerine geçim kaynağı temin edebilmek için şehrin varoşlarına tutunmak zorundalar. Sadece bir lokma için tutunmak zorundalar. Hiçbir kültür etkinliği içerisine girme davasında değil o insanlar. O insanların çocuklarını biz eğitmeye çalışıyoruz. Önemli bir faktördür. Feodal yapının bozulması ve feodal yapının şehirleşmemesi sonucu, Türkiye'nin çok çeşitli yörelerinden bu göç olgusu içinde şehirlerin etrafına gelen insanlar, önemli toplumsal sorunlara neden olmuşlardır; o şehirler sadece Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa, Antalya, Adana değil, 1950'li yıllarda İstanbul ağzıyla konuşulan Erzurum, Van, Diyarbakır, Urfa, Mardin. Buralar 1950'li yıllarda kültür şehirlerimizdi. 1950'li yıllardan sonra o şehirlerin varoşlarına tutunan bir yapı bugün şiddetin ana kaynaklarından birisi olmuştur. Ne yazık ki Cumhuriyetten sonra buralar memurlar için bir sürgün yeri seçilmiştir. İtilmişliğin bir tarafı, oysa 19. yüzyıl ile 20. yüzyıl arasında yani 1920'lere kadar sürgün yerleri Balıkesir'in doğusu, Sinop, Çorum, Sivas'ın batısı ve Yozgat'tır. İç Anadolu'nun çevresi, Ankara'nın çevresi. Burhan Felek Sinop'a sürülmüştür, İsmail Safa Sivas'a sürülmüştür ve Peyami Safa II. Abdülhamit'i hiç affetmemiştir. Çünkü Sivas'ta hastalanıyor ve ölümüne sebep olduğu için. Şimdi bakınız, buna dikkat etmemiz lazım. Türkiye'nin yapısını nasıl kullanıyoruz. Devlet nasıl batıyor. Evet. Ve bu arada tabii Güneydoğu ve Doğu Anadolu'daki feodal yapının bozulması. Feodal yapının kendi içinde bir düzeni var. Tasvip edemiyorum ama vakıa bu. Sosyolojik yapı birdenbire bozulunca işte şiddet kendisini ortaya getiriyor ve oradan kopan insanlar şehirlerin varoşlarına geliyorlar. Bir boşluğun içine düşüyorlar: şehir kültürüne katılamama. Varoşların etrafına gelen ailelerin şehir kültürüne katılma istekleri zaten yok. Onlar şehirde en alt tabakadaki işleri dahi yapıp bir dilim ekmek getirme sevdasındadırlar. Bunun için her şeyi göze alabilirler. Zaten biz onlardan şehir kültürüne fazla katılması için ne bir teşvikte bulunduk, ne bir yol gösterdik ne de bir şey yaptık. Sayın Pehlivanoglu, şehirlerimizi köyleştirdik diyor. Ben ona şöyle katılıyorum: Köyleştirmedik, kasabalaştırdık. Köyün bir kültürü vardır. O gelenek köy insanını kavrar ve insan onun dışına çıkamaz. Köyde şiddet olmaz, kasabada olur. Çünkü bütün köylüler kasabalara toplanır, akşam bütün artıklarını, atıklarını kasabaya bırakır, köyelerine tertemiz dönerler. İkimizde sosyologlar var. Ben sosyolog değilim ama vakıa bu.

Gerçekten Ankara, İstanbul şimdi hızla güzelleşiyorlar; ama bu dönüşüm sırasında o varoşlara yerleşen ve şehir kültürüne yaklaşamayan çocukların psikolojisine dikkat etmemiz lazım gelir. Sevgisiz aile, sevgisiz sokak, sevgisiz okul, dengesiz gelir dağılımı ve en önemlisi işte o feodal yapının bozulmasıyla meydana gelen köksüzlük duygusu. Eğer şehir varoşlarında çocuk kendisini bir geleneğe bağlı hissetmiyorsa, kendisini tutan değerler sistemi parçalanmışsa, kök duygusundan uzak kalmışsa, onun herhangi bir şiddet olayına katılmasını engelleyecek herhangi bir bağlayıcı unsur yok demektir. Eğitim de burada zorlanıyor; köksüzlük meselesi son derece önemli bir meseledir. Türkiye'de bir sosyolojik anket yapılınsın: Kaç insan kendi köklerinden koptuğunu hissediyor. Tabii en önemlisi, bir de yabancılaşma duygusu. Kendi toplumuna, kendi değerlerine, kendi inançlarına, kendi tarihine, kendi şehrine yabancılaşma. Bu da şiddet meselesinin önemli unsurlarından birisi olarak karşımıza çıkıyor. Ayrıca kültür parçalanması vardır. Bir şehir düşünün: Varoşlarında Doğu Karadeniz'den insanlar gelmiş, Orta Karadeniz'den insanlar gelmiş, Sivas'tan, Yozgat'tan, Kastamonu'ndan, Konya'dan Urfa'dan, Diyarbakır'dan, , Mardin'den, Erzurum'dan insanlar. Hepsi birbirine temelde benzeyen ama ayrı ayrı kültür öğeleri, bir kültür parçalanması ve hiçbiri de şehir kültürüne doğrudan kendisini adapte edemiyor. Bunu okul yapacak. Okulda yapabilirken, şehirde kendisine yer bulamayan bu gençler, kendi gayretleriyle mahallelerinde, sokakta, okulda, kendi gücü ile çabası ile kendi bileğinin hakkı olarak kabul ettiği bir yaşama alanı belirlemeye çalışıyor: Çeteleşme. Çeteleşmeyi biz çocukluğumuzda Çakırcalı Mehmet Efe'nin romanlarını okuyarak öğrendik. Milli Mücadele döneminde çeteleşmeyi öğrendik. Bir de 1968 senesinde Natalie Wood'un bir filmi var, Batı Yakasının Hikâyesi. Benim yaşımda olanlar onu çok iyi bilirler. İstanbul'da Emek Sineması'nda dört sene oynamıştır. İki sene haftanın yedi günü, geri kalan bir sene haftanın dört günü, dördüncü sene de haftanın iki günü, on yedi kere o filmi seyretti

burada konuşan, on yedi defa. Natalie Wood'u seyretmek için, hayranıydık o zaman, delikanlıydık. Ama orada çete ile Türkiye yeni karşılaşılıyor. Amerika'nın Güney Amerika'dan, Meksika'dan, vesair Güney Amerikalı ülkelerden gelen insanların gettolaşması ve şehir etrafında çeteleşmesi ve filmin sonunda bir delikanlının bıçaklanarak öldürülmesi ve sevgilisinin, Natalie Wood'un, onun başında bir ağıt yakması. Ben gördüm, o zaman üniversitedeydim. Ağıtın ne olduğunu şehir kültürü bilmiyordu. Ölünün üzerinde ağlanacağını, şarkılarla ağlanacağını şehir kültürü bilmiyordu. Onlar gelenekten gelen, ağlayıcı tutan insanlardı. Ölümün karşısında bir de duyguyu sipariş eden bir anlayış. Ama varoşa gelen insan gerçek, kendisi ağlıyor, ıstırabı kendisi duyuyor. Yani biz onları itmeyelim, onların duygularını biraz tanımaya çalışalım. Ve baskıya yatkınlık, evinde horlanan bir çocuk. Horlanmanın dereceleri belli. Çünkü anne-baba geçim derdinde. Çocuk harçlık alacak, mümkün değil, nasıl temin edecek? İşte haraç, sebebi bu. Yoksa hiç kimse basit sebeplerle kimseye şiddet uygulamaz.

Kendini kabul ettirme içgüdü, sportif ve kültürel olaylara katılmama, tiyatroyu seyretme değil kendisi onun içine giremememe, sportif faaliyetlere katılmama, onlar da bu çeteleşmeyi, onlar da bu gruplaşmayı hızlandıran önemli etkenlerden birisi. Ve tabii itilmişlik, bu son derece önemlidir. İtilmişlik. Şehir kültürüne girmeye çalışırken insanlar bunu hep yaşadılar. Şehir kendisine sonradan gelen insanları kolay kolay kabul etmiyor. Biraz da şehir kendisini sorgulamalı. Belediyeler kendisini sorgulamalı. Ama şunu görüyoruz: Türkiye'nin bütün belediye başkanlarına bakalım. Acaba kaç kişi kendi doğduğu şehrin belediye başkanı? Tanımıyor ki İstanbul'u, Antalya'yı, Ankara'yı, onun kültürünü bilmiyor ki. Yani problem düz değil, problem karmaşık. Problem sadece Milli Eğitim Bakanlığı'nın 14,5 milyon öğrencisinin veya 2,5 milyon da üniversiteyi katarsak o gençliğin değil. Problem Türkiye Cumhuriyeti'nin, bütün belediyeleriyle, bütün vilayetleriyle, bütün dernekleriyle, bütün sanat kuruluşlarıyla, bütün spor kuruluşlarıyla problem Türkiye'nin problemi. Onun için bütün paydaşların, Milli Eğitim Bakanlığı'nın da belki alan sahibi olmakla, alanı geliştirmeye görevli, eğitime görevli, öğretimiyle görevli olmakla, onun koordinasyonu ile bütün paydaşların birlikte hareket ederek, bunları artırabiliriz, sebepleri, listeleri vermek o kadar önemli değil, önemli olan listelerin en çağrıcı noktalarından hareket ederek çözümünü getirmektir.

Milli Eğitim Bakanlığı bir yol haritası kendisine çizmiştir 2011 yılına kadar. Bu ısrarla takip edilecektir, kendi programında il il geziliyor, karar verilmiştir dün. Ankara yöneticileriyle beraberdik şura salonunda. İki saat süren bir sohbetle bulunduk kendileriyle. Ne yazık ki Müsteşar konuştu onlar dinledi; ama bir başka toplantıda tabii ki kendileri de dinlenecektir. İl il bu harekete girecektir Milli Eğitim Bakanlığı. Okul bazında, emniyet güçleri bazında, vilayetler bazında, sayın vekilimiz burada, hatta Büyük Millet Meclisi bazında bu meseleler çözülmelidir. Ama bu meseleler yasal tedbirler yanında kültürler tedbirlerle çözülür.

İnsanı şahsiyet halinde kabul etmeliyiz. Vatandaşlık duygusu, Anayasal vatandaşlık değil sadece arkadaşlar. Bir cümle daha, bir paragraf daha açıp bitirmek istiyorum. Türkiye'nin gündemine çok tehlikeli bir düşünce geliyor: Anayasal Vatandaşlık. Anayasal vatandaş olarak şartlar uyarınca Nejat Birinci Fransa'da vatandaş olabilir, İngiltere'de vatandaş olabilir, Patagonya'da vatandaş olabilir. Ama Nejat Birinci Notre Dame Kilisesi'ne bağlanamaz, Londra Millet Meclisi'ne bağlanamaz. Çünkü o toprak, o kilise benim kültürümün değil, benim tarihimin değil. Hukuken bütün haklara sahip olabilirim. Vatana çocuklarımızı, tarih boyunca o vatan üzerinde meydana getirilmiş kültür öğeleriyle bağlamak lazımdır. Nereye bağlanır: Erzurum Tabyalarına bağlanır, Konya'da Mevlana'ya bağlanır, Yunus Emre'ye bağlanır, İstanbul'da Süleymaniye Külliyesi'ne bağlanır, Edirne'de Şükrü Paşa Kurganları'na bağlanır, Antalya'da Yivli Minare'ye bağlanır, Kaleiçi'ne bağlanır, Side'ye bağlanır, Ankara'da bağlanacak çok yer var. Ankara bir merkezdir. Dün sayın hocalarıma sordum Ankara'yı tanıyor muyuz diye. Ankara dört büyük düğümün çözüldüğü, düğümlendiği ve bağlandığı bir merkezdir. Son düğüm de Milli Mücadele'dir. Etiler burada düğüm çözüp, düğüm bağlamışlardır, Frigler keza öyle, Hititler keza öyle, Romalılar keza öyle, Selçuklular

keza öyle. Alâeddin Keykubat'ın şehridir Ankara. Son olarak da Mustafa Kemal Atatürk'ün başkent yaptığı Ankara. Yani vatana bu duygularla bağlatmak lazım gençlerimizi, sadece Anayasal Vatandaşlık bağıyla değil. Sen hukuken bu ülkeye bağlısın; ama toprağının kültürüne, toprağının mimari özelliklerine, toprağının heyecanına bağlayamazsak bu çocukları, onlar varoşlarda kendilerine yeni alanlar açarlar, orada rahat ederler. Gelin bu meseleyi Türkiye'nin buluşturduğu kültür içinde bütün insanımızı birlikte harç edelim, ana temellerde birleşelim, bu şehir kültürüne insanlarımızı eğitim açısından katalım, üretim açısından katalım; tiyatroya giden insan, sportif tesislere giden insan, yürüyüşe çıkan insan, tatile çıkan insan, onları meydana getirelim. Bunun için Milli Eğitim Bakanlığı kendisine yardım edecek, kendisiyle birlikte yürüyebilecek bütün sivil toplum örgütleriyle, kuruluşlarla beraber yürüyecektir. Bu duygularla bu toplantının hayırlara vesile olacağını temenni ediyor, yol gösterici ve yürüyüşü hızlandırıcı kararlar alacağını temenni ediyor, hepimize saygılar sunuyorum.

Sunucu

Sayın Prof. Dr. Nejat Birinci'ye çok teşekkür ediyoruz. Değerli Konuklarımız, şimdi ödül törenine geçiyoruz. 2005 yılı TED Eğitim Bilim Ödülü, Eğitim Bilimi ve Öğretmen Yetiştirme Alanındaki özgün araştırma ve çalışmaları değerlendirmek, bilimsel çalışmalarına güç katabilmek amacıyla Türk Eğitim Derneği tarafından verilmektedir. Türkiye Bilimler Akademisi'nde eğitim bilimlerini diğer sosyal bilimler arasında öne çıkaran yaklaşımları, bugüne kadar yaptığı bilimsel çalışmaları, eğitim bilimlerinin gelişimi alanında oynadığı öncü rol ve değerli katkılarından dolayı TED Bilim Kurulu, 2005 yılı TED Eğitim Bilim Ödülü'ne Sayın Prof. Dr. Süleyman Çetin Özoğlu'nu layık görmüştür. 1934 yılında Elmalı'da doğan Sayın Özoğlu Gazi Üniversitesi Özel Eğitim Bölümü'nden mezun olduktan sonra Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Illinois Üniversitesi'nde hem yüksek lisansı hem de doktora eğitimini tamamlamıştır. Sayın Özoğlu, Milli Eğitim Bakanlığı'nda Test ve Ölçme Uzmanı, Test ve Araştırma Bürosu, Rehberlik Bölümü Başkanı, Gazi Eğitim Enstitüsü öğretim görevlisi, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesi üye ve sekreteri, NATO Bilim Kursları Türkiye Yöneticisi, Milli Eğitim Bakanlığı Fen Eğitimini Geliştirme Komisyonu Üyesi, Milli Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme İhtisas Komisyonu Başkanı olarak çeşitli görevler üstlenmiştir. Sayın Özoğlu, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi, Davranış Bilimleri Bölümü ve Psikoloji Bölümü Başkanı, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dekanı, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü Uygulamalı Psikoloji Anabilim Dalı Başkanı olarak da görev yapmıştır. 1983 yılında emekli olan Sayın Özoğlu, 1989 yılında Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nin Eğitimde Psikolojik Hizmetler Bölümü'nün öğretim görevlisi kadrosuna atanarak üniversiteye geri dönmüş, 1992 yılında Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Psikolojik Hizmetler Bölümü, Eğitimin Psikolojik Anabilim Dalı Profesörlük kadrosuna atanmıştır. Halen aynı bölümün Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı'nda görev yapmaktadır. Çeşitli alanlardaki derneklere üyeliği bulunan Sayın Özoğlu'nun makalesi de bulunmaktadır. Şimdi 2005 yılı TED Eğitim Bilim Ödülü'nü vermek üzere Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşarı Sayın Prof. Dr. Nejat Birinci'yi sahneye davet ediyoruz. Ayrıca 2005 yılı TED Eğitim Bilim Ödülü'nü almak üzere Sayın Prof. Dr. Süleyman Çetin Özoğlu'nu sahneye davet ediyoruz. Buyurun.

Prof. Dr. Nejat BİRİNCİ

Efendim önce müsaadenizi umuyorum, Sayın Prof. Dr. Süleyman Çetin Özoğlu Eğitim Hizmet, Eğitim Bilim ve Eğitim Araştırmalarını Özendirme Ödülleri 30 Kasım 2006 Ankara. Efendim bunu size takdim etmekten şeref duyuyorum. Eğitim Derneği olarak, evet, aynı ifadeler burada da evet, Berrin Akman ve Selçuk Pehlivanoglu'nun imzalarıyla, bu da Teşekkür Belgeniz efendim. Efendim bir de zarf, bunda da dünyalık var herhalde bilemiyorum. Bunlar manevi şeylerdi. Efendim sizi kutluyorum, tebrik ederim.

Sunucu

Konuşma yapmak ister misiniz efendim?

Prof. Dr. Süleyman Çetin ÖZOĞLU

Eğer mümkünse.

Sunucu

Tabii buyurun.

Prof. Dr. Süleyman Çetin ÖZOĞLU

Teşekkür ederim Sayın Başkanlar, Değerli Konuklar, benim için mutlu bir gün olduğunu söylemeye gerek yok. Konuşmamı da bu duygularla yapmaya çalışacağım. Kürsüye hoca çıktı eyvah demeyin. Ben şu anda tam zamanlı bir emekliyim. İki noktayı vurgulamak istiyorum. Bir: ben Gazi Üniversitesi'nden değil, Gazi Eğitim Enstitüsü'nden mezunum. Bu benim için çok önemli. İkinci konu 1983 yılında emekli olmadım emekli olundurdum. Bu da benim yaşamımda onurlu bir durumdu. Bunu sizinle paylaşmak istedim. Çalışmaların, gayretlerin ödüle değer bulunması hoş ve mutluluk veren bir duygu. Bu duyguyu bugün sizlerle paylaşıyorum. Türk Eğitim Derneği'nin biraz önce çizilen tablodaki yerini gördüğümüz zaman ayrıca bu ödülü bu dernekten almış olmaktan onur duyuyorum. Bu dernek Ulusal Kurtuluş Savaşımızı başlatan Mustafa Kemal Atatürk'ün başlattığı, o savaşa beraber başlattığı eğitim savaşındaki en önemli kurumlarından birisi. Sivil toplum örgütü diyoruz ve günümüzün çok moda bir kavramı. Atatürk bunu Ulusal Kurtuluş Savaşımız ile başlatmış ve 1928 yılında da Türk Eğitim Derneği sivil toplum örgütü olarak eğitim savaşımızda yerini almış. Bu kurumun bu savaştaki gücü, silahı bildiğimiz silahlar değil. Ya ne: Bilim ve Eğitim. Onun içindir ki Türk Eğitim Derneği'nin okullarının yanı sıra, yurtlarının yanı sıra, Türk eğitimine Cumhuriyetimizin eğitimine katkısı, bilimle bütünleşen gücünden kaynaklanıyor. Türk Eğitim Derneği'nin Başkanı da vurguladı; beyin, bilgi ve bilim.

Bugün bu toplantının ana konusu olan şiddet konusuna da Türk Eğitim Derneği'nin bilim ışığında yaklaşmış olması mutluluk verici. Bunun gücü bilimden geliyor, bilimden oluşuyor ve bilimden gelişecek. Bu bakımdan bu sorunla ilgili eğitim boyutunda yapılacak işlerde Türk Eğitim Derneği bilim ve bilimin getirdikleriyle beraber, katkısını esirgemeyeceğini bu toplantıyla ortaya koymuş. Türk Eğitim Derneği'nin birçok işlevi yanında bilimle ilgili işlevinin Bilim Kurulu aracılığıyla yürütülmesine ilişkin Sayın Bilim Kurulu Başkanı'nın özet olarak verdiği bilgilere eklenecek bir durum şu olabilir: Bilim adamları, eğitimciler, toplumda sık sık ödüllendirilen bir mesleğin mensubu değillerdir. Onların ödülleri öğrencileri, yetiştirdikleridir. Ama Türk Eğitim Derneği bir yerde, 1977'de, 1977 yıllarının sonlarına doğru bir ödül töreni veya ödül programıyla da bu konuya öncülük yapmıştır.

Bir konuyu vurgulamak da yarar var; Türk Eğitim Derneği'nin toplantılarının Milli Eğitim Bakanlığı tarafından değerlendirilmesi çok mutluluk verici bir olay. Birçok Milli Eğitim Bakanı şunu söylemiştir: Her yıl yapılan bu toplantıda bize şûra türünde izlenimler veriyor. Bundan çok yararlanıyoruz, demişlerdir. Eğitimi bilimsel bir uğraş alanında ele alma, değerlendirme ve çalışmalarını yürütme ülkemizde çok yeni bir tablo ortaya koyuyor. Diğer bilim alanlarıyla karşılaştırıldığı zaman eğitim bilim alanı çok genç bir alan. Akademik olarak, üniversiteli olarak tarihi çok yakın. Dolayısıyla onun çalışmalarının da topluma yansımada henüz yeterince etkili olduğunu göremiyor olabiliriz.

Bugünkü programın konusuyla beraber bilim alanı, eğitim bilimi çevresinde bir iki noktayı sizinle paylaşmak istiyorum, önemli. Son yıllarda birçok reformlar yapılıyor eğitimde. O kadar çok reform yapıldı ki eğitimin kendi formunu kaybeder hale geldik. Lütfen artık sık sık reformlar yapmayalım. Ya ne yapalım; Türkiye Cumhuriyeti'nin temel ilkeleri çerçevesinde çağın gerekleri ve bilimin

ışığında eğitim uygulamalarımızı oluşturalım. Kamu kaynaklarımızı bu çerçevede eğitime yönlendirelim. Eğitimin gücü hepimizin gücü, eğitimin ürünü hepimizin ürünüdür. Ama bu bugünden yarına ortaya çıkan bir ürün değil, kuşakları kapsayan, kuşakları ele aldığımız bir ürün olarak değerlendirebiliriz. Zaman zaman yetkililer büyük işler yaptıklarını söylerler; ama bir süre sonra bakarız ki hiçbir şey kalmamış. Lütfen, konulara bürokratik ve politik yaklaşmanın yanı sıra bilimin ışığında da yaklaşmayı artık eğitim uygulamalarında da ele almak durumundayız. Zaman zaman yapılan değişikliklerde öğretmenler gündeme gelir. Denir ki artık öğretmenin rolü değişti. Hayır, öğretmenin rolü değişmedi. Zaman zaman okul artık çocukları etkilemiyor denir. Hayır, okul çocukları etkiliyor, etkileme durumunda. Dünyanın her yerinde bu böyledir. Gelin, öğretmeni, okulu bu toplumda Cumhuriyetimizin kuruluş yıllarındaki değeriyle beraber oluşturalım. Onlara Cumhuriyetin ilk yıllarındaki itibarı, saygınlığı sağlayalım. Geleceğimiz onların elinde. Ekonomik gelişmeler, ekonomik şiddeti de getiriyor. Eğitimdeki gelişmeler, eğitim şiddetini getirmiyor. Eğitimdeki gelişmelerde yeterince yol alamaz isek, diğer şiddet eğitimi de etkiliyor; biraz önce verilen örneklerde görüldüğü gibi. Cumhuriyetimizin eğitimini sağlayacak olan öğretmenlerimize sahip çıktığımız sürece ve onların bilimin ışığında görevlerini yerine getirmelerini sağlayıcı olanaklar oluşturabildiğimiz sürece, geleceğimize ilişkin güvenimizi artırabiliriz. Duyduğumuz kuşakları ancak böyle giderebiliriz. Bu bakımdan Türk Eğitim Derneği'nin başlattığı, yürüttüğü, başarıyla ürünlerini sergilediği eğitim ve eğitim bilimi konusundaki çalışmalarının devamını dilemekten öte, Türk Eğitim Derneği'ni bugün ele aldığı konuda olduğu gibi, ülkemizin geleceğine yönelik, gelecek kuşakların yetiştirilmesinde Atatürk'ün verdiği görevi en güçlü bir biçimde yürütmesini, sürdürmesini dileyelim ve bu dileğin de gerçekleşmesi yöneticiler tarafından sağlanacaktır umudunu taşıyalım. Efendim, ben tekrar bu ödülün dolayı duyduğum onuru, bu ödülün bana verilmesinden dolayı ilgililere teşekkürlerimi tekrarlayarak, sizlere saygılarımı sunuyorum. Sağ olun.

Sunucu

Prof. Dr. Süleyman Çetin Özoğlu'na teşekkür ediyoruz. Değerli Konuklarımız, 2005 yılı TED Eğitim Hizmet Ödülü, uygulamacıların ve eğitim gönüllülerinin eğitim alanındaki çalışma ve hizmetlerini değerlendirmek, çalışmalarına itici bir güç katabilmek ve yetişmekte olan kuşakları özendirmek amacıyla Türk Eğitim Derneği tarafından verilmektedir. Bugüne kadar yaptığı çalışmalar, özellikle uygulamacılara ve eğitim gönüllülerine verdiği destekler ile ülkemize Atatürk İlkeleri'ne bağlı genç nesiller yetiştirmekteki gayreti dolayısıyla TED Bilim Kurulu 2005 yılı TED Eğitim Hizmet Ödülü'ne Sayın Prof. Dr. Süha Sevük'ü layık görmüştür. 1945 yılında Erzincan'da doğan Sayın Sevük, Orta Doğu Teknik Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Bölümü'nden mezun olduktan sonra, yine aynı bölümde yüksek lisans yapmıştır. Doktora eğitimini Amerika Birleşik Devletleri Illinois Üniversitesi'nde tamamlamıştır. Sayın Sevük, ODTÜ Mühendislik Fakültesi'nde 1988-89 yılları arasında dekan yardımcılığı, 1989-92 yılları arasında dekanlık görevlerini yürüttükten sonra 1992 yılında ODTÜ Rektörlüğü'ne seçilmiş ve bu görevi 2000 yılına kadar sürdürmüştür. Sayın Sevük rektörlük döneminde, Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Öğretim Kurulu Eğitim Komisyonu Başkanlığı, Fen ve Teknik Bilimler Konseyi Başkanlığı, Akdeniz Ülkeleri Üniversiteler Birliği Yönetim Kurulu Üyeliği ile Avrupa Birliği Akdeniz Ülkeleri Bilim Kurulu Başkanlığı görevlerini de yürütmüştür. Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı, Türkiye Bilim Vakfı, Ülke Politikaları Vakfı, Stratejik Araştırmalar Vakfı, Uluslararası İlişkiler Vakfı'nın çalışmalarına katkıda bulunan Sayın Sevük, Ankara Atatürk Lisesi Eğitim Vakfı ile Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı Yönetim Kurulu'nda görevler yapmıştır. Halen Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı Yönetim Kurulu Başkanlığı ile Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Öğretim Kurulu Stratejik Plan Komisyonu üyeliği görevlerini Sayın Sevük'ün uluslararası dergilerde yayımlanmış makaleleri, araştırma raporları ve üç adet yayımlanmış kitabı bulunmaktadır. Şimdi 2005 yılı TED Eğitim Hizmet Ödülü'nü vermek üzere TED Ankara Koleji Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Deniz Coşkunsu'yu ve 2005 yılı TED Eğitim Hizmet Ödülünü almak üzere Sayın Prof. Dr. Süha Sevük'ü sahneye davet ediyoruz.

Deniz COŞKUNSU

Değerli Konuklarımız, ben hocama iki konu için teşekkür etmek istiyorum. Birincisi bu aldığı TED ödülü için, Hizmet Ödülümüz için, ikincisi de Ankara Koleji Vakfı olarak bize altı sene önce okulumuzun kullanılması, açılması, inşaatlarının yapılması için 309 bin metrekarelik, her gün üzerine yedi bin kişinin gelip gittiği, eğitim gördüğü kampusumuzun, dünyanın en büyük ilköğretim ve lise kampüsümüzün arazisini bize ODTÜ'den tahsis ettiği için bu gecikmiş teşekkürü kabul etmesini rica ediyorum.

Prof. Dr. Sayın Süha SEVÜK

Bu ödülü Türk Eğitim Derneği'nden almış olmak bana gerçekten çok büyük bir mutluluk ve onur veriyor. Öyle zannediyorum ki bu ödüle benden daha fazla layık olan şu anda yüzlerce, binlerce kişi vardır. Şu anda soğuk bastırmıştır oralarda Pervane'de, Kurtalan'da, Yüksekova'da soğuk sınıflarda ders veren öğretmenlerimiz var. Bu Eğitim Gönüllüleri Vakfı'nda çalışırken bu bölgeleri çok sık ziyaret etme imkânım oluyor. Ve oradaki öğretmenlerimizi görüyorum. Tabii bugünkü toplantının konusu insanı kötümser yapıyor, okullardaki şiddet, ama okullarımızda çok güzel şeyler de oluyor. Yani, ben bardağın dolu tarafına bakıyorum. Ve evet birtakım kültürel sorunlarımız var, kentleşme sorunlarımız var, bütün bunlar var ama 500 bine yakın pırıl pırıl öğretmenimiz var. Ve eğer biz bu öğretmenlerimize destek olursak, ne bu şiddet sorunlarıyla bir daha karşılaşırız, ne başka tür kökten dincilik, yobazlık, bunların hiçbirisiyle karşılaşmayız ve Atatürk'ün gösterdiği yolda adım adım ilerleriz. Dolayısıyla ben bu ödülü tüm o pırıl pırıl ve özellikle genç öğretmenlerimiz adına kabul ediyorum. Hepinize şükranlarımı sunuyorum.

Sunucu

Sayın Prof. Dr. Süha Sevik'e teşekkür ediyoruz. Değerli Konuklarımız, 2005 yılı TED Eğitim Araştırmalarını Özendirme Ödülü, eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme alanında çalışmakta olan, genç araştırmacıları özendirmek ve desteklemek üzere Türk Eğitim Derneği tarafından verilmektedir. Değerli iki bilim adamımız bu yılki TED Eğitim Araştırmalarını Özendirme Ödülü'nü almaya hak kazanmıştır. 2005 yılı TED Eğitim Araştırmalarını Özendirme Ödülü, bugüne kadar yaptıkları çalışmalarla, eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme alanında çalışan genç bilim insanlarının yetişmesine örnek teşkil eden ve onları motive edici rol oynayan kişilere verilmektedir. 2005 yılı TED Eğitim Araştırmalarını Özendirme Ödüllerinden birisini bu yıl Sayın Doç. Dr. Tuncay Ergene almaya hak kazanmıştır. 1964 yılında doğan Sayın Ergene, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı'ndan mezun olduktan sonra Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde Eğitim Bilimleri Bölümü'nde yüksek lisans yapmıştır. Doktora eğitimini Hacettepe Üniversitesi ve Amerika Birleşik Devletleri Ohio Üniversitesi'nde Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı'nda tamamlamıştır. Birçok araştırma ve yayına imza atan Sayın Ergene, uluslararası kurumlarda ve projelerde görev almaktadır. Sayın Ergene halen Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı'nda akademik hayatına devam etmektedir. Şimdi 2005 yılı TED Eğitim Araştırmalarını Özendirme Ödülü'nü vermek üzere Türk Eğitim Derneği Genel Başkan Yardımcısı Sayın Ertuğrul Dokuzoğlu'nu ve 2005 yılı TED Eğitim Araştırmalarını Özendirme Ödülü'nü almak üzere Doç. Dr. Sayın Tuncay Ergene'yi sahneye davet ediyoruz.

Ertuğrul DOKUZOĞLU

Efendim tebrik ederim. Çalışmalarınızın devam edeceğine eminim.

Doç. Dr. Tuncay ERGENE

Bu olanaktan yararlanarak sadece duygularımı ve düşüncelerimi çok kısa da olsa paylaşmak arzusundayım. Teşekkür ederim. Sayın Müsteşarım, Sayın Başkanlar, Sevgili Meslektaşlarım, aranızda olmaktan onur duymaktayım. Bu ödülü de yapmış olduğum çeşitli araştırmalarla ilişkili olarak almış olmak, gerçekten benim bundan sonraki araştırmalarım, çalışmalarım için de güç verici

bir niteliktedir. Ülkemizde özellikle eğitim alanıyla ilgili çalışmalara yeterince önem verildiği görüşünde değilim. Bu nedenle de Türk Eğitim Derneği'nin bu toplantısı ve bu onurlandırıcı ödül törenlerini oldukça anlamlı bulmaktayım. Öyle zannediyorum ki bu çalışma, bu ödül benim özellikle üniversiteye giriş sorununa ve sınav kaygısı ile ilgili konulara ilişkili olarak verilmiş ödüllerden birisidir. Ben özellikle bu konuyla ilgili olarak Sayın Akman'a ve Sayın Pehlivanoglu'na en içten teşekkürlerimi sunarım. Sayın Ziya Selçuk hocamın her zaman söylediği açıklayıcı yaklaşımlardan birisi vardır: "Biz genellikle karşılaşmış olduğumuz sosyal olayları tek bir değişkenle açıklama eğilimi içerisinde bulunuruz." Ülkemizde şiddet varsa biz bunu bir süre medyaya bağladık. Medya aracılığıyla her konuyu açıklama eğiliminde bulunduk. Şu anda okullarımızda şiddet var. Bu okullarımızdaki şiddeti yine böyle bir tek bir açıyla açıklama eğiliminde bulunabiliyoruz. Bir yetersiz eğitim koşulları, ailede yetersiz anne-baba eğitiminin bulunmaması gibi konular söz konusu olmaktadır. Oysaki burada son derece önemli olan konu, bu konuların, bu tür problemlerin çözümünde bizim büyük ölçüde bir bilgi temeline ihtiyacımız vardır ve bunlar da araştırmayla gerçekleştirilecek olan unsurlardır. Bugün biz okulda şiddet konusunu konuşmaktayız. Gerçekten çok temel konulardan birisidir. Ama sizi temin ederim ki Mart, Nisan ayları içerisinde en çok konuşacağımız konulardan bir başkası da üniversiteye giriş sorunu olacaktır. Her yıl bir milyon sekiz yüz bin kişi yaklaşık olarak üniversite sınavlarına girmektedir. Biz bunlardan yüz altmış sekiz bin civarındaki kişiye bir yükseköğrenim olanağı sağlamaktayız. Toplamda da açık öğretimi de dahil ettiğimiz de yaklaşık üç yüz bindir. Dolayısıyla biz çok açık bir şekilde her yıl yaklaşık olarak bir milyon iki yüz bin, bir milyon üç yüz bin öğrenciye tırnak içinde söylüyorum 'siz işe yaramazsınız' mesajı vermekteyiz. Dolayısıyla yapmış olduğumuz uygulamalarda, eğitim sistemi içerisindeki yapabileceğimiz düzenlemeler de bu araştırma sonuçlarına ihtiyacımız vardır. Araştırmalarla ilgili olarak sayın hocalarımın da benden önce ödül almış olan hocalarımın da çok iyi bildikleri gibi Amerika Birleşik Devletleri'nde bu tür konular büyük ölçüde kurumsallaştırılmıştır. Bizim ülkemizde de bu tür kurumlara ihtiyaç vardır. National Institute of Health gibi, National Institute of Educational gibi, bu Ulusal Sağlık, Ulusal Eğitim Enstitüsü gibi enstitülere ihtiyacımız vardır ki buralar araştırma fonlarının verildiği yerler olsun. Ülkemizde özellikle TÜBİTAK'ın ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın içerisinde EARGED'in bu tür hizmetleri düzenliyor olması çok sevindiricidir. Dolayısıyla buralar araştırmacıların can damarlarıdır, kan damarlarıdır. Böylece araştırmacılar da hangi konular üzerine odaklaşmaları gerektiğini bilirler. Araştırma düzenlenmesi içerisinde birkaç temel husus vardır. Bunlardan birincisi, araştırmanın temelde ülke sorunlarına ve insanlık sorunlarına dönük olmasıdır. Bizler zaman zaman üniversitelerde sorun ithal eder durumuna düşmekteyiz, yabancı literatürü takip etme nedeniyle. O nedenle bu tür enstitüler özellikle ülkede karşılaşılan eğitim sorunlarının çözümünde temel olarak bize yol gösterici olabilecektir. İkincisi, kanıta dayalı müdahalelerin uygulanması ve geliştirilmesi, araştırmalar aracılığıyla gerçekleştirilecektir. Böylece karar alıcılar, böylece politikacılara biz araştırma temelli olarak, araştırma sonuçlarına bağlı olarak karar almalarını kolaylaştırıcı bilgi temin edebilmiş olacağız diye düşünüyorum. Ben bu ödülü almaktan dolayı son derece mutlu olduğumu ve büyük onur duyduğumu ve bundan sonraki her türlü araştırma çalışmalarınıyla ilgili olarak işbirliğinde bulunmaya hazır olduğumu belirtir, saygılar sunarım.

Sunucu

Sayın Doç. Dr. Tuncay Ergene'ye çok teşekkür ediyoruz. Değerli Konuklarımız, 2005 yılı TED Eğitim Araştırmalarını Özendirme Ödülleri'nden bir diğerini ise, Sayın Yrd. Doç. Dr. Bahri Ata almaya hak kazanmıştır. 1969 yılında İzmit'te doğan Sayın Ata, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nden mezun olduktan sonra, Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümü ile Gazi Üniversitesi Tarih Eğitimi Bölümü'nde yüksek lisans yapmıştır. Doktora eğitiminin Gazi Üniversitesi Tarih Eğitimi Bölümü'nde tamamlamıştır. Birçok araştırma ve yayına imza atan Sayın Ata, uluslararası kurumlarda ve projelerde yine görev almaktadır. Sayın Ata, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sosyal Bilgiler Anabilim Dalı'nda akademik hayatında devam etmektedir. Şimdi 2005 yılı TED Eğitim Araştırmalarını Özendirme

Ödülü'nü vermek üzere, Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürü Sayın Önel Güney'i ve 2005 yılı TED Eğitim Araştırmalarını Özendirme Ödülü'nü almaya hak kazanan Sayın Yard. Doç. Dr. Bahri Ata'yı sahneye davet ediyoruz.

Önel GÜNEY

Biraz önce hocama da ifade ettim ki 1928'de yirmi yedi kişiyle eğitim ve öğretime başlayan TED bugün yedi milyon mensubu ve 309 dönüm üzerindeki yeriyile de dünyanın en büyük eğitim ve öğretim kampusuna sahiptir. Dolayısıyla, bu hizmetlerinden dolayı TED'i tebrik ediyorum. Ayrıca da yirmi dört tane de Türkiye'de şubesi bulunmaktadır. Reklamlara girdik ama biraz.

Yrd. Doç. Dr. Bahri ATA

Sayın Hocalarım, Sevgili Dinleyiciler, Sevgili Öğrenciler, günaydın. Türk Eğitim Derneği Bilim Kurulu'na bu ödül için teşekkür ediyorum. Atatürk'ün eseri olan ve Atatürk'ün açtığı yolda giden bu derneğin, böyle bir derneğin ödülünü almak benim için mutluluk verici. Eğitim araştırmalarında yapacak daha çok işimiz var. Efendim, biliyorsunuz Avrupa'da eğitim bilimlerinin kurucusu Johann Friedrich Herbart'tır. Fakat bakıyorum ben, Herbart'ın kitabı henüz Türkçeye çevrilmemiş. Spencier öyle. John Dewey'in My Pedagogic Creed - Pedagojik İncancım hâlâ Türkçeye çevrilmemiş. Neden çevrilmemiş, hiç anlamıyorum. Türkiye'de pek çok büyük üniversitenin kütüphanelerini gezdim, dolaştım. Sadece bu kitaplara Gazi Üniversitesi'nin kütüphanesinde rastladım. Gazi Üniversitesi'nin mensubu olmaktan da gurur duyuyorum. Bu ödül benim gelecekte yapacağım araştırmalar için bana güç verecektir. Ben teşekkür ediyorum. Saygılar sunuyorum.

Sunucu

Yard. Doç. Dr. Bahri Ata'ya teşekkür ediyoruz. Değerli konuklarımız, şimdi bu yıl ilk kez verilecek olan TED Bilim Kurulu Özel Ödülü'ne geçiyoruz. Eğitim sistemimizin sorunları, bu konularda halkın doğru bilinçlendirilmesi ve çeşitli araştırmalarla yönlendirilmesi ve medya da bu noktada vazgeçilmez bir referans noktası olmasından dolayı TED Bilim Kurulu, 2005 yılı TED Bilim Kurulu Özel Ödülüne Sayın Gülseren Güver'i layık görmüştür. 1961 yılında Sivas'ta doğan Sayın Gülseren Güver, 1982 yılında Marmara Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu Radyo-TV Bölümü'nden mezun olmuştur. 1981-94 yılları arasında Milliyet Gazetesi'nde görev alan Sayın Güver, aynı gazetede haftalık aktüalite dergisinde, çeşitli sektör eklerinde, araştırma ve istihbarat servisleriyle, basında ilk kez kurulan eğitim servisinde muhabirlik ile sınavlara yönelik sayfaların editörlüğü görevlerini üstlenmiştir. 1994 yılında Akşam Gazetesi'nde çalışma hayatına devam eden Sayın Güver, aynı gazetede, özel haber biriminde muhabirlik yapmıştır. 1994- 1998 yılları arasında Yeni Yüzyıl Gazetesi'nde eğitim muhabirliği, 1996'da aynı gazetede eğitim servisi şefliği ve eğitim gençlik sayfası Kampus'un editörlüğü, öğrenci gazetesinin hazırlayıcısı olarak görev yapmıştır. 2000 yılından bu yana NTV haber merkezinde eğitim alanında muhabir ve editörlük görevlerini üstlenen Sayın Güver, Eğitim 2000, Üç Temel İhtiyaç ve Doğru Tercih adlı programlara imza atmıştır. Değerli Konuklarımız, şimdi 2005 yılı TED Bilim Kurulu Özel Ödülü'nü vermek üzere TED Bilim Kurulu Başkanı Sayın Prof. Dr. Berrin Akman'ı ve 2005 yılı TED Bilim Kurulu Özel Ödülü'nü almaya hak kazanan Sayın Gülseren Güver'i sahneye davet ediyoruz.

Sayın Prof. Dr. Berrin AKMAN

Evet, ben de şimdiye kadar eğitime katkılarınızdan dolayı çok teşekkür ediyorum. Bundan sonra da eğitime desteğinizi sürdürmenizi diliyorum.

Gülseren GÜVER

Çok teşekkür ediyorum. Değerli Konuklar hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bu ödül benim için gerçekten çok anlamlı. Çünkü medyada çalışıyorsanız, kaleminizden kan damlatmıyorsanız, birazcık birilerini dövmüyorsanız ve bir de eğitim alanında çalışıyorsanız yaptığınız güzel şeylerin fark edilmesi pek kolay kolay maalesef mümkün olmuyor. Bunu bir sitem olarak belki

algılayabilirsiniz. TED Bilim Kurulu'na öncelikle Türkiye'ye nitelikli eğitimle çağdaş insanlar kazandırdığı için teşekkür ediyorum. Onun dışında da dediğim bu boşluğu doldurduğu için, bu eksikliği gördüğü için ve emeğimizi takdir ettiği için ayrıca çok teşekkür ediyorum. Benim bu vesileyle mesaj vermek istediğim bir konu var. Eğitim alanında hakikaten habercilik yapmak çok zor dedim, neden zor; politika alanında, magazinde, kültür-sanat'ta çalışan arkadaşlarımız, haber kaynaklarına mikrofon uzattığında ya da teyp tuttuğunda bilgiyi almaları çok daha kolay oluyor. Ancak bizim eğitim camiasında çalışan arkadaşlarımız, ben artık kendimi sizlerden birisi olarak görüyorum onun için böyle adlandırıyorum, maalesef bir kere 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve bizim herhalde meslek hayatına girdiğimizde ilk öğrendiğimiz engellerden bir tanesi, konuşmak isteyen bu 657 susturuyor; ancak çoğu kişi de ne yazık ki bunun arkasına sığmıyor. Akademisyenler biraz daha özgür bu anlamda. Yani Milli Eğitim Bakanlığı, bürokrasiyle sınırlanmış insanlar kadar cendere içinde değiller. Ancak onlar da ne yazık ki hız konusunda bizimle aynı dili konuşmıyorlar. Biz zamanla yarışıyoruz, bir an evvel bilgiyi kotarmak zorundayız, sizlere aktarmak zorundayız. Ancak onlar da basit bir bilgi paylaşımını bile ne yazık ki tez yazımıyla zaman zaman eşanlamlı görüyorlar. Biraz belki abartı var; bu biraz bizim mesleğin doğasında da var ama. Bizlere yardımcı olmanızı rica ediyoruz. Gerçekten bizim yaptığımız iş çok önemli. Medyada eğitim sayfaları en kolay feda edilir sayfalar, eğitim programları en kolay kaldırılan programlardır ve ne yazık ki sponsorluk gelirleri nedeniyle özellikle sınav dönemlerinde akla geliyor bu programlar. Ben şu an NTV gibi düzgün bir kurumda, yani Türkiye'ye yayıncılık anlayışıyla gerçekten katkıda bulunan ve yayıncılık ilkelerini, sorumlu yayıncılık anlayışını her şeyin üstünde tutan bir kurumda çalışıyorum. Bu nedenle kendimi de çok şanslı sayıyorum. Ama medyanın geneline baktığımız zaman, özellikle eğitim habercisi arkadaşlarla bilgilerinizi daha rahatça paylaşmanızı, onlarla biraz daha çabuk iletişim kurmanızı rica ediyorum. Hepinize çok teşekkür ediyorum. Saygılar efendim.

Sunucu

Sayın Gülseren Güver'e teşekkür ediyoruz. Değerli Konuklarımız, ödül törenimiz burada sona erdi. Okullarda Şiddetin Önlenmesi, Mevcut Uygulamalar ve Sonuçları Toplantısı'na geçmeden önce şimdi kısa bir ara vermek istiyoruz.

1. OTURUM

Okullarda Şiddetin Önlenmesi

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Berin AKMAN (TED Bilim Kurulu Başkanı)

Konuşmacılar

1. Dr. Ruhi KILIÇ (Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürü): *Okullarda Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması.*
2. Gülseven GÜVER (NTV Eğitim Editörü): *Basında Şiddet.*
3. Nurullah ÖZTÜRK (RTÜK İzleme ve Değerlendirme Daire Başkanı): *Basında Şiddeti Önlemeye Yönelik RTÜK'ün Çalışmaları.*
4. Ercüment YILMAZ (Ankara İl Emniyet Müdürü): *Okullarda Şiddetin Önlenmesine Yönelik Ankara Emniyet Müdürlüğü'nün Yaptığı Çalışmalar.*
5. Prof. Dr. Selahiddin ÖĞÜLMÜŞ (TED Bilim Kurulu Üyesi, A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi): *Okullarda Şiddet ve Önlenmesi.*

Soru ve Yanıtlar

Sunucu

Psikolojik bir olgu olarak şiddet, farklı türlerde ve sıklıkta olmak üzere ailede, okulda, medyada ve genel olarak toplumda ortaya çıkmaktadır. Özellikle okulda şiddet olayları son on yılda dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi ülkemizde de önemli bir sorun haline gelmiştir. Ciddi bir güvenlik sorunu olduğu kadar, bir eğitim sorunu olarak da ele alınması gerekirken okulda şiddet olaylarının önlenmesi için toplumun farklı kesimlerine; aile, okul, medya, emniyet güçleri gibi önemli roller ve sorumluluklar düşmektedir. Okullarda şiddetin önlenmesi, mevcut uygulamalar ve sonuçları konulu bu toplantıda ülkemizde son bir yıl içerisinde okullarda meydana gelen şiddet olaylarının önlenmesi için neler yapıldığı ve bunların etkinliğinin kamuoyu ile paylaşılması amaçlanmaktadır. Okullarda şiddetin önlenmesi, mevcut uygulamalar ve sonuçları toplantısı ile ilgili birinci oturumumuza başlıyoruz. Oturum başkanı olarak TED Bilim Kurulu Başkanı Sayın Prof. Dr Berrin AKMAN'ı sahneye davet ediyoruz. Değerli Konuklarımız, şimdi sırasıyla katılımcılarımızı davet etmek istiyorum. Öncelikle Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürü Sayın Dr. Ruhi KILIÇ lütfen, NTV Eğitim Editörü Sayın Gülseren GÜVER, RTÜK İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanı Sayın Nurullah ÖZTÜRK, Ankara İl Emniyet Müdürü Sayın Ercüment YILMAZ ve son konuşmacımız TED Bilim Kurulu Üyesi Prof. Dr Sayın Selahiddin ÖGÜLMÜŞ.

Sayın Prof. Dr. Berrin AKMAN

Açılış konuşmamda da belirttiğim gibi Bilim Kurulu'nun amaçlarından biri de bilimsel toplantılar düzenlemek ve eğitimin önemli ve güncel olan konularını bilimsel bir platformda konunun uzmanlarıyla birlikte tartışmaktır. İşte bugün de okullarda şiddet konusunu TED Bilim Kurulu olarak tekrar gündeme getirmek, konun uzmanlarıyla enine boyuna tartışıp irdelemek istiyoruz. Aslında okullarda şiddet yeni bir olgu değil; ama değiştiği için toplumla yüz yüze kaldığı için medyaya çok fazla yansıdığı için önemli konulardan biri. Aslında geçmişten günümüze kadar da her zaman önemliliğini kordu. Bugün medyayı suçluyoruz, aileyi suçluyoruz; kültürel değişkenleri, ekonomik sorunları göz önüne getiriyoruz. Suçluyu hep arıyoruz; ama bir türlü bulamıyoruz. Okulun idarecilerini, öğretmenlerini, dolayısıyla toplumda çocuğu etkileyen herkesi suçlu buluyoruz. Ben sözümü daha fazla uzatmak istemiyorum. Suçlanan kesimlerin büyük bir kısmı da burada, aramızdadır. Ben sözü onlara bırakıyorum. İyi günler diliyorum.

Evet, Ruhi Bey ile başlıyoruz okullarda şiddetle ne yapıyoruz Ruhi Bey? Nasıl başa çıkacağız?

Dr. Ruhi KILIÇ
(Milli Eğitim Bakanlığı
Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürü)

Okullarda Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması

Şiddet, günümüzde dünyanın her yerinde olduğu gibi ülkemizde de yaygınlaşan bireysel ve toplumsal bir sorun haline gelmiştir. Toplumda şiddet içeren olayların artması, bu artışın okul çağı çocuk ve gençlerini de içine alacak şekilde yaygınlaşması sonucunda hem uygulayıcıların hem de akademisyenlerin ilgi odağı olmuştur.

Şiddet; nedenleri, failleri ve yöneldiği kesimler ile türü açısından çok boyutlu olup, niteliği, görünümü ve algısı giderek değişmektedir. Sokakta, okulda, aile içinde şiddet, ihmal, istismar, intihar, madde kullanımı ile beslenmekte ve giderek artan bir oranda karşımıza çıkmaktadır.

Çocuk ve gençler arasında duygusal ve fiziksel şiddet bugün her toplumda yaygın olarak görülmekte olup toplum sağlığı açısından acil çözüm getirilmesi gereken bir konudur. Sokakta, okulda, aile içi ve medyatik şiddet, ihmal, istismar, intihar, sigara, alkol ve madde kullanımı giderek artan bir oranda karşımıza çıkmaktadır.

Dünyada Şiddet

Birleşmiş Milletler adına bağımsız uzmanların 23 Ağustos 2006'da çocuklara yönelik şiddet ve çocuk hakları ile ilgili yaptığı çalışmaya, Mart-Haziran 2005 tarihleri arasında Güney ve Pasifik, Asya, Batı Afrika, Karayipler, Latin Amerika, Ortadoğu ve Kuzey Afrika, Avrupa ve Merkez Asya, Batı Afrika 350 katılımcı ile dahil olmuştur. Çalışmaya her bir ülkenin hükümet düzeyinde bakanları, parlamenterleri, bölgesel temsilcileri, Birleşmiş Milletler'in alt organizasyonları, sivil toplum kuruluşları, ulusal insan hakları enstitüleri, medya ve çocuklar katılmıştır. Her bir bölgeden katılan çocuklar toplantı boyunca önerilerini sunmuştur (United Nations General Assembly, 2006).

Bu çalışmaya Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Organizasyonu (UNESCO), Birleşmiş Milletler Suç ve Madde Ofisi (UNODC) destek vermiştir. Çalışmadan elde edilen bilgiler sonucunda çocuğa yönelik şiddetin çoğunlukla çevresindeki yakınlar tarafından (aileler, öğretmenler, arkadaşlar, kardeşler, işverenler) yapıldığı bildirilmiştir. Çocuğa yönelik şiddet ile ilgili örnekler oldukça geniş aralıkta sunulmuştur. Gelişmiş ülkelerin sunduğu raporda, global okul temelli sağlık anketinde, okul çağındaki çocukların yüzde 25-65'inin son 30 gün içerisinde sözel ya da fiziksel olarak zorbalıkla karşılaştıklarının belirlendiği ifade edilmiştir. Endüstrileşmiş ülkelerde zorbalıkla çok sık karşılaşılmıştır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) 2002 yılında 18 yaş altı 150 milyon kız ve 73 milyon erkek çocuğunun fiziksel temas içeren cinsel şiddet ve cinsel şiddetin diğer türlerine zorlandığını tahmin etmektedir (United Nations General Assembly, 2006).

Ülkelerin birçoğunda okullar, çocukların evlerinin dışında en çok vakit geçirdikleri yerdir. Bundan dolayı okulların, çocukları şiddetten uzak tutma konusunda çok önemli bir rol oynamaları beklenmektedir. Ayrıca bu okullarda çalışan herkesin görevi, çocukların bedensel ve ruhsal gelişimlerinin sağlıklı bir ortamda yapılmasının sağlanmasıdır. Birçok

öğrenci için okul, şiddete maruz kaldıkları hatta şiddetin nasıl uygulandığını öğrendikleri yer olarak düşünülmektedir. Okullarda şiddet konusunda toplumun algısı, medyanın okullarda silahla veya kesici aletlerle yaralanma gibi aşırı uçlardaki olaylara odaklanmasıyla da renklendirilmektedir. Ancak ölüm veya ciddi yaralanmaların okullarda gerçekleşme olasılığı, evlerinde gerçekleşme olasılığından daha düşüktür. Ayrıca okullar toplumun genelindeki olaylardan da fazlasıyla etkilenmektedir. Bunların başında mafya, çete, çete kültürü, çete bağlantılı özellikle uyuşturucu gibi suç faaliyetleri sayılabilir (United Nations General Assembly, 2006).

Dünyada suça karışmış gençlerin oranlarına bakıldığında, ülkelere göre farklı rakamlar karşımıza çıkmaktadır. Rusya'da post komünist dönemde genç cinayetleri yüzde 150 artış göstermiş ve 1985'ten günümüze 100.000'de 7'den 100.000'de 18'e çıkmıştır. ABD'de 1985'te 100.000'de 8.8 olan genç cinayeti oranı, 2000'lere doğru 100.000'de 16'ya çıkmıştır. Tüm bu ülkelerde ölümle sonuçlanan her bir genç cinayetine, 30 dolayında ölümle sonuçlanmayan genç şiddeti olayı karşılık gelmektedir (Karakaş, 2006).

ABD Eğitim Bölümü (U.S. Department of Education) ve ABD Suç Bölümü'nün (U.S. Department of Justice) okulda suç ve güvenliğe ilişkin raporuna göre (2002), ABD'de 1992-2000 yılları arasında okullarda şiddet suçlarında yüzde 46 azalma olmuştur. Bu azalmaya rağmen 12-18 yaşındaki öğrenciler, 700.000 şiddet suçunun kurbanı olmuştur. 2000 yılında 12-18 yaş arası öğrenci, okulda yaklaşık 1,9 milyon şiddet suçunun ve hırsızlığın kurbanı olmuştur. Aynı yıl, aynı yaş grubundaki öğrenciler, okulda yaklaşık 128.000 ciddi şiddet suçunun (tecavüz, cinsel saldırı, soygun, ağır saldırı) kurbanı olmuştur. Aynı zamanda ABD'de 1 Temmuz 1998 ve 30 Haziran 1999 tarihleri arasında 33'ünü okul çağındaki çocukların içerdiği 38 adam öldürme olayı ile ilişkili 47 okul bulunmaktaydı.

12-18 yaşlarındaki öğrencilerin ölümcül olmayan kurban olma oranı, 1992 ve 2000 arasında çoğunlukla azalmıştır (1992'de her 1000 öğrenciden 144'e, 2000 'de her 1000 öğrenciden 72'ye düşmüştür). 1995-2001 yılları arasında okullarda suç kurbanı olanların oranı yüzde 10'dan yüzde 6'ya düşmüştür. Diğer taraftan okuldaki diğer davranış problemlerinin yaygınlığı artmıştır. Örneğin, 2001 yılında yüzde 8 öğrenci, son altı ay içerisinde okullarında zorbalıkla karşılaştıklarını belirtmiştir. Bu oran 1999 yılında yüzde 5 'tir.

Diğer türdeki suçların yaygınlığında bir değişiklik olmamıştır. 1993, 1995, 1997, 1999, 2001 yılları arasında yüzde 7 ile 9 arasında 9-12 yaşlarındaki öğrenciler, son 12 ay içerisinde okulda silahla tehdidi ya da yaralanma olayı bildirmiştir. 2001 yılında hem erkekler hem kızlar 1999 yılına göre daha çok zorbalıkla karşılaşmıştır.

1996-1997 yılları arasında devlet okullarının yüzde 10'u polise en az bir ciddi şiddet suçu bildirmiştir. Yüzde 47 oranında devlet okulu en az bir ciddi olmayan şiddet suçu 7 ya da şiddet içermeyen suç olayı bildirmiştir. Bu tarzdaki olaylar fiziksel saldırı ya da silahsız kavga, hırsızlık, vandalizmi içermektedir. 1996-1997 yılları arasında ilkokullar ortaokullardan çok daha az suç olayı rapor etmiştir. İlkokullar daha çok çoğunlukla (% 33) vandalizm bildirmişlerdir.

Ortaokullar ve liselerde fiziksel saldırı ve silahsız kavgalar 1996–1997 yılları arasında daha yaygın olarak bildirilmiştir. 1 Temmuz 1992’den 30 Haziran 1999’a kadar ABD’de 358 okul, ölüm içeren şiddet olayları ile ilişkilidir. 255’i 5–19 yaşlarındaki okul çağındaki öğrencileri içermektedir. 1996’dan 2000 yılına kadar öğretmenler yaklaşık 1.603.000 ölümcül olmayan suçun kurbanı olmuştur. Bunların 1.004.000’i hırsızlık, 599,000’i şiddet suçlarını (tecavüz, cinsel saldırı, soygun, ağır ve basit saldırılar) içermektedir.

ABD Çocuk Mahkemesi İstatistikleri

ABD çocuk mahkemeleri bugün 1960’a oranla tam dört kat daha fazla davaya bakmaktadır. Çocuk suçlarının yaş gruplarına göre dağılımına ilişkin tablo incelendiğinde, geç ergenlik dönemine doğru suça karışma oranının artışı gösterdiği görülmektedir.

Tablo 1: Çocuk Suçlarının Yaş Gruplarına Göre Dağılımı (Her Bin Çocuk İçin)

10 YAŞ	5.3
11 YAŞ	10.7
12 YAŞ	23.1
13 YAŞ	44.0
14 YAŞ	68.4
15 YAŞ	92.1
16 YAŞ	111.6
17 YAŞ	113.7

13 yaş dolaylarında zorbaca eylemlere katılmaya ilişkin dünya ülkelerine ait veriler aşağıda sunulmuştur.

Tablo 2: 13 Yaş Dolayında Zorbaca Eylemlere İştirak

Son Okul Yarıyılında Zorbalığa İştirak %

Ülke	Yok	Bazen	Haftada Bir
Avusturya	26.4	64.2	9.4
Belçika	52.2	43.6	4.1
Kanada	55.4	37.3	7.3
Çek Cumhuriyeti	69.1	27.9	7.3
Danimarka	31.9	58.7	9.5
İngiltere	85.2	13.6	1.2
Estonya	44.3	50.6	5.1
Finlandiya	62.8	33.3	3.8
Fransa	44.3	49.1	6.6
Almanya	31.2	60.8	7.9
Yunanistan	76.8	18.9	4.3
Macaristan	55.8	38.2	6.0
İsrail	57.1	36.4	6.6
Kuzey İrlanda	78.1	20.6	1.3
Norveç	71.0	26.7	2.3
Polonya	65.1	31.3	3.5
Portekiz	57.9	39.7	2.4
ABD	57.5	34.9	7.6

Dünyada pek çok okul, çocuk ve gençlerin karıştığı şiddet ve şiddet olaylarıyla başa çıkmada temel önleme ve müdahale politikalarını hem yerel hem de ulusal boyutta devreye sokmaktadır. 12–19 yaş şiddetine yönelik önlemlerin birey, aile, akran ve toplum temelli oldukları görülmektedir.

12-19 Yaş Şiddetine Yönelik Önlemler

Birey Bazlı

Sosyal kalkınma programları
Lise eğitimini bitirmeye yönelik teşvikler
Bireysel danışmanlık
Gençlere hapisane ortamının caydırıcılığının gösterilmesi
Ruh sağlığı merkezlerinde tedavi
Uyuşturucuya karşı önlemler
Bilgilendirme programları

Aile Ve Akran Bazlı Eğitim

Ağabeylik kurumu
Olumlu akran örnekleri
Aile içi tedavi süreçleri

Toplum Bazlı Önlemler

Okul ortamlarının iyileştirilmesi
Müfredat dışı eğitimin güçlendirilmesi
Çetelere karşı etkin polisiye önlemler
Erken uyarı önlemlerinin geliştirilmesi
Alkole ulaşabilirliği azaltma
Silahtan arındırma eylemleri
Fakirliğin bir yerde toplanmasını önleme girişimleri
Gelir bölüşüm adaletsizliğini azaltma
Kamusal kampanyaların düzenlenmesi
Gençlere silah temin etmenin cezalarının ağırlaştırılması
Kolluk güçlerinin ve adli sistemin konuya yaklaşımlarının iyileştirilmesi
Eğitim müfredatının bu konuya yönelik gözden geçirilmesi

Türkiye’de Şiddet

Ülkemizde şiddet konusuna ilişkin olarak yapılmış çalışmalara bakıldığında, 1995 yılında Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu ortaöğrenim gençleri arasında şiddet konulu 102 kişinin katılımıyla gerçekleştirilen bir kamuoyu araştırması yapmıştır. Ortaöğretim gençleri arasında meydana gelen şiddet olaylarında öncelikle aile, okul yönetimi, devlet, arkadaş grubu, medya yayınlarının hepsinin ortak etkisinden söz edilmiş, bunu sırası ile devlet, okul, aile ve arkadaş ve medyanın tek başına etkileri izlemiştir. Öğülmüş’ün 1995’te

okullarda (liselerde) şiddet ve saldırganlıkla ilgili yayımlanmamış raporuna bakıldığında, şiddet ve saldırganlık olaylarının ilk üçü öğrenciler tarafından şu şekilde ifade edilmiştir:

- “Okullarda bazı öğrencilerin paralarının çalınması ya da özel eşyalarının kaybolması”,
- “Okulun masa ve sandalyelerini kasıtlı olarak kıran, bunların üzerini kazıyan ya da çizen, tekme atarak duvarların boya ve badanasını kirleten öğrencilerin bulunması”,
- “Okul sınırları dışında bazı öğrencilerin yaralanması ile sonuçlanan kavgalar”

Öğülmüş’ün çalışmasında, “öğrencilerin kendi aralarında meydana gelen ve herhangi bir öğrencinin ölümüyle sonuçlanan” olaylar daha az ifade edilmiştir. Ayrıca bu çalışmada liseye giderken yanlarında bıçak, şiş, muşta taşıyan erkeklerin oranı ile kızların oranı arasında anlamlı farklılık bulunmuştur.

Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu 1997 yılında 13-18 yaş arası 2400 ergenin katılımıyla bir çalışma gerçekleştirmiştir. Bu çalışmanın sonucunda ergenlerin karşılaştığı en önemli üç sorunun sigara, kötü arkadaşlar edinme ve işsizlikten oluşurken, aile içinde ve okulda şiddete maruz kalmanın son sıralarda yer aldığı belirtilmiştir. Öğrenci olan ergenler, boştaki ve çalışan ergenlere göre, aile içinde dayakla daha az karşılaşmaktadırlar. Ailenin sosyoekonomik düzeyi yükseldikçe, ergene yönelik fiziksel şiddet azalmaktadır. Kırsal ve kentsel kesimler arasında ise fiziksel şiddet açısından anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Karataş’ın (2002) çalışmasında ise ana-baba saldırganlık düzeyi ile lise öğrencilerinin saldırgan tutum ve davranışlar göstermeleri arasında ilişki olduğu belirlenmiştir. Yüksek saldırganlık düzeyi gösteren anne ya da babaya sahip olan öğrencilerin saldırganlık puanları, düşük ve orta saldırganlık düzeyi gösteren anne ya da babaya sahip olan ergenlerin saldırganlık puanlarından farklılık göstermektedir.

Karaman-Kepenekçi ve Çinkır (2002) lise öğrencileri arasında yaptıkları zorbalık ile ilgili bir çalışmada, öğrencilerin %44’ünün sözel, yaklaşık %30’unun fiziksel, %18’inin duygusal ve %9’unun ise cinsel içerikli zorbalığa uğradıklarını ortaya koymuşlardır. Erkekler daha çok fiziksel zorbalığa uğrarken, kızlar isim takma, saç çekme, alay etme gibi sözel ağırlıklı zorba davranışlar ile karşı karşıya kalmaktadır.

Pişkin (2006) ilköğretim okulu öğrencileri arasında yaşanan akran zorbalığı olgusunun türlerini ve sıklığını incelemiştir. Araştırma sonuçlarına göre, her üç öğrenciden birinin (%35) düzenli olarak zorbalığa uğradığı bulunmuştur. Düzenli olarak arkadaşlarına zorbalık yaptıklarını belirten öğrenci oranı %6’dır. Zorba grupta erkek öğrencilerin oranı, kızlardan anlamlı bir biçimde yüksek bulunmuştur. Kurban grupta ise kız öğrencilerin oranı, erkeklerden anlamlı bir şekilde daha yüksek bulunmuştur. Öğrenciler en fazla sözel zorbalığa uğramakta, bunu fiziksel ve dolaylı zorbalık izlemektedir.

İstanbul’da okullarda gözlenen suç ve şiddetin yaygınlığı konusunda 2004 yılında Ögel ve arkadaşlarının yaptığı anket çalışmasının verilerinde, İstanbul’un 15 ilçesinden rasgele seçilen 43 okulda 3483 lise ikinci sınıf öğrencisine ulaşılmıştır. Öğrencilerin %45.5’ini kızlar, %54.5’ini ise erkek öğrenciler oluşturmuştur. Araştırma sonuçlarına göre, ergen ve çocuklarda görülen şiddet 15–16 yaşları arasında en yüksek seviyeye ulaşmakta ve risk

faktörü olmaktadır. 16-17 yaşları arasında çetelere katılma riskleri artmaktadır. 17 yaşından sonra bu oran düşmeye başlamaktadır. Kızların erkeklere göre çetelere katılma oranı ise daha düşüktür. Erkekler kızlara oranla fiziksel şiddet kullanımına daha fazla başvurmuşlardır.

Çetin (2004) öğrenci ergenlerin şiddete yönelik tutumlarını incelediği çalışmasında, 14-17 yaş grubundaki ergenlerin, 18-21 yaş grubundaki ergenlere göre şiddete yönelik tutumlarının daha olumlu olduğunu belirtmiştir. Erkek ergenler kız ergenlere göre şiddete yönelik daha olumlu bir tutuma sahiptirler.

Özcebe, Çetik ve Üner (2006) Ankara’da üç liseye devam eden birinci sınıf öğrencilerinin katılımıyla gerçekleştirdikleri çalışmalarında, öğrencilerin %45,8’inin son üç ay içinde şiddete maruz kaldıklarını ve/veya şiddet uyguladıklarını bulmuşlardır. Şiddete maruz kalma sıklığı açısından erkek (%38,0) ve kız öğrenciler (%38,1) arasında farklılık saptanmamıştır. Erkeklerde son üç ay içinde belirtilen ortalama şiddete maruz kalma; fiziksel (1,4), duygusal (1,0), cinsel (0,3), kızlarda son üç ay içinde belirtilen ortalama şiddete maruz kalma; fiziksel (3,0), duygusal (2,5), cinsel (0,5) olarak sıralanmıştır.

Erkeklerde tokat atma, tekme atma, çelme takma ilk üç sırada yer alırken, kızlarda saçını çekme, itme, çimdikleme ilk üç sırada yer almıştır. Şiddet uygulama sıklığı erkek öğrenciler (%31,5) ve kız öğrenciler (%27,6) arasında benzer bulunmuştur. Öğrenciler en fazla fiziksel şiddet (%22,4-%5,1) uyguladıklarını ifade etmişlerdir (n=277). Öğrenciler şiddeti en fazla okulda (%42,0) uygulamaktadır. Ev (%24,1) ve sokak da (%20,4) öğrencilerin sık olarak şiddet uyguladıkları yerlerdir (n=162). Araştırmada, öğrencilerin şiddeti en fazla arkadaşlarına (%65,6) uyguladıkları belirtilmiştir.

Durmuş ve Gürkan (2005), lise öğrencilerinin şiddet ve saldırganlık eğilimlerini çeşitli değişkenler açısından ele almışlardır. Okullarımızda en çok karşılaşılan ya da lise mezunlarının ifadesiyle en sık olduğu belirtilen dört olay, “okulun masa ve sandalyesini kasıtlı olarak kıran veya çizen, tekme atarak duvarların boya ve badanasını kirleten öğrencilerin bulunması (%70,9)”, “okulun sınırları dışında meydana gelen ve bazı öğrencilerin yaralanmasıyla sonuçlanan kavgalar (%70,1)”, “okuldaki çeşitli öğrenci grupları arasında toplu kavga olayları (%70,1)”, “okuldaki bazı öğrencilerin paralarının çalınması ya da özel eşyalarının kaybolması (%63,7)” şeklinde sıralanmaktadır. “Okul sınırları içinde bazı öğrencilerin yaralanması ile sonuçlanan herhangi bir kavga olayı” %57,3, “okuldaki her hangi bir öğretmenin bir öğrenci (ya da bir grup öğrenci) tarafından tartaklanması veya dövülmesi” olayının görülme sıklığı ise %53,1’dir.

Mayıs 2006 sonu itibariyle yapılan basın taraması sonuçlarına göre, son beş ayda okullarda meydana gelen fiziksel olaylarda 14 öğrenci öldürülmüş, 104 öğrenci ve 3 öğretmen de yaralanmıştır.

Eğitim ortamlarında şiddetin önlenmesi ve azaltılması strateji ve eylem planında (2006), Türkiye’nin çeşitli illerinde (Adana, Ankara, Diyarbakır, İstanbul, Karaman, Kars, Sivas) yapılan araştırmalara yer verilmiştir. Bu araştırmalar, eğitim ortamlarında yaşanan şiddetin göz ardı edilemeyecek boyutlarda olduğunu göstermektedir. Yukarıda sıralanan araştırmaların büyük bir bölümü, öğretmenler tarafından öğrencilere yönelen şiddet

davranışları üzerinde odaklanmakla birlikte, bazıları da öğrencilerin faili oldukları şiddet olgularını ele almaktadır. Araştırmaların bir bölümü, şiddeti yukarıda belirtilen boyutların tümünü (fiziksel, sözel, duygusal ve cinsel) kapsayacak biçimde ele alırken, bir bölümü de sadece fiziksel şiddet üzerinde odaklanmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre, eğitim ortamlarında yaşanan şiddet ağırlık sırasına göre sözel, duygusal, fiziksel ve cinsel şiddet biçimindedir. Yukarıda belirtilen araştırmalara yansımayan şiddet vakalarının da olduğu genel bir gözlem olarak bilinmektedir. Şöyle ki çok sayıda öğrenci, akranlarından, öğretmenlerinden, okul yöneticilerinden, aile büyüklerinden, okulun yakın çevresinde yer alan diğer kişilerden şiddet gördüklerini ifade etmektedir.

Üniversiteler ve Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu'nun yaptığı çalışmalar incelendiğinde, 1990'lı yıllarda şiddet ve şiddet olayları çocuk ve gençlerin gündeminde alt sıralarda yer alırken, günümüzde şiddet ve şiddetin davranışları çeşitli yayın organlarında oldukça fazla gündeme gelmektedir.

Dünyada Ve Türkiye'de Şiddetin Karşılaştırılması

Gelişmiş ülkelerin sunduğu raporda, global okul temelli sağlık anketinde, okul çağındaki çocukların yüzde 25-65'inin son 30 gün içerisinde sözel ya da fiziksel olarak zorbalıkla karşılaştıklarının belirlendiği ifade edilmiştir. Ayrıca 13 yaşlarındaki çocukların zorbaca eylemlere katılımı, Avrupa ülkelerinde ve ABD'de incelenmiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu zorbaca davranışlara bazen katıldıklarını (Avusturya 64.2, Almanya 60.8, Estonya 50.6, Fransa 49.1, ABD 34.9) belirtmişlerdir. Haftada bir zorbaca davranışa katılma oranları diğerlerine göre daha azdır (Danimarka 9.5, Avusturya 9.4, Almanya 7.9, Kanada 7.3).

13 Yaş Dolayında Zorbaca Eylemlere İştirak

Ülke	Son Okul Yarıyılında Zorbaliğa İştirak %		
	Yok	Bazen	Haftada Bir
Avusturya	26.4	64.2	9.4
Belçika	52.2	43.6	4.1
Kanada	55.4	37.3	7.3
Çek Cumhuriyeti	69.1	27.9	7.3
Danimarka	31.9	58.7	9.5
İngiltere	85.2	13.6	1.2
Estonya	44.3	50.6	5.1
Finlandiya	62.8	33.3	3.8
Fransa	44.3	49.1	6.6
Almanya	31.2	60.8	7.9
Yunanistan	76.8	18.9	4.3
Macaristan	55.8	38.2	6.0
İsrail	57.1	36.4	6.6
Kuzey İrlanda	78.1	20.6	1.3
Norveç	71.0	26.7	2.3
Polonya	65.1	31.3	3.5
Portekiz	57.9	39.7	2.4
ABD	57.5	34.9	7.6

Ülkemizde ise okul çağındaki çocukların zorbalığa karışma ve maruz kalmaları ile ilgili yapılan çalışmalarda, lise öğrencilerinin %44'ünün sözel, yaklaşık %30'unun fiziksel,

%18'inin duygusal ve %9'unun ise cinsel içerikli zorbalığa uğradıklarını ortaya koymuşlardır. Erkekler daha çok fiziksel zorbalığa uğrarken, kızlar isim takma, saç çekme, alay etme gibi sözel ağırlıklı zorba davranışlar ile karşı karşıya kalmaktadır.

İlköğretim okulu öğrencileri arasında ise her üç öğrenciden birinin (%35) düzenli olarak akran zorbalığına uğradığı görülmektedir. Düzenli olarak arkadaşlarına zorbalık yaptıklarını belirten öğrenci oranı %6'dır. Zorba grupta erkek öğrencilerin oranı, kızlardan anlamlı bir biçimde yüksektir.

Dünyada suça karışmış gençlerin oranlarına bakıldığında, ülkelere göre farklı rakamlar karşımıza çıkmaktadır. Rusya'da post komünist dönemde genç cinayetleri yüzde 150 artış göstermiş ve 1985'ten günümüze 100.000'de 7'den 100.000'de 18'e çıkmıştır. ABD'de 1985'te 100.000'de 8.8 olan genç cinayeti oranı, 2000'lere doğru 100.000'de 16'ya çıkmıştır. Tüm bu ülkelerde ölümlerle sonuçlanan her bir genç cinayetine, 30 dolayında ölümlerle sonuçlanmayan genç şiddeti olayı karşılık gelmektedir.

Ülkemizde ergen ve çocuklarda görülen şiddet 15-16 yaşları arasında en yüksek seviyeye ulaşmakta ve bu yaş grubu risk faktörü olmaktadır. 16-17 yaşları arasında da çetelere katılma riskleri artmaktadır. 17 yaşından sonra bu oran düşmeye başlamaktadır. Kızların erkeklere göre çetelere katılma oranı ise daha düşüktür. Erkekler kızlara oranla fiziksel şiddet kullanımına daha fazla başvurumaktadırlar.

Avrupa ve ABD'de çocuk suçlarının yaş gruplarına göre dağılımı incelendiğinde ise geç ergenlik dönemine doğru suça karışma oranının artış gösterdiği görülmektedir. 14-17 yaşlarında suça karışma oranları artmaktadır (14 YAŞ 68.4, 15 YAŞ 92.1, 16 YAŞ 111.6, 17 YAŞ 113.7).

Sonuç olarak dünyada ve Türkiye'de okullarda ve okul çağındaki çocuklara yönelik meydana gelen şiddet olayları incelendiğinde, şiddet olaylarının sadece ülkemize özgü bir durum olmadığı, tüm dünyada şiddet olaylarının yaşandığı gözlenmektedir. Diğer taraftan dünyada yaşanan şiddet olayları ile karşılaştırıldığında, ülkemizde şiddet olaylarının yoğunluğunun diğer dünya ülkelerine göre daha az olduğu görülmektedir. Özellikle okullarda cinsel içerikli şiddet olaylarına ülkemizde rastlanmamaktadır. Öğretmenlere yönelik olarak gerçekleştirilen şiddet olaylarının yoğunluğu da diğer dünya ülkelerine göre oldukça azdır.

Şiddetin Nedenleri

Psikososyal ve Fiziksel Gelişim

Şiddet davranışlarının çoğu öğrenilmiş davranışlardır. Her insanda şiddet gösterme potansiyeli bulursa da ancak bazı kişiler amaçlarını gerçekleştirmek için şiddete başvurumaktadır. Çocukların şiddete yönelmelerinde, içinde buldukları *psikososyal ve fiziksel gelişim*lerinin etkisi büyüktür. Çatışma çözmede farklı seçenek rol modellerine sahip olmayan birçok genç statü kazanma, saygı görme, temel, kişisel ve sosyal gereksinimlerini karşılamanın tek ve en etkili yolu olarak şiddeti görmektedir. Ayrıca içsel ve dışsal denetimi

sağlayan moral normlardan da yoksun olan gençler, şiddet davranışını kolaylıkla rasyonel hale getirmektedir.

Aile

Aile bağlarının zayıf olması, aile tarafından yeterli gözetim ve denetim yapılmaması; aile içinde şiddete tanık olunması, şiddete maruz kalınması ve şiddetin pekiştirilmesi ile şiddet kullanmayı destekleyen ya da hoş gören beklentilerin, tutumların, inanışların ve duyuların bulunması gibi ailedeki ilk öğrenme deneyimleri şiddetin temel nedenleri arasında sayılabilir. Aile içinde şiddet deneyimi yaşanmasa bile şiddet davranışlarının ne olduğu konusu çocuklara öğretilmiyor, etkili sosyal bağ kurulamıyor ve denetim sağlanamıyorsa, çocuklar için yine de bir

risk var demektir.

Medya

Araştırmalar, erken çocukluk döneminde şiddet deneyimi yaşamış olmanın, ilerleyen dönemlerde de şiddet davranışı gösterme riskini artırdığına işaret etmektedir. Aile içinde şiddet yaşanması ile **televizyon**larda şiddet içerikli programlara tanıklık edilmesi, bireyin ilerleyen yaşamında şiddet sergilemesi olasılığını güçlendirmektedir. Televizyondaki şiddetin etkisi, aile bağlarının güçlü olması, moral değerlerin ve kuralların etkili biçimde öğretilmesi ve etkili davranış gözetimi gibi etmenlerin varlığına göre farklılık göstermektedir. Aile içinde bu tür bir sosyal koruma yoksa, televizyondaki şiddetin etkisi daha da güçlü olabilmektedir. Çocuk, televizyon ve medyadan yalnızca şiddeti öğrenmekle kalmaz, aynı zamanda şiddete karşı bir duyarsızlık geliştirir ve şiddeti rasyonelize eder.

Araştırma sonuçları, etkili sorun çözme becerisi olmayan, zayıf dürtü denetimine sahip ve çocukken şiddet görmüş bireylerin kurduğu ailelerin şiddet açısından **risk** taşımakta olduğunu göstermektedir. Ayrıca erken yaşta anne-baba olma, düşük geliri, boşanmış ya da dul olma, çok çocuklu olma, düşük eğitim düzeyine sahip olma, işsiz veya düzenli bir iş ya da gelire sahip olmama, dışlanmış olma, sosyal destekten yoksun olma gibi değişkenler şiddet davranışı açısından olumsuz birer etken olabilmektedir.

Sosyal Çevre

Sosyal çevre, çocuk ve gencin şiddeti öğrenmesinde ve uygulamasında etkili olan diğer bir etmendir. Sözelimi, çocuğun ve gencin sosyal çevresinde çetelerin bulunması, madde kullanan ya da satanların bulunması gibi durumlar çocuk ve gençlerin bir yandan şiddet deneyimi edinmesine yol açarken, bir yandan da şiddeti pekiştiren rol modelleri ile bir arada bulunmasına neden olmaktadır. Tek ebeveynli ailelerin çokluğu, etkili anne-baba modellerinin olmayışı, okullarda yaygın şiddet, okula devamsızlık, erken hamileliği, madde kullanımı, yüksek işsizlik, zayıf komşuluk ilişkileri, yoksulluk gibi değişkenler, bu tür sosyal çevrelerin tipik özellikleri arasındadır.

Bu tür sosyal çevre, sosyal dışlanmayı beraberinde getirir. Genel olarak sosyal dışlanma,

eğitimin görelî önemini düşürür ve bu durum okula devamı da olumsuz etkiler. Böyle çevrelerde gençleri içine alacak yasadışı oluşumlar artar ve bu oluşumlar gençleri kendilerine bağlar, çeşitli olanaklar sağlayarak amaçları doğrultusunda kullanır. Bu oluşumlar içinde çeteler önemli bir yer tutmaktadır. Çeteler, ergenlik döneminde ortaya çıkan bir tür akran örgütlenmesidir ve kendine özgü kimliği ve üyelik koşulları vardır. Çetelerde bir araya gelen çocuklar/gençler homojen özellikler gösterirler. Kimi durumlarda çetelere üye olmak için gencin şiddet içeren davranışlarda kendini kanıtlanması beklenebilir. Gençlerin bu tür çeteleşme eğilimleri içinde yer alması, hem şiddete maruz kalma hem de şiddeti uygulama açısından yüksek risk demektir.

Okul ve Arkadaş Ortamı

Okul ve arkadaş ortamı, şiddetin nedenleri arasında dikkate alınması gereken en önemli

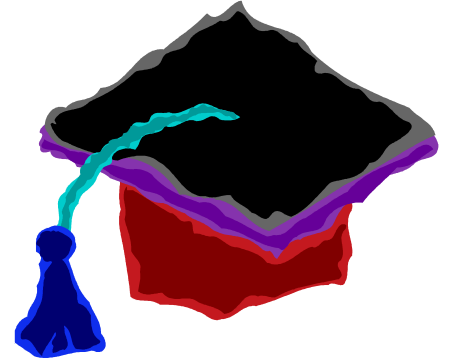

etmenlerden biridir. Erken çocukluk döneminde öğrenilen davranış kalıpları okul ortamına aktarılmakla birlikte okul, çatışma yaratabilecek, hayal kırıklığı yaşatabilecek ve şiddet davranışlarına neden olabilecek etkenler içermektedir. Aile içinde uyumlu ve şiddetten uzak bir geçmişe sahip olmak, okul ve akran ortamında böyle bir yaşamı destekleyebilir. Okul ortamı ve okul ortamındaki arkadaş çevresi, çocuklar ve gençler için uyum sağlanması gereken yeni sosyal sistemlerdir. Okul ve arkadaş ortamı, gençten gerçekleştirilmesini istediği beklentilere sahiptir. Örneğin, akademik başarı, akranlarından onay görme,

kişisel yetkinlik ve bağımsızlık, kişiler arası ilişkiler ve yakınlık kurma ve bunları sürdürme kapasitesi gibi okulun ve arkadaş çevresinin beklentileri çocuk ve genç üzerinde baskıya ve çatışmaya neden olabilir. Okul ve arkadaş çevresindeki gözetim ve denetimin azalması durumunda, bu yeni çatışma kaynakları şiddet olasılığını artırır.

Beceri Düzeyi ve Akademik Başarı

Beceri düzeyi ve akademik başarısı düşük öğrenciler akranlarından dışlanma görürler ve bu öğrenciler “sorun yaratıcılar” olarak damgalanırlar ve gruplaşırlar. Suç davranışı sergileyen ve akranlarınca dışlanan bu çocuk ve gençler öfke, reddedilme ve yabancılaşma gibi duygular yaşarlar ve grup içinde bu duyguları pekiştirirler. Suç işleme eğilimi olan gruplarda yer almak, gencin şiddet davranışları sergilemesinin arkasındaki en güçlü ve en yakın nedenler arasındadır.

Alkol ve Madde Bağımlılığı

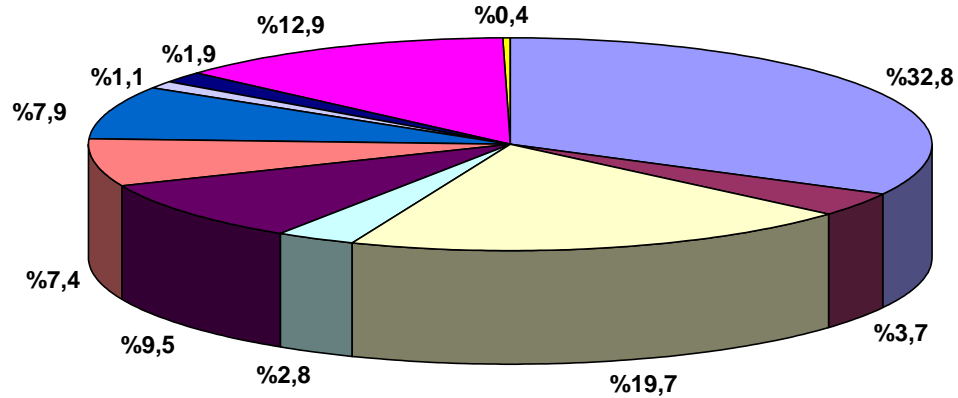

Şiddetin nedenleri arasında sayılabilecek **alkol ve madde bağımlılığı**, gençler arasında giderek yaygınlaşmaktadır. Alkol ve madde bağımlısı olan bir ebeveynin çocuğunu ihmal ve istismar eğilimi daha yüksektir. Bu gibi bir ortamda yaşama, çocuk ve gencin alkol ve madde kullanımını riskini artırmaktadır. Alkol ve madde bağımlılığı ile şiddet arasındaki ilişki çoğu zaman karmaşık olmakla birlikte, araştırma sonuçları sorun olacak düzeyde alkol ve madde kullanımının şiddet ile ilişkisinin bulunduğuna işaret etmektedir.

**Tablo 3: Okullarımızda Meydana Gelen Şiddet Olaylarına Ait Sayısal Veriler
(26 Nisan-26 Ekim 2006)**

OLAY ÇEŞİDİ	OLAY SAYISI	YÜZDE
Fiziksel Zarar Veren Şiddet (yumruk, tekme, tokat, vb.)	823	%32,8
Madde Kullanımı (alkol/uyuşturucu/ilac/diğer.)	92	%3,7
Zorbalık/Tehdit/Sataşma	495	%19,7
Cinsel Taciz	70	%2,8
Eşyaya / Mala Zarar Verme	239	%9,5
Çalma/Gasp	185	%7,4
Okula Silah/Kesici-Delici Alet Getirme	197	%7,9
Çete Oluşturma/Katılma	27	%1,1
Ateşli/Kesici/Delici Silahla Yaralama	47	%1,9
Dedikodu/Lakap Takma	323	%12,9
Ateşli/Kesici/Delici Silahla Ölümlü Olay	9	%0,4
TOPLAM	2507	%100

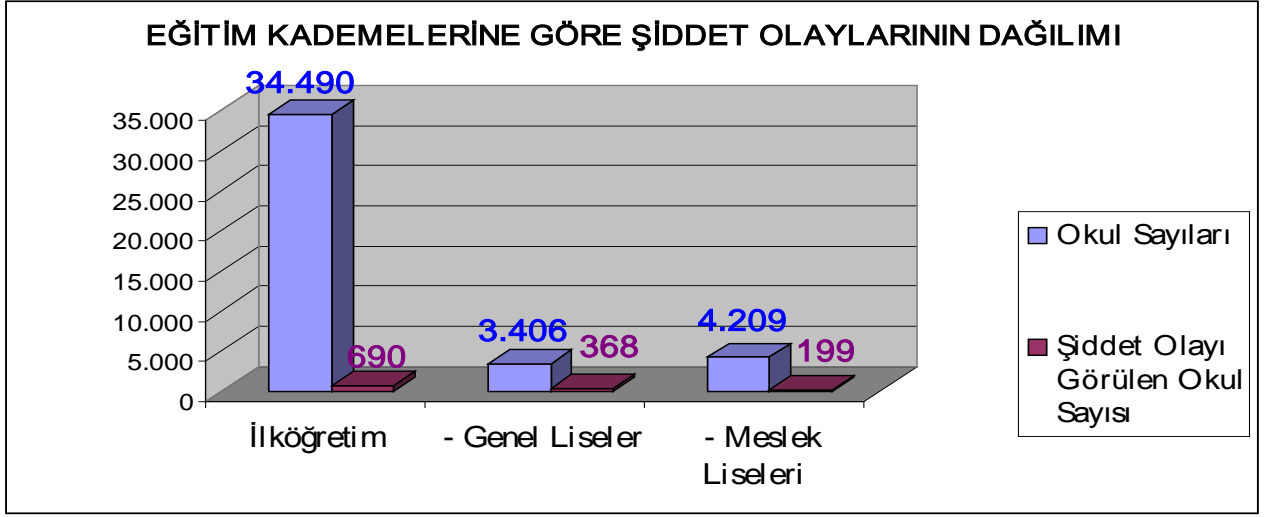
Şiddet Olaylarına Ait 26.04.2006 Tarihinden İtibaren Sayısal Veriler

■ Fiziksel Zarar Veren Şiddet (yumruk, tekme, tokat, vb..)	■ Madde Kullanımı (alkol/uyuşturucu/ilac/diğer..)
■ Zorbalık/Tehdit/Sataşma	■ Cinsel Taciz
■ Eşyaya / Mala Zarar Verme	■ Çalma/Gasp
■ Okula Silah/Kesici-Delici Alet Getirme	■ Çete Oluşturma/Katılma
■ Ateşli/Kesici/delici Silahla Yaralama	■ Dedikodu/Lakap Takma
■ Ateşli/Kesici/Delici Silahla Ölümlü Olay	

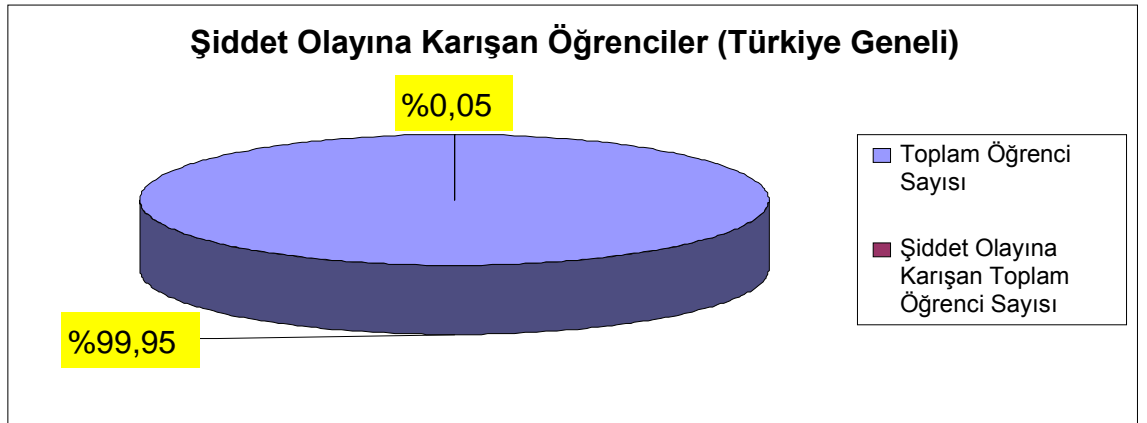
Eğitim Kademelerine G6re Şiddet Olaylarının Dağılımları

Eğitim Kademesi	Okul Sayıları	Şiddet Olayı Gör6len Okul Sayısı	Y6zde
İlk6đretim	34.490	690	%2,0
Orta6đretim	7.615	567	%15,5
- Genel Liseler	3.406	368	%10,8
- Meslek Liseleri	4.209	199	%4,7

T6rkiye Geneli

Toplam 6đrenci Sayısı	Şiddet Olayına Karışan Toplam 6đrenci Sayısı	Y6zde
13.932.189	6.334	%0,05

Milli Eğitim Bakanlığı'nın Yürüttüğü Çalışmalar

Toplumda şiddet içeren olayların okul ve çevresini içine alacak şekilde yaygınlaşması, başta Milli Eğitim Bakanlığı olmak üzere ilgili kurum ve kuruluşların şiddetin önlenmesi ve azaltılması konusundaki çalışmalarını hızlandırmıştır.

1. İlköğretim programına sosyal, duygusal, bilişsel alanlarda sorunlarla baş etme becerilerine ilişkin kazanım ve etkinlikler dahil edilmiştir.
2. İlköğretim programlarına rehberlik entegrasyonu yapılmış, ilk ve ortaöğretim rehberlik saatleri için gelişimsel anlayışı temel alan, öğrencilerin eğitsel, mesleki ve kişisel/sosyal gelişimlerini destekleyen rehberlik programları hazırlanmıştır. **İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı** 1. sınıftan 12. sınıf sonuna kadar öğrencilerin gelişim dönemlerine özgü kazanımları içermektedir. Program 7 yeterlilik alanından oluşmaktadır. Bu alanlar:

- Okula ve Çevreye Uyum
- Kendini Kabul
- Kişiler Arası İlişkiler
- Eğitsel Başarı
- Eğitsel ve Mesleki Gelişim
- Güvenli ve Sağlıklı Hayat
- Toplum ve Aile

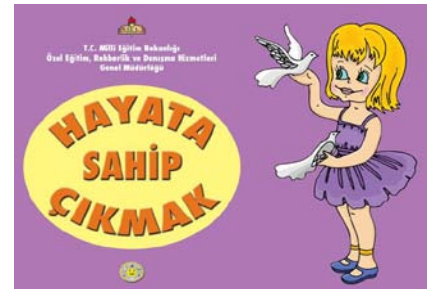
3. Milli Eğitim Bakanlığı ilgili kuruluşlarla, okul ve çevresindeki şiddetin azaltılmasına ve önlenmesine doğrudan ya da dolaylı etkisi bulunan **program ve projeler** yürütmektedir. Bu kapsamda; Çocuk Dostu Okul Projesi, Psikososyal Okul Projesi, Sokakta Çalışan Çocukların Eğitime Yönlendirilmesi Projesi, Ergenlerde Sağlık Bilinci Geliştirme Projesi, Evin Okula Yakınlaştırılması ve Değişen Anne-Baba Rollerini Projesi, Anne-Baba-Çocuk Eğitimi Projesi, Çocuklar ve Ergenler İçin Yaşam Becerileri Eğitimi Projesi, Çocuk ve Gençlerimizin Risklerden Korunma Bilincini Geliştirme, Temel Önleme Projesi, YİBO Destek Projesi, Haydi Kızlar Okula Kampanyası çalışmaları sürdürülmektedir.

Avrupa Birliği ve ikili anlaşmalarla 2006 yılında uygulamaya başlayan, **“Etkili Anne-Baba Eğitimi”** ve **“Yaşam Becerileri”** konularını içeren, uluslararası proje kapsamında

hazırlanan eğitim modülleri de destekleyici bir yaklaşım olarak yer almaktadır.

Çocuk ve gençler için 3 öğretmen, 3 aile ve 11 öğrenci oturumundan oluşan **“Hayata Sahip Çıkmak”** eğitim modülü öğretmenler ve aileler için hazırlanmıştır. Ülke genelinde dağıtımı tamamlanarak, uygulamalara 2006 yılında başlanmıştır.

4. 2003 yılında okullarda olumsuz davranışlara caydırıcılık sağlanması amacıyla 27.08.2003 tarihinde yürürlüğe giren İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'ne "**Öğrenci Davranışlarının Değerlendirilmesi**" ile ilgili hükümler eklenmiştir. Öğrenci davranışlarını değerlendirme sürecinde davranışlara yönelik ödüllendirmeler, yaptırımlar ve uygulama süreci net bir şekilde belirlenmiştir.
5. 2004 yılından itibaren eğitim ortamlarında, öğrencilerin demokrasi bilincini oluşturacak şekilde, demokrasinin bütün unsurları ile öğretilip yaşatılmasını amaçlayan bir demokrasi eğitimi verilmekte, okul meclisleri kurulmaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda ilk ve ortaöğretim kurumlarında "**Okul Öğrenci Meclisleri**" oluşturulmaktadır.
6. 2005 yılında okul-aile işbirliğine ilişkin bir genelge çıkarılmıştır. 10.10.2005 tarih, 2005/92 sayılı "**Öğrenci-Veli-Okul Sözleşmesi Genelgesi**" ile bireyin kendini gerçekleştirmesi, okulda demokrasi kültürünün yerleştirilmesi, okulun tüm imkânları ile çevreye açılması, veli ve öğrencinin beklentilerinin sisteme dahil edilmesi, hizmet üretenler ile alanlar arasındaki ilişkilerin belirlenmesi için sistematik bir düzenlemeye gerek duyulmuştur. Bu amaçla **Öğrenci-Veli-Okul Sözleşmesi** hazırlanmıştır.
7. Ortaöğretim Genel Müdürlüğü tarafından 14.03.2006 tarih ve 2006/22 sayılı "**Öğrencilerimizin Zararlı Madde Kullanımı ve Şiddet Gibi Risklerden Korunması Genelgesi**" çıkarılmıştır. Bu genelge ile okulda "biz" duygusu yaratma, etkili bir işbirliği ve iletişimle etkili bir öğrenme ortamı hazırlayan, okul-öğrenci-veli bütünleşmesi sağlayan bir okul iklimi oluşturulması hedeflenmektedir.
8. Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından 24.03.2006 tarih ve 2006/26 sayılı "**Okullarda Şiddetin Önlenmesi Genelgesi**" hazırlanmıştır. Acil rehberlik önlemlerini içeren bu genelge çerçevesinde çocuk ve gençlerimizin içinde bulunduğu riskin boyutunu gerçekçi bir şekilde ortaya koymak, sağlıklı bilgiler toplamak, izlemek ve değerlendirmek amacıyla veritabanı oluşturma çalışmaları önemsenen bir yaklaşımla sürdürülmektedir. Standart veri toplamak amacıyla hazırlanan **Vaka Analiz Formu** <http://ilsis.meb.gov.tr> adresinde okulların kullanımına açılmıştır.

9. Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından 2004 yılında psikolojik destek seti hazırlanmıştır. Bu set, **13 işitsel ve 13 görsel modül** ile kullanıcı kılavuzundan oluşmaktadır. Hazırlanan bu eğitim seti ile;

- o Yetişkinlerin gençlerle iletişim kurma yolları,
- o Ana-baba, öğretmen, yönetici ve danışmanlar arasındaki bağın güçlendirilmesi,
- o Gençlerin içinde buldukları dönemi kavramaları ve döneme özgü sorunlarla baş etme yolları ile gerektiğinde profesyonel yardım almaları amaçlanmıştır.

Buna ek olarak 2006 yılında **8 TV spotu ve 4 afiş** hazırlanmıştır.

10. Ulusal ve uluslararası geniş katılımlı bir sempozyum düzenlenerek şiddet konusu bilimsel ve deneysel tartışmaya açılmıştır. Sempozyum sonucunda elde edilen sonuç bildirgesinden hareketle tüm eğitim çalışanları ve paydaşlarını ortak bir noktada buluşturan **strateji belgesi** oluşturulması noktasında bir sonuca ulaşılmıştır. Ulusal düzeyde okul tabanlı şiddeti azaltma, önleme ve tüm sorumlu birimler arasında işbirliği oluşturma çalışmalarında, **MEB Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü** koordinatörlüğü üstlenmiştir

Eğitim ortamlarında, güvenilir ve olumlu bir atmosfer oluşturulması, risklere karşı koruma, önleme ve müdahale hizmetlerinde sürdürülebilir, etkili kurumsal düzenlemelerin, yöntemlerin ve materyallerin geliştirilmesi amacıyla tüm sosyal tarafların yer aldığı UNICEF, AB işbirliği içerisinde yürüttüğümüz; beş yıllık planı içeren, "**Eğitim Ortamlarında Şiddetin Azaltılması ve Önlenmesi Strateji ve Eylem Planı**" yürürlüğe konulmuştur.

Hazırlanan eylem planı, "**Başbakanlık Çocuk ve Kadına Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler Genelgesi**" ile ilişkilendirilerek son şekli verilmiştir.

Söz konusu Eylem Planı kapsamında;

- Ülke genelinde mevcut durum analizinin yapılması,
- Standart veri toplama araçlarının hazırlanması,
- Ülke genelinde yürütülen çalışmalarda ortak bir anlayış ve çalışma etiği oluşturulması,
- Bilimsel araştırmaların ve ilgili literatürün izlenmesi,
- Dünyada yürütülen çalışmalardan elde edilen bilgi ve deneyimlerin değerlendirilmesi,
- Koruma, önleme ve müdahale model ve programlarının oluşturulması,
- İzleme, değerlendirme ve yönlendirme hizmet modellerinin oluşturulması hedeflenmektedir.

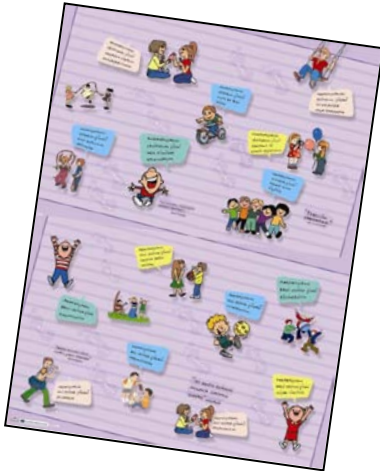
Eylem Planı doğrultusunda yürütülen çalışmalar:

✚ Avrupa Konseyi tarafından kullanılan “Okullarda Şiddetin Azaltılması Konulu” doküman Türkçeye çevrilerek eğitim materyali haline getirilmiştir.

✚ Şiddet ve şiddetle ilintili risklere karşı sürdürülebilir etkili kurumsal düzenlemelerin, hizmetlerin, yöntemlerin ve materyallerin geliştirilmesini kapsayan bu planın ilk aşaması, konuyla ilgili temel anlayışın, strateji ve politikaların belirlenmesi ile bunlara dayalı bir detaylı uygulama

planlarının hazırlanmasıdır. Bu noktadan hareketle Milli Eğitim Bakanlığı ve UNICEF temsilcileri ile **akademisyenlerden danışma kurulu** ile **teknik çalışma grubu** oluşturulmuştur.

✚ İlköğretim ve ortaöğretim öğrencileri için şiddet konusunu ve baş etme mekanizmalarını konu alan kap kâğıtları hazırlanmıştır. İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin gelişim özellikleri dikkate alınarak hazırlanan altı çeşit kaplık kâğıdı hazırlanmıştır. Karikatürlerde, öğrencilere şiddet ve şiddete ilişkin baş etme becerileri mizahi bir

yaklaşım ile sunulmuştur.

✚ Okul müdürlerinin kurumlarında alacakları önlemleri bir bütün olarak görmelerini sağlamak amacıyla “Özet Plan Poster”i” hazırlanmıştır. Dağıtım yapılmaktadır. Eğitim kurumlarına işleyişi ve eylem planını içeren **Özet Plan Poster**i hazırlanarak dağıtılmıştır.

✚ Eğitim ortamlarında cep telefonlarının iletişim amaçlı kullanılmasında çözüm üretme sürecine katkı sağlamak ve karar sürecine dahil etmek için okul yöneticileri, öğretmenler, veliler, öğrenci meclis başkanları, okul aile birliği üyeleri, sivil toplum örgütleri ve diğer ilgili kişilerin görüş ve önerilerini almak üzere www.meb.gov.tr adresinde 26 Ekim-10 Kasım 2006 tarihleri arasında elektronik ortamda **Bilişim Araçları Kullanım Anketi** düzenlenmiştir.

BİLİŞİM ARAÇLARI KULLANIM ANKETİ

Son zamanlarda öğrencilerin cep telefonlarını diğer bireylerin kişisel sınırlarına giren ve yasal olmayan süreçler içinde kullanıldığı görülmektedir. Cep telefonlarının bu şekilde kullanış biçimindeki artıştan kaygı duyulmaktadır.

Eğitim-öğretim ortamlarında cep telefonlarının iletişim amaçlı kullanılmasında çözüm üretme sürecine katkı sağlanması için aşağıdaki ifadelerle ilişkin olarak okul yöneticileri, öğretmenler, veliler, öğrenci meclis başkanları, okul aile birliği üyeleri, sivil toplum örgütü ve diğer ilgili kişilerin görüşlerini bildirmesi beklenmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı
Teşekkür ederiz

Aşağıda sizi tanımlayan kategoriyi belirtiniz.

Yönetici
 Öğretmen
 Veli
 Öğrenci Meclisi Başkanı
 Okul Aile Birliği Üyeleri
 Sivil Toplum Örgütü
 Diğer

Bulduğunuz İl:

ANKET SORULARI

No	İFADELER	KATILMA DERECELERİ				
		TAMAMEN KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	KARARSIZIM	KATILMIYORUM	HİÇ KATILMIYORUM
1	Cep telefonlarını uzun süre kullanmak öğrencilerin beden ve ruh sağlıklarını olumsuz etkiler	☐	☐	☐	☐	☐
2	Öğrencilerin eğitim ortamlarında cep telefonu kullanılması eğitim-öğretim sürecini olumsuz etkiler.	☐	☐	☐	☐	☐
3	1.-3. sınıf öğrencilerinin eğitim ortamlarında cep telefonu kullanımı sınırlanmalıdır.	☐	☐	☐	☐	☐
4	4.-5. sınıf öğrencilerinin eğitim ortamlarında cep telefonu kullanımı sınırlanmalıdır.	☐	☐	☐	☐	☐
5	6.-8. sınıf öğrencilerinin eğitim ortamlarında cep telefonu kullanımı sınırlanmalıdır.	☐	☐	☐	☐	☐
6	9.-12. sınıf öğrencilerinin eğitim ortamlarında cep telefonu kullanımı sınırlanmalıdır.	☐	☐	☐	☐	☐
7	Öğrencilerin eğitim ortamlarında cep telefonlarını kullanması sınırlanmalıdır.	☐	☐	☐	☐	☐
8	Öğrencilerin eğitim ortamlarında ses ve görüntü kaydı yapma özelliği olan cep telefonlarını kullanmaları önerilmelidir.	☐	☐	☐	☐	☐
9	Öğrencilerin eğitim ortamlarında cep telefonunu kötüye kullanmaları ile ilgili caydırıcı yaptırımlar artırılmalıdır.	☐	☐	☐	☐	☐
10	Eğitim ortamlarında gerekli durumlarda öğrencilerin ailesi ve arkadaşları ile haberleşmesi konusunda tedbir alınmalıdır.	☐	☐	☐	☐	☐

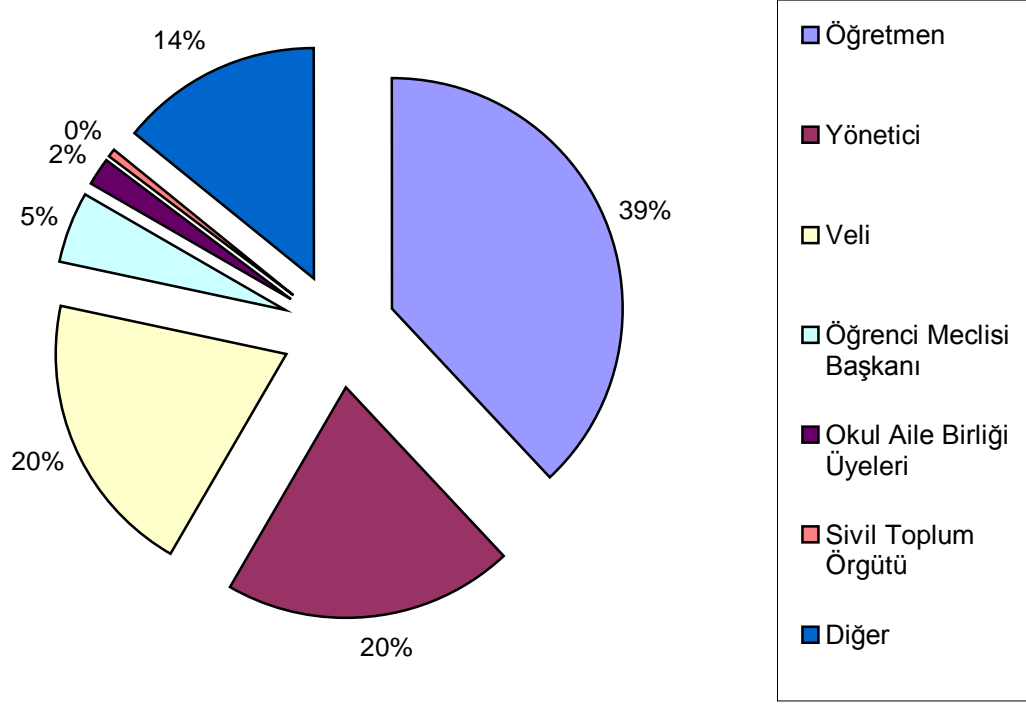
* (Bilişim Araçları: Cep telefonu, mp3 çalar, kamera, ses kayıt araçları vb.)

Ankete 14.425 yönetici, 26.749 öğretmen, 13.958 veli, 3.578 öğrenci meclis başkanı, 1.373 okul aile birliği üyesi, 331 sivil toplum örgütü temsilcisi, 10.015 diğer katılımcı olmak üzere toplam 70.429 kişi görüş bildirmiştir.

GRUPLAR	F	%
Öğretmen	26.749	38,0
Yönetici	14.425	20,5
Veli	13.958	19,8
Öğrenci Meclisi Başkanı	3.578	5,1
Okul Aile Birliği Üyeleri	1.373	1,9
Sivil Toplum Örgütü	331	0,5
Diğer	10.015	14,2
GENEL TOPLAM	70.429	100

Bölgelere göre katılımcıların dağılımı, Marmara Bölgesi 20.220, İç Anadolu Bölgesi 15.183, Karadeniz Bölgesi 12.106, Ege Bölgesi 9.894, Akdeniz Bölgesi 6.876, Doğu Anadolu Bölgesi 3.101 ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi 2.419 kişi şeklinde olmuştur.

Araştırmaya Katılan Grupların Türkiye Geneline Dağılımı

Araştırma bulgularına göre katılımcıların büyük çoğunluğu;

- Cep telefonlarının uzun süre kullanıldığında öğrencilerin beden ve ruh sağlığının olumsuz etkilendiğini;
- Öğrencilerin eğitim ortamlarında cep telefonunu kullanmalarının eğitim-öğretim sürecini olumsuz etkilediğini,
- Öğrencilerin eğitim ortamlarında, cep telefonu kullanmalarının sınırlandırılmasının yanı sıra ses ve görüntü kaydı yapma özelliği olan cep telefonlarını kullanmalarının önlenmesi gerektiğini,
- Cep telefonunun kötüye kullanımıyla ilgili caydırıcı yaptırımların artırılması gerektiği,
- Gerekli durumlarda öğrencilerin ailesi ve arkadaşlarıyla haberleşmesi konusunda tedbir alınması gerektiği, şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Kaynakça

Çetin, H. (2004). *Öğrenci ergenlerin şiddete yönelik tutumları: yaş ve cinsiyete göre bir inceleme*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çoban, A ve F. İşçen (2006). Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Ortamında Meydana Gelen İstenmeyen Davranışlara İlişkin Gösterdikleri Tepkilerin Değerlendirilmesi. Şiddet ve Okul: Okul ve Çevresinde Şiddete Yönelik Alınabilecek Tedbirler Sempozyumu. 28-30 Mart 2006, İstanbul.

Durmuş, E. ve Gürkan, U. (2005). Lise öğrencilerinin şiddet ve saldırganlık eğilimleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 3(3), 253-267

Köknel, Ö. (1996). *Bireysel ve Toplumsal Şiddet*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu. (1995, Mayıs). *Ortaöğrenim gençleri arasında şiddet konulu kamuoyu araştırması*, Ankara.

Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu'nun 1997 yılında *Türk ailesinde adolesanların sorunları*, Bilim serisi 100, Ankara.

Karaman-Kepekçi, Y. & Çinkır, Ş. (2002). *Lise düzeyi öğrenciler arasında zorbalık*. Yayınlanmamış araştırma raporu, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara.

MEB (2006) Eğitim ortamlarında şiddetin önlenmesi ve azaltılması strateji ve eylem planı.

Karakaş, E. (2006). *Gençlerde Suç Eğilimleri: Uluslararası Mukayeseler* Bahçeşehir Üniversitesi

Karataş, Z.B. (2002). *Anne-baba saldırganlığı ile lise öğrencilerinin saldırganlığı arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Adana.

Özcebe, H., Çetik, H. ve S. Üner (2006). Adolesanlarda Şiddet Davranışları. Şiddet ve Okul: Okul ve Çevresinde Şiddete Yönelik Alınabilecek Tedbirler Sempozyumu.28-30 mart 2006, İstanbul.

Ögel, K., Tanrı, I., Eke, C. Y. (2006).Okullarda Suç ve Şiddeti Önleme. Yeniden Yayınları No: 17. İstanbul.

Pişkin, M. (2006). *Akran zorbalığı olgusunun ilköğretim öğrencileri arasındaki yaygınlığının incelenmesi*. 1. Şiddet ve Okul: Okul ve Çevresinde Çocuğa Yönelik Şiddet ve Alınabilecek Tedbirler . Uluslararası katılımlı sempozyum bildiri özetleri.

U.S. Department of Education and U.S. Department of Justice. November, 2002

United Nations General Assembly, *Promotion and protection of the rights of children* 23 Ağustos 2006.

Sayın Prof. Dr. Berrin AKMAN

Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürü Dr. Ruhi KILIÇ'A teşekkür ediyoruz. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan güzel çalışmaları, güvenli okula doğru gidiş çalışmalarını bize anlattı. Şimdi NTV Eğitim Editörü Gülseren Güver ile devam ediyoruz.

Gülseren GÜVER (NTV Eğitim Editörü)

Basında Şiddet

Teşekkür ediyorum, Ben Ruhi Bey'in bir iki cümlesinden bahsederek girmek istiyorum konuşmama. Hocam, görmemezlikten gelme gibi bir tutumumuz yok dedi Milli Eğitim Bakanlığı olarak. Geçen yıldan itibaren çalışmalara başladık dedi. Doğru, gerçekten bu yıl Milli Eğitim Bakanlığı bu konunun üzerine ciddi olarak eğiliyor. Ancak geçen yıl İstanbul'da üst düzey Milli Eğitim bürokratlarının katıldığı bir toplantıda bir bürokrat bizzat şu cümleyi kullandı: "Yani bizim gençliğimizin henüz böyle bir problemi yok." Emniyet yetkilileri de aynı şekilde, bizim yaptığımız haberlerin hemen ardından medyayı da suçlayarak artık bu da çok ucuz bir alışkanlık haline de geldi. Elbette ki medyanın bu konuda suçu var. Ancak çok kolay bir şekilde artık bu suçlama yöneltiliyor. Emniyet yetkilileri de İstanbul'da o dönemde böyle bir sorunumuz yok demişlerdi. Bazı sivil toplum örgütlerinin özellikle alkol ve uyuşturucu madde bağımlılığı konusunda yaptığı araştırmalarda, kullanım yaşının ilköğretime indiğine dair bizimle paylaştığı bilgiler, anket sonuçları da Milli Eğitim yöneticileri tarafından kabul görmemişti. Yani sansasyon peşindeler, gündemi işgal etmek istiyorlar gerçekte böyle bir sorun yok diye.

Geçen yıla kadar ya da bu yıla kadar hakikaten yetkililerin kafayı kuma gömmeye çalıştığını da kabul etmemiz gerekiyor. Evet, bugün okullarımızda şiddet var. Şiddet öğrenilen ve taklit edilen bir davranıştır. Ancak çocuk şiddetle hepinizin bildiği gibi önce ailede tanışıyor. Aile ortamı aslında bir çocuk için en güvenilir yer. Çocuk hesapsız kitapsız, hiçbir önyargısız etrafta olup bitenleri algılamaya ve hayatı tanımaya çalışıyor; ancak aile ilişkilerine baktığımız zaman çocuğa kötü örnek olacak çok davranış var. Gerçekten ailelerin içinde şiddetin her türlü var; pasifi, aktifi. Ancak anne-babalar bunun çoğu kez farkında değiller, çocuğa şiddet uyguladığının ve ne kadar zarar verdiğinin farkında değiller. Azarlama, bağırma, tehdit, sürekli eleştiri çoğu ebeveyn için hâlâ şiddet değildir. Çünkü içinde dayak yok. Ve ailelerde artık özellikle çekirdek ailelerde yaşam tek kişilik odalarda geçiyor, malum. Baba, elinde kumanda genellikle televizyon başında, anne bir işi yetiştirme peşinde, çocuk saatlerce bilgisayar ya da ekran başında. Anne-babalar tabii çocuk sokakta olacağına dizimin dibinde olsun diye bir tercihi var. Ama aslın o dizinin dibinde uçsuz bucaksız bir tehlike denizinde çocuk pornografi, şiddet, uyuşturucu gibi tehlikelerin çok yakınının da. Bu konuda aileler gerçekten çok bilinçsiz. Saygı hep ailelerde büyükten küçüğe, çocuk birey olarak kabul edilmiyor ve ancak çocuk sevilir anlayışı hâkim.

Evden sonra okullar var, malum. Hepiniz eğitimcisiniz ama bizim de yıllardır tanık olduğumuz şey şu: Okul ortamları sevgisiz ne yazık ki. Öğretmen öğrenciyi, okulu sevmiyor. Öğrenci okul malına yabancı, öğretmenine eskisi gibi saygı duymuyor, disiplinsizlikle, özgürlük kavramları bir birine karışmış durumda. Ya çok sert otoriter öğretmenler var ya da yakın zamanda konuştuğumuz yine medyaya konu olan Haydarpaşa Lisesi'nde yaşanan öğretmenin ne yazık ki tırnak içinde söylüyorum, tefe konulduğu bir olay var, bir manzara var. Bilgisiyle ruhuyla hakikaten bu mesleği özümsemiş öğretmen sayısı ne yazık ki azalıyor. 24 Kasım Öğretmenler Günü'nde İstanbul'da düzenlenen törende genç öğretmenler yemin ettiler, yaşlı emektar öğretmenlere de mikrofon tuttuk, tesadüfen iki genç öğretmeni de seçtik, rasgele seçtik konuştuk. Söyledikleri şuydu: "Biz eğitim

fakültesine tesadüfen, ÖSS sisteminin bir sonucu olarak geldik”. Ve bir tanesinin söylediği şeydi: “Bir bankada finans müdürü olmak ya da banka elemanı olmayı tercih ederdim” dedi. Şimdi bu duygularla öğretmenlik mesleğini yapan bir insan ne kadar verimli olabilir? Bu da bu okullarımızdaki bozulmanın, şiddete yönelmenin önemli nedenlerinden biri diye düşünüyorum.

Yine, deneyimlerimden, kusura bakmayın örnekler vermek durumundayım. 80’li yıllarda okul müdürlerinin katıldığı bir toplantıda bir genel lisenin müdürü kürsüye gelip “Biz sokak anarşisini önüyoruz; bizim eğitim öğretim falan yaptığımız yok arkadaşlar” demişti. Bunu, o zaman Milliyet’te çalışıyordum ve manşete çekmişti gazete yönetimi. Tabii iki müfettiş aslında basına açık olan bu toplantının hemen ardından okula gitti soruşturma açmaya, yani müdür hakkında soruşturma açmaya. Allah’tan o yanlıştan döndüler. Şimdi müdürün o zamanki feryadı, yani biz sokak anarşisi önlemeye çalışıyoruz dediği olay, şimdi okul içindeki anarşiyi önlemeye döndü. Okul idarecilerinin de gerçekten işi çok zor. Okullarda sportif, kültürel, sosyal aktiviteler gerçekten çok sınırlı. İşte İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü kendince bir formül buldu. Her okula spor salonu açmak mümkün olmadığı için bir okulun spor salonlarından çevre okulların öğrencileri de yararlansın diye bir talimat verdi. Hatta şöyle de bir açılması oldu: “Arkadaşlar, salonunu kullandırmayan okul müdürü olursa, bana haber verin, gereğini yapacağım.” Yani burada bir zorlama, mevcut koşulları işte en iyi şekilde kullanma sözüm ona, ama yukardan aşağıya bir dayatma söz konusu. Rehberlik hizmetleri malum. Ruhi hocam burada. Benim fazla konuşmama aslında gerek yok; ama rehberlik bizde sorun öncesinde yönlendirme değil de var olan sorunun çözümüne ilişkin müdahale gibi algılanıyor.

Türkiye’de ortalama 650 öğrenciye bir rehber öğretmen düşüyor. Kalabalık okullarda mesela İstanbul’da 5000 mevcutlu okullar var. Burada 900–1000’e yakın öğrenciye bir rehber öğretmen düşüyor. Bu çocukların en çok rehberliğe aslında ihtiyaç duydukları dönem; malum ergenlik çağındalar ve bir yandan da ÖSS cenderesi var. Parası olan için bu cendereden sıyrılmak biraz daha kolay. Dershaneler var. Şimdi bir de butik dershaneler türedi. 5–6 kişilik özel sınıflar ve 3–5 misli fiyata. Özel öğretmenler de var. O çocuklar biraz daha şanslı. Baktığımız zaman sonuçta hepsinin karşı karşıya kaldığı tablo 3,5 saatlik sırat köprüsü niteliğinde bir sınav. İşte bu bunalımlı, açmazlı dönemde medya gibi çok önemli bir güç devreye giriyor. Medyaya baktığımız zaman dizi filmler, filmler de artık mafyavari maçoluğa özendiriyor. Kendi kanunlarını koyan birtakım kahramanlar üstelik de iyi niyetli iyi yürekli kahramanlar gibi gençlere kötü örnek olarak sunuluyorlar ve birdenbire yaşamımızda bunlar yer alıyorlar. Daha küçük yaştaki çocuklar için malum çizgi filmler var. Çizgi filmlerde de olağanüstü güç sahibi, hepsi güçlü, uçan, ışınlanan, düşmanını her koşulda alt eden ve mucizeler yaratan kahramanlar var. Şimdi keşke sizlere medyaya haksız şekilde yükleniliyor diyebilseydim. Maalesef diyemiyorum. NTV’yi ayrı tutuyorum tabii. Eğer kurumuna övgü yağdırıyor demezseniz, hakkını teslim etmek lazım hakikaten bu koşullarda.

Şimdi medya ile ilgili birkaç satırbaşı aktarmak istiyorum. Şiddet olaylarına gerçekten çok fazla yer veriliyor. Olaylar abartılıyor, özendirici ifadeler kullanılıyor. Dizi ve filmlerdeki tipler kötü örnek oluşturuyor. Çocuk, genç çok fazla sayıda ölümle, ölüm sahnesiyle karşı karşıya kalıyor. Bu filmlerde toplumun değer yargılarını hiçe sayan temalar var. Kavga, kovalamaca, silah kullanma sahneleri üzerine kurulan bu yapımlar şiddete karşı duyarsızlık yaratıyor. Şiddetin bir çözüm yolu olarak benimsenmesine yol açıyor ne yazık ki. Aslında baktığımız zaman vurdulu kırdılı olmayan pek çok yapımda da yine gizli şiddeti gözlüyoruz. Alkol ve sigara kullanımına dair bir hassasiyet yok. İşte elinde sigara olan, alkol bardağı, içki bardağı olan insanlar rahatlıkla medyada kullanılabilir. Reyting ve kâr kaygısı ne yazık ki sorumlu yayıncılık anlayışının ve komu yararının önüne geçmiş durumda buna karşılık başarı öykülerine, olumlu olaylara ne yazık ki medyada hak ettiği yeri veremiyoruz.

Ana haber bültenlerine baktığımız zaman, ona da ben başlı başına bir tez konusu diyorum. Gerçekten şiddetin en çok verildiği, pompalandığı kuşaklar bunlar. Beş haberden birinde cinayet, intihar, şiddet var. Medya takip merkezinin geçen yıl bir aylık sürede yaptığı bir takip var. Burada 6087 haber incelenmiş ve en çok cinayet, intihar, gasp, kapkaç, hırsızlık, kavga, kaçırılma ve yangın haberlerinin öne çıktığı görülmüş. Dün akşam ben popüler kanalların birinde ana haber bültenlerini izledim. Bakın, tarihi papa ziyareti var. Türkiye için çok önemli ama ondan önce üç tane haberi ayrıntılı olarak verdiler, papa ziyaretinin ayrıntılarını sonradan geçtiler. Bir tanesi ilki biyolojik babası tarafından kaçırılan Emre Can'ın duruşma haberi idi. Diğer, ceza yazan zabıtaya saldıranların haberi idi; sonra da üçüncü haber, kızını ve damadını el öpme bahanesiyle eve çağırıp öldüren üvey babanın haberi idi. Son haberde bol miktarda da silah efekti vardı. Realite şovları hatırlıyoruz; biliyoruz, canlandırma ve tekrar görüntüleri şiddeti hafızalara kazıyor. Aslında bütün medyayı kapsayan bir konuşma yapıyorum ama biraz televizyonlarda odaklanıyor; çünkü görseleliği nedeniyle etkisi çok daha kuvvetli. Televizyonlar uyarıcı sembolleri kullanma ve belli yapımları, belli programları belli saatlerde yayınlama konusunda yeterince duyarlılık göstermiyorlar; reklâmlar zaten başlı başına çocukların sömürüldüğü ve kullanıldığı yayınlar. Şimdi bu listeyi daha uzatmak mümkün ama ben sizi sıkmayacağım daha fazla; çünkü bildiğimiz, belki de çoğunuzun zaten düşündüğü, aklından geçen şeyler. Bu tablo gerçekten toplumun genelinde rahatsızlık yarattı.

İletişim fakültelerinin dekanları geçen hafta bir açıklama yaptılar. Bu konudan duydukları rahatsızlıkları dile getiren, medyayı sorumlu yayıncılık yapmaya çağıran bir açıklama. Eğer vaktim varsa bunu da paylaşmak istiyorum hızla. Şöyle diyorlar: İmza, Korkmaz Alemdar, Gazi İletişim Fakültesi Dekanı, diğer iletişim fakülteleri dekanlarının da katıldığı bir yürütme kurulu bu. “İletişim araçlarının asıl görevi kamu oyunu bilgilendirmek, olan bitenden haberdar etmektir. Bu gerçek evrensel olarak kabul gördüğü için çağdaş demokrasilerde kitle iletişim araçları saygı görür ve konularına uygun sorumluluk taşımaları beklenir. Ancak Türkiye’de kitle iletişim araçlarının ve yöneticilerinin toplumsal sorumluluklarını göz ardı etme eğilimi giderek güçleniyor. Bazı yayın organlarında habercilik unutulmuş gibi. Türk halkını yakından ilgilendiren pek çok önemli sorun gazetelerden ve haber bültenlerinden dışlanmış. Yurttaşların daha fazla bilgiye gereksinim duydukları önemli konular ihmal edilmeye başlanmıştır. Toplumun geleceğini belirleyen uluslar arası gelişmeler konusunda bile doğru güvenilir ve bilgilendirici haber alınması nerdeyse olanaksız hale gelmiştir. Basmakalıp düzeyde ve duygulara seslenen bir habercilik anlayışı geleceğimizi tehlikeye sokan nitelik almaktadır.” diyor. “Haber adı altında plaj manzaralarını, ünlülerin özel yaşam görüntülerini magazin programlarından ana haber bültenlerine taşımaktadır kitle iletişim araçları. Çığırkanlık inanılmaz boyutlara ulaşmış, haber sunma üslupları değişmiş, sürekli tekrar edilen sahnelerin yer aldığı suç, şiddet ve cinselliğin sömürüldüğü bir habercilik üslubu geliştirilmiştir. Sorumlu haberciliğin yerini sorunlu habercilik almıştır.” Açıklama bu şekilde devam ediyor ve şöyle tamamlanıyor: “İletişim fakülteleri dekanları olarak yukarıda özetlemeye çalıştığımız durumdan son derece üzüntülü olduğumuzu kamuoyuna duyurmak istiyoruz. Türk halkının doğru, eksiksiz, çabuk ve tarafsız olarak bilgilendirilmesi için nitelikli habercilerin yetiştirilmesi için çalışan insanlar olarak kitle iletişim araçlarının sorumluluklarını yerine getirmeye çağırıyoruz. Bu çağrımız mesleğe yeni başlamış bir iletişimciden en deneyimli gazeteciye kadar herkesedir.” Evet, gördüğümüz gibi onlar da iletişim fakültesi dekanları da kamuoyunu bilgilendirme, bu konuda bilinçlendirme ve medyayı uyarma ihtiyacı hissetmişler.

Peki, o zaman ne yapılmalı? Kısaca ne yapmamız gerektiği konusunda da birkaç satır söyleyerek tamamlayacağım. Şiddet olayları haber olabilir tabii ki şiddet haberlerini şiddet olaylarının haber olmamasını savunmak ifade özgürlüğü ile demokrasi ile bağdaşır bir durum değil. Ancak bunu nasıl vermemiz gerektiği konusu ciddi olarak masaya yatırılmalı. Sakıncalı ibarelerden, özendirilmelerden, mutlaka kaçınılmalı, kişiler deşifre edilmemeli. Şiddet konusunda topyekûn bir eğitime ihtiyacımız var. Aileden başlamalıyız bu işe. Milli Eğitim Bakanlığı yapıyor, sivil toplum kuruluşları ve tabii ki medyadan bu konuda çok büyük bir katkı alınabilir. Ailelerin eğitimine mutlaka önem verilmeli.

Ailelerin şiddeti fark etmesi sağlanmalı. Televizyonla, bilgisayarla çocuklarını baş başa bırakmalarını konusunda mutlaka bilgi sahibi edilmeliler. Ailelerin aslında birlikte çocuklarıyla oturup filmleri seyretmesi sağlanmalı. Eğitimcilerimizin bilgileri güncellenmeli, orada da mutlaka hizmet içi eğitim seminerleri yapılıyor; ama bu konuya yönelik eğitimler yaygınlaştırılmalı. Şimdi medyada bizler aslında sizlerden gelen mesajları en erken alan insanlarımız haberciler, muhabirler olarak. Ama bizim götürdüğümüz haberleri değerlendiren, yayın akışını, haber trafiğini belirleyen editör arkadaşlarımız var, yazı işleri müdürlerimiz var. Bence onların kendi çocuklarıyla ilgili herhangi bir kötü deneyim yaşamalarını beklemeden, canlarının yanmasını beklemeden -çünkü öyle olduğu zaman kendiliğinden bir duyarlılık oluşuyor- onlara yönelik eğitim çalışmaları da yapılmalı. Milli Eğitim Bakanlığı'nın geçen hafta medya üst düzey yöneticileriyle yaptığı üst düzey toplantılar bu anlamda önemli bir adım ama bunun arasını soğutmamak lazım, belli bir rutine oturtup bunu tekrarlamak lazım.

Çocuklara birçok konuda hayır demeyi öğretmeliyiz, televizyonu izleme konusunda da hayır demeyi öğretmeliyiz. Hani, bu kadar eğitimsizliğin yaygın olduğu bir toplumda acaba, elinde kumanda var kardeşim değişir, bas düğmeye başka kanala geç demek ne kadar gerçekçi, ne kadar sonuç getirici, o biraz şüphe götürür. Yani hakikaten eğitime ihtiyaç var; ama çocuklara bu mesajı bizim her fırsatta hepimizin vermesi gerekiyor. Okul idarecilerine bir önemli rol düşüyor. Şimdi herhangi bir olay olduğu zaman gerçekten işte okulumun etiketlenmesini istemiyorum kaygısıyla bilgiyi paylaşmak istemiyorlar, bu çok yanlış. Bu, bakın eksik bilgiyi ilgisiz yerlerden edinmesini ve kendi yorumunu katması gibi bir sonucu getiriyor. Okul müdürleri bilgiyi paylaşmalı, toplamalılar muhabir arkadaşları, nasıl olmuştur. Ancak sakıncalı buldukları noktaları da paylaşmalı, hani şu konuda duyarlılık gösterirseniz memnun oluruz dendiği vakit, sağduyulu bir medya mensubunun buna duyarsız kalacağını kayıtsız kalacağını ben düşünmüyorum. İlgili bakanlıklar, RTÜK, Ruhi Bey söyledi, 40 kuruluş ilgili kuruluş diye. Bunların birbiriyle teması da sürdürülmelidir diye düşünüyorum. Sayın RTÜK temsilcisinin söyleyeceği şeyleri de açıkçası merakla bekliyorum. Çok teşekkür ediyorum beni dinlediğiniz için.

Sayın Prof. Dr. Berrin AKMAN

Teşekkürler Sayın GÜVER. Evet, şiddet konusunda öncelikle medyayı suçluyoruz. Medyayı suçlarken de Radyo Televizyon Üst Kurulu'nun televizyon kanallarını bu konuda iyi denetlemediğinden yakınıyoruz. Bu nedenle de Sayın Nurullah ÖZTÜRK, Radyo Televizyon Üst Kurulu İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanı RTÜK'ün yaptığı çalışmaları bize anlatacak.

Sayın Nurullah ÖZTÜRK

(RTÜK İzleme ve Değerlendirme Daire Başkanı)

Basında Şiddeti Önlemeye Yönelik RTÜK'ün Çalışmaları

Teşekkür ediyorum hocam. Ben de tüm katılımcıları saygıyla selamlıyorum ve hepinize hoş geldiniz diyorum. Tabii okuldan milli eğitimden bahsederken bir fıkrayla konuşmama başlamak istiyorum. Şimdi çocuk karnesini almış, karne müthiş berbat, kötü. Hep annelerden yardım istenir ya o da annesine telefon etmiş: “Anne, demiş karne çok berbat. Babamı hazırla” demiş. Annesi de “Oğlum baban dünden hazır, sen kendini hazırla” demiş. Şimdi ben biraz da bunu mutlulukla anlatıyorum. Medyanın buna hazır olduğunu görüyorum, emniyet zaten kuruluş amacı bu, hani şiddetle mücadele bunlara yönelik varlık sebebi bu, dolayısıyla bu umut verici bir şey diyor, konuşmama başlıyorum.

Tabii şiddet aslında en kısa tanımıyla acziyetin ifadesi. Bir sürü tanımları yapıyor, fiziksel şiddet, sözel şiddet, duygusal şiddet, cinsel şiddet gibi birtakım kategorilere ayrılıyor ama en temel bulunduğu ortak nokta acziyetin ifadesi; yani insan aciz kaldığında, yetersiz kaldığında bu yola

başvuruyor. Bir öğretmen öğrenciyle iletişimde yetersiz kaldığında güç kullanıyor, bir amir memuruyla iletişimde yetersiz kaldığında güç kullanıyor, her birimiz işte çoğumuz anne-baba çocuklarla baş etmede yetersiz kaldığımızda, anne-babalık gücümüze başvurarak işte çocuklarımızı, turnak içinde, yola getirmeye çalışıyoruz. Dolayısıyla şiddet aciziyetin yetersizliğin bir ifadesi olarak görülebilir; ama yol açtığı zararlar sanırım çok derin izler bırakıyor. Toplumsal olarak tüm bumerang gibi hepimizi saran, ihmal ettiğimizde hepimizi o anafora çeken, o bedeli ödemeye zorlayan bir olgu. Dolayısıyla her birimizin, her bir kurumun bu konuda hakikaten alması gereken, yapması gereken birçok şey var diye düşünüyorum. Tabii bu oturumun konusunda, RTÜK'ün en önem verdiği konulardan birisi de o çocuklar, gençler, korunmaya muhtaç veya TV karşısında, güç karşısında en korunmasız kitle olarak onlar karşımıza çıkıyor. Televizyon ve çocuk ilişkimize baktığımızda, en etkin iletişim aracı, televizyonun diğerlerinden ayrılan çok önemli noktaları var; kitaptan, dergiden, gazeteden, radyodan ayrılan ve onu üstün kılan çok özellikleri var; etkileyici ve ikna edici olması açısından. Dolayısıyla televizyon karşısında çocukların korunması ekstra bir önem kazanıyor. Onun için RTÜK televizyonları ve radyoları; gazetelerden, dergilerden, kitaplardan bağımsız denetliyor. Yani gazetede yer alan bir şey suç olmayabiliyor; ama bu, televizyona aktarıldığında çok rahatlıkla ihlal sayılabiliyor. Dolayısıyla çocukların bu gücün karşısında korunması da çok elzem bir konu olarak karşımızda duruyor. Tabii televizyonların esas görevi haber verme, eğitime değil. Çoğu zaman böyle bir beklentimiz var. Önceki gün İstanbul'da bu çok şikâyet edilen, hepimizin şikâyetçi olduğu kadın kuşak programlarıyla ilgili yapımcılarla toplantımız vardı. Orada program yapımcılarının tabii şöyle bir karşı çıkışı oldu: Tabii herkes bizden, televizyonlardan, yayın kuruluşlarından bir okul gibi davranmamızı bekliyor. Oysa biz haber vereceğiz, eğiteceğiz evet ama bizim eğlendirme fonksiyonumuz da var gibi bir savunmaları oldu. Tabii eğlendirme fonksiyonu boş vakitlerimizde, hani bizi rahatlatma, dinlendirme aracı olarak da kullanılabilir. Fakat bunun dozajı, bunun üslubu, bunun yöntemi ayarlanmadığında, işte RTÜK'e gelen 10000 şikâyetten 4500 tanesi, sadece bu 7-8 tane programa yönelik olabiliyor. Dolayısıyla eğlendirirken öldürmemek lâzım, Neil Postma'nın tabiriyle "televizyonu öldüren bir eğlence haline dönüştürmemek lâzım."

Şimdi korunmasız kitle, çocuklar dedi ve bu konuda RTÜK'ün yaptığı bir hazır çalışma var. Çok önemli başvuru kaynağıdır aslında bu. Bu çalışmadan birtakım sonuçları aktarmak istiyorum ben. 16-17 yaşlarındaki çocukların okul dışındaki birinci etkinliği olarak televizyon izleme ortaya çıkıyor, televizyon izledikleri ortaya çıkıyor. Çocukların yılda yaklaşık 900 saat okulda, ama 1500 saat televizyon karşısında geçirdikleri ortaya çıkıyor. Ve aslında orada yer alan en önemli bulgu, ilköğretimi tamamlamış bir çocuk bu süre içinde toplam 100000 tane şiddet sahnesi ve 8000 kadar da ölüm, yaralanma veya öldürme sahnesi izlemiş oluyor. Bir çocuk ilköğretimi bitirinceye kadar ve bunun bu çocuğun psikolojisinde, zihninde, toplumu, ötekini, kendisini, ailesini, değerlerini algılamada nasıl bir erozyon oluşturduğunu sanırım hepimiz tahmin edebiliriz. Ve ülkemizde yaklaşık her beş çocuktan birisinin ya odasında televizyon var, ya da televizyon olan bir odada uyumaktadır. Bu da bu televizyon izleme noktasında etkili bir faktör olsa gerek. Tabii çocukların en çok kullandıkları araç okul dışında televizyon olunca ve bu televizyonda da yer alan en fazla işte Gülseren Hanım'ın da dediği haberlerde bile, biraz sonra onlara geleceğim, şiddet diz boyu olduğunda, bu şiddeti seyreden çocuklarda birtakım davranışlar, davranış kalıpları geliyor. İşte bunlar daha fazla düşmanlık duyguları besliyorlar ötekine. Daha korkulu ve güvensiz oluyorlar. Çevrede başkalarına karşı, başkalarının çektiği acı ve eziyete karşı umursamaz olabiliyorlar. Gittikçe şiddeti daha arzular hale gelebiliyorlar. Biraz sonra kimler çocukların gençlerin kahramanı, idolü diye sorduğumuzda orda da bu ortaya çıkıyor ve kaygı ve uyku bozuklukları gibi bir takım sağlık sorunları da baş gösteriyor.

Tabii bütün bu olumsuzluklar karşımızda durduğunda da her zaman olduğu gibi ne yapıyoruz? Kim bu suçlular, ayağa kalsın diyoruz. Bu durumda tabii Nasrettin Hoca'nın fıkrasında olduğu gibi ya herkes kendini savunarak haklı oluyor ya da hırsızın hiçbir suçu yok diye yine ötekinde bu suç

bulabiliyoruz. Sayıldı işte, bu kurumların bir kısmı, medya dedik hemen aklımıza gelen ama benim ona yönelik söyleyeceklerim var, aile diyoruz, çocuğun esas davranışlarının şekillendiği anne-babasının işte, etkilediği ortam, toplumsal, ekonomik, kültürel yapı diyoruz, bu gibi aktörleri bu yaşanan olayda suçlu olarak karşımıza koyabiliyoruz. İşte gazetelerde bu konular ile ilgili şu tarz haberler çıkıyor ve paradoksal bir şekilde medyada çıkıyor bunlar, medyayı eleştiren haberler yine medyada çıkıyor: Gazeteler de markete döndü haberleri de televizyonlarda çıkıyor. Böyle ters bir durum var. Yine bizim yaptığımız araştırmalarda, özellikle öğrencilerin televizyon izleme alışkanlıkları konusunda yaptığımız araştırmalarda, çocukların TV seyretmeye 2-2,5 yaşında başladıklarını tespit etmiş bulunuyoruz. Genel olarak yüzde izleme oranında ise dünyada birinciliği ele geçirmiş bulunuyoruz. Yani en son 4 saatle Amerika'ydı televizyon seyredenler, şimdi Türkiye 5 saatle bu rekoru egale etmiş durumdadır. Yetişkinler günde ortalama beş saatini televizyon karşısında geçiriyorlar. Çocuklar ise hafta içi ortalama 3 saat televizyon izliyorlar. Hafta sonu da bu ortalama artıyor. Burada çok trajik bir durum var. Burada önemle üzerinde durmamız gereken konu ise çocukların %82'si televizyon izlerken tüm seçimlerini kendileri yaptıklarını söylüyorlar. Yani neyi seyredeceklerine, ne kadar seyredeceklerine, ne zaman seyredeceklerine kendileri karar veriyorlar. Burada da ailelerin hakikaten çok da üzerine düşen görevleri yapmadığını gözlemliyoruz. İlerde buna yönelik bizim projelerimizden bahsedeceğiz. Burada işte izlenme süreleri var, gün ve saat olarak. Mesela şurada çok ilginç bir bilgi var. En sevilen diziler araştırmasında, Sihirli Annem dizisi açık arayla önde, bizim kendi yaptığımız araştırmada önde ve birtakım kurumlar, belediyeler de çocukların en sevdiği dizi film olarak, bu Sihirli Annem'i seçtiler. Fakat çok ilginç bir nokta var burada; bu aynı dizi, çocukların en beğendikleri dizi aynı zamanda RTÜK'e anne-babalar tarafından ve eğitimciler tarafından en fazla şikâyet edilen dizi. Yani, anne-babalara yönelik bir suçlamamız var; yani onların ihmali yakalamış bulunuyoruz burada. Hem en fazla şikâyet edilen program, ama çocukların da en fazla beğendikleri dizi olarak ortaya çıkıyor. Yine sözü referansla iki gün önceki toplantıya getireceğim. Kadın Kuşak Programları her iki şikâyetten birisidir. Fakat maşallah, bu programlar reyting rekorları kırıyorlar. Çok yaman bir çelişki var burada. Gelinin hesabı; hem ağlarım, hem giderim; hem seyrederim, hem şikâyet ederim gibi bir durum var. Yine burada mesela bu programları yayınlayanlar, bu oranlardan cesaret alarak diyorlar ki "Ben bıraksam diğeri bırakmıyor. Burada haksız bir rekabet oluşuyor. Dolayısıyla kötü program, iyi programı kovuyor." Burada tabii ki izleyicilere çok önemli bir görev düşüyor; bunları dizginlemek için bu tür programlara prim vermemek için. Ve zaaflarını yayın kuruluşlarına kullandırmamak için, kendilerine reklam verenlere pazarlatmamak için izleyicilere çok büyük görevler düşüyor diye düşünüyorum.

Tabii bir de şu var: Mesela İngiltere'de OFCOM İngiltere'nin RTÜK'ü diyelim. Saat 9'dan önce kola, hamburger, cips gibi ürünlerin çocuklara yönelik reklamlar yapılmasını yasakladı. Şimdi bir de araştırma yapsanız, çocuklar cips sevmiyorum diye bilir mi? Kola sevmiyorum diyen çocuk ne kadar çıkar ya da hamburger sevmiyorum diyen çocuk. Yani, sevilen her şey güzel demek değildir. Bunu da herhalde bir şekilde öğrenmemiz ve öğretmemiz gerekiyor. Bu algıyı yerleştirmemiz gerekiyor. Dolayısıyla zaaflarımız bazen bizim denetime tabii olmalı diye düşünülüyor. Çocukların işte örnek aldıkları karakterlerden Polat ALEMDAR 3.sırada yer alıyor, çizgi film karakterleri var ve yine sondan 3, önce Kenan İmirzalıoğlu Deli Yürek olarak da. Tabii bu sıralama araştırmanın yapıldığı döneme ait. Bu karakterler değişebiliyor. En şikâyetçi oldukları konular bu görüntülerden seyrettikleri. Şiddet içeren görüntüler, ortalama yüzde 28, yüzde 34 de savaşı şiddet sayarsak epey bir yekûn tutuyor. Yani, öğrencilerin izlediği en rahatsızlık duydukları sahneler olarak da şu oranlar: Açık saçık ve çıplaklık içeren görüntüler yüzde 82, kavga-şiddet görüntüleri yüzde 71, insanların üzüldüğünü, ağladığını gösteren görüntüler yüzde 69, savaş görüntüleri yüzde 64, korkunç sahneler yüzde 46; yani burada ilk kısım hariç diğerlerinin tamamı şiddet kategorilerinin içinde değerlendirilebiliyor.

Televizyon ve şiddet ilişkisini tartıştık, onu geçiyorum o zaman. Şiddetin etkisi konusunda televizyonların şiddete etkisi, katkısı konusunda değerlendirmeler yapıldı, geçiyorum. Ama en temel şey, bunlardan birisi, model alma ve insanları duyarsızlaştırma olarak bahsetmiştik. Amerika'daki şiddet kullanan sahnelerin yüzde 73'ünde bunların cezasız kaldığı görülüyor ve bu da herhalde insanlarda, "Demek ki ne yaparsan yanına kâr" düşüncesini bir süre sonra oluşturabilir. Dolayısıyla model alama önemli. Yani, televizyonda sıradan birisinin sigara içmesi ya da küfretmesi, yumruk atması belki çok anlam ifade etmeyebilir; ama rol, model dediğimiz karakterlerin bu tür sahnelerde yer almasının etkisi çok daha farklı değerlendirilmelidir.

Şimdi bu konularda RTÜK'ün yaklaşımına esas konuya geldik ama vakit sıkıştırıyor. RTÜK'ün tüm projelerinden birazdan bahsedeceğim. 15 milyon öğrenci dediniz hocam. Üniversite öğrencilerini katarsak 25 milyon öğrenci üzerine tüm yayınlarını, yayın kurgularını, yayın politikalarını belirlemelerini önemsiyor. Bütün toplantılarımızda yayıncılardan bunları rica ediyoruz. Topluma yönelik de birtakım çalışmalarımız var bizim. Bu şiddet kategorilerini yine geçiyorum ben. Haber bültenlerinde şiddet içeren yüzde 13, çizgi filmlerde yüzde 47 imiş şikâyet edilen. Düşünün çocukların en çok seyrettikleri çizgi filmlerde bile en fazla şiddet sahneleri yer almış ve daha doğrusu şikâyet ediyormuş çocuklar, buralarda şiddet sahneleri var diye. RTÜK şiddetle ilgili 4 tane madde ile ihlal tespit ediyor. Bunlardan birisi, kadınlara, güçsüzlere, özürülere ve çocuklara karşı şiddetin ve ayrımcılığın teşvik edilmemesidir. Bir başkası, yayınların şiddet kullanımını özendirici veya ırkçı nefret duygularını kışkırtıcı nitelikte olmaması; bir başkası, suç örgütlerinin korkutucu ve yıldırıcı özelliklerinin yansıtılmaması; hem şiddeti, hem cinselliği, hem olumsuz davranışları kapsayan, gençlerin ve çocukların fiziksel zihinsel ve ahlaki gelişimini zedeleyecek türden programların seyredilebileceği zaman ve saatlerde yayınlanmaması. Burada bunları vurguladığımız müyedeler. Bununla ilgili geçen sene bir panel yapmıştık, çocuk ve televizyon konulu panel, hem uzmanlar, hem çocuklar burada yer almışlardı. Çocuk dostu televizyon istedikleri ortaya çıkmıştı. Biz bir kompozisyon yarışması düzenledik. Türkiye'den 500 binden fazla katılım sağlandı. Televizyon yayınlarında şiddet konulu bir kompozisyon (Bana birkaç dakika ekstra verebilecek misiniz?). Birincilik alan ödülünden paragraf paylaşmak istiyorum. "Bana özgürlüğümü geri verin. Her sabah uyarıyor annem, mümkün olduğunca sınıftan çıkma emi. Korkuyor annem, farkındayım. Ne kadar ortalıkta olursam o kadar zarar göreceğimi düşünüyorum. Televizyonlarda haberleri izlerken, bak görüyor musun, diyor. Sınıftan çıkma dediğim kadar yok mu? Sıkılıyorum aslında okulun içinde; rahat rahat gezmek, okulun yanındaki kırtasiye dükkânından alışveriş yapmak istiyorum. İzin alamıyorum annemden. Servisten iner inmez sınıfa hemen diyor. Sağa sola takılayım deme sakın. Hep o programların yüzünden diyorum anneme. Herkesin derdini anlattığı o programları izliye izleye bu hale geldin sen. Elinde kumanda, televizyon kanallarını gezerken çoğu zaman söylenir görürüm annemi. Bu ne ya, tüm kanallarda kan gövdeyi götürüyor. Sonra birden suçüstü yapar gibi bana döner annem. Arkadaşlarından kendini bu karakterlere benzetmeye çalışan var mı? Hiç var dermeyim, var desem olacakları biliyorum; çünkü sınıftan çıkma değil, sıradan kalkma diyecek bu kez. Kimi zaman çok sıkılıyorum; aslında okulumun içinde özgürce gezmek, okulumun hemen yanındaki kırtasiyeden alışveriş yapmak istiyorum. Böyle anlardaysa en çok o televizyonlara kızıyorum. Annemi her geçen gün biraz daha kuşkucu yapan, özgürlüğümü sınırlayan o televizyon kanallarına. Televizyonlardan şiddeti çekin bana özgürlüğümü geri verin." demiş. Arzum Gökçe beşinci sınıflar birincisi Adana'dan. Gerçekten eline, yüreğine sağlık bu kardeşimizin.

Bir başka çalışmamız bizim 23 Nisan'da başladı. Televizyonlarda, çocuklarımızı bu tür yayın ve zararlı içeriklerden korumaya yönelik akıllı işaretler uygulaması. Semboller var 7+, 13+, 18+ genel izleyici, şiddet, korku, cinsellik diye; bunları da yavaş yavaş yerleştirmeye çalışıyoruz. Sıkıntılar var biraz uygulamada. Televizyon izleme araştırmalarından bahsettikçe bizi en çok heyecanlandıran Milli Eğitim Bakanlığı ile ortak yürüttüğümüz medya okul yazarlığı dersi projesi. Bu sene beş tane okulda başladı pilot proje olarak. Seneye tüm okullarda seçmeli ders olarak uygulanacak. Bu dersin

amacı, bilinçli medya takipçisi oluşturmak; yani, ne okuduğunu, okuduğundan ne anladığını, ne anlaması gerektiğini, kurguyla gerçeğin ne olduğunu anlayan nesiller yetiştirmek. Bu insanlar medya profesyoneli olduğunda da neyi yayınlaması gerektiğini, nasıl yayınlaması gerektiğini, ne zaman yayınlaması gerektiğini bilecekler. Yani, medya profesyonelleri olacak bir nesil yetiştirmeyi hedefliyoruz. Hakikaten bizi de çok heyecanlandırdı bu proje. Umarım bu heyecanımız karşılıksız kalmaz.

En son çalışmalarımızdan birisi de RTÜK çocuk web sayfasını hizmete soktuk. Burada da işte televizyonlarla ilgili çocuklara yönelik eğlendirici internetten korunma... Yani, internetin zararları, sağlıklı internet takibi konularında bilgilerin yer aldığı, sporun, eğlencenin, eğitimin yer aldığı bir site. Site çok da reyting yaptı, epey ziyaretçi sayısı fazla bir site oldu. En son olarak da TV izleyiciliği temsilciliği kuruyoruz. Tüm televizyonlar, yayınları ile ilgili şikâyetlerin kendilerine ulaşacağı medyadaki, gazetelerdeki ombudsmanlık gibi. Televizyonlarda da böyle bir sistemin kurulması için böyle bir çalışmayı başlattık. Temsilcilerini bize bildiriyorlar. Ondan sonra da bu proje uygulamaya geçecek.

Bütün bunlardan sonra başta söylediğim şeye geri dönüyorum. Eğer hepimiz hazırsak, yani anne-babalar hazırsa şiddetle mücadeleyle, sorumluluk taşıyan kurum ve kuruluşlar hazırsa, yayın kuruluşları ve program yapımcıları hazırsa, reklâm verenler neye reklâm verdiklerini, verdikleri reklâmla neyi desteklediklerini ve bu programların toplumda, gençlerde ne tür zararlara ya da yararlılara düşündüklerinde, sanırım bir yol alabiliriz, bir mesafe kat edebiliriz diye düşünüyorum. Hepinize teşekkür ediyorum.

Sayın Prof. Dr. Berrin AKMAN

Bilgilerinizi bizimle paylaştığınız için teşekkür ediyoruz; ama Sihirli Annem konusunda bir iki şey söylemek istiyorum. Sakın velilere kızmayın; çünkü Sihirli Annem'i okul öncesi dönem çocukları izliyorlar. Okul öncesi dönem çocukları da neyin gerçek, neyin gerçek olmadığını ayırt etmekte zorlanırlar, bilmezler. Dolayısıyla model aldıkları için de televizyonları seyrederek kendilerinin bir anda yok olacağını, bir anda Sihirli Annem gibi şeyleri yapabileceklerini düşünüyorlar. Dolayısıyla anne-babaların RTÜK'e gelen şikâyetlerinin bu noktada birleştiğini düşünüyorum. Teşekkür ederim.

Sayın Nurullah ÖZTÜRK

Biz de öyle yaptık. Şu anda beş tane benzer dizi var. Onlara yönelik psikolog ve psikiyatristlerden oluşan bir komisyonla bir rapor hazırladık. Onu da kamuoyuyla yakında paylaşacağız. Teşekkür ederim.

Sayın Prof. Dr. Berrin AKMAN

Evet, okulda şiddetin kaynaklarından bir tanesi de okul çevresinde odaklaşan çeteler dedik. Bu konuda da güvenlik güçlerini sorumlu tutuyor okullar, aileler, toplum. Bu konuyla da ilgili Ankara İl Emniyet Müdürü Sayın Ercüment YILMAZ'ın konuşmasını bekliyoruz.

Ercüment YILMAZ
(Ankara Emniyet Müdürü)

Okullarda Şiddetin Önlenmesine Yönelik Ankara Emniyet Müdürlüğünün Yaptığı Çalışmalar

Sayın Başkan, Değerli Katılımcılar, bizim konu başlığımızın -sınırlama açısından- yalnızca okul çevreleriyle sınırlı kalması biraz üzüntü verici. Tabii bunu sitem olsun diye söylemiyorum. Sitem de etmiyorum. Lütfen kusuruma da bakmayınız. Ankara Emniyet Müdürü olmaktan öte biz önce insanız. Yani bu ülkenin yetiştirdiği, buralara getirdiği insanız. Onun yanında annemiz, babamız. Ondan sonra Ankara Emniyet Müdürüyüz, profesyonel olarak da yaptığımız bir işimiz var, mesleğimiz var.

Biz genelde toplumda etrafımıza baktığımız zaman hep şu anlara dikkat ederiz: Biz koordinasyon sağlıyoruz. O bunu yapsın diyoruz, onu buraya getirsin diyoruz. Biz ne yaptığımıza bakmalıyız arkadaşlar. Özellikle bunun altını çizmek istiyorum, biz ne yapmalıyız? Bizim üzerimize düşen sorumluluk nedir? Bu konularla ilgili biz başkentimizde var olan tüm okullarımızın sayıları rehber öğretmenleri, okul müdürleri, öğrenci velileri dahil olmak üzere bir çalışma sürecine, değişik sorumluluk projelerinin içerisine gidiyoruz. Ancak elimizdeki verilere baktığımız zaman, ilimizde problem yok demek yanlış olur. Her ilde şiddetle ilgili problem var. Bunların da hepsi çok kısa sürede çözüm bekliyor. Bu çözümleri de üretmek hepimizin görevi diye düşünüyoruz.

Sorunlu okullarımız belli. A okulumuzdaki sorunun, B okulundaki sorunla örtüşmediğini görüyoruz. O halde çözümleri farklı bir şekilde yönetmemiz gerekir. Valimizin başkanlığında, İl Millî Eğitim Müdürümüz ve sorunlu olduğunun altını çizdiğimiz bütün okul müdürlerimizi Emniyet Müdürlüğümüzün brifing salonuna topladık. Teker teker o okulun içerisinde ve çevresinde var olan oluşumları yansıttık. Bazı müdürlerimiz, okul müdürlerimiz sitem de ettiler. Edebilirler, önemli değil; biz çözüm almak istiyoruz. Anlattık, dedik ki biz sabah çocuklarımızın okula girişlerinde, öğlen çıkışlarında, tekrar giriş ve çıkışlarında biz bu görevi yapacağız. Biz bu görevi yapmaya çalışacağız. Buradaki sorunu da bu şekilde çözmeye çalışacağız. Siz ne yapacaksınız? Hep beraber birlikte ne yapacağız? Bunların planlamasını yaptık. Biraz da olumlu gidiyor. Tabii ki konuların olumlu gitmesi hepimizi de sevindiriyor. Ancak burada bitiyor mu, hayır bitmiyor. Biz oradaki günlük bir konuyu yalnızca erteliyoruz. Var olacak, ortaya çıkacak olan sıkıntıyı erteliyoruz. O problemi çözmiyoruz. Oradaki sorunu yok etmiyoruz. Asıl amacımız bunu sifıra doğru, aşağı doğru çekebilmek. Bu yol ve yöntemlerle birlikte olabilmek. Bununla ilgilide çok büyük bir sinerji, çok büyük bir hareket başlatmak. Ama zihinlerde, beyinlerde ve uygulamalarda bu işin içine girmemiz gerekiyor.

Şiddet yalnızca okulda yok. Nefes aldığımız her ortamda şiddet var. Demin değerli hocalarım da söylediler. Ailede var, sokakta var, işyerinde var, her yerde şiddet var. Peki o zaman bizim hatamız nedir? Sevgi dolu, özgüven sahibi dürüst çocuk yetiştirmemenin hatasını biz çekiyoruz diye düşünüyorum ben. Eğer bu işe biraz daha yönlenir, biraz daha üstüne basa basa durursak herhalde yarın olmasa bile önümüzdeki süreçte yetişecek olan yavrularımızda birtakım olumlu sonuçları görme şansımız var.

Elimizdeki verilere göre ben, şu okulda bu oldu, bu kadar insan yaralandı, bıçaklandı, birbirini dövdü, bunlardan biri uyuşturucuya bağlıydı, diğeri kız meselesi yüzünden, bir diğeri başka bir sorundan demeyeceğim; ama başkentimizde var olan okul önü ve okul içi şiddet ile ilgili olayların yüzde 93'ünde sorunun tekrar kuruma geri döndüğünü görüyorum. Yani, yüzde 93 olan bölümde biz problemi tekrar devam etsin diye gönderiyoruz. Onu çözmiyoruz, yakaladık, tuttuk götürdük, olayı çözülmedi veya olayı önledik, olay bitmedi. Olayı erteledik. O bakımdan toplumda ne

yapmamız gerekir diye şöyle yansıya baştan girerseniz. Yani, ben polis olarak 3 kişi yakaladık, 5 kişi yakaladık demeyeceğim. Biz bu tarzı Ankara Emniyet Müdürlüğü olarak bıraktık, yapmayacağız. Bu kadar insan yakaladık, yakaladığımız önemli değil. O görevimiz zaten, bunun üzerine ne yapabiliriz bakmamız gerekiyor. Bu tür sorunların çözümü de ülkemizde artık polisiye yaklaşımlardan da beklenmesinin; artık bu yaklaşımın modasının geçtiğine inanıyorum. Bu sorunların çözümü poliste değil, bu sorunların çözümü hepimizde. Toplumda, yaşayan, tüm insanımızda, ne iş yaparsak yapalım, toplumsal sorumluluğumuz açısından herkese görev düşüyor.

İlimizde uyguladığımız örnek olsun diye bir-iki projemiz var. Bu projelerde sayın valimiz başkanlığında büyük destek alıyoruz. Burada kendileri yoklar, İl Milli Eğitim Müdürlüğümüz, Büyükşehir Belediye Başkanlığımız ile çok yakın ilişkilerimiz var. Bu ilişkiler içerisinde örneğin şu an yansıda görmüş olduğunuz, 1781 umut dediğimiz, bizim Altındağ İlçesi'nde var olan Yenidoğan İlköğretim Okulu'nun Polis Amca İlköğretim Okulu'na dönmesi, döndürülmesi, bizim o okulumuzla birlikte ilgilenmemiz. Buradaki öğrenci sayımız 1781 dikkat ederseniz. Orada yapılan sosyal sorumluluk projesi içerisinde, şapkanın içerisinde, polis şapkasının içerisinde ve silahın durduğu kılıfın içerisinde duran bazı materyaller var, işçi var. Buradan verilmek istenen bir amaç var, yöntem var. Burada öncelikle okulun fiziki şartları değiştirildi. Daha sonra sırf fiziki şartların değiştirilmesi çocukları biraz sevindirdi. Bu durum onlara değer verildiğini gösterebiliyor; ama toplam 255-260 adet yavrumuz okul içi aktivitelere katıldı. Bu aktiviteler 2,5-3 ay kadar sürdü. Bunun sonucunda da Altındağ Devlet Tiyatrosu'nda da bir haftalık dönem içerisinde de tiyatrosundan halk oyunlarına, korosundan resim ve müzik, şiirine kadar olan, şiir dinletisine kadar olan bir etkinlikte becerilerini sergilediler. Oradaki yavrunun bir tanesinin bir cümlesini aktarmak istiyorum. Bayan polis rolünü oynuyordu kızımız. Kızımızın her tarafı jilet izi dolu. Dedim ki "Gel bakalım, bundan sonra ne düşünüyorsun" "Ben bundan sonra müdür amca, tiyatroyu düşünüyorum" dedi. Şimdi oradaki yavru kendisinin önemsendiğini, kendisine bir şey verildiği zaman, neleri başarabildiğini gördüğü andan itibaren kafasında soru işareti çakıyor. Kafasında uyanan soru işaretiyle beraber önündeki probleme veya sorunlara giriş anından itibaren bir duraksaması bir düşünmesi bizim için yeterli. Eğer biz yaptığımız çalışmalarda bir çocuk kurtarabilirsek, bir çocuğu yanlışlığın içinden çekip alabilirsek, bu bizim kârımız diyoruz. Hedefimiz bir çocuk; bu yalnızca okuldaki şiddetle ilgili değil. Uyuşturucuyla mücadele, terörle mücadele kapsamında, trafikle mücadele kapsamında da hedefimiz bir çocuk. Toplumsal sorumluluk projelerimiz içerisinde yer alan trafik kültürünün oluşması için şu ana kadar ilköğretim birinci sınıfta okuyan 310 bin yavrumuz kimlik kartını aldı, eğitimini aldı, kendileri söz verdiler ve bu sözü uyguluyorlar. Bu sayıya bu sene 80 bin daha eklenecek. Diğer taraftan liseler arası bilgi yarışması ilimiz Emniyet Müdürlüğü'nde yapıldığı zaman, beş dakikalık yorumsuz uyuşturucu ve terör konusunda izlenen film var. Buradan geçen çocuklarımız ki bunlar lise son sınıf çocukları, 45 bin kişi. Ankara il genelinde okullarımıza, velilerimize uyguladığımız, beraber olduğumuz, anlattığımız veya paylaştığımız projeler içerisindeki sayımız 110 bini buldu. Bunları topladığımız zaman bizim başkentimizde bu projelerin yaygınlaştırılması ve anlatılması için ulaştığımız insan sayımız 500 bin. 500 bin sayı değil, ama şöyle ülkemize baktığımız zaman, herhalde 75 ilimizin nüfusundan da kalabalık.

Biz burada birlikte olmak istiyoruz, biz burada beraber olmak istiyoruz. Diğer taraftan okul müdürlerimize ve rehber öğretmenlerimize her sene, ki bunun sayısı il genelinde 1200 civarındır, terör ve uyuşturucu konusunda bilgi veriyoruz. Yavrularımızın davranış değişikliklerinin yakından izlenmesi, hangi davranış değişikliğinin önümüzdeki süreçte sıkıntı olarak ortaya çıkabileceğinin belirlenmesi ve bununla birlikte bu yavruya yakın olup onunla konuşulup daha bu suça bulaşmadan, şiddete bulaşmadan, o madde ona ulaşmadan etrafında bir doğal bir ağ örmek için çalışıyoruz. Hem onu bilinçlendirmek hem bir ağ örmek, nedir bu? Okulumuz diyoruz. Çünkü en önemli çevremiz okul çevremiz, aile çevremiz ve bir de sokak çevresi diyoruz. Sokak çevresindeki mücadeleyi biz elimizden geldiğince sürdürüyoruz. Yetersiz olabiliriz, eksikimiz olabilir, ama irademiz eksikimizi

gidermeye, yanlışımızı düzeltmeye yetiyor. Bununla da kararlıyız. Diğer taraftaki iki ana unsurla ailemiz ve okulumuzdaki yöneticilerle beraber olmayı sürdürüyoruz ve sürdürmeye de devam edeceğiz.

Yine Altındağ bölgemizde Hıdırlıktepe İlköğretim Okulumuz var ki Hıdırlıktepe İlköğretim Okulu da TED Koleji'nin kardeş okulu. Ama baktık, TED'liler lütfen alınmayınız, Hıdırlıktepe'ye ilgi ve alakanın az olduğunu gördük. Gazetelerde okuduk, burada sorun var dediler gittik. Okul müdürümüzle, öğrencilerimizle, öğretmenlerimizle oturduk. Taleplerini aldık değerlendirdik. Oradaki yavrular şu an yansıda gördüğünüz, "25 günde seyri âlem 601 lotus çiçeği durdu" diye, aynı programı bu okulumuzdaki çocuklarımıza uyguladık; burada da 601 yavru, öğrenci olarak okuyor. Onlar da 25 günün sonunda demin saydığım aktivitelerin hepsini yaptılar. Müzik, şiir dinletisi, onun ötesinde tiyatro halk oyunları gibi bütün aktiviteleri yaptılar. Bu sefer yavrularımız şu soruyu sordular: "Müdür amca biz mi iyi oynuyoruz, yoksa polis amca mı oynuyor?" dediler. Dedim, ikiniz de çok iyi oynuyorsunuz; siz rakip değilsiniz. Siz birlikte berabersiniz. Niye o bölgemiz dediğimiz zaman bir Altındağ bölgesindeki o ailenin yaşamı, yaşadığı fiziki koşullar, o ailenin eğitim ve kültürü, o ailenin ekonomik durumu, o ailenin profesyonelce yaptığı iş ve meslek farklı, Çankaya'daki ailemizden. Buradaki problemle Çankaya'daki bir problemin şekil değiştirdiğini görüyoruz. Burada sabah erken kalkan çocuk, bulduğu çorabı geçiriyor ayağına. Erken kalkan çorabı geçiriyor ayağına belki son kalanın çorabı da yok ama Çankaya'da ki sorun o değil. Burada ilgisizlik olabilir, yanlış örnek olabilir. Ama bu tarafta da hiç ilgilenmeyen aile veya bölünmüş bir aile ama ekonomik problemi olmayan farklı bakışlara sahip olan aile. Tabii ki bu bölge bölge dönem dönem de sorunu, sorunlu olduğu yer ile beraber çözüme kavuşturulmak üzere çözüm üretmemizin ben bir zorunluluk olduğunu söylüyorum.

Anadolu Ateşi diye bir halk oyunları var. Malumunuz biz bu Polis Amca Okulu'nda oynayan çocukların grubunun adına Polis Amca Ateşi dedik. Bunlar da ondan çok mutlu oldular. Ama inanın çocukların güldüğünü, kendilerine sorumluluklar verildiği zaman ne yapılabildiğini görmenin mutluluğu farklı bir olay. Ama burada yine altını çiziyorum. Polis olmaktan öte, insan olmak, yaşadığımız topluma sorumluluğumuzu duymak. O bakımdan bunlara biz devam edecek miyiz, edeceğiz. Bunları artıracak mıyız, artıracacağız. Bu projemizi Polonyalılar ve İspanyollar bizden rica ettiler karşılıklı görüşmelerimizde. Çünkü toplum destekli polislik anlayışı içerisinde bunların da üzerinde özellikle duruyoruz.

Okul içerisinde bir gün bir yardım dağıtılıyor ve yardımın adına da başarılı çocuklar dedik. Öyle yardım değil, başarılı çocuklara ödül veriliyor. Sayı 1780. O zaman hepsi başarılı bunların, 1780'ine de vermemiz lazım, ayırım yapmamız gerekiyor. Gittik. Parkası ayakkabısı torbada içerisinde de ismi soyadı yazılıyor her sınıfa dağıtıldı. Birdenbire bir gürültü çıktı. Müdür yardımcısı arkadaşım geldi. "Müdürüm" dedi. "Yetim Ali çok kızgın" dedi. Okulda ilköğretim beşe gidiyor. Kerata! Hayırdır Yetim Ali buyursun bakalım dedik. Yetim Ali takriben 1.40 boylarında, zayıf, beşinci sınıf öğrencisi. "Buyur Ali ağabey" dedim. "Niye kızdın, niye sinirlendin." "Benim ayakkabımın numarası bir numara büyük" dedi. "Peki, ne yapalım, düzeltelim Ali ağabey" dedim. "Kızma bize, bizi hoş gör artık sen. Peki, niye bağırdın ne yapacaktın?" "Camı çerçeveyi indirecektim" dedi. Aynen böyle. "Peki, o zaman şimdi sınıfa gideceğiz seninle beraber" dedim. Gittik sınıfa, bütün sınıfı da bu delikanlı Ali, Ali ağabey sus ile durduruyor. Sınıfın ortasına durduk. Dedim ki "Ali şimdi arkadaşlarına söz vereceksin." Suratıma baktı "Şimdi sizlerle bir daha kavga etmeyeceğim, sizleri dövmeyeceğim, dersime çalışacağım, öğretmenimi seveceğim" diyerek Ali bu sözü verdi. Ondan sonra biz de Ali'ye bir sorumluluk verdik. Dedik ki "Ali, bu sınıfta olan yanlışlıkları, sen belirleyeceksin, sen bana bildireceksin. Sen artık bu sınıfta doğal olarak polis amcanın temsilcisisin." Şimdi bu örneği mahsus, ortamı biraz daha yumuşatmak için verdim. Çünkü konuşmalar uzadıkça dikkatler dağılıyor.

Özellikle örnekleri vermek istiyorum. Bu çalışmalarımız devam edecek ama burada birlikte olma zorunluluğumuz var. Beraber yürüme zorunluluğumuz var. Kurumlarımız arasında daima üretilen projelerde şöyle bir anlayışımız var ki buna katılmıyorum. Bu kadar kurum kattık, konuştuk, buralara yazdık, buralardan cevap aldık. Yani herkes bir koordinatör, herkes ne yapacağını dağıtıyor. Lütfen bu dağıtımları bırakalım. Ne yapacaksak şu andan itibaren yapalım. Milli Eğitim camiamız bizim çok büyük bir camiamız ve öğretmenimiz de gerçekten işitenlikle söylüyorum. Fedakâr insanlar, hepsi eli öpülesi insanlar. Değişik gelişmelerden ötürü ideallerinde bir azalma olduğuna katılmıyorum. İdealist öğretmenimiz bizim ülkemizde çok fazla. Ankara'da 1300 civarında yanılmıyorsam ilköğretim ve ortaöğretim okulumuz var. Eğer her okulumuza 2 kişi ayırır, 2600 kişiye sırf bu işlerle 3 ay, 4 ay o okulda başka bir işe bakmaksızın elinize verdiğimiz projeyi uygulamaya başlarsak, anlatmaya başlatırsak... Bu çok fazla bir sayı değil, çünkü ilimizde 45 bin öğretmenimiz var. Belki 80 bin olması gerekiyor. Ama buna anında başlamamız gerekiyor artık. Ben Emniyet Müdürlüğü'ne yazdım, ben Milli Eğitim Müdürlüğü'ne yazdım, ben yazdım, yazdım, yazdım safhalarını bırakmamız lazım. Ama bugün çok sevindiğim konulardan bir tanesi var. Gülseren Hanım'a özellikle teşekkür ediyorum. Konuşmasına başlarken öncelikle herkes medyayı suçluyor dedi. Sonra baktım ki medyayı Gülseren Hanım daha çok suçladı. Tabii ki suçlamak değil, hepimizin hatası vardır. Bu hataları gidereceğiz. Bu dizilerden bir tanesini oynan rolden ötürü etkilenmenin çok olduğunu ve buna bağlantılı olarak da suçun işlendiğini ben başkentimizde yaşadım. Ertesi gün o dönemin RTÜK başkanı Fatih Bey'i aradım. Kaygılarımı da anlattım. Sonra yapımcılarla konuştum, onlara kaygılarımı anlattım. Tabii ki herkesin bir savunma mekanizması var. Eğer işin içerisinde biraz ekonomik değer varsa, biraz rant varsa, herkes kendini savunmasını çok daha kolay yapıyor ve kendine çok haklı gerekçeler de buluyor. Ben özellikle teşekkür ediyorum.

Sayın Prof. Dr. Berrin AKMAN

Sayın Ercüment YILMAZ'a biz de teşekkür ediyoruz. Ercüment Bey'in burada bizimle paylaştığı güzel projeleri öğleden sonraki oturumumuzda daha detaylı olarak sizlere konunun uzmanları anlatacaklar. Şimdi son sözü Bilim Kurulu Üyemiz Prof. Dr. Selahiddin **ÖGÜLMÜŞ** Bey'e bırakıyorum.

Sayın Prof. Dr. Selahiddin ÖGÜLMÜŞ
(TED Bilim Kurulu Üyesi)

Okullarda Şiddet ve Önlenmesi

Teşekkür ederim, Sayın Başkan ve Sayın Konuklar. Bu konuyla ilgili söylenecek çok şey var ama konuşmacılarımız o kadar güzel şeylerden söz ettiler ki hangi birine atıfta bulunacağımı nerden başlayacağımı, açıkçası şu anda kararlaştırmakta zorlanıyorum. On yıldan fazla bir süredir bu konuyla akademik anlamda ilgileniyorum ve bildiğim bir şey var: Okulda şiddet konusuyla ilk kez ilgilenenlerin basın mensupları olduğudur. Bütün dünyada haber değeri olduğu için bu doğal karşılanabilir. Ardından hemen polisler bir meslek grubu olarak okulda şiddet konusuyla ilgilenmişlerdir. Çünkü okullarda polisiye bir takım olaylar meydana geliyor. Arkasından hekimler; halk sağlığı hekimleri, psikiyatristler, psikologlar ve en son olarak da bir meslek grubu olarak eğitimciler, bu konuyla ilgilenmeye başlamışlardır. Bu gelişme dünyaya paralel olarak bizde de aynı şekilde olmaktadır. Biz bilim kurulu olarak, bu paneli düzenlerken, konuşma sırasının dünyada ki gelişmelere paralel olacak şekilde olmasını istemiştik. Aşağı yukarı o sıraya da uyuldu.

Ercüment Bey'e özellikle teşekkür etmek istiyorum. Özellikle yapılacaklar konusunda odaklanıldığını, emniyet güçleri olarak ne kadar kişiyle ilgilendik, onları yakaladık demekten çok, bu çocukların tekrar suç işlememesi veya şiddet olaylarına karışmaması için ne yapabileceklerini, çok güzelde bir örnek ile sundu. Ben de konuşmamın içeriğini biraz değiştirerek, o konuya ağırlık vereceğim. Ama oraya gelmeden önce hatırlatmak istediğim birkaç bir şey var: Milli Eğitim Bakanlığımızın, bu yıl yeni bir anlayışla hareket ettiğini memnuniyetle görüyorum. Bunu belirtmek için biraz geriye gideceğim. Bakın, ben 1995'te ilk kez okullarda şiddet konusunda, akademik kaygılarla bir araştırma yapmaya karar vermiştim; ama o yıl, veri toplamakta çok zorlanmıştım. Çünkü gittiğim okulların hiç birinden izin alamıyordum. Hiç kimse okulda meydana gelen şiddet olayları hakkında araştırmacılara bilgi vermek istemiyorlardı. Bu doğal karşılanabilir, okulumuzun adı belki kötüye çıkar diye; belli ki istemiyorlardı. Hatta o yıl, Milli Eğitim Bakanlığının özel bir kuruluşa, özel bir araştırma yaptırmış olduğunu bir dergide haber olarak okumuştum. O araştırmaya ulaşmak için çeşitli girişimlerde bulundum; ama araştırmayı da dışarıya vermiyoruz dediler. Bir yüksek lisans öğrencim "Hocam bizde o araştırma var; biz onu okuduk, değerlendirdik" demişti. Ben de ondan rica etmiştim; acaba bir fotokopisini alsam ben de okusam dedim. Bir sorayım eğer izin verirlerse size getireyim hocam dedi. Ama izin vermedikleri için o araştırmayı da okuyamadım.

Şimdi günümüze geldiğimizde bakın artık Milli Eğitim Bakanlığı yetkilileri, en üst düzeydeki yetkililer, bizzat kendisi verileri açıklayabiliyor, çok sistematik bir biçimde verilerin toplandığını hep birlikte görüyoruz. Bu yıl ilk defa böyle bir şey oluyor. Bu kuşkusuz konunun anlaşılması ve önlem alınması adına önemli bir gelişme diye düşünüyorum. Umarım tabii bu yaklaşım da aynen devam eder. Çünkü orada kafamda bir soru işareti var, bu yaklaşımın böyle devam edip etmeyeceği konusunda. Bir kaygımı sizinle paylaşayım. Ben 1998 yılında Türkiye Bilimler Akademisinin (TÜBA) bir bursuyla 3 ay süreyle Amerika'da okullarda şiddet konusunda araştırma yapmakla görevlendirildim. Buradan TÜBA'ya da teşekkür ediyorum. O tarihte Amerika'da meydana gelen şiddet olayları, sanki bende şöyle bir izlenim oluşturmuştu: O dönemdeki incelemelerim, sanki orda başlayan bir takım olayları biz ithal ediyoruz; bir 10 yıl 15 yıl gecikmeyle ithal ediyoruz. Vandalizm ile ilgili bir çalışma yapmıştım. Bizde de 10 yıl 15 yıl sonra Vandalizm görülmüştü. İnsanlar kent mobilyalarını tahrip ediyor diye, basınımızda haber olarak çıkmıştı. Sonra okulda şiddet konusu aynı seyri izledi.

Biz biraz toplumsal olarak da olayları biraz çabuk unutuyoruz. 95'te okullarımızda çok yoğun olarak şiddet olayları yine meydana geliyordu. O zaman toplum olarak biz bir kolaycılığa kaçtık;

denmiştik ki: Bu şiddet olayları, ders geçme ve kedili sistem nedeniyle oluyor. Biz hemen ders geçme ve kredili sistemi kaldırdık ve zannettik ki okullarda şiddeti önledik. Ama onun öyle olmadığını görüyoruz, sonraki yıllarda bu gündemimize, hem de çok yoğun bir şekilde geldi. Bu kez de az daha Polat Alemdar'a bu işi ihale edip sıyrılacaktık; ama Milli Eğitim Bakanlığı olumlu bir şey yaparak bir eylem planı geliştirdi ve okullara gönderdi.

On yıl öncesinde Amerika'da obezite tartışılıyor idi. Bugünlerde haberlere dikkat ediyor musunuz? Bizde 7 yaşında 70 kiloluk çocuk haberleri çıkmaya başladı. Bunu bir sosyal bilimcinin, eğitim bilimcinin gözlemi olarak bir yere kaydedilmesini istiyorum. Geçtiğimiz bayramda ülkemizde bir seri cinayet olayı yaşandı. Daha önceden böyle bir seri cinayetin ülkemizde işlendiğini hatırlamıyorum. Ama bir 10 yıl, 15 yıl öncesine gittiğimizde, özellikle Amerika birleşik devletlerinden bu tür haberlerin sıkça geldiğini hatırlayın, görüyorduk.

Okullarda şiddet olaylarını özellikle hatırlamakta yarar var. Bir kişinin okul bahçesindeki çocukları taramasıyla bu olaylar Türkiye gündemine oturmuştu. Yine 10–15 yıl kadar önce, biraz önce RTUK temsilcimiz Nurullah Bey'i dinlerken bunları birden hatırladım ve tedirgin oldum. “Eskiden Amerika televizyon izlemede bir numaraydı. Şimdi biz onları geçtik” dedi. Yani, biz bir şeyleri ithal ediyoruz. Okulda şiddet de bu sorunlardan bir tanesi gibi geliyor bana. Buraya bir dikkat vurgu yapmak istedim.

Okullarda şiddet konusu çok yönlü bir sorundur. O kadar çok yönlü ki bu işin örneğin, içgöçle ilişkisini kurabilirsiniz, işsizlikle ilişkisini kurabilirsiniz. İç göçe bağlı olarak geleneklerin işlevlerini yitirmeye başlaması, çocuklar üzerinde yetişkinlerin gözetiminin ve denetiminin gittikçe azalması, çocukların erken yaşta çalışmaya başlamaları gibi aile yapısındaki değişimler nedenleri arasında gösterilebilir. Yine, çocukların erken yaşta para kazanmaya başlamaları, onların kendilerini, tırnak içinde söylemek gerekirse “yetişkin” gibi görmeleri, olumsuz etki yapmaktadır. Çocuk, okuldan uzaklaştığı ölçüde sosyal becerilerini geliştiremiyor. Akran gruplarının etkisine daha açık bir genç insan profili ortaya çıkıyor; okuldan ayrılıyor, çetelere karışıyor, orada alkol uyuşturucu vesaire gibi bir takım alışkanlıklar ediniyor. Bütün bunların hepsi birer risk faktörüdür.

Bütün bunlara ilave olarak göz ardı etmememiz gereken başka şeyler de var. Yani başımızda savaş oluyor. Her gün 100 kişinin 150 kişinin öldüğünü televizyonlarda duyuyoruz. Sanki sıradan bir habermiş gibi kanıksamaya başladık artık. Her gün 100 kişi ölüyor; bunu çocuklarımız da duyuyorlar. Artık duyarlılıklarını bitirmeye başlıyor insanlar. Bir taraftan bu denli küreselleşmenin sonucu olarak, dünyanın her tarafındaki bu tür haberler bize akıyor adeta. Bir yandan da mikro düzeye indiğimizde, karşımızda ergenlik dönemindeki insanlar var. Ergenlik dönemini de hepimiz bilirsiniz, hatırlarsınız ki insanların gözü bir şey görmez. Risk alma açısından ergenlik dönemi belki de en cüretkâr olduğumuz dönemdir. Bütün bunları tek bir potada eritmek de mümkün gibi gözüküyor.

Okullarda özellikle şiddeti önlemenin kuşkusuz teknik olarak yapılabilecek bir takım yolları ve uygulamaları var. Yani öğretmenlere yönelik uygulamalarımız var, öğretim programlarına yönelik uygulamalar geliştirilebilir. Çocuklar için bir takım programlar geliştirilip uygulanabilir, fiziksel çevre düzeyinde alınabilecek bir takım önlemlerden söz edilebilir, yurtdışında kimi ülkelerde olduğu gibi okula giriş çıkışta metal detektör koymaktan, kameralı sistem kurmaya veya bahçe duvarlarını yükseltmeye varıncaya kadar. Yani o fiziksel önlemlerden tutun da sosyal psikolojik bir takım önlemlere kadar. Bunlar okulda yapılabilecek ya da okulda şiddeti önlemek amacı ile yapılabilecek teknik bazı işlemler. Bana göre son zamanlarda bütün bu teknik işlerden daha önemli görünen bir şey var: Politika. Bir okul şiddet karşısındaki politik tavrını çok net ortaya koymalı. Şöyle bir şey gözlemliyorum: Geçen televizyonlarda bir çocuk bunu çok güzel ifade etti. Diyor ki, “Dışarıda kavga oluyor, öğretmenler yönünü dönüyor gidiyorlar” diyor. Bu ne demek arkadaşlar?

Eğer bir kurum okulu güvenli okul haline getirmek istiyorsa, güvenli okul sözcüğünü özellikle kullanıyorum, okulun temel amacının temel işlevinin çocuklara güvenli ve bireysel farklılıklara saygı duyulan bir eğitim öğretim ortamı oluşturmak misyonuna inanıyorsa, o zaman bir olay olduğunda sırtını dönüp gidemez. Ben bu davranışından dolayı öğretmenlerimizi kınıyor değilim, bazen de bu türden yanlış anlamalar oluyor. Olay politik bir duruş gibi geliyor bana. Hiç kimse daha doğrusu bir okulda insanlar “Ben şimdi buna bulaşmayayım, bulaşırsam başım derde girer. Gitsin başkası uğraşsın” tavrı içerisine girdiği zaman, bu okullarda meydana gelen bu olayları önlemenin mümkünü yoktur. Okulda 80 öğretmen varsa 80 öğretmen ve yönetici bir araya gelecek ve birimiz hepimiz anlayışıyla “Bu okulda biz şiddetin hiçbir formuna hiçbir şekline izin vermeyeceğiz.” diyebilmelidir.

Okullarda öğretmenleri korkutmak isteyenler olabilir, tehdit eden de olabilir, nitekim oluyor da. Ama her şeye rağmen dik durmalıyız ve okul güvenliğini tehdit eden hiç bir uygulamaya izin vermemeliyiz. Bu düşünce etrafında kenetlenmedikçe, okullardaki şiddetin önlenebileceğini sanmıyorum. Bunu okulda 1 kişiye 3 kişiye havale etmenin de çok çözüm olduğunu zannetmiyorum. Her okulda 2, 3, 5 kişiyi görevlendirmek çözüm değildir. Bazen, bir müdür yardımcısı görevlendiriliyor, genellikle de bu kişi beden eğitimi öğretmenlerinden birisi oluyor veya bir rehber öğretmen görevlendiriliyor. Şu işlerle siz ilgilenin diyorlar; o kişi canla başla çalışıyor, fakat ilerleme kaydedemiyor. Çünkü onu da bir süre sonra sindiriyorlar. Bunun örnekleri yaşandığı için söylüyorum. Okul müdürünün veya öğretmenin tayini çıksa bile, yeni gelen müdür veya öğretmenin okuluna sahip çıktığı, benimsediği politikaya sıkı sıkı sarılmalı. O zaman bu tür işlere yeltenen insanlar duruşlarını geriletebilirler gibi geliyor bana.

Şimdi bütün bunların dışında bir şeyden söz etmek istiyorum. “Yılmazlık Modeli” diye bir şeyden söz edeceğim. Arkadaşlar, bizim okullarda şiddeti ortaya çıkartan çok sayıda faktörden biraz önce söz ettim. Yani iç göçten başlayan, işsizlik, yoksulluk, vesaire. Buna okulla ilgili değişkenleri de ekleyebilirsiniz. Sınıfların kalabalık oluşunu ekleyebilirsiniz. Ama şöyle de bir olgu var. Her türlü olumsuz koşula rağmen toplumda bunlardan etkilenmeyerek dimdik duran doğru düzgün insanlar da var. Bunu biz keşfetmedik 95 yılından bu güne, literatürü takip ettiğiniz zaman şunu görüyoruz: Bir “risk modeli” diye bir model tanımlıyorlar; özellikle bu tür şiddet ve suç eylemlerine karışan insanlarla ilgili açıklamalarda. Bir de “resilience modeli” ya da “yılmazlık modeli” var. Risk modeli hep şunun üzerine odaklaşıyor: Kim bu insanlar? Hangi ailelerden geliyorlar? Ne tür özellikleri var? Bakıyorsunuz işsiz, güçsüz, yoksul eğitim düzeyi az. Ailede kötü örnekler var. Yakın çevrede kötü örnekler var. Medya zaten şiddet pompalıyor; onlara kötü örnekler sunuyor. Bütün bunlar risk faktörü. O zaman şöyle bir portre çıkıyor karşınıza. Bir çocuk geliyor, diyelim ki anne ve babası boşanmış. Zaten tamam bu bir risk faktörü, suça yönelir, şiddet eylemine karışır. Yoksul! Evet yoksul, yoksulluk da zaten bir risk faktörüdür. Ailede bunun abisi suç işlemiş; ceza evinde yatıyor; zaten adam bıçaklamış; önünde canlı örnek de var, ceza evinde yatıyor zaten. Medyada da Polat Alemdar görünüyor, sürekli; o da bir risk faktörüdür; sayıları artırabilirsiniz. Biz bu çocuğu kurtarmak için anne ve babasını mı barıştıracamız? Boşanmış aileyi mi birleştireceğiz? Medyada tamam göstermeyin diyorsunuz; ama medyada her gün bir sürü film çıkıyor. Ne yapacağız peki? Gücümüz oraya yetmiyor. Peki, başka yoksul vatandaşların ceplerine para mı koyalım. Abisi hapis olmuş; örnek, onu mu dışarı çıkaralım? Olmayacak şeyler bunlar. Daha doğrusu bunlarla mücadele edilmeli; tamam, fakat bunlara bakıp da kendimizi çaresiz hissetmememiz gerekiyor. Onun altını çizmemiz istiyorum.

Her türlü risk faktörüne rağmen, bütün dünyada örneklerini sıkça görebileceğimiz şekilde, şöyle insanlar var. Yoksulluk, işsizlik, kötü örnekler, eğitimsizlik, vesaire. Aile yapısındaki dağılmalara rağmen, hiçbir suça karışmadan toplumda üretken verimli bir insan olup yaşamını sürdüren insanlar var. Bu 95 ten sonra yapılan araştırmalar bize şunu gösteriyor. Özellikle Güney Amerika’da Arjantin, Meksika, Brezilya gibi ülkelerde, Brezilya galiba bu konuda daha da çok üzerinde

çalışılan bir şey, kentlerin kenar mahallelerindeki yoksul ailelerin çocukları incelendiğinde; şunu fark ediyorlar: Bir çocuk var, mesela bir insan var, her türlü risk faktöründe hiç bir şeye bulaşmamış. Okumuş, okulunu bitirmiş, işe girmiş, normal vatandaş. Bu bir tane, iki tane örnek de değil; çok örnek var böyle. O zaman araştırmacılar şunu soruyorlar kendilerine: Peki kim bu insanlar, bu insanların ortak özellikleri ne? Her türlü olumsuz koşula rağmen dimdik ayakta durabilen bu insanların ortak özellikleri nedir? Yılmaz insan, yılmazlık diye bir kavram 'resilience' ortaya atılıyor. İşte biz belki de çocuklarımızın risk faktörlerini azaltmak için, çocuklarımızı, okullarımızı şiddetten arındırmak için, bu modeli değiştirerek yılmaz insanlar yetiştirme üzerinde odaklaşmalıyız.

Trafik canavarı yaratıp oradan kurtulmaya çalışıyoruz, enflasyon diyoruz oradan enflasyon canavarı yaratıyoruz. Hayali bir düşman yaratıp oradan sıyrılmaya çalışıyoruz. Bunun yerine risk faktörlerini elimizden geldiğince azaltalım, uğraşalım; ama bir yandan da her türlü olumsuzluğa rağmen dimdik ayakta durabilecek insanlar yetiştirmeliyiz. Bu nasıl olabilir? Bunun birçok yolu var. Fakat bunu söylemeden önce öğretmenliğin nedenli önemli bir meslek olduğuna dair bir hatırlatma yapayım. Bu yılmazlık modeli üzerinde çalışan araştırmacılar, bu insanları inceliyorlar. 20. yüzyılda toplumlarının kaderinde etkili olmuş, tarihe geçmiş şahsiyetlerle ilgili çalışmalar yaptıklarında, çok ilginç bir biçim de şunu görüyorlar: Bu 20. yüzyılda toplumların kaderini etkilemiş insanlar arasında biraz önce sözünü ettiğim türde insanlar, sayıca çok. Yani, her türlü olumsuz koşula rağmen büyük adam olmuşlar. Bu insanlar bırakın ortalama insan olmayı, bu insanların bir başka ortak özelliği, hemen hemen hepsinin hayatının bir yerinde genellikle de ilköğretim çağında bir öğretmenle kurdukları çok özel bir ilişki var. Hepsinin hayatında unutamadıkları bir öğretmen var. İnanılmaz bir biçimde o unutamadıkları öğretmen bu insanların hayatını bir biçimde değiştirmiş. Hayatının yönünü değiştirmiş. Bunları okuyunca, gözümde çok şeyler canlandı; onları paylaşmak isterim sizinle. Öncelikle Atatürk gözümün önüne geldi. Atatürk'ün gençliğe hitabesi gözümün önüne geldi. Orda bütün o olumsuz koşulları sıralayıp arkasından. Bütün bu olumsuzluklara rağmen "...her türlü ahval ve şerait de dahi..." diye başlayan o cümle gözümün önüne geldi. Atatürk, galiba bütün o risk faktörlerine rağmen ortaya çıkan kahramanlardan birisiydi. Niye bunu söylüyorum? Mesela Atatürk'ü bir düşünün. Literatürde söylenen o kadar şeye uyuyor ki, adını bile değiştiren değil mi? Şimdi bunu örnek olsun diye söylüyorum. Bizden bir örnek belki, bu türden insanlar sayıca çok; ben çok olduğunu düşünüyorum.

Bizim o zaman okullarda şiddeti önlemek için, sadece risk faktörleri üzerinde odaklaşmamız yeterli değil. Tamam, bu risk faktörlerini ortadan kaldıralım. Ama ne yapabiliriz konusunda da şu yılmazlık modelini biraz çalışalım. Bunun içerisinde bakın sorun çözme becerisi diye bir şey var. Bu yılmaz insanların birkaç temel özelliğinden birisi sorun çözebiliyor olmalarıdır. Belki karşısındaki kişilerde olumlu tepki yaratma gibi bir özelliği de var bu insanların; hatta sempatik görünüyor bu insanlar belki. Fakat şu sorun çözme üzerinde biraz durmak istiyorum. Bu benim akademik çalışmalarımın sonunda geldiğim bir nokta da aynı zamanda: İnsanlar şiddete bir araç olarak başvuruyorlar çoğu zaman, bir amaç olarak değil. Yani, biz öfkelendiğimiz için de öfkemizi boşaltmak için de şiddete başvurabiliriz. Okullarda da böyle yapabiliyor çocuklar; ama şiddetin ikinci bir formu var. Araç olarak şiddeti kullanıyor insanlar. O zaman biz şiddeti bir araç olarak kullanmamaları için çocuklara başka araçlar sunmak durumundayız. Örneğin sorunları olduğunda, bu sorunlarını çözmek için şiddete başvurmak yerine, sorunları barışçıl yollarla çözme becerisini öğretmek gerekiyor, çocuklara. Bu biraz önce sözünü ettiğim yılmaz bireylerin ortak özelliklerinden bir tanesi de sorun çözen becerilerine sahip olmasıdır. Bunun örnekleri dünyada var. Bizde de bu konu çalışılıyor. Çocuklara sorun çözme becerilerini nasıl öğretebileceğimiz üzerinde en azından ben altı yıldır çalışıyorum. Bu şiddeti önlemekle belki kalmayacak. Başka getirileri olacak. Hayatta çocukların başarılarını da sağlayacak bir model, bir öğretim diye de düşünüyorum. Sizler ile paylaşmak için hazırladığım bazı sunular vardı; ama onları benden önceki konuşmaların hemen

hemen hepsinde söylendiği için onları geçiyorum ve soru olursa cevaplamak üzere şimdilik burada kesiyorum. Teşekkür ediyorum sizlere.

(Sayın Prof. Dr. Selahiddin ÖĞÜLMÜŞ'ün 'Okulda Şiddet' konusunda Hazırlamış olduğu sununun dökümü)

Okulun İşlevleri

- Basitleştirmek
- Temizlemek
- Dengelemek

Güvenli Okul,

- Öğrencilerin kendilerini güvende hissedecekleri yer.
Okullarımız,
 - her öğrencinin kendisini her türlü fiziksel veya psikolojik tehdit ve tehlikeye karşı güvende hissedeceği,
 - başkalarıyla birlikte çalışma ve öğrenme fırsatları bulabileceği,
 - bireysel farklılıkların kabul edildiği ve saygı duyulduğu özel bir çevre olmalıdır.
- Okulların, öğrencilere kendilerini güvende hissedecekleri bir öğrenme çevresi oluşturabilmek için gereken kurumsal değişimi başlatmaları beklenmektedir.

Şiddet

Şiddet, birini yaralamak ya da bir şeye zarar vermek amacıyla fiziksel güç kullanarak, gücün haksızca ve yasal olmayan biçimde kullanılmasıdır. Fiziksel ya da psikolojik gücün bireyin kendisine, başka birine, bir gruba ya da topluluğa karşı yöneltilen, büyük bir olasılıkla yaralama, ölüm, psikolojik zarar, gelişim bozukluğu ya da yoksun bırakmaya yol açacak eylemlerin bilinçli olarak gerçekleştirilmesi ya da bu eylemlerde bulunmakla tehdit edilmesi olarak da ifade edilebilir.

Şiddet, çok boyutlu bir olgudur. Bu boyutlar,

- Toplum
- Medya
- Okul
- Aile
- Birey: Fail x Kurban

Şiddet, çok değişkenli bir olgudur. Nedenleri,

- İç göç,
- İşsizlik,
- Aile yapısının değişmesi,
- Geleneklerin işlevlerini yitirmesi,
- Çocuklar üzerinde yetişkin gözetiminin azalması,
- Çocukların erken yaşta ekonomik etkinliklere katılması,
- Çocuğun yetişkinler dünyasına “erken” girmesi,
- Sosyal becerileri geliştirememesi,
- Akran gruplarının etkisine daha açık oluş,

- Okuldan ayrılma,
- Çeteler, alkol, uyuşturucu, şiddet!

Okulda şiddet, gençler arasında yaşanan kavga, atışma, çekişme, sözel ve fiziksel olarak saldırganca davranışlarda bulunmaktadır. Okulun eğitim misyonunu ihlal eden, okuldaki güven ortamını tehdit eden, kişilerin can ve mallarını hedef alan her türlü yıkıcı ve bozucu saldırganca eylemlerdir.

Okullarda En Önemli Disiplin Problemleri

Yıl 1940

- Söz almadan konuşma,
- Sakız çiğneme,
- Gürültü yapma,
- Koridorlarda koşma,
- Sıraya girmeme/sırayı bozma,
- Uygun olmayan giysilerle okula gelme,
- Kullanılmış kağıtları atık kağıt toplama kutusu yerine çöp kutusuna atma,

Yıl 1994

- Okula silah getirme,
- Çeteler,
- Alkol ve uyuşturucu madde kullanma,
- Okuldan kaçma,
- Tahripçilik (Vandalizm),
- Saldırı,
- Ergen hamileliği,

Okulda şiddet kimlerin (hangi meslek gruplarının) sorunudur?

- Basın mensupları
- Polis
- Hekimler (psikiyatristler ve halk sağlığı uzmanları)
- Eğitim psikologları
- Öğretmenler ve diğer eğitimciler (!)

Basında, Okulda Şiddet Haberleri

- Okulda şiddet sezonu başladı. (Akşam Gazetesi, 23 Eylül 2006)
- Okuldaki Şiddet, Kaldığı Yerden Devam Ediyor. Yeni eğitim-öğretim yılı yine kanlı başladı. Daha eğitimin ilk haftasında, 6 bıçaklı ve jiletli olay meydana geldi. 1'i polis 6 kişi yaralanırken, 1'i öğrenci, 2'si polis 3 kişi darp edildi. (Zaman Gazetesi, 24 Eylül 2006).
- "3 aylık bilanço: 5 cinayet, 52 yaralama" (Hürriyet Gazetesi, 25 Mart 2006)
- "Şubat başından beri 9 ölüm, 36 yaralanma" (Hürriyet Gazetesi, 22 Nisan 2006)
- "5 ayda 14 öğrenci öldürüldü. Bu yılın ilk 5 ayında okullarda çıkan olaylarda 14 öğrenci öldürülürken, 104 öğrenci ile 3 öğretmen yaralandı. Yılın ilk üç ayında 9 öğrenci hayatını kaybederken 66 öğrenci de yaralanmıştı. Okullarda, 'yan bakma', 'laf atma', 'kız arkadaş' gibi nedenlerle çıkan kavgalarda silah kullanımını arttı. Son 2 ayda 5 öğrencinin yaşamını yitirmesine neden olayların 4'ünde silah kullanıldı." (Hürriyet Gazetesi, 29

Mayıs 2006)

- İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün verilerine göre 2006'nın ilk 3 ayında öğrencilerin toplam 392 olaya karıştığı ve 20 öğrencinin tutuklandığı rapor edilmiştir. Bu rapora göre 3 öldürme, 2 intihara teşebbüs, 68 yaralama olayı, 48 darp olayı, 15 gasp ve soygun, 4 cinsel suç, 4 tehdit, 2 kapkaç suçu işlenmiştir. (Akşam Gazetesi, 10 Nisan 2006)
- İstatistiklere göre geçen yıl ülke genelinde okul içinde çıkan kavgalarda 5, okul dışında yaşanan olaylarda ise 18 öğrenci hayatını kaybetti. Okul içinde ve çevresinde öğrenciler arasında görülen yaralama sayısı ise 40'ı buldu. Yaralama olaylarında en çok bıçak kullanılıyor. (Zaman Gazetesi, 24 Eylül 2006)

Araştırmalara Göre Okulda Şiddet

- Üniversite 1. sınıfa yeni kayıt yaptıran öğrencilere lisedeyken ne tür şiddet davranışlarına uğradıkları veya tanık oldukları soruldu (Öğülmüş, 1995):
 - okullarında öğrenciler arasında meydana gelen ve herhangi bir öğrencinin ölümüyle sonuçlanan olaylar olduğunu söyleyenler: %5.1,
 - okul sınırları dışında meydana gelen ve bazı öğrencilerin yaralanmasıyla sonuçlanan kavgalara tanık olanlar: %64.9,
 - okula giderken yanlarında bıçak, muşta, şiş, sopa, zincir, vb. bir alet taşıyan öğrenciler: %12.7.
- Özönder ve Ark. (2005) tarafından yedi coğrafi bölgeden alınan 1136 ilköğretim 7. ve 8. sınıf öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırmada,
 - sözlü tacize uğradığını belirten öğrencilerin oranının %47,
 - fiziksel tacize uğrayanların oranının %26,
 - cinsel tacize uğradıklarını belirtenlerin oranının ise %27 olduğu bulunmuştur
- Gözütok, Er ve Karacaoğlu (2006) tarafından 1992 ve 2006 yıllarında okullarda yaşanan öğretmen dayasının karşılaştırıldığı bir araştırmada, aradan geçen 14 yıla rağmen okullardaki dayakta büyük düşüşler olmadığı, hatta bazı dayak yöntemlerinin sıklığında artış gözlemlendiği saptanmıştır. Örneğin,
 - her gün ceza veren öğretmenlerin oranı 1992'de % 9.23 iken, 2006 yılında bu oranın %13.66'ya çıktığı,
 - öğrencilerini haftada bir cezalandıran öğretmenlerin oranının %25.6'dan %27.3'e yükseldiği saptanmıştır.
- Eğitim-Sen tarafından okullardaki şiddet olaylarını araştırmak amacıyla 29 il merkezi ve 183 okulda yapılan araştırmanın sonuçlarına göre, bu okulların
 - %54'ünde bıçak gibi kesici ve delici aletler bulunduğu,
 - bu okulların %21.7'sinde bu dönem öğrenciler arasında bıçaklı-silahlı kavga yaşandığı,
 - bu okulların %42'sinin içine, yüzde 68.6'sının ise dışına güvenliğin sağlanması için polis çağrıldığı saptanmıştır.

Bu araştırmada ayrıca, öğrencilerin

 - %33'ünün idarecilerden,
 - %38'inin ise öğretmenlerden dayak yediği saptanmıştır.
- Uluslararası Politik ve Strateji Araştırmalar Merkezi'nin (UPSAM) ve Beykent Üniversitesi'nin 17 ilde 1850 lise öğrencisi üzerinde yaptıkları araştırma sonuçlarına göre,
 - gençlerin yüzde 74'ü şiddet gördüklerini,
 - şiddeti en çok baba, abi, öğretmen, anne ve arkadaşlarının uyguladığını ifade

etmişlerdir.

Bu araştırma sonuçlarına göre,

- gençlerin %65'i kendilerinin de şiddet uyguladığını,
- %46'sı kendilerine zarar verdiklerini,
- %26'sı ise okulda bir çetenin içinde olduklarını belirtmişlerdir. (Sabah Gazetesi, 29 Eylül 2006)

Pişkin ve Ayas (2005) tarafından Ankara'daki üç ayrı lisede okuyan 885 öğrenci üzerinde yapılan ve lise öğrencileri arasında yaşanan zorbalığın türü ve sıklığının araştırıldığı bir çalışmada, son altı ay içinde,

- öğrencilerin %28.2'sinin zorbalık yaptığı,
- %20.5'inin ise kurban olduğu saptanmıştır.

Bu çalışmada zorbalık yapan öğrenci oranlarının

- Endüstri meslek lisesi öğrencileri arasında %35.4,
- genel lise öğrencileri arasında %34.4,
- kız meslek lisesi öğrencileri arasında ise %13.8 olduğu saptanmıştır.

Bu çalışmada ayrıca, zorbalığa uğrayan öğrencilerin %95'i okullarında zorbalık sorununun büyük bir problem olduğunu,

- %77.3'ü bu yüzden okul sevgilerinin azaldığını,
- %50'si zorba öğrenciler yüzünden okula gitmekten korktuklarını,
- %65'i öğretmen ya da yöneticilerin zorbalığa uğrayan öğrencilere yeterli desteği vermediklerini ve bu sorunu önlemede başarısız olduklarını belirtmişlerdir.

- Pişkin (2003a) tarafından dört ayrı ilköğretim okulunda 1154 öğrenci üzerinde yapılan bir diğer çalışmada ise,
 - öğrencilerin %35.1'inin haftada en az bir kez zorbalık türlerinden birine uğradıkları,
 - sözel zorbalığa uğrayanların oranının %33.5,
 - fiziksel zorbalığa uğrayanların oranının ise %26.3 olduğu bulunmuştur
- Pişkin (2003b) tarafından öğretmenlerin fiziksel istismar potansiyelinin saptanması amacıyla Ankara'daki okullarda çalışan 334 öğretmen üzerinde yapılan bir çalışmada,
 - öğretmenlerin %18'inin istismar etme düzeyinde,
 - %27'sinin ise tehlike sınırında olduğu saptanmıştır.

Bu durum öğretmenlerin fiziksel cezayı eğitimde etkin bir disiplin aracı olarak kullandıklarının bir göstergesi olarak kabul edilebilir

Riskli Çocuklar ve Gençler

Aşağıdaki özelliklere sahip çocukların şiddete başvurma bakımından risk altında oldukları belirtilmektedir:

- Saldırgan ve tepkisel olanlar, dürtülerini kontrol edemeyenler.
- Okulda sosyal etkinliklere katılmayıp, dışarıda kalanlar.
- Derslerinde sorun yaşayan başarısız öğrenciler.
- Parçalanmış ailelerden gelenler ve çocuğa nasıl davranması gerektiğini yeterince bilmeyen anne ya da babası olanlar.
- Evde şiddete uğrayan ya da şiddete şahit olanlar.
- Geçmişinde çocukluk istismarına uğrayanlar.

Erken Uyarı İşaretleri

- Sosyal Çekilme
- Yoğun Dışlanmışlık Duygusu
- Şiddete Uğramış Olmak

- Duygusal Taciz
- Şiddetin Yazı ve Resimlerde Dışa Vurulması
- Kontrol Edilemeyen Öfke
- Yoğun Disiplin Sorunları
- Geçmişinde Şiddet ve Saldırganca Davranışların Olması
- Farklılıkları Kabullenememe ve Önyargılı Tutumlar
- Ateşli Silahlara Sahip Olma, Taşıma ve Kullanma
- Tehdit Etme

Yakın Uyarı İşaretleri

- Arkadaşları ya da aile bireyleriyle fiziksel olarak ciddi boyutlarda kavga etmek.
- Eşyalara ciddi oranda zarar vermek.
- Nedeni basit gibi görünen olaylar karşısında bile şiddetli biçimde öfkelenmek.
- Ölümcül şiddet uygulayacağına ilişkin detayları belirtilen tehditler etmek.
- Ateşli ve kesici silah ve diğer tehlikeli aletlere sahip olmak ve/veya bunları kullanmak.
- Kendini yaralayacağına ya da intihara başvuracağına ilişkin tehditlerde bulunmak.
- Öğrencinin şiddet uygulayacağına ilişkin zaman, yer ve uygulayacağı yöntemi ortaya koyan ayrıntılı bir planının olması.
- Saldırgan bir geçmişinin olması.
- Geçmişinde yaptığı tehditleri yerine getirmiş olması.
- Üzerinde bıçak ya da silah olması.
- Etrafındakileri bu silahları kullanmakla tehdit etmesi.

Okullarda Şiddeti Önleme Yaklaşımları

- Ders programı yaklaşımı
- Arabuluculuk Programı
- Barışçıl Sınıf
- Barışçıl Okul

Okullarda Şiddeti Önlemeye Yönelik Girişimler

- Öğrenci yönelimli programlar ve uygulamalar.
- Öğretmen yönelimli programlar ve uygulamalar.
- Program odaklı uygulamalar.
- Yönetimsel programlar ve uygulamalar.
- Okulda fiziksel olarak değişiklikler yapma.
- Ana - baba yönelimli programlar ve uygulamalar.
- Güvenlik personeli.
- Toplum yönelimli uygulamalar.
- Merkezi ve yerel yönetimler yönelimli programlar ve uygulamalar.

Öğretmenlerin Rol ve Sorumlulukları

- Öğretmenlerin Şiddet Modeli Olmaması.
- Şiddet Eylemlerini Görmezden Gelmemek.
- Bütün Okul Personelinin Eğitimden Geçirilmesi.
- Yasal Prosedürleri Öğrenmek.
- Okulda Şiddeti Önlemeye Dönük Geliştirilen Politika ve Prosedürleri Duyurmak.

Okul Psikolojik Danışmanlarının Rol ve Sorumlulukları

- Çatışma çözme, arabuluculuk, öfke kontrolü gibi programlar geliştirmek ya da bu konularda geliştirilen programları uygulayarak öğrencilerin gelişimine yardım etmek.
- Şiddete uğrayan öğrencilerle duruma göre bireysel ya da grupla psikolojik danışma yapmak.
- Sorun çıkaran çocukları saptamak, değerlendirmek, yardım etmek ve gerektiğinde ileri düzeyde yardım alma ihtiyacı duyanları sevk etmek.
- Zaman zaman okul disiplin kurallarını, istenmeyen davranışlar ile beklenen davranışların neler olması gerektiği konularında tartışma grupları oluşturmak.
- Çocuk ve ergen gelişimi, risk faktörlerinin çocukların sosyal ve kişilik gelişimi üzerindeki etkileri ve disiplin gibi uzman olduğu konularda öğretmenler ve diğer okul personeline müşavirlik yapmak ve onların bu konudaki eğitim ihtiyacını karşılamak.
- Velilere şiddete başvurmadan çocuklarını nasıl disipline edebilecekleri konusunda kaynak sağlamak ve eğitim vermek.
- Okulda kavga, zorbalık, taciz, ayrımcılık ve diğer olumsuz davranışlara tolerans tanımayan tüm okulu içine alan programları koordine etmek.
- Daha güvenli bir okul oluşturmak için gereken verileri toplamak, kaydetmek.

Yapılabilecek Diğer Faaliyetler

- Aile Rehberliği Hizmetlerini Sunmak
- Okulda Yetişkin Denetimini Arttırmak
- Metal Dedektör, Kamera vb. Sistemleri Kullanmak
- Üst Araması Yapmak
- Sorun Yaratan Hedef Grupları Belirlemek
- Öğrencilerden Destek Almak

Okullarda Şiddetin Nasıl Önlenebileceğine İlişkin Öneriler

- Olumlu bir okul iklimi geliştirin. Okulda bir takım ruhu yaratın.
- Çeşitliliği hoşgörün. Öğrencilerinizin kim oldukları, nereden geldikleri ve sosyokültürel özelliklerini tanıyın.
- Öfke duygusunun normal olduğunu, ama şiddetin kabul edilemeyeceğini öğretin.
- Öğrencilerinize, kendilerinden ne tür davranışlar beklediğinizi açık seçik ve anlaşılır bir dille belirtin.
- Şiddeti önlemek amacıyla yapacağınız çalışmalara anne-babaların ve genelde de toplumun katılımını sağlayın.
- Okulunuzu çetelerden, alkol ve uyuşturuculardan arındırın.
- Okulunuzda, krize müdahale edebilecek bilgi ve becerilere de sahip olan bir “Okul Güvenliğini Sağlama Komisyonu” oluşturun.
- Okullarda şiddeti önlemek için ne tür programlar geliştirildiğini ve uygulandığını araştırın.
- Şiddeti tanımlamak ve olumsuzluklarını öğretmek için kendiliğinden ortaya çıkan fırsatlardan yararlanın.
- Medyayı ve medyada şiddeti takip edin; televizyonları ve diğer kitle iletişim araçlarını kendi amaçlarınız için kullanın.
- Okulda Şiddeti Önleme Planı yaparken, öğrencileri bu sürece dahil edin.
- Okul zorbalığı ile mücadele edin. Öğrencilere sosyal beceriler kazandırın.

- Yüksek risk altında olan öğrencilere ulaşın ve onlara yardım edin. Gerekirse sevk zinciri ile ilgili birimlere yönlendirin.
- Bütün öğrencilerinizi adlarıyla tanımaya çalışın. Bütün öğrencilerle ittifak oluşturun.
- Okulda öğrenciler daha sık ve daha fazla sayıda yetişkin (öğretmen, öğrenci velisi, vb) görsünler. Gerekirse polisle de işbirliği yapabilirsiniz.

Şiddeti Önleme Ve Okul Güvenliğini Artırma Stratejileri

- Okula giriş çıkışların kontrol altına alınması.
- Okullarda meydana gelen suç niteliğindeki olaylara (kim, nerede, ne tür bir olaya karıştı, sonuç ne oldu, vb. gibi tek örnek suç raporu tutma zorunluluğu) ilişkin kayıt tutmanın ve takip etmenin yasal bir zorunluluk haline getirilmesi.
- Okul güvenliğinin mutlaka eğitim yöneticilerinin gündeminde yer alan bir madde olması.
- Okulun vizyonunu ve misyonunu ifade ederken mutlaka “öğrencilerin güvenli bir ortamda eğitim-öğretim yapma hakkına sahip oldukları” gerçeğinin vurgulanması.
- Ana-babalar ve öğrencilerin de katılımıyla, geniş kapsamlı bir okul güvenliğini sağlama planının geliştirilmesi.
- Okulda kargaşa ve düzensizliği önlemeye yönelik yasa, yönetmelik, tüzük, yönerge gibi yasal düzenlemelere ilişkin bilgilendirici broşürlerin hazırlanarak ilgililere (öğrenciler, veliler, okul çalışanları, öğretmenler, vb.) dağıtılması.
- Okula gelen ziyaretçilerin izlenmesi, gerekirse ziyaretçilere yardım önererek (Yardım edebilir miyiz?) okul içerisinde başıboş dolaşmamalarının sağlanması.
- Her öğrenci ve okul personeli için fotoğraflı yaka kartı kullanımının yaygınlaştırılması.
- Okul güvenliği süreklilik isteyen bir iştir. Bu nedenle her yıl düzenli olarak okul güvenliğini sağlamaya yönelik planların gözden geçirilmesi ve gerekiyorsa ek önlemlerin alınması.
- Çocukların ve gençlerin suç işlemelerini kolaylaştıran çevre koşullarını değiştirerek suça yönelmelerini önleme. Örneğin öğrenci yoğunluğunun arttığı okula giriş-çıkış saatlerinde gözetimin artırılması, giriş-çıkışı zorlaştıran nesnelere (örneğin çöp bidonlarının) ortadan kaldırılması, etkili bir aydınlatma sisteminin kurulması, gerekiyorsa bazı yerlere ayna koyarak izbe köşelerin azaltılması, vb).
- Okulda bulunan kişiler (öğrenciler, öğretmenler, yöneticiler, okul çalışanları, servis çalışanları, vb.) arasında çift yönlü bir iletişim ağının kurulması.
- Okulda bulunan kişiler (öğrenciler, öğretmenler, yöneticiler, okul çalışanları, servis çalışanları, vb.) arasında çift yönlü bir iletişim ağının kurulması.
- Okula yeni atanan öğretmenlerin, okula yeni kaydolun öğrencilerin, diğer yeni okul çalışanlarının daha dikkatli bir biçimde gözetilmesi, gerektiğinde yardım edilmesi.
- Okulda meydana gelen şiddet olayları genellikle küçük bir öğrenci grubu tarafından tekrarlanan davranışlardır. Bu nedenle şiddet olaylarına karışan çocukların aynı davranışı tekrarlama olasılıkları yüksek olduğu için bunları daha yakından gözetlemek gerekir.
- Suç niteliğindeki davranışları gözleyebilmek için yeni teknolojilerden (örneğin, kapılarda elektromanyetik kilit sistemi, alarm sistemi, mikro kamera, vb.) daha fazla yararlanmak.
- En iyi yönetici, zamanının çoğunu odasında geçirmek yerine, okulun her tarafını sık sık ve olabildiğince erken bir saatten başlayarak gezen yöneticidir.
- Okul yöneticilerinin yerel toplum liderleriyle ve polisle sıkı bir işbirliği yapmaya istekli

olması. Bu sayede madde kullanımı, çeteleşme, vb. gibi olaylara erken müdahale edebilirler.

- Öğrencilerin ve okul personelinin okulu sahiplendikleri bir okul iklimi yaratmak.
- Okulun özellikle pencerelerine ya da benzer yerlere asılan ilanların ya da duyuruların kaldırılması, çevrenin temiz tutulması.
- Öğrencilerin birbirlerine ve özellikle farklılıkları olanlara karşı hoşgörülü olmalarını sağlayacak önlemlerin ve politikaların benimsenmesi.
- Öğrencilere ilgilerini çeken, olumlu ve yeteneklerini kısmen zorlayacak türden ders-dışı etkinlikler sunan bir sistemin kurulması.
- Okul güvenliğini sağlamak sadece eğitimcilerin görevi değildir; bu amaçla okulun toplumdaki farklı kesimlerle ve kuruluşlarla (belediyeler, gençlik merkezleri, sağlık kuruluşları, itfaiye, polis, vb.) işbirliği yapmaya hazır olması gerekir.
- Okul kurallarının ve okulun öğrencilerden neler beklediğinin açıkça ifade edildiği öğrenci el kitapları bastırarak ve bunu her yıl gözden geçirerek öğrencilere dağıtmak.
- Okulda her öğrenciye bir “kilitli dolap” vermeye çalışmak, bunu bir politika olarak benimsemek.
- Okulda uyulması gereken kılık-kıyafet kurallarını açık bir biçimde ilan etmek, bu politikadan taviz vermemek.
- Okula gizlice kesici-delici alet getirmenin kesinlikle hoşgörü ile karşılanmayacağını ve çok ağır bir biçimde cezalandırılacağını bütün öğrencilere açıkça ilan etmek.
- Öğretim yılı başında her öğrenciye ve öğrenci velisine okulun kendilerinden ne tür davranışlar beklediğini, uyulması gereken kuralların neler olduğunu ifade eden broşürlerin dağıtılması.
- Okulda yeterince yetişkin gözetimi sağlama.
- Okulda kesici-delici alet bulundurmamayı, bunları bir yerden başka bir yere taşımamayı zorlaştıran önlemler alma (örneğin öğrencilere şeffaf dosyalar veya çantalar kullandırma gibi).
- Öğrenci taşıyan servis araçlarının park yerleriyle, öğrencileri indirme-bindirme alanlarını sıkı gözetim altında tutma.
- Başkalarını kışkırtıcı ya da provoke edici davranışlara kesinlikle izin vermemek.
- Öğrencilere, kendi güvenliklerinden öncelikle yine kendilerinin sorumlu olduklarını hatırlatan, kendi güvenliklerinin sorumluluğunu üstlenmesi için eğitim verme.
- Okulda anne-babaların gönüllü olarak okul güvenliğine katkıda bulunmalarını özendirerek merkezler kurma.
- Okul çalışanlarına kendi güvenliklerini sağlayabilmeleri için eğitim verme.
- Okulda öğrencilere karar verme becerisi, çatışma çözme becerisi ve sorumluluk eğitimi gibi yaşam becerileri kazandırmaya yönelik programlar geliştirme ve uygulama.
- Öğretmenlere sınıf yönetimi alanında eğitimler verme.
- Öğrencilerin kendi güvenliklerini sağlamaya yönelik plan ve programların geliştirilmesinde aktif katılımlarını sağlama.
- Okulda akran danışmanlığı ve akran arabuluculuğu gibi programlar uygulama.
- Okulda öğrencilerin suç işlemelerini önlemeye yönelik programlar oluşturma.
- Kampanyalar düzenleme.
- Okul güvenliğini artırmak amacıyla kullanılmak üzere, ilgililer arasında (okul yöneticileri, öğrenciler, ana-babalar, polis, vb.) bilgi alışverişini kolaylaştıran bir sistem kurma.
- Gerekiyorsa, okulda özel güvenlik görevlileri istihdam etme.

Öğretmenlere Öneriler:

Öğrenciler Arasında Ciddi Bir Kavga Ya Tanık Olduğunuz Zaman Neler Yapmalısınız?

- Kavganın yapıldığı yere doğru canlı adımlarla yürüyün, ama koşmayın. Öğrencilerin birbirlerinden ayrılmalarını ve uzaklaşmalarını sağlayın.
- Olaya katılan öğrencilerin sayısını, yaşlarını ve varsa olay sırasında kullanılan suç aletlerini ve olay yerini inceleyin.
- Kavga sırasında olup bitenlere, kendiliğinden gelişen ve genellikle o anda açıklamakta zorlandığınız şeylere dikkat edin. Örneğin olayda herhangi bir çetenin parmağı var mı? Öğrenciler ya da gruplar arasında sizin bilmediğiniz bazı ittifaklar kurulmuş olabilir mi?
- Olay yerindeki kişilere ve özellikle de kavga eden öğrencilere kim olduğunuzu söyleyin. Kendinizi kurumsal kimliğinizle tanıtır, mümkünse öğrencilere adlarıyla hitap edin.
- Sert ve otoriter bir ses tonuyla somut emirler verin. Müdahale sırasında kendi kişisel otoritenizi değil, kuralları uygulayın. Öğrenciler size değil, kurallara boyun eğsinler.
- Kavganın tam ortasında değil, biraz uzağında (fiziksel temas mesafesinden uzakta) durun.
- Varsa gözlüklerinizi çıkarın.
- Saldırganla mağduru birbirinden uzak tutun. Kavga ya karışan herkesi kendi yerlerine gönderin.
- Fiziksel güç kullanmaktan olabildiğince kaçının.
- Gerekiyorsa yaralıları için tıbbi yardım isteyin.
- Olaya karışanların kimliklerini alın. Olayla ilgili tutanak hazırlayın. Olayı, okul yönetimine ve ilgili öğretmenlere bildirin.
- Olaya karışan kişilere, özellikle de mağdur olan kişiye, olabildiğince uzun süreli olmak üzere psikolojik danışma hizmeti verin.

Sayın Prof. Dr. Berrin AKMAN

Teşekkürler Sayın ÖĞÜLMÜŞ. Sorulara geçmeden önce Ankara İl Emniyet Müdürlüğü'nün hazırladığı bir film gösterisi var; onları size sunmak istiyoruz.

Ercüment YILMAZ

(Sayın Başkan müsaade ederseniz bir cümle söylemek istiyorum.)

Değerli hocama okullara ikişer görevli derken, orada bir yanlış anlaşılma olduğunun altını çizmek istiyorum. Biz başlangıçta sorun çözümü ile ilgili konunun polisiye tedbirler olmadığını, okula gönderilecek olan iki kişinin, iki görevlinin güvenlik görevlisi değil, ya da okul içerisinden ayrılıp iki kişinin bu işi yapması değil, komple ana merkezde hazırlanan projenin uygulanma aşamasında okul müdürü, öğretmenler, çocuklar ve aileler ile birlikte bunların onlara aktarılması sürekliliğinin sağlanması ve buradaki artı sorunlar var ise onları da diğer kurumlara direkt taşınması adına söyledim.

Sayın Prof. Dr. Selahiddin ÖĞÜLMÜŞ

Yok, ben zaten öyle demedim. Tam da işte bu sizin söylediğiniz. Herkes kenetlenmeli o politika üzerinde, söylemeye çalıştığım o idi. Kaldı ki Ankara Emniyet Müdürlüğü'nün bu konuda yaptığı çalışmaları ben çok takdir ile takip ediyorum. Yurtdışında eğitimcilerle polisler çok sıkı çalışıyor arkadaşlar. Bunun örnekleri var, biliyoruz. Bunu Türkiye'de de Ankara Emniyet Müdürlüğü çok

güzel yapıyor. Örneğin okul müdürleri ile ilgili toplantılar düzenlediler. Rehber öğretmenleri toplantıya çağırdılar ve onlarla yapılan toplantılara da ben konuşmacı olarak 6-7 kere gittim, kendi tecrübelerimizi paylaşmak üzere. Ankara bu açıdan da çok ilginç, güzel bir örnek diye düşünüyorum. Teşekkür ederim.

Ama esas sormak istediğim ve sizden rica ettiğim şey, İstanbul ya da Ankara'da herhangi bir okulda bir öğrenci ölüyor ya da bir şiddet olayı oluyor ve gazetelerde çarşaf çarşaf, işte Adana'da bir okulda olmuştu; okulun adı, öğrencinin adı, öğrencinin numarası, soyadı, hangi sınıfta olduğu, kaçta olduğu, hangi derste olduğu yazıldı. Siz de bu toplantıda ve Türkiye'nin en eski, en gözde okullardan birinin adını verdiniz. Ben o adı unutmuştum. Okulun adını unutmuştum. Orada olduğunu hatırlamıyordum. Şu anda hatırlamıyordum ama hatırladım siz söyleyince. Belki bu toplantıdan o okuldan mezun olan bir sürü insan vardır. Acaba siz bu konuda ilkeli bir yayın kuruluşunun temsilcisi olarak bunu engellemek için neler yapabilirsiniz? İstanbul'da bir okulda bir öğrenci öldü. Taciz oldu, tecavüz oldu her neyse. Adını belirtmeden haberi vermek mümkün değil mi? Amerika'da iki tane gökdelen çöktü, 5 bin kişi öldü. Bir damla kan görmedik. Teşekkür ederim.

Gülseren GÜVER

Rica ederim, ben teşekkür ederim. Pekâlâ mümkün. Okulun adını vermeyebilirsiniz. Haberde 5N artı 1K diye bir kural vardır. Belli soru sözcüklerine yanıt vermeniz gerekiyor haber içerisinde. Ama, sizin dediğiniz toplumsal sağlık açısından pekâlâ gizlenebilir bu. Hani İstanbul'un Anadolu Yakasında bir ilköğretim okulu diye pekâlâ onu geçiştirebilirsiniz. Çocuğun ismini, görüntüsünü kesinlikle kullanmayabilirsiniz ki dediğiniz gibi hakikaten ilkeli yayıncılık yapan bir kuruluşta çalışıyorum, bu mümkün işte. Yani Türkiye'de pekâlâ bunun çok iyi bir örneği var. Onun dışında, hani kurumun koyduğu yayın ilkelerinin dışında habercilerin de kendi arasında eğitim çalışmaları ve otokontrol kurması mümkün. Örneğin biz, eğitim ve sağlık muhabirleri bir dernek kurduk. Önce etik ilkelerimizi belirledik. Nelerde hassas davranmamız gerektiği konusunda, gerçi bu birçok yerde yazılı çizili. Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin Hak ve Sorumluluklar Bildirgesi var. Çok ayrıntılıdır bu. Türkiye dışındaki birçok örnek de incelenerek hazırlanmıştır.

Aslında ne yapmamız ne yapmamamız gerektiği kâğıt üzerinde birçok konuda olduğu gibi bizim için de var yazılı. İşte bu biraz kurumların politikasıyla ilgili. Az önce Nurullah Bey söyledi ya, en çok zararlı, şikâyet edilen programlar maalesef en çok reyting yapan programlar. Yani burada elbette ki basın hakikaten bazı şeyleri feda etmesi gerekiyor. Bazı kavramları reyting kayısının önüne geçirmesi gerekiyor; ama izleyiciye de hani topyekün eğitim demiştin ya, ona da çok büyük bir ihtiyaç var, yani bazı basın kuruluşlarını bu çelişkidenden, bu gerekçelerden kurtarmak, alıkoymak için mutlaka izleyicinin de bu bilince ermesi gerekiyor. Ama biz, tekrar sorunuzu yanıtlayayım, isim vermeden, fotoğraf göstermeden, okul adı vermeden kurumlara ve kişilere zarar vermeden bu haberleri pekâlâ paylaşabiliriz. Hatta bu haberlerde uzmanların görüşünü öne çıkararak da artık olmuş bitmiş sonucu değil de bundan sonra olmaması için ne yapılması gerektiği konusunda o mesajları, o eğitici mesajları pekâlâ verebiliriz. Ama ne yazık ki gerçekten sayımız çok az. Yani biz tek başına gibiyiz neredeyse. Mesela bu HSBC Bank, El Kaide patlamasını hatırlıyorsunuz. Çok yakındık biz NTV olarak oraya. SHOW TV hemen yakınındaydı olayın olduğu mekânın. Emin olun biz çok zorlandık o yayınları vermek için. Bir yandan yayıncılık sizi toplumu bir an evvel bilgilendirmeye itiyor, hızlı davranmaya itiyor ama öbür tarafta görüntüler akıyor. Onlar arasından işte kan görüntüsü, şiddetin en alasıydı o gün yaşanan, onu biz nasıl eleyerek verebiliriz, çok ciddi çaba sarf etti mesela NTV çalışanlarının tümü. Şöyle bir şey yaptık: İlk yayınlarımıza geri dönüp baktığımızda bir iki kan görüntüsü ne yazık ki vardı; ama emin olun, ondan dolayı ciddi bir üzüntü yaşandı. Bu pekâlâ mümkün, yapılabilir ama o bilince, o tercihe bütün yayın kuruluşlarının da varmış olması lazım. Bu konuda biraz zamana ihtiyacımız var diye düşünüyorum ben. Teşekkür ederim.

Prof. Dr. Berrin AKMAN

Buyurun Sayın Hocam.

Süleyman Çetin ÖZOĞLU

Teşekkür ediyorum. Süleyman Çetin Özoğlu. Panelistlerin her birine ayrı ayrı teşekkür etmek istiyorum. Önemli konuya kendi açılarından değindiler. Ben panelde bütün bu işlerin temelinde olan bir öğrenciyi de görmek isterdim. Evet, öğrencilerin bazı görüşleri yansıtıldı. Acaba onlar bizim önümüzde bu konuya nasıl bakıyorlardı. Çünkü okuldaki şiddetin, eğitimdeki şiddetin temelinde hem onlar var hem de onlar zaman zaman bu şiddetin sorumluları. Onlar bıçaklıyorlar, onlar silah taşıyorlar, onlar istemediğimiz olayları yapıyorlar. Acaba onlar bu işe nasıl bakıyorlar. Bu panelde onlar da olsaydı bize herhalde bir- takım mesajlar verirdiler. Ben bu kapsamda bir iki soruyu paylaşmak istiyorum. Bunlardan bir tanesi şu: Biz eğitim sistemimizde yavaş yavaş şundan veya bundan dolayı değişiklikler yaptık. Öğrencilerimiz müşteri haline geldi. Evet, müşterilerimize hizmet götürmeye çalışıyoruz. Bu hizmeti götürürken eğitimin dışındaki kurumlar, daha etkili halde geldiler. Evet, onlar etkiliyorlar çocukları. Eğitimin etkisini önleyebiliyorlar, onlar daha etkililer. Acaba eğitimin hedefi çocukları etkilemek mi, yoksa onların bu sistem içerisinde kendilerini gerçekleştirmeye yönelik öğrenenler olarak, gelişmelerini sağlamak mı? Evet, aile etkilesin diyoruz, okul etkilesin diyoruz, ama görüyoruz ki onun dışındaki kurumlar daha çabuk etkiliyorlar. O etkilemeden kurtulamıyoruz. Acaba bunun yerine öğrenenlerin okuldaki durumunu dikkate alarak, onların gelişmesini dikkate alarak, programlar geliştirebilir miyiz? Örneğin, ne derler ona, şiddet maddesi sayıldı lakap takma gibi. Bu acaba bir şiddet unsuru mu, çocuklar acaba buna böyle mi bakıyorlar. Aileler buna böyle mi bakıyor. Ama gördük ki Sayın Genel Müdürümüz bize bunu sayı olarak verdi. Üçüncü sırada şiddet unsuruymuş. Nedir bu, öğrenciler buna nasıl bakıyor, bilmiyoruz. Ben Sayın RTÜK temsilcisinin bir belirlemesine değinmek istiyorum. Dediler ki programları seçme bakımından öğrenciler veya veliler karar veriyorlar. O kadar güzel bir nokta ki. Eğitimimizin, tüm yapmamız gereken işlerin temelinde ne var? Çocuklarımızın karar verici hale gelmesini sağlamak değil mi? Onların düşünmesini sağlamak değil mi? Öyleyse çocukların geliştirdikleri bu yetenekleri kullanmamız, bu yeteneklerine dayalı olarak onlarla konuya yaklaşmamız herhalde önemli çözümlerden bir tanesi. Sayın Emniyet Müdürümüz bize çok güzel bir tablo çizdi. Onları sorunlara kattığımız zaman, yaşama kattığımız zaman, onlar istediklerimizi yapabiliyorlar, toplumsal bireyler olma yönünde bize umut verebiliyorlar. Gelin eğitim sistemimize de çocukları katalım. Kalıplar olan sınıfların dışındaki yaşamla sınıf arasındaki duvarları yıkalım. Öğrenenler olarak eğitim ortamını yeniden düzenleyelim. Kalıpların içerisinde kalan öğrencilerin tepkileriyle şiddet ilişkisini de inceleyelim diye düşünüyorum. Acaba bu kapsamda biz çocukları müşteri olmaktan kurtaran bir eğitim sağlarsak, bu şiddetle ilgili karlılaştığımız tablo değişebilir mi? Panelistlerin bu konudaki düşüncelerini rica etmek durumundayım. Çok teşekkür ederim. Saygılar.

Prof. Dr. Berrin AKMAN

Hocam, öncelikle öğrenciyi burada görmek isterdik, dediniz. Biz Bilim Kurulu olarak çok çaba sarf ettik burada bir öğrencinin olması için. Ama Bilim Kurulu üyesi arkadaşlarımız da şahit, Türk Eğitim Derneği'nin tüm çalışanları da şahit, okullardan izin problemi, velilerden izin problemi olduğu için biz buraya bir öğrenci getiremedik. Onun için biz de istedik, ama bu nedenlerden dolayı burada öğrenciye söz veremedik.

Öner ERGENÇ

Efendim ben de bu toplantıyı düzenleyenler başta olmak üzere tüm panelistlere teşekkür ediyorum. Adım Öner Ergenç, Siirt milletvekiliyim. Milli Eğitim Kültür, Gençlik, Spor Komisyonu üyesiyim aynı zamanda. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde yakın zamanda kurmuş olduğumuz Sokak

Çocuklarının Sorunlarını Araştırma Komisyonu'nun başkanlığını yapmış bir arkadaşımı; ama her şeyden önce bütün bu kimliklerimin dışında bir eğitimci kimliğimle burada bulunmaktayım. Çünkü asıl mesleğim öğretmenlik. Ben çok müstefit yararlanan biri oldum, bayağı faydalandım arkadaşlarımızın fikirlerinden. Ancak temelde problemin bir noktada düğümlendiğini zannediyorum.

Geçen hafta TBMM'de okullardaki ve gençler arasındaki şiddet eğiliminin artması üzerine yaptığımız bir oturumda, bu konunun TBMM tarafından araştırılması gerektiği, sebeplerinin tespit edilip çözüm önerilerinin belirlenmesi gerektiği istikametinde bir görüş birliğiyle mecliste bulunan bütün siyasi partilerin katılımlarıyla ve oybirliğiyle bir meclis araştırma komisyonu kurduk ve dolayısıyla meclis komisyonumuz önümüzdeki günlerde çalışmalarına başlayacaktır. Ben bu çalışmayı da kendilerine takdim etmek suretiyle TED yöneticileriyle, Bilim Kurulu'yla bir şekilde bir araya gelmeleri gerektiğini ifade edeceğimi burada arz etmek istiyorum. Asıl yıllardır bu konunun içinde çalışan bir arkadaşım olarak ben şunu gördüm; hep başındaki takdimlerde de şu ifade edildi: Okulda şiddet, ailede şiddet, işyerinde şiddet, hayatın tüm kesimlerinde şiddet. Şimdi dolayısıyla şiddet ile insan ilişkisini değerlendirdiğimiz zaman, şiddeti doğuran asıl duyguların insanın yapısında var olduğunu görüyoruz. Önemli olan şiddete kaynaklık eden o duyguların ki kızgınlık duygusudur, nefret duygusudur, kıskançlık duygusudur, sevginin yanlış kullanılma duygusudur. Bunu çoğaltabilirsiniz. Ama bir şekilde bu duygular önce insanda hiddete dönüşüyor ve arkasından da hayatta fiil olarak şiddete sonuç veriyor. Ancak bu şiddet olayının sadece varoşlarda, sadece eğitim eksikliği olan insanlarda cereyan etmediğini görüyoruz. Özellikle yükseköğrenim yapmış olan çiftlerin içerisinde de bu olayların evde çokça cereyan ettiğini görüyoruz. Çocuklara karşı var olduğunu biliyoruz. Dolayısıyla meseleyi sadece eğitim eksikliği noktasına bağlayıp ona indirgemememiz gerektiğini düşünüyorum bir eğitimci olarak. Elbette ki çok temel bir mevzudur. Ama eğitimimizde zannediyorum hepimizin Milli Eğitim Bakanlığımız da dahil ve bütün kesimler dahil, göz ardı ettiğimiz bir şeyin temelde buna kaynaklık teşkil ettiğini, sebep olduğunu zannediyorum. Onu da şöyle ifade edip noktalamak istiyorum: Hepinizce malum, Türkiye eğitim sistemi içerisinde eğitimi organize eden, düzenleyen bir Milli Eğitim Temel Yasamız var. Bu yasanın 2. maddesinin 2. fıkrasında Türk Milli Eğitiminin amaçları sıralanırken şu ifade vardır orada: Türk Milletinin bütün fertlerini, Atatürk İlke ve İnkılapları'na bağlı; milli, manevi, ahlaki, insani ve kültürel değerlere bağlı bireyler olarak yetiştirmek ve bu değerleri insanlarımızda, davranışa dönüştürmektir, diyor. Dolayısıyla şiddeti uygulayan insanlarımızın içerisinde çoğunlukla eğittiğimizi zannettiğimiz, öğretim kurumlarımızdan geçen insanlar var olduğuna göre, hatta okulda bunu ortadan kaldırmakla görevli olan bir kısım eğitimcilerimiz şiddet uyguluyorsa, eğitim görmüş ana-baba uyguluyorsa, patron uyguluyorsa, siyasi partilerde idareciler, liderler uyguluyorsa, bir başka yerdeki bilmem kim uyguluyorsa, dolayısıyla bunu o eğitimdeki eksikliğini dikkate alma zorunluluğumuz var diye düşünüyorum. Çünkü bugün zannediyorum yaptığımız şey, insanlarımızın beyinlerine, akıllarına bilgi yüklemekten ibarettir. Eğitim faaliyetlerimiz asıl insanın içerisinde var olan ve insanı insan yapan duyguları eğitim yoluyla yönlendirerek sonuç verecek güzellikleri oluşturamadığımız içindir ki bugün bu problemleri burada konuşuyorum. Ben bu hususu özellikle TED'in Bilim Kurulu'nun görüşlerine sunuyorum. Bunun belki farklı bir oturumda ama başlı başına değerlendirilmesi gerektiğine inanıyorum.

İnsanımıza şu dört güzel şeyin öğretilmesi, bu meselenin temelinde yatan problemi ortadan kaldıracaktır diye düşünüyorum. Çocuklarımıza ve insanımıza doğruyu dolayısıyla doğruluğu, neyin yanlış, neyin doğru olduğunu, yine iyiliği, neyin iyi, neyin yanlış olduğunu, güzelliği ve insani değerleri, kutsal değerlerimizi ve bunun içerisinde birinci derecede insanın yaşama hakkı vardır, insanın temel olarak hareketleri ve fikir özgürlükleri ve bunun hayata geçirilme şekli vardır diye düşünüyorum. Bütün bunları ele alıp birlikte mütalaa edip tedbirleri düşündüğümüz takdirde bu meselenin içerisinde toplumun bütün katmanları yer almalıdır. Meselenin odağına sadece okulu yerleştirip bunun hallolmasını beklemek, yerine bütün katmanların, bütün bileşenlerin birlikte

hareket etmesiyle, ama bahsettiğim anlayış çerçevesi içerisinde konuya eğildiğimizde problemi çözebileceğimizi düşünüyorum. Bu vesileyle zamanınızı biraz aldığım için de özür diliyorum. Tekrar teşekkür ediyorum. Bütün katılımcılara saygılar sunuyorum.

Süha SEVÜK

Biz bugüne kadar Eğitim Gönüllüleri olarak aşağı yukarı 800 bin öğrenciye eğitim verdik 100 ayrı birimden. Bu çocuklar risk faktörü en yüksek olan çocuklar, yani sokaktan aldığımız çocuklar. Sokağa düşmesin diye aldığımız çocuklar. Van'da 5 bin çocuk küçük bir mekânda, 6- 16 yaş arasındaki çocuklar birlikte eğitim görüyorlar. Bu göreve gelirken ben çok korkuyordum. Yani burada olaylar çıkacak, bir şeyler olacak. Başımız derde girecek, kontrol edemeyiz diye. On senede bir tek şiddet olayı olmadı. Burada hep eğitimden, medyadan, polisiye tedbirlerden falan bahsettik. Kanımca buradaki anahtar kelime, o kurumdaki sosyal doku. Yani bizim farkımız, okuldan farkımız, orada çok güçlü bir sevi ortamı var. Yani orada çocukla öğretmen arasında, abla, ağabey ilişkisi, çocuğun başının okşanması, çocuğa ismiyle hitap edilmesi, derdinin sorulması, inanın bana o çocuklarda müthiş davranışsal değişikliklere neden oldu. Emniyet Müdürümüzün bahsettiği özgüven, yani o kader diye inandıkları şeyi aşılıyorlar, birdenbire bambaşka insan oluyorlar. Yani öyle zannediyorum ki, eğer sevgi ortamını okullarımızda yaratabilsek, öğretmen - öğretmen arası, öğretmen - öğrenci arası, öğrenci - öğrenci arasında, o sosyal dokuyu değiştirebilsek, okullardaki şiddet olayını çok büyük oranda azaltabiliriz ve yani söylüyorum işte rakamlar veriliyor, 800 bin öğrenci geçti on senede elimizden. Yüz ayrı mekânda, hemen hemen hiçbir doğru dürüst kontrolümüz yok. Ama bir tek şiddet olayı 6 yaşla 16 yaş arasında yaşanmadı. Dolayısıyla okullardaki o sosyal ambiyansı, sosyal ortamı değiştirmenin çok büyük yarar sağlayacağını düşünüyorum. Hepinize saygılar sunarım. Teşekkür ederim hepinize.

Prof. Dr. Berrin AKMAN

Bir sonraki oturumun aksamaması için son bir soru daha alabiliriz.

Doktora Öğrencisi, (sorusu)

Öncelikle teşekkür ediyorum. Aslında sorum Ruhi Bey'e olacaktı. Ben bir doktora öğrencisiyim. Okulda şiddetin önlenmesiyle ilgili çalışmalar yapmaya çalışıyorum. Yaklaşık 2002 yılından beri bu konuyla ilgili literatürü takip ediyorum. Çeşitli, ufak çaplı çalışmalarım oldu. Yalnız son uygulamalar biraz önce Selahiddin Hocamın da belirttiği gibi üniversitelerin okulda şiddet konusuyla ilgili çalışma yapma izni taleplerinin Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nce geri çevrildiği yönünde bir uygulamayla karşı karşıyayız. Bunun gerekçesi de Milli Eğitim'de bu tür araştırmanın, yani okulda şiddet konusundaki araştırmaların artık kendi bünyesinde yapılacağını, yapılan araştırmaların medyaya sorumsuzca yansıtıldığını ve bu vesileyle okulların imajının sarsıldığı gibi gerekçelerle üniversitelerden benim gibi işte master ya da doktora öğrencisi, araştırma yapmak isteyen akademik insanların talepleri geri çevriliyor. Bu konuda bir gelişme olacak mı ya da biz araştırma yapabilecek miyiz Milli Eğitim'de, merak ediyorum.

Prof. Dr. Berrin AKMAN

Namık Bey, buyurun.

Namık YILDIZ

İlgili şube müdürlüğünden arkadaşlarla görüştüm. Müracaatları alıp değerlendiriyoruz ve rahatlıkla bu yönde araştırma yapabiliyorlar. Çünkü konumuz da ortaöğretimde cep telefonlarının kullanma sıklığı ile ilgili bir araştırma talebi vardı. Bunu da biz dün Şube Müdürü Yaşar Bey ile görüştük. Buna da izin veriyoruz. Yani tüm bu türde eğitime katkıda bulunacak araştırmalara pozitif bakıyoruz, yani buna bir şeyimiz yok, olumsuz tepkimiz yok (burada soruyu soran bayan bir şey söylüyor, ama duyulmuyor). Evet, araştırma yapabilirsiniz.

Evet, anladım. Sayın Başkanım biliyorsunuz, okullara bu tür talep çok geliyor. Sınırsız sayıda bu talebin okullar tarafından araştırma amacıyla kullanılması sonucunda eğitimde kopukluk, etkileşim oluyor, olumsuz etkileşim oluyor. Bunun için belli bir sınırlama ve konuların içeriğine göre öncelikler veriliyor. Zannediyorum onunla ilgili bir şey olmuştu. Yine değerlendirebiliriz efendim bu araştırmaları.

Prof. Dr. Berrin AKMAN

Biraz da EARGED'den kaynaklanıyor herhalde Namık Bey, siz söyleyemediniz ama ben söyleyeyim. Süleyman Bey siz soru sormuştunuz. Selahiddin Hocam onu cevaplayacak. Unuttuk zannetmeyin.

Selahiddin ÖĞÜLMÜŞ

Hocamız iki şey sormuştu aslında. Birincisi, öğrenciyi müşteri olarak görmek değil de kendini geliştirmesi gereken, kendini geliştirmesine yardımcı olunması gereken birey olarak görmek gerekmez mi? Aslında bu sorunun içinde cevabı var. Benim bu soruya cevap vermem gerekmez; ama Süha Hocamız tam da üstüne güzel bir cevap oldu. Eğitim Gönüllülerinin Van'da yaptıkları çalışmada, onca öğrenci arasında şiddetin yaşanmamasını, öğrencilerin kurumun daha doğrusu kurumdaki ilişkilerin sevgiye dayalı olmasıyla açıkladınız. İşte bu tam da müşteri olarak görmek değil de o sevgiye dayalı ilişkilerin, o sıcak ortamda belki eğitim, öğretime daha etkili olacağı ile ilişkilendirilebilir. Yani hocam sorduğunuz sorunun cevabı içinde. Fakat bir şey daha var. Lakap takmak da şiddet midir? Şimdi bu konu aslında tartışılıyor. İngilizcedeki "Violence" sözcüğünün İngilizcede nasıl tanımlandığı bir de Fransızcada nasıl tanımlandığına bağlı olarak "Violence" sözcüğüne, şiddet sözcüğüne farklı anlamların yüklendiğini söylüyorlar. "Violence"i eğer İngilizce olarak okursanız. İngilizceden bakarsanız, orada sözcüklerde fiziksel güç kullanmak vardır. Kasıtlı olarak eğer siz fiziksel güç kullanarak birisine acı veriyorsanız ya da zarar veriyorsanız, bu şiddet diye tanımlanıyor. Yalnız yine benim okuduğum kadarıyla Fransızcadan eğer tanımı alırsanız "Violence"ın içine sözlü şeyler de giriyor. Dolayısıyla da "Violence"ın şiddetin tanımı üzerinde de kesin bir anlaşma yok. Geniş anlamada şiddeti aslında saldırganlığın yerine de kullanıyorlar, onu da görebiliyorsunuz; yani Türkçede de "agression" diye kullanılan, agresif diye kullanılan sözcüğün karşılığı olarak da şiddet'i kullanıyorlar. Aslında, çocuğa yönelik her türlü şiddete son, slogan bu. Herkesin uyum içinde, ahenk içinde yaşaması ilkesi benimsendiği zaman, lakap takmanın sözlü saldırganlığın, fiziksel değil de sözlü saldırganlığın da aslında çocukların gelişimine, kişilik gelişimine zarar verdiğini herhalde herkes kabul eder. Üstelik bu konu çok kolay ıskalanıyor, göz ardı ediliyor. Oysa bizim okullarımızda dışardan gelen gözlemcilerin gördükleri ilk anormal durum, bu lakap takma olayı. Şimdi bizim filmlerimizi gözünüzün önüne getirin; mesela İnek Şaban karakteri vardır. İnek Şaban diyorsunuz, lakap takıyorsunuz ve herkes o Hababam Sınıfı'ndaki İnek Şaban'la gırgır geçiyor, alay ediyor. Okullarımızda işte şişko diyorlar, örneğin çocuklara kel diyorlar, bodur diyorlar, gerzek diyorlar, yani o kadar çok takılmış lakaplar var ki yakın çevrenizde küçük bir araştırma bile yapsanız, her sınıfta neredeyse lakabı olmayan hiç bir öğrencinin olmadığını görürsünüz. Bu biraz da teşvikle oluyor gibi sanki son zamanlarda; çünkü insanlar kısaltarak bazı kelimeleri kullanıyorlar. İsimleri kısaltmakla belki başladık ama şimdi o lakaplar, o kısaltmaların yerini de almaya başladı gibi sanki çocuklar arası, öğrenciler arası ilişkilerde. Buna bir yerde dur demek gerekiyor. Yani lakap takmak aslında ciddi bir sorun.

2. OTURUM

Okullarda Şiddeti Önlemeye Yönelik Uygulamalar (Ankara)

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Servet ÖZDEMİR (TED Bilim Kurulu Üyesi)

Konuşmacılar

1. Murat Bey BALTA (Ankara İl Milli Eğitim Müdürü): *Okullarda Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması.*
2. Elif ÇORUHLU (Ankara Altındağ Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürü) *Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması Çalışmaları.*
3. Dr. Fatma ÖNALAN AKFIRAT (Ankara Dikmen Endüstri Meslek Lisesi Öğretmeni) *Dikmen Endüstri Meslek Lisesi'nde Şiddeti Önlemeye Yönelik Çalışmalar*
4. Berfin URAL (Ankara Kemal Yurtbilir İşitme Engelliler Meslek Lisesi Rehber Öğretmeni) *Özel Eğitim Okulu Olan Kemal Yurtbilir İşitme Engelliler Meslek Lisesinde Bir Uygulama*

Soru ve Yanıtlar

Murat Bey BALTA
Ankara Milli Eğitim Müdürü

Okullarda Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması

Hepimizin de bildiği gibi, ülkemizin geleceğini teşkil eden ana unsurların başında, çocuk ve gençlerimiz gelmektedir. Geleceğin dünyasında var olabilmemiz ve ayakta durabilmemizin en etkili yolu, önce eğitimciler olarak kendimizi, sonra da çocuk ve gençlerimizi geleceğe hazırlayabilmektir.

Bu amaca hizmet etmesi beklenen en önemli kurumlarından biri okuldur. Okul, bireylerin gelişimsel hedefleri doğrultusunda, eğitim vermeyi hedefler. Okulun öğrencilere kazandırması beklenen hedeflerden biri de onları insan haklarına saygılı, sevgi ve hoşgörülü birer birey olarak hayata hazırlamaktır. Bu açıdan, bireyin eğitim-öğretim sürecini doğrudan etkileyen “şiddet” kavramı, eğitimde önemli bir konu olarak değerlendirilmelidir.

Okullarda şiddet ve önlenmesi konusunu kapsamlı ve gerçekçi bir şekilde ele almak, sorunu görme ve çözebilme açısından önemli bir adımdır. Her zaman söylediğimiz gibi, çocuk ve gençlerimizin yaşayabileceği sorunların çözümünü bir tek kişi ya da gruptan beklemek doğru değildir. Ancak, onların zamanlarının büyük bir kısmını okul ve aile içerisinde geçirdiklerini düşünecek olursak, şiddetin önlenmesi amaçlı çalışmaların özellikle bu noktada yoğunlaştırılması gereği ortaya çıkacaktır. Bu gereken hareketle, Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü olarak, “Okullarda Şiddetin Önlenmesi” amacına hizmet edecek pek çok ciddi uygulama ve çalışmaların altına imza atmış bulunmaktayız. Burada şunu da belirtmek isterim ki bu çalışmaları masa başından değil, sorun yaşanan ortamı, yaşayan kişileri bizzat ziyaret ederek, ilgili herkesle görüşerek olayları çözümlenmeye çalıştık. Ankara İli nüfusu ve öğrenci sayısı göz önüne alındığında, şiddet olaylarının yok denecek kadar azalmış olması ve bunun resmi kayıtlarımızda da görülmesi bu konuda başarılı olduğumuzun göstergesidir.

Şiddet konusu ile ilgili ilimizde yürütülen çalışmalar, konu hakkında en etkili rolü oynayan kişi ve gruplara yönelik olarak düzenlenmiştir. Bunlar;

1. İlçe milli eğitim müdürlerine yönelik programlar,
2. İlköğretim müfettişlerine yönelik programlar,
3. Okul ve kurum yöneticilerine yönelik programlar,
4. Psikolojik danışmanlara yönelik programlar,
5. Sınıf öğretmenlerine yönelik programlar,
6. Toplumun geneline yönelik programlar.

Bu çalışmalarımızın ilk akla gelenlerini şu başlıklarda sıralamak mümkündür:

1. Psikososyal Koruma, Önleme Ve Müdahale Birimleri

Müdürlüğümüze bağlı, Rehberlik Araştırma Merkezleri ve okullarda, eğitimciler veya tüm okul çalışanları için fiziki, psikolojik tehlike yaratan durumlara müdahale etme amacıyla “**Psikososyal Koruma, Önleme ve Müdahale Birimi**” leri oluşturulmuştur. Bu birimlerde, şiddet olaylarının yanı sıra intihar, intihara teşebbüs, çeşitli kazalar ve tabii afet

durumlarında ilk müdahaleyi yapacak ve kriz durumunu yönetecek profesyonel kişiler bulunmaktadır.

2. Psikososyal Okul Projesi

Öğrencilerimize, psikososyal destek sağlamak amacıyla “**Psikososyal Okul Projesi**” uygulamaya konmuş ve yürütülmüştür. Bu proje ile öğrenci, öğretmen ve velilerin intihar, şiddet, taciz gibi anormal durumlar karşısında gösterebilecekleri normal tepkilere yardımcı olunması amaçlanmıştır. Psikoeğitim Programı; öğrenci oturumları, öğretmen-veli toplantılarından oluşmuş ve eğitim almış psikolojik danışmanlar tarafından yürütülmüştür.

3. Konferanslar – Paneller

“**Cinsel Taciz, İhmal ve İstismar**”, “**Temel Önleme**”, “**İletişim Becerileri ve Yaşam Sevinci**”, “**Kriz ve Krize Müdahale**” gibi konularda çeşitli üniversitelerle işbirliği yapılarak panel ve konferanslar düzenlenmiştir. Önümüzdeki günlerde de yine, “**Kriz ve Kriz Yönetimi**” konu başlığı altında yine bir panel düzenlenecektir. Okul yöneticileri ve psikolojik danışmanlara yönelik olacak bu panelde, ani ve beklenmedik bir biçimde okulun tamamını veya önemli bir kısmını çok derin ve olumsuz bir biçimde etkisi altına alan, ciddi bir yaralanma veya ölüm gibi bir durumu içinde barındıran olaylar ve bu olaylar ile baş edebilme, kriz durumunu yönetme konularında bilgi verilmesi planlanmaktadır.

4. Sosyal Beceri Eğitimi Çalışmaları

Yapılan araştırmalara göre, duygularını ifade edebilen, insan ilişkilerinde başarılı, uyumlu, yaşama umutla bakan çocuk ve gençlerde şiddet içeren davranışların görülme sıklığı oldukça düşüktür. Öğrencilerimize bu konuda temel bilgi ve becerileri kazandırmak çok önemli bir koruyucu faktör olarak görülmüştür. Bu amaçla, İl Milli Eğitim Müdürlüğü olarak, geçtiğimiz eğitim-öğretim yılında hizmetiçi eğitim etkinlikleri yoluyla “**Sosyal Beceri Eğitim Programları**” geliştirilmiş, **yapılan çalışmalar yayın haline dönüştürülmüştür. Bu proje dahilinde, yirmi bin sınıf öğretmenine bilgi aktarımında bulunulmuştur.** Halen okullarımızda bu temel bilgi ve beceriler yine sosyal beceri etkinlikleri yoluyla öğrencilerimize kazandırılmaktadır.

5. Anne-Baba Eğitim Çalışmaları

Çocuklarımıza vereceğimiz eğitimden verim alabilmemiz, şiddet gibi risklerden koruyarak, onları geleceğe daha iyi hazırlayabilmemiz için anne-babaların eğitimi son derece önemli bir konudur. Bu amaçla, yine İl Milli Eğitim Müdürlüğü olarak, “**Anne-Baba Eğitim Projesi**” geliştirilmiş olup, psikolojik danışmanlara hizmetiçi eğitim etkinlikleri yoluyla bu konuda eğitim verilerek, buldukları bölgelerde bu bilgileri anne ve babalara aktarmaları sağlanmaktadır. **Bu kapsamda, “iki yüz bin” gibi takdir edilecek sayıda anne-babaya ulaşarak bu bilgileri aktarmış bulunmaktayız. Yine bu proje dahilinde “Anne-Baba Eğitimi” adı altında bir yayın çıkarılarak tüm ilgilenenlerin kullanımına sunulmuştur.**

6. Çözüm Odaklı Terapi Programı

Müdürlüğümüzce, yine bu eğitim öğretim yılında, “**Çözüm Odaklı Terapi**” adı altında yeni bir proje üretilmiş olup, konu ile ilgili çalışmalar halen devam etmektedir. Bu programda, Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde ve okullarımızda çalışan psikolojik

danışmanların uygulamalarda kullanabilecekleri “**olumsuz davranışların değiştirilmesi**” konusunda pek çok somut bilgi ve etkinlikler bulunmaktadır.

7. Öfke Ve Öfke Yönetimi

Kontrol edilmeyen öfkenin şiddete dönüşmesi, tehlikeli sonuçlara sebep olabilir. Bu açıdan şiddetin önlenmesi amacı doğrultusunda, çocuk ve gençlerimize öfke kontrolünü öğretmek son derece önemli bir konudur. **Bu amaçla yine müdürlüğümüzce, “Öfke ve Öfke Kontrolü” konulu, psikolojik danışmanlara yönelik hizmetçi eğitim programı hazırlanmaktadır.** Bu programların da uygulanışı, okullarımızda çocuk ve gençlerimize öfke duygusunu tanıtmak ve kontrol edebilmeyi öğretmek şeklinde olacaktır.

8. Televizyon Programları

Konu ile ilgili olarak toplumun geneline ulaşabilmek amacıyla; “**Kanal A**”, “**Başkent TV**” ve “**TRT 2**” televizyon kanallarında, psikolojik danışmanlarımız çok sayıda programa katılmışlardır.

9. Toplam Kalite Yönetimi Uygulama Çalışmaları

Okul ve kurumlara, kurumsal performanslarını nasıl ölçebilecekleri ve nasıl artıracabilecekleri konularında eğitim ve danışmanlık hizmetleri verilmektedir. Bu amaç doğrultusunda ilimizde eğitimde kalite çalışmalarını yürütmek, rehberlik danışmanlık yapmak üzere 160 ilçe formatörü ve bu formatörlerle her okulda en az 3 kişi olmak üzere toplam 1516 okul kalite temsilcisi yetiştirilmiştir. Bunun yanı sıra her ilçede ilçe milli eğitim müdürlüğünün liderliğinde en az 3 kişiden kurulu Toplam Kalite Yönetim Bürosu oluşturulmuştur. Geçtiğimiz öğretim yılında her eğitim bölgesindeki okul müdürleri ile 3'er saat süren toplantılarla problem tarama çalışmaları yapılmıştır. Bu toplantılar sonucunda ilimizde öne çıkmış olan eğitim alanlarındaki problemlerin nedenlerinin araştırılıp çözüm yollarının bulunması için bir ARGE Birimi'ne ihtiyaç olduğu tespit edilmiştir. Bu tespit doğrultusunda ilimizde eğitim alanlarında öne çıkan problemlerinin nedenlerini araştırarak ARGE Birimi'ni de hayata geçirdik. Bu birimde yapılacak çalışmalarda üniversitelerimizin, sivil toplum kuruluşlarının, kamu kurum ve kuruluşlarının ve medyanın desteklerine ihtiyaç duymaktayız.

Bu sıraladığım çalışmaların tümü yoğun bir emeğin, özverinin, bilgi ve birikimin sonucudur. Ancak her güzel emeğin, çabanın karşılığı olacağı gibi biz de bu emeğimizin karşılığını almış durumdayız. **Milli Eğitim Müdürlüğümüze yansıyan resmi kayıtlara göre, sayısal olarak dört bin beş yüzü bulan disiplin olayları son dört yıl içerisinde dikkat çekecek biçimde azalmıştır.**

Aynı zamanda yine tüm bu çalışmalar, eğitimin her tür ve kademesinde bulunan biz eğitimcilerin görevidir. Çünkü artık öğrencilerimizi sadece bilgi yükleyeceğimiz bireyler olarak değil, kişisel, sosyal ve ahlaki açıdan da desteklenmesi gereken bireyler olarak görmenin zamanı çoktan gelmiştir.

Dünya hızla değişiyor. Değişen dünyada ülke olarak geleceğimize sahip çıkmanın ilk adımı çocuk ve gençlerimizi eğitmektir. Derslerinde başarılı olmaları amacına ek olarak, iyi insan, iyi vatandaş olmaları, toplumumuza ve insanlığa değer katabilmeleri için onlara

destek olmalıyız. Konuşmamın başında da belirttiğim gibi çocuk ve gençlerimizin yaşayabilecekleri şiddet gibi risklerden korunmalarını sağlamak; okul, aile, medya gibi doğrudan ya da dolaylı olarak etkili tüm kişi ve kurumların işbirliği ile olmalıdır.

Bu anlamda, bu önemli konuyu ele aldıkları için paneli düzenleyen değerli Türk Eğitim Derneği çalışanlarına, panelistlerimize ve siz dinleyicilere teşekkür ediyorum, yararlı olmasını diliyorum.

Prof. Dr. Servet ÖZDEMİR

Evet, Ankara Milli Eğitim Müdürümüz Sayın Murat Bey Balta'ya teşekkür ediyorum ben. Değerli Katılımcılar yalnız bir noktaya dikkatinizi çekmek istiyorum. Şunun gözden kaçmaması lazım. Türkiye'de çocuklarımız yorgun. OKS'ye hazırlanıyorlar, üniversite sınavlarına hazırlanıyorlar. Bu yaşlarda çocuğu olup da "Bu çocuk yorgun değil, okula zevkle gidiyor" diyen varsa ben onunla gerçekten konuşup bazı reçetelerini almak isterim. Benim çocuklarım çok yorgun. Daha önce Selahiddin Hoca'yla biz bir makale yazmıştık. Okul ve sınıf büyüklüğünün öğrenciler üzerine etkisi diye. Epey oldu, 95'te falan yazmıştık galiba. Şimdi bu konuyu tekrar çalışıyorum ben. Literatürde büyük okul deyince, optimal büyüklükte okul deyince 600 öğrencisi olan okul anlaşılıyor. Çok büyük okul deyince, de 900 öğrencisi olan, ama 900 öğrencisi olan okul alarm zillerinin çaldığı bir okul olarak görülüyor. Küçük okul da 300, yani 300'den az öğrencisi varsa o okulda da birtakım sorunlar çıkıyor. O da rasyonel bulunmuyor. Şimdi Türkiye'ye bu açıdan baktığımız zaman özellikle şehirleşme, merkezde okulların toplanmasından dolayı ya çok küçük okullar var ya da çok büyük okullar var. 2000'in üzerinde okulun öğrenci sayısı 3000 ile 5000 arasında. İlköğretim okulu, diğerlerini bilmiyorum ben. Şimdi beş bin öğrencisi olan bir yere bir kaymakam atamak lazım, yani emniyet müdürü, jandarma komutanı atamak lazım ve bir de anlayış tarzımızı sorgulamak gerekiyor. Ben ona dikkatinizi çekmek istiyorum. Yani çocuklara yönelik aldığımız reçeteleri binayı değiştirmek için de düşünmeliyiz, bahçeyi değiştirmek için de düşünmeliyiz. Çocuklara oyun sahası yaratmak için de kafa yormalyız. Yoksa otantik bir tarzda klasik öğretmen tarzı içerisinde şunu yapın bunu yapın şöyle değişin, şu eğitimi de alın dersek, ben sorunun bazı boyutlarını gözden kaçırabileceğimizi düşünüyorum ve endişeleniyorum. Yani fiziki mekânları, bu manada gideceği yerlerin olması, çocukların okullarda oynayabileceği yerler olması lazım. Çocuğun kendini okulda rahat hissetmesi lazım. Kendini rahatlıkla ifade edebilmesi lazım. Servislerde iki saat uyuyarak gitmemesi lazım. Bunları belki hep birlikte düşünmek gerekiyor diye düşünüp takdirlerinize sunmak istiyorum. İkinci konuşmacımız da Elif Çoruhlu. Elif Hanım, Altındağ Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürü. Kendisi uzman psikolog. Buyurun Elif Hanım.

Uzm. Elif ÇORUHLU
Altındağ Rehberlik ve Araştırma
Merkezi Müdürü

Şiddetin Önlenmesi Ve Azaltılması Çalışmalarında Altındağ İlçesi'nden Üç Okul Örneği

İnsan, dünyaya geldiğinde, potansiyel olarak belli bir davranış kapasitesine sahiptir. Erken dönemlerden başlayarak bu kapasite, çevreyle etkileşim biçimlerine göre yaşantılarla şekillenir.

Sosyal öğrenme kuramcıları insanın doğuştan saldırgan olmadığını, saldırganlığın toplumsallaşmanın bir sonucu olarak ortaya çıktığını ileri sürmektedirler. Bir yandan çevre etkileri davranışları şekillendirirken, diğer yandan çevre, davranışlardan etkilenir. Bu kuram, saldırgan davranışların kaynaklarının çok çeşitli olduğunu, geçmiş deneyimlerden dış durumsal etmenlere kadar yayılan çok geniş bir yelpaze içinde değerlendirilmesi gerektiğini ve nesiller boyunca öğrenilmiş bir davranış olarak yeni kuşaklara geçtiğini savunmaktadır.

Çocuklar nasıl davranmak gerektiğini, model aldıkları kişilerin davranışlarından öğrenirler. Aile ve dış çevreden edindikleri saldırgan modellere özenerek saldırgan davranışlarda bulunurlar.

Bu kapsamda, Ekim 2005 itibariyle Altındağ İlçesi'nde **“Aile İçi Şiddete Son”** başlıklı çalışma, Altındağ Rehberlik ve Araştırma Merkezi koordinesinde yürütülmüştür.

Çalışma doğrultusunda, Ekim ayında bölgemiz okullarının rehberlik ve psikolojik danışma servislerinde görev yapan 120 rehber öğretmenle bilgilendirme toplantısı yapılmıştır. Bilgilendirme sonrası, 10 gönüllü rehber öğretmen iki tam gün eğitime alınmış; şiddete uğrayan kişilerin özellikleri ve psikolojik durumları, baş etme becerileri, şiddetten korunma yolları, yardım kuruluşlarına yönlendirme konuları ele alınmıştır. Bu gönüllü rehber öğretmenlerin, özellikle şiddetin yoğun olarak görüldüğü okulların rehber öğretmeni olduğu dikkati çekmektedir. Eğitimler sonrasında, konu hakkında eğitilmiş 10 rehber öğretmen iki aylık süre içinde 110 aileye ulaşarak bu bilgi aktarımını yapmışlardır. Bilgi aktarımı sonrasında bazı ailelerle bireysel görüşmeler yapıp yardıma ihtiyacı olan aileler ilgili kurumlara yönlendirilmiştir (Kadın Danışma Merkezleri, Hastaneler gibi). Çalışma yapılan ailelerin seçiminde, okullarda şiddet davranışı gösteren çocukların aileleri öncelikli olmuştur.

Bu çalışmanın genel amacı; evdeki şiddetin, başta şiddete çoğunlukla maruz kalan kadınlar ve çocuklar olmak üzere, tüm aile fertleri üzerindeki yıkıcı ve kalıcı etkilerini ortaya koymak, bireylerin eğitim yoluyla kapasitelerini arttırmak, şiddetin egemen olmadığı toplum ve ailelerin oluşmasına katkıda bulunmaktır. Şiddetin egemen olmadığı bir toplumda, o topluma ait bireyler tarafından kullanılan mekânlar olan okullarda da şiddet egemen olmayacaktır.

Şiddetten doğrudan ve dolaylı olarak etkilenen çocuk ve gençler için önleme, koruma ve müdahale çalışmaları yürütülmektedir. Şiddetin önlenmesi ve azaltılmasında, şiddet ortaya çıkmadan önce yapılacak çalışmaların önemi büyüktür. Merkezimiz tarafından 2005–2006 eğitim-öğretim yılında bir eğitim seti hazırlanmıştır. Koruma ve önleme amaçlı olarak hazırlanan 8 CD’lik eğitim seti ailelere, öğretmenlere ve öğrencilere yönelik olarak rehberlik servislerince kullanılmaktadır. CD’lerde, aşağıdaki tabloda belirtilen konularda sunumlar bulunmaktadır. Özellikle şiddetin yoğun olarak yaşandığı okullarda, program dahilinde kullanılmış ve olumlu geribildirimler alınmıştır. Bu eğitim-öğretim yılında da bölgemizdeki pek çok okulumuz tarafından program dahilinde kullanılmaktadır.

EĞİTİM SETİ	KONU
EĞİTİM SETİ 1	ÇOCUKLARDA GÖRÜLEN DAVRANIŞ SORUNLARI Altını Islatma, Tımak Yeme, Parmak Emme, Kekemelik, Kardeş Kıskançlığı, Okul Korkusu, Yalan Söyleme, Saldırganlık, Arkadaş Etkisi, Okul Başarısızlığı
EĞİTİM SETİ 2	MESLEKİ REHBERLİK Meslek Seçimi ve İlköğretimde Yönelme, İlköğretim Sonrası Eğitim Seçenekleri Mesleklerin Tanıtımı, Meslek Seçiminde Çocuğunuza Nasıl Yardımcı Olabilirsiniz?
EĞİTİM SETİ 3	SINAV KAYGISI (Öğrenci ve Ailelere Yönelik)
EĞİTİM SETİ 4	VERİMLİ DERS ÇALIŞMA YÖNTEMLERİ ZORLU YAŞAM OLAYLARI VE ETKİLERİ STRES YÖNETİMİ AİLE İÇİ ŞİDDET
EĞİTİM SETİ 5	İLETİŞİM BECERİLERİ AİLE İÇİ İLETİŞİM VE ANNE-BABA TUTUMLARI
EĞİTİM SETİ 6	ÖZEL EĞİTİM Engelli Bir Çocuğa Sahip Olmak
EĞİTİM SETİ 7	Engelli Çocuklara Tuvalet Becerisinin Kazandırılması ERGENLİK DÖNEMİ GELİŞİM ÖZELLİKLERİ VE SORUNLARI (Kız, Erkek Öğrencilere ve Ailelerine Yönelik)
EĞİTİM SETİ 8	REHBERLİK HİZMETLERİ BİREYİ TANIMA TEKNİKLERİ

Bölgemizde şiddete yönelik olarak yapılan çalışmalar öğretmen, öğrenci, aile ve yakın çevresini kapsayacak bütüncül bir yaklaşımla ele alınmaktadır. Bu çerçevede, Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü koordinesinde, merkezimiz rehber öğretmenlerinin de katılımı ile öğrencilere yönelik olarak “Sosyal Beceri Eğitimi” ve ailelere yönelik olarak “Anne-Baba Eğitimi” kitapları hazırlanmıştır. Kitaplar özellikli olarak çeşitli etkinlikleri de içerdiğinden, okul rehberlik servislerine uygulama kolaylığı sağlamıştır. 2006–2007 eğitim-öğretim yılında bölgemiz okulları, kitaplardaki konuları içeren bir dizi seminer ve etkinlik planlamışlar ve uygulamaya geçirmişlerdir. Özellikle riskli okullar, bu çalışmaların okulları için çok önemli olduğunu belirtmişlerdir.

2005–2006 eğitim-öğretim yılında Altındağ Rehberlik ve Araştırma Merkezi olarak yaptığımız hizmetler arasında, Altındağ Gençlik Merkezi ve Çocuk Kulübü ile belirli aralıklarla gerçekleştirdiğimiz bir dizi seminer programı bulunmaktadır. Bu program Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Büyükşehir Belediyesi arasındaki protokol gereğince gerçekleştirilmiştir. Seminer konuları, merkezimizin bölgede yaptığı tarama sonucunda yoğun olarak yaşanan sorunların belirlenmesi ile seçilmiştir. Bu çalışma, toplumun geleceğini tehdit eden şiddet sorunu ile mücadelede, çok sektörlü katılımcı yaklaşıma iyi bir örnek teşkil etmektedir.

ÇALIŞMANIN YAPILDIĞI YER	TARİH	SÜRE	KATILIMCI GRUP	ÇALIŞMANIN KONUSU
Altındağ Gençlik Merkezi ve Çocuk Kulübü	01. 02. 2006	1 gün	Aileler	Aile İçi İletişim, Etkili Anne - Baba Tutumları
Altındağ Gençlik Merkezi ve Çocuk Kulübü	07.03.2006	1 gün	Aileler	Madde Bağımlılığı
Altındağ Gençlik Merkezi ve Çocuk Kulübü	09. 03. 2006	1 gün	Çocuklar	Verimli Ders Çalışma Yöntemleri
Altındağ Gençlik Merkezi ve Çocuk Kulübü	14. 03. 2006	1 gün	Aileler	Aile İçi Şiddet
Altındağ Gençlik Merkezi ve Çocuk Kulübü	16. 03. 2006	1 gün	Gençler	Ergenlik Dönemi Özellikleri
Altındağ Gençlik Merkezi ve Çocuk Kulübü	21. 03. 2006	1 gün	Aileler	Verimli Ders Çalışma Yöntemleri
Altındağ Gençlik Merkezi ve Çocuk Kulübü	23. 03. 2006	1 gün	Gençler	Mesleki Rehberlik
Altındağ Gençlik Merkezi ve Çocuk Kulübü	28. 03. 2006	1 gün	Gençler	Verimli Ders Çalışma Yöntemleri / Çocuğuma Nasıl Yardımcı Olabilirim?
Altındağ Gençlik Merkezi ve Çocuk Kulübü	30. 03. 2006	1 gün	Aileler	Zorlu Yaşam Olayları ve Baş Etme Becerileri
Altındağ Gençlik Merkezi ve Çocuk Kulübü	04. 04. 2006	1 gün	Aileler	Yaşadığımız Toplumda Engellilerin Yeri
Altındağ Gençlik Merkezi ve Çocuk Kulübü	24. 02 2006	1 gün	Gençler	İletişim Becerileri ve İletişim Teknikleri
Altındağ Gençlik Merkezi ve Çocuk Kulübü	14. 04. 2006	1 gün	Aileler	Çocuklarda Görülen Davranış Sorunları
Altındağ Gençlik Merkezi ve Çocuk Kulübü	20. 04. 2006	1 gün	Aileler	Hiperaktivite ve Dikkat Eksikliği
Altındağ Gençlik Merkezi ve Çocuk Kulübü	28. 04. 2006	1 gün	Gençler	Sınav Kaygısı
Altındağ Gençlik Merkezi ve Çocuk Kulübü	05. 05. 2006	1 gün	Aileler	Sınav Kaygısı
Altındağ Gençlik Merkezi ve Çocuk Kulübü	11. 05. 2006	1 gün	Gençler	İş Arama Becerileri

Şiddetle mücadelede çocuk ve gençlerin gelişim dönemi özelliklerine göre merkezimizce ve okul rehberlik servislerince sunulan rehberlik hizmetlerinin yanı sıra, koruma, önleme ve müdahale kapsamında bölgemiz okullarında psiko-eğitim çalışmaları sürdürülmektedir. Geçtiğimiz yıl bölgemizdeki 10 okulda zorlu yaşam olaylarına karşı koruma ve önleme amaçlı, 1 okulda da müdahale amaçlı psiko-eğitim çalışması yapılmıştır. Bu çalışmalar ile 397 öğretmene, 8780 öğrenciye, 2005 veliye ulaşılmıştır. Okul kriz ekiplerinin işlevsel hale getirilmesi çalışmalarına hız verilmiştir.

Polis Amca, Hıdırlıktepe ve Battal Gazi İlköğretim Okulları'nda yapılan çalışmalar, Altındağ İlçesi'nde, eğitim ortamlarında şiddetin önlenmesi ve azaltılmasına örnek olabilecek çalışmalardır. Birçok yaklaşımın bir arada kullanıldığı çalışmalarda katılımcı ve işbirliğine dayalı anlayış özellikle dikkati çekmektedir.

Polis Amca İlköğretim Okulu

Şiddetin Önlenmesi ve Temel Önleme Çalışmaları

Eğitimde kalitenin artırılması, okul içi şiddetin önlenmesi ve en aza indirilmesi için bütüncül bir bakış açısıyla çalışmalar yürütülmüş ve başta Ankara Emniyet Müdürlüğü olmak üzere pek çok kurum ve kuruluşla işbirliği yapılarak katılımcı yaklaşım

benimsenmiştir. Okul içi sosyal faaliyetler geliştirilmiş ve öğrencilerin bu alanlarda katılım göstermeleri sağlanmıştır. Sportif ve sanatsal faaliyetlere öğrencilerin katılımı için Altındağ Gençlik Merkezi ve Çocuk Kulübü ile işbirliği sağlanarak çalışmalar yürütülecektir. Rehberlik ve Araştırma Merkezi'nin süpervizyonu ile ailelerle, öğrencilerle ve öğretmenlerle eğitim çalışmaları yapılmıştır.

Fiziksel Yapı

- 2005–2006 eğitim-öğretim yılından itibaren “Polis Amca İlköğretim Okulu” ismini aldı.
- Öncelikle okulun fiziki yapısı ele alındı, okul bahçesi içerisindeki gecekondular yıkılarak, asfaltlanarak yaklaşık 1000 m²'lik bir alan okula kazandırıldı. Bahçe duvarları onarılarak okulun giriş-çıkışları kontrol altına alındı.
- Okulun eğitime uygun halde olmayan içyapısı yeniden ele alınarak baştan sona yenilendi.
- Okulun dış aydınlatmasının olumlu etkisi oldu.

Öğretmenler - Okul Çalışanları

- Öğretmen kadrosundaki eksiklikler tamamlanarak çoğu boş geçen derslerin öğretmen atamalarının yapılması sağlandı.
- Okul öğretmenlerine yönelik “Eğitimde Drama”, “İletişim” seminerleri verildi. (Devlet Tiyatrosu Sanatçısı)
- Öğretmenlerin güvenlik konusundaki kaygılarını gidermek üzere Ankara Emniyet Müdürlüğü'nden yetkililerce okulda sık sık toplantılar yapıldı; önlemler konusunda öneriler alındı.
- Okula dışarıdan gelebilecek saldırı veya tacizlere karşı güvence veren yetkililer, öğretmenlerin akşam saatlerinde servislerle çeşitli semtlere dağıtılmasını sağladılar.

Öğrencilere Yönelik Sosyal Etkinlikler, Seminerler

- Özellikle sorunlu öğrencilerin sosyal, kültürel ve sportif etkinliklere katılmasını sağlamak amacıyla çeşitli etkinlik grupları oluşturuldu.
- Çoğunluğu 8. sınıf sorunlu öğrencilerden oluşturulan tiyatro grubu, “Söz mü?” adlı tiyatro oyununu sahnelemiştir.
- Okul öğretmeni yönetiminde okul korosu çalışmalar yapmıştır.
- Halk oyunları grubu profesyonel yardım alarak özgün bir gösteri hazırlamıştır.
- Tiyatro, koro, halk oyunları, resim sergisi, kısa film gösterimi, modern dans, şiir dinletisi, palyaçolar olmak üzere sadece okulumuz öğrencilerinin yer aldığı sunum, 3–9 Nisan 2006 tarihlerinde Altındağ Devlet Tiyatrosu'nda (polis teşkilatının 161. kuruluş yıldönümü sebebiyle) sergilenmiştir.
- Okul Rehberlik Servisi'nce sorunlu öğrencilere yönelik Grupla Psikolojik Danışma yapılmış, bu öğrenciler Sosyal Beceri eğitimlerine alınmışlardır (Öfke Kontrolü, İletişim Becerileri, Duygularını Tanıma ve İfade Etme, Alayla Baş Etme, Sorun Çözme vb.) Bu eğitimlerin / etkileşimlerin oldukça faydalı olduğu görülmüştür.
- Okul içi futbol karşılaşmaları gerçekleştirilmiştir.
- Satranç kulübü kurulmuş, büyük ilgi görmüştür.
- Okul tekvando takımındaki öğrencilerimiz Türkiye birinciliği ve Türkiye beşincilikleri kazanmışlardır.

- Uluslararası tiyatro şenliğine konuk olarak (İzmir 2006) okulumuz tiyatro grubu katılmıştır.
- Anne-baba eğitimleri ve öğrencilere yönelik “Madde Kullanımı” ve “Şiddet” konulu seminerler verilmiştir.
- Bir grup öğrenci Büyükşehir Belediyesi’nin düzenlemiş olduğu “Çanakkale Gezisi”ne katılmıştır.

Öğrenci – okul – veli haberleşmesinin en üst düzeye çıkarılması için veliler bilgilendirilmiş, öğrencilerin gelmedikleri gün veya derslerin velilere bildirilmesi ve çocukların kontrol altına alınması konusunda adım atılmıştır.

Özellikle risk altındaki çocuklar, okulun aile ile irtibata geçmesini engellemek için adres ve telefon bilgilerini saklamakta / yanlış bilgi vermektedir. Risk altındaki çocukların bir kısmı da parçalanmış aileye mensup, anne veya babasını kaybetmiş çocuklar olduğu için, çocuk okul dışı saatlerde tamamen kontrolsüz (olumsuz etkenlerin kontrolünde) kalmaktadır.

Okul kütüphanesi olmasına karşın, sistemli bir şekilde çalışmamaktadır.

Hıdırlıktepe İlköğretim Okulu

Eğitimde Kalitenin Arttırılması, Şiddetin Önlenmesi Ve Temel Önleme Çalışmaları (2005–2006)

Eğitimde kalitenin artırılması, okul içi şiddetin önlenmesi ve en aza indirilmesi için bütüncül bir bakış açısıyla çalışmalar yürütülmüştür. Altyapı ve materyal desteği sağlanmakla birlikte yeterli düzeyde olmamıştır. Okul içi sosyal faaliyetleri geliştirilmiş ve öğrencilerin bu alanlarda katılım göstermeleri sağlanmıştır; sportif ve sanatsal faaliyetlere öğrencilerin katılımı için öğretmenlerle koordineli çalışmalar yürütülmektedir. Akademik yönden öğrencilerin başarılarını artırıcı önlemler alınmıştır. Akademik açıdan değerlendirilmesi için belirlenen öğrenciler Rehberlik Araştırma Merkezi’ne yönlendirilecek ve özel eğitim sınıfı ihtiyacımız değerlendirilecektir. Öğrencilerin, öğretmenlerin ve velilerin sosyal becerilerinin geliştirilmesi amacıyla eğitimler yapılmış ve eğitimler devam edecektir. Halen beceri geliştirmeye yönelik ‘Yaratıcı Drama’ eğitimleri verilmektedir. Şiddetin önlenmesinde ve eğitimin kalitesinin artırılmasında okul içinde bulunan bütün olanaklar değerlendirilmiştir. Öğretmen açığının kapatılması, kadrolu öğretmen atanması, kadrolu öğretmenlerin diğer bölgelerde görevlendirilmemesi, rehberlik hizmetlerinin etkili bir şekilde yürütülmesi, OKS çalışmalarındaki etkililiğin artırılması, gerekli altyapı ve materyallerin sağlanması, kütüphanenin etkili bir şekilde kullanılması ile kalitenin daha da artacağı ve okul içi şiddetin önleneceği, azaltılacağı düşünülmektedir.

“İşini iyi yapmanın ödülü; o işi iyi yapmaktır.”

2004 yılı Ekim ayında bu sözün derin anlamını içselleştirmiş olan öğretmenler ve idareyi devralan yeni okul müdürü ile çalışmalara başladı.

Neden? / Okulun Mevcut Durumu Neydi?

Okuldaki sorunlar **eğitimsel** ve **fiziksel** olarak ikiye ayrıldı: Bunlar;

- Eğitim lideri boşluğu,
- Öğretmen eksikliği ve sürekli değişen öğretmenler,

Temizlik sorunu: kanalizasyon tıkanıklığı, kanalizasyon sularının yollarda rasgele akması, okuldaki kanalizasyon borularının sık sık patlaması, lavabo ve tuvaletlerin eski olması/çöp pisliği/temizlik personelinin yetersizliği, temizlik malzemeleri eksikliği,

- Güvenlik sorunları,
- Isınma ve kalorifer problemleri,
- Okul bahçesinin çamur olması, bahçede spor alanlarının yokluğu, bahçenin estetik olmayan görünümü,
- Çevrenin kullandığı kaçak elektrik sebebiyle faz düşüklüğü, bağımsız trafo ihtiyacı,
- Öğrenci sırası, öğrenci dolabı, sınıf dolabı, laboratuvar malzemeleri, çok amaçlı salon için büyük ekran televizyon, ses düzeneği, bilgisayar, kütüphane için dünya klasikleri, roman ve hikâyeler, dvd-vcd player,
- İnşaat eksikleri; boya, çamur alanlar,
- Okula devamsızlık problemi,
- Kız çocuklarının okutulmaması ve ev işlerinde kullanılması, evlendirilmesi,
- Çocukların umutsuzluğu, olumsuz çevresel modellerinin olması (çevredeki insanların yasadışı yollarla geçimini sağlaması ya da şiddet kullanarak güç sağlaması sebebiyle),
- Okulda okuyan iyi durumdaki çocukların değerlendirilememesi, bu çocukları yönlendirme ihtiyacı,
- Okul yakınındaki kulüp-kahvehane vb.yerlerin varlığı,
- Okulun tepede yer alması sebebiyle taksicilerin çıkmak istememesi sonucu öğretmenlerin ulaşımında problem yaratması,
- Özel araçlarıyla gelen öğretmenlerin araçlarına zarar verilmesi,
- Kış mevsiminde tepede yer alan okula geliş-gidişlerin sorun olması,
- Öğretmenlerin okula geliş-gidişinin kolaylaştırılması amacıyla yolların genişletilip, düzeltilmesi; asfaltlanması,
- İşsiz-güçsüz başıboş kimselerin ve gençlerin okulda bulunması,
- Mahalle sakinlerinin yasadışı işlerle uğraşması sonucu öğretmenin can güvenliği,
- Uyuşturucu bağımlılığı ve hap kullanma oranının fazlalığından öğrencilerin etkilenmesi,
- Mahallede yöresel gruplaşmalar olması, bu gruplar arası çatışma ve geçimsizlik,
- Silah ve kesici aletlerin yaygın olarak kullanılıyor olması,
- Aile içi şiddet, cinsel istismar ve parçalanmış ailelerin varlığının çocuklara olumsuz etkisi,
- Hava karanlık olunca öğrenci ve öğretmenlerin çevre tarafından rahatsız edilmesi,
- Çocukların beden ve kıyafetlerinin yeterince temiz olmaması,
- Okuldaki malzemelerin çalınma tehlikesi.

Bu sorunlar tespit edildi. Okul müdürü ve okulun sorunları için çaba gösteren öğretmenler gönüllü bir faaliyetin içine girdiler. Burada ihtiyaç duyulan motivasyon, okul müdürünün öğretmenlerin çözüm önerilerine açık olmasından; fikirlerine değer vererek hayata geçmesi için verdiği destekten; sorumluluklarını paylaşmasından ve okul için bir şeyler yapma amacına hizmet eden bu eğitimcilerin manevi gücünden doğmuştur. Okulda zamanla ortak bir ruh benimsenmiştir sorunları birlikte çözebilmek için. Bir inanç doğmuştur çözüm

bulunabileceği hususunda. Atatürk'ün "Eğitimde kaybedilecek bir fert bile yoktur" sözü, bu öğretmenler için yol gösterici olmuştur.

Okulu en iyi anlatan iki kelime daha önce iki büyük gazetede yer alan iki manşettir. Bu iki manşet yukarıda ayrıntılı bir biçimde anlatılan sorunları özetler.

"Yoksul Okul" ve "Kâbus Okul"

Burada yoksulluk okulun ve çevrenin imkânlarının yokluğunu; kâbus ise güvenlik sıkıntılarını ve şiddeti simgeler.

Okulda Neler Yapıldı?

- Ankara Emniyet Müdürlüğü'nün katkısıyla ihtiyaç olan bölümlerin badana ve boyası yaptırılmıştır.
- Bilgisayar Teknolojileri Sınıfı (BTS) öğrencilerin kullanımına açılmıştır. Halen bu sınıf için gerekli elektrik altyapısı mevcut değildir. Bağımsız bir trafo sağlanması gerekmektedir.
- Okulun, çevre imkânları ile maddi imkânlarının artırılmasının güç olacağı anlaşılmıştır. Ankara Emniyet Müdürlüğü'nün yardım ve katkıları sağlanmakta; ayrıca özel kurum ve kuruluşlar ile hayırsever vatandaşların yardım ve katkılarından yararlanılmaktadır.
 - Okula katkı sağlamak ve okulun durumunu insanlara anlatmak amacıyla Bilkent Üniversitesi Toplum Gönüllüleri Vakfı üyeleri işbirliği ile www.enyoksulokul.org web sitesi tasarlandı.
 - Hacettepe Üniversitesi'nden kişisel ilişkilerle anasınıfı malzemesi ve dolap sağlandı.
 - Bazı sivil toplum örgütlerine destek için yazı yazıldı. Bu talebe sadece TOG Bilkent cevap verdi.
 - Okuldaki tüm çocuklar www.kardesinisec.com web yardım sitesine kayıt ettirildi ve çocuklar Türkiye'nin ve Avrupa'nın çeşitli yerlerinden kardeşler edindiler.
 - MEV Okulları Hıdırlıktepe için bir konser düzenledi. 9 milyar Türk Lirası gelir elde edildi; ancak MEV Okulları Okul Aile Birliği, Milli Eğitim Bakanlığı'ndan aldığı bir duyuma göre, okul yıkılacağı için bu parayı Sincan'da başka bir okula vereceğini söyledi. Bu tüm öğretmenleri çok üzdü.
 - Yabancı ülkelerin büyükelçi eşlerinin oluşturduğu bir gönüllü grup, kütüphaneye zemin yaptırdı ve yüzlerce yeni kitap hediye etti.
 - Haziran 2006'da Ankara Emniyet Müdürlüğü'nün katkılarıyla "601 Lotus Çiçeğe Durdu" başlığıyla Altındağ Tiyatrosu'nda sosyal-kültürel etkinlikler düzenlendi.
 - Gazete haberlerinden sonra MEB'den, Altındağ Belediyesi'nden, çeşitli yardımsever insanlardan altyapı ve malzeme desteği sağlandı. TED Okulları Hıdırlıktepe'yi kardeş okul seçerek düzenlediği kampanyayla 3 bilgisayar ve spor malzemeleri armağan etti.
 - Altındağ İlçesi Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü ile işbirliği yapılarak okul bünyesinde yetiştirme kursları açılmıştır. Türkçe, Matematik, Fen ve Teknoloji,

İngilizce ve Sosyal Bilgiler yetersizliği olan öğrencilerin bu eksikliklerinin giderilmesi sağlanmıştır. Görevlendirilen öğretmenlerin ders saati ücreti Altındağ İlçesi Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü'nce sağlanmaktadır.

- Öğrencilerde görülen sosyal davranış eksikliğinin giderilmesi ve iletişim becerilerinin geliştirilmesi için öğrenci kulüpleri etkinlikleri arttırılmış ve sınıf rehberlik programlarında bu konulara öncelik verilmiştir.
- Okulda sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetler arttırıldı. Öğrencilere yönelik folklor, gitar, bağlama kursları açıldı, müzik korusu oluşturuldu. Atletizm, futbol ve voleybol müsabakaları yapıldı.
- 2005–2006 eğitim-öğretim yılı sonunda 8. sınıflardan 18 öğrenci OKS' ye katılmış, bunların tamamı barajı geçmiş olmakla beraber 1 öğrenci Mamak Anadolu Meslek Lisesi'ne yerleşmiştir. Ayrıca okul idaresinin teşvik ve gayretleriyle 3 öğrenci Anıttepe Lisesi, 7 öğrenci Gazi Lisesi, 2 öğrenci Yıldırım Beyazıt Kız Meslek Lisesi, 1 öğrenci Yıldırım Beyazıt Endüstri Meslek Lisesi, 1 öğrenci Ankara Ticaret Lisesi, 2 öğrenci Gazi Meslek Lisesi olmak üzere toplam 16 öğrenci ortaöğretim kurumlarına kaydedilmiştir.

Okulun ihtiyacı olan araç-gereç ve materyallerin sağlanması için gerekli yazışmalar idari boyutta devam etmektedir. Okulun kömürlü kalorifer sistemi oldukça eski olup kış aylarında arızalar doğurduğundan ısınmada sorun yaratmaktadır. Bu itibarla kalorifer sisteminin bakım ve onarımının yapılması gerekmektedir. Ücretli öğretmen yerine kadrolu öğretmen atamasının yapılması, akademik başarıyı arttıracaktır. Okuldaki öğrencilerin okula devamsızlıklarının en önemli sebebi aileler arası çatışmalardır. Bu çatışmaların yerine sağlıklı bir ilişki ağının geliştirilmesi için Rehberlik Araştırma Merkezi ile eğitici programlar geliştirilmiştir. Okulun anasınıfı öğretmeni Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı Socrates Programları Comenius Projesi çerçevesinde yurt dışında Hizmetiçi Eğitim Programlarına katılmış ve Comenius 2007 Okul Ortaklıkları için muhtemel ortaklar bulmuş; 2007 Şubat ayında yapılacak başvurular için gerekli hazırlıklara başlamıştır.

Battalgazi İlköğretim Okulu (Örnek Bir Uygulama)

2006 – 2007 Öğretim Yılı Eğitimde Kalitenin Artırılması Ve Şiddetin Azaltılmasına Yönelik Eylem Planı

Amaç: Eğitimde kalitenin artırılması, okul içi şiddet ve zorbalığın en aza indirilmesi

Eğitimde kalitenin artırılması, okul içi şiddet ve zorbalığın en aza indirilmesi için bütüncül bir bakış açısıyla çalışmalar yürütülmektedir. Öğrencilerin, öğretmenlerin ve velilerin sosyal becerilerinin geliştirilmesi amacıyla eğitimler planlanmıştır. Okul içi sosyal faaliyet alanları artırılarak öğrencilerin bu alanlarda katılım göstermeleri sağlanmaktadır. Şiddetin önlenmesinde ve eğitimin kalitesinin artırılmasında okul içinde bulunan bütün olanaklar değerlendirilmiştir. Fiziki düzenlemelerin yapılması, kütüphanenin etkili bir şekilde kullanılması, sportif ve sanatsal çalışmalara öğrencilerin katılımının artırılması, rehberlik servisinin etkili bir şekilde yürütülmesi (öğrencilere, velilere, öğretmenlere ve yöneticilere

ulaşabilen rehberlik servisi çalışmalarının yapılması), OKS çalışmalarındaki etkililiğın artırılması, yayın çalışmalarının artırılması ve hazırlanan projelerle belirlenen amaca ulaşılabileceği düşünölmektedir. Yürüttüğümüz ve yürütmeye devam ettiğimiz bu çalışmalar sonucunda da okulumuzda şiddet içeren davranışlar görölmemektedir. Ancak zaman zaman öğrencilerde “amaçsız şiddet” olarak tanımlanabilecek davranışlar gözlenmektedir. Bu programın sona ermesiyle sene sonunda yapılacak değeriendirmede de bu davranışlarda azalma olacağı düşünölmektedir.

Amaca Ulaşmak İçin Uygulanan Ve Uygulanacak Çalışmalar

Rehberlik Çalışmaları

Hedef: Ailelere, çocuklarına psikososyal destek verebilmeleri için eğitim verilmesi ve okul içinde yaşanan ve yaşanabilecek şiddet içeren davranışları en aza indirmek.

Bu hedefi gerçekleştirebilmek için yürütölen çalışmalar:

- Altındağ Toplum Merkezi ile “İhtiyaç Temelli” seminer programı hazırlanması,
- Altındağ Rehberlik ve Araştırma Merkezi ile işbirliğinin sürdürölməsi,
- Rehberlik servisinde öğrenci ve velilere yönelik okul süresince ön plana çıkan “problem odaklı” seminerlerin yapılması,
- Dersi boş geöen sınıflarda, hazırlanan rehberlik eğitimi paket programlarının sunumu,
- 8.sınıflara yönelik mesleki rehberlik yapılması,
- Sosyal beceri eğitimlerinin yapılması,
- Bölge okulları rehber öğretmenleri ile ortaklaşa “Yaşam Becerileri” konulu seminer düzenlenmesi,
- Sınıf ve şube rehber öğretmenlerine yönelik seminerlerin yapılması,
- Ders giriş ve çıkışlarında şiddeti önlemeye yönelik düzenlemelerin yapılması,
- Şiddet davranışı sergileyen öğrencilerin sınıf/şube rehber öğretmenlerince belirlenmesi,
- Sınıf yönetimi kapsamında öğretmenlere yönelik seminer hazırlanması,
- Şiddet ile ilgili pano ve sergi düzenlemeleri,
- Şiddet ile ilgili okul içi hazırlanacak slaytların TV’ den yayınlanması
- Düzenli olarak anonsların yapılması,
- Törenlerde ikna edici açıklamaların yapılması,
- Ocak ayında sonuç raporunun çıkarılması ve öğretmenler kurulunda düzeltme ve geliştirme yapmak üzere görüşölməsi,
- Öğrencilere sorumluluklar verilmesi amacıyla ürettiğimiz projeleri öğrencilerin uygulamasının sağlanması. Atık Kâğıt Projesi’nin yürütölməsi koordinatör öğretmen kontrolünde öğrencilerin sorumluluğuna bırakılmıştır. Ayrıca madde bağımlılığı ile ilgili olarak bir sınıfımıza eğitim verilmiştir. Yine bu konu ile ilgili çalışmalar, koordinatör öğretmen başkanlığında öğrenciler tarafından yürütölmektedir.
- Okulda meydana gelen şiddet içeren olayların kayıt altına alınması amacıyla öğretmen ve öğrencilerden oluşan **anti şiddet timi** oluşturulmuştur.

- Geç kalan öğrenciler takip edilip bu öğrencilere rehberlik servisinde eğitim verilmiştir.

Kütüphane alışmaları

Hedef: Öğrenci ve velilerin okul kütüphanesinden en üst düzeyde yararlanmasını sağlamak.

Bu hedefi gerçekleştirebilmek için yürütölen alışmalar:

- Okul kütüphanesinde gönüllü olarak görev alacak velilere kütüphane kolu tarafından gerekli eğitimin verilmesi,
- Okul kütüphanesinin gönüllü veli desteği ile haftada 6 gün açık tutulması,
- Ödev hazırlayan öğrencilere uygun ortamın yaratılması,
- Hafta sonunda veliler için gerekli okuma ortamlarının sağlanması,
- Kütüphanedeki kitap sayısının artırılması ve ihtiyaca cevap verebilmesi için en az 1000 kitabın alınması.

Sportif alışmalar

Hedef: Okul içi sportif faaliyetlerin ve olanakların artırılması.

Bu hedefi gerçekleştirebilmek için yürütölen alışmalar:

1. Basketbol

- İlgili öğrencilerden kız ve erkek yıldız takımlarının oluşturulması,
- Okulda basketbol turnuvasının yapılması.

2. Voleybol

- İlgili öğrencilerden kız ve erkek yıldız takımlarının oluşturulması,
- Okulda voleybol turnuvasının yapılması.

3. Masa Tenisi

- İlgili öğrencilerden kız ve erkek takımların oluşturulması,
- Okulda masa tenisi turnuvasının yapılması.

4. Satranç

- Öğrenciler için okulda satranç oynayabilecekleri ortamların yaratılması,
- Okulda satranç turnuvasının yapılması.

5. Tırmanma

- İlgili öğrencilerden bir takım kurulması,
- Tırmanma yarışlarının yapılması,
- Bu alışmalar için bahçe duvarına tırmanma modölünün yapılması.

Sanat Çalışmaları

Hedef: Okul içi sanatsal faaliyetlerin ve olanakların artırılması

Bu hedefi gerçekleştirebilmek için yürütülen çalışmalar:

1. Resim

- Resim alanında yetenekli öğrencilerin tespit edilip bir çalışma grubunun oluşturulması,
- Çalışma grubu için uygun ortamın hazırlanması,
- Çalışmaların sergilenmesi,
- Sergi alanının kapasitesinin artırılması.

2. Müzik

- Müzik alanında yetenekli öğrencilerin tespit edilip okul korusu ve ritim takımının oluşturulması,
- Çalışmalar için uygun ortamın hazırlanması,
- Çalışmaların bayram, tören, şenlik vb. günlerde sergilenmesi.

3. Tiyatro

- Tiyatro dalında yetenekli öğrencilerin tespit edilmesi ve bir tiyatro ekibinin oluşturulması,
- Çalışmalar için uygun ortamın hazırlanması,
- Çalışmaların uygun zamanlarda sergilenmesi.

4. Halk Oyunları

- Halk Oyunları dalında yetenekli öğrencilerin tespit edilmesi ve bir halk oyunları ekibinin oluşturulması,
- Çalışmalar için uygun ortamın hazırlanması,
- Çalışmaların uygun zamanlarda sergilenmesi.

OKS Çalışmaları

Hedef: Ölçme değerlendirme çalışmalarının niteliğini artırmak.

Bu hedefi gerçekleştirebilmek için yürütülen çalışmalar:

- 6, 7 ve 8. sınıflarda derslerde öne çıkan başarılı öğrencilerin saptanması,
- Ailelerin öğrencileri hazırlama yöntemlerinin araştırılması,
- Ders dışında yeterli hazırlık yapamayan öğrencilerin sınavlara hazırlık kursuna alınması,
- Cumartesi günü 4 saat etüt çalışması konulması,
- 4, 5 ve 6. sınıflar düzeyinde Türkçe, Matematik, Sosyal Bilgiler ve Fen Bilgisi derslerinden soru bankası hazırlanması,
- Hazırlanan ders başarısını izleme testinin dönem sonunda uygulanması,

- Hafta içi ders dışı grup çalışması ortamının hazırlanması,
- Bilgi Teknolojisi sınıfının kullanıma açılması,
- Sınav kaygılarının giderilmesine yönelik rehberlik çalışmalarının yapılması,
- Meslekleri tanıtıcı ve etkili ders çalışma yöntemleri seminerlerinin yapılması,
- Üniversitelere gezilerin yapılması.

Fiziki Ortam

Hedef: Yönetim ve çalışma gruplarının performansının artırılması.

Bu hedefi gerçekleştirebilmek için yürütülen çalışmalar:

- A ve B bloklardaki kapıların tamamının değiştirilmesi,
- Tuvaletlerin onarılması,
- B Blok'ta kalan camların PVC'ye dönüştürülmesi,
- Projeksiyon ve tepegözle derslerin işlenebilmesi için her sınıfa siyah perde (karartma perdesi) temin edilmesi,
- Bahçe duvarlarının sıvanması ve resim yapılabilmesi için gerekli boyanın temin edilmesi,
- Okul içi ses yayın sisteminin temini,
- Sınıflarda kullanılmak üzere bir adet diz üstü bilgisayar verilmesi,
- Törenlerde kullanılmak üzere amfi gereksiniminin temini.

Yayın Çalışmaları

Hedef: Okul içi görsel yayın ve sergi ortamlarını artırmak

Bu hedefi gerçekleştirebilmek için yürütülen çalışmalar:

- Okul içi çalışmaların panolarda sergilenmesi,
- Bülten çalışmalarının panolarda sergilenmesi,
- Kaynaştırma öğrencilerinin resim sergisi açmasına rehberlik yapılması,
- Koridorlara bir noktadan bilgisayara bağlı televizyon/monitör konulması,
- Okul içi çalışmaların okul içi TV' de yayımlanması,
- Sanat eserlerinin okul içi TV' de yayımlanması,
- Belirli gün ve haftalara ilişkin okul içi TV' de yayınların yapılması,
- Okul içi TV de öğrencilere duyuruların yapılması,
- Okul içi radyo yayınlarının yapılması.

Güvenlik İle İlgili Çalışmalar

Hedef: Okulun güvenliğinin sağlanması.

Bu hedefi gerçekleştirebilmek için yürütülen çalışmalar:

- Okulda nöbet tutacak öğrencilere eğitim verilmiştir.

Prof. Dr. Servet ÖZDEMİR

Biz çok teşekkür ederiz. Sağ olun. Umarım bu yapılan şeyler web sayfasında da vardır. Ayrıntılarını arkadaşlarımız oradan görüp paylaşma fırsatı bulabilirler diye düşünüyorum. Sanıyorum, Şu Çılgın Türker'i bu salonda oturanların birçoğu okumuştur. Peki, hiç Güzelce Kale'yi, Mangaldağı'nı merak ediyor musunuz? Ankara'ya 60 km'dir. O kitapta geçen birçok sahne buralarda geçmektedir. Bunların hiçbirisi 60- 70 km'den daha uzak değil. Şimdi Ankara Belediyesi güzel bir hizmet mi yapıyor bilemiyorum ama ben eğitimci olarak biraz kıskanıyorum. Sokak lambalarını değiştiriyor, tanesi 4 bin dolarmış. Ama okul bahçelerinin hepsi asfalt. Çocukların oynayacağı yerler yok. Biz eğitimcilerin belki bu tür toplantıları vesile yaparak yeni bir kamuoyu yaratmamız ve çocuklara daha sağlıklı mekânlar yaratmak için baskı yapmamız gerekiyor. Ankara Belediyesi "50 tane otobüsü okullar için ayırdım, çocukları çevre gezilerine götürmek için kullanabilirsiniz" derse, böyle bir şey benim çok hoşuma gider. Çocukların da daha salıkli bir kişilik gelişmesi, tarihi, kültürel mekânları görmesi, tanınması, dostluk, arkadaşlık geliştirmesi için de çok etkili olur diye düşünüyorum. Yani okulu sadece dersane, asfalt, bahçe, karanlık koridor olarak düşünmemek gerekiyor. Şimdi söz sırası Dr. Fatma Önalın Akfırat hanımefendi'de. Dikmen Endüstri Meslek Lisesi öğretmeni ve psikolojik danışman aynı zamanda. Buyurun.

Dr. Fatma ÖNALAN AKFIRAT
fatmaakfirat@gmail.com

Dikmen Endüstri Meslek Lisesinde Şiddeti Önlemeye Yönelik Çalışmalar

Şiddet, “Karşıt görüşte olanlara, inandırma veya uzlaştırma yerine kaba kuvvet kullanma, duygu ve davranışta aşırılık” (TDK) olarak tanımlanmaktadır. Diğer bir deyişle şiddet, her türlü güç ve baskı kullanarak kendini veya başkalarını rahatsız etmektir.

Şiddetin iteklemek, yumruklamak, vurmak gibi davranışları kapsayan **fiziksel**; küfretmek, dalga geçmek, lakap takmak, dedikodu çıkarmak gibi davranışları kapsayan **sözel**; eziyet etmek, aşağılamak, gruptan ya da yapılan faaliyetlerden dışlamak ve alay etmek gibi davranışları kapsayan **psikolojik**; istenmeyen fiziksel yaklaşımlar, taciz içeren davranışlar gibi **cinsel türleri** bulunmaktadır.

Şiddet, öğrenilen bir davranıştır; eğitimin amacı da davranış değıştirme olduğuna göre, nedenlerini anlamak ve çözüm yolları üretmek ya da oluşmasını önleyici çalışmalar yapmak gerekmektedir.

Okulumuz Öğrencilerinin Aile, Sosyal, Ekonomik ve Kültürel Profili

Öğrencilerimizin çoğunluğu alt sosyoekonomik düzeyden gelmektedir. Düzenli aile yaşamları olan ve çocuklarının eğitimleri ile ilgilenen ebeveynler azınlıktadır. 14-17 yaş arası öğrencilerimizin çoğunluğu bu yaşa kadar 1 kitap okumuş veya hiç okumamıştır. Günlük gazete okuyan öğrenci sayımız oldukça azdır. Öğrencilerimizin çoğunluğu düzenli olarak olumsuz etkilendiklerini düşündüğümüz dizileri aileleri ile birlikte izlemektedir. Çevre ve aile koşulları nedeniyle sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif etkinliklere katılamamaktadırlar. Okulların açıldığı ilk aylar öğrencilere giysi ve araç-gereç yardımı sağlanmaya çalışılmakta, 200 öğrenci ücretsiz öğle yemeğinden yararlanmaktadır.

2005-2006 Eğitim-Öğretim Yılı Öğrencilerin Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri Servisine Gelme Nedenleri

- Dersi engelleme,
- Küfür,
- Araç-gereç getirmeme,
- Kavga,
- Öğretmene karşı gelme,
- Dalga geçme, not tutmama,
- Sinirlilik,
- Öfke,
- Devamsızlık,
- İnternet bağımlılığı,
- Jiletleme,
- Aile sorunları,
- Başarısızlık,
- Lakap takma,
- Cep telefonu,
- Dövme,

- Öğretmeni kötü duruma düşürme,
- Kurallara uymama,
- Sürekli konuşma ve kaba davranma,
- Sınıfta dolaşma,
- Para isteme,
- Madde kullanımı,
- Verimli ders çalışma,
- Ders çalışma planı.

2005-2006 Eğitim-Öğretim Yılı Disiplin Olayları

1. Öğretmene karşı gelmek (küfür, hakaret)/ cezası: 5 gün kısa süreli uzaklaştırma.
2. Küfür nedeniyle 2 öğrenci arasında kavga/ cezası: 3 gün kısa süreli uzaklaştırma.
3. Öğretmene hakaret / cezası: 3 gün kısa süreli uzaklaştırma.
4. 2 sınıf arasında kavga-9 öğrenci/ cezası:3 gün kısa süreli uzaklaştırma-5 gün kısa süreli uzaklaştırma- kınama.

2006-2007 Eğitim-Öğretim Yılı Disiplin Olayları

1. Öğrenciyi yaralama (internet kafede niye yan baktın tartışması ile başlamış ve okulda olay olmuş)/ cezası: tasdikname ile uzaklaştırma (sonuçlanmadı).

Okulumuzda şiddet olayı oluştuğundan sonra aile ve öğrencilerle danışma niteliğinde çalışmalar yapılmakta, gerekli ise yardım alabilecekleri kurumlara yönlendirilmektedir. Okulumuzda daha çok sözel ve psikolojik şiddet olayları görülmektedir.

Okulumuz Açısından Şiddete Yol Açabilecek Nedenler

1. Aileden Kaynaklanan Nedenler

- Ailelerin parçalanmış olması,
- Anne- babaların çocuklarının eğitimi ile ilgilenmemesi,
- Ailelerin eğitimsiz olması,
- Ailede şiddetin olması,
- Sorunların ailede şiddet ile çözüldüğünün öğrenilmesi,
- Ailede şiddet yoksa bile şiddet davranışlarının anlatılmaması,
- Ailelerin çocuklarının tv ve internette neler izlediklerini denetlememesi,
- Etkili anne-baba modelinin olmaması.

2. Televizyon, İnternet ve Medyadan Kaynaklanan Nedenler

- Aile moral değerleri yeterince öğretmiyorsa, televizyondaki şiddet çocuklar için tetikleyici bir unsur oluşturmaktadır.
- Çocuk doğrudan aileden değil de bu araçlardan şiddeti öğreniyorsa, aynı zamanda şiddete karşı duyarsız hale gelmekte, sanki yaşamda normal davranışlar olarak algılamaya başlamakta ve sorunlarını çözmek için şiddet kullanmayı normal karşılamaktadır.
- Televizyon programları.
- İnternet kafeler.
- Ailelerin bu konularda çocuklarını gözlemlemeyip denetlememesi.

3. Toplumsal Yaşam ve Çevreden Kaynaklanan Nedenler

- Çevrelerinden yanlış modeller almaları, onlarla özdeşleşmeleri,
- Gençlerin aitlik duygusu yaşayabilecekleri ortamların olmaması, benim mahallem, komşum, akrabalarım güvendedim duygusunun yaşanmaması,
- İşsiz ebeveynler,
- Gençlerin kendilerini geliştirebilecekleri ücretsiz sosyal etkinliklerin olmayışı.

4. Okul ve Arkadaş Çevrelerinden Kaynaklanan Nedenler

- Okulu sevmeme,
- Okula gelmekten sıkılma,
- Okulda zorbalığın bulunması,
- Devamsızlık hakkının bulunması,
- Okul çevrelerinde denetlenmeyen internet kafeler,
- Okulda eğitim ve gördüklerinden hayal kırıklığına uğrama,
- Özellikle akademik başarısızlık yaşayanların kendini kabul ettirmek için şiddet, kullanan gruplara girme ve kendini kabul ettirme isteği,
- Öğretmenlerin sorunlu davranışlarla baş edememeleri,
- Öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda yetersiz kalmaları,
- Öğretmenlerin sadece öğretim boyutu ile ilgilenmeleri,
- Okul, aile ve arkadaş çevresinin beklentilerinin farklılığı ve baskı,
- Okul- aile-öğretmen iletişiminin yetersizliği,
- Ailelerin öğrenci ile ilgili okulu ziyaret etmemeleri,
- Okulda öğrenciyi çekecek sosyal faaliyetlerin olmaması
- Akranlar tarafından dışlanmak.

5. Ekonomik Nedenler

- Ebeveynlerin işsiz olması,
- Çocukların temel ihtiyaçlarının karşılanamaması,
- Çocuklara yeterince harçlık verilmemesi,
- Çocukların kendilerinden daha iyi durumda olanlara özenmeleri.

Okulumuzda Şiddeti Önlemeye Yönelik Çalışmalar

Şiddetin nedenleri kişiden kişiye veya toplumdan topluma değişebilir; ancak hiçbir türü hoş görülemez. Pek çok nedeni okul ortamında düzeltmek olası değildir. Bu nedenlerin ortadan kaldırılması hükümet politikalarını gerektirmektedir. Bu koşullarda okullarda neler yapabiliriz? Okullarda yapılan çalışmaların diğer tüm birimlerce (aile, hükümet, çevre, mahalle, sivil toplum örgütleri, medya vb.) de desteklenmesi gerekmektedir ki bu biraz da toplum olarak değişimi gerekli kılmaktadır. Şiddette yönelik çalışmaları, şiddet olduktan sonra neler yapılabilir ve şiddet olmadan önlemeye yönelik neler yapılabilir şeklinde ele almak gerekir. Burada okulumuzda şiddeti önlemeye yönelik çalışmalar aile, öğretmen, öğrenci ve eğitim ortamı-çevre boyutlarında ele alınacaktır.

1. Aile Boyutu

- “Şiddete Hayır, Televizyon ve İnternette Şiddetten Korunalım, Anne Babalar Şiddeti Önlemek Sizin Elinizde, Öfke Kontrol Becerilerini Geliştirebilirsiniz” konulu 4 broşür hazırlanmış, 3 tanesi velilere dağıtılmıştır, ayrıca bireysel olarak görüşmeye gelenlere de şiddet konusu anlatılmaktadır.

- Sınıf veli toplantıları düzenlenmektedir.
- Aile ziyaretleri yapılmaya çalışılmaktadır.
- Aile Eğitim Seminerleri düzenli olarak velilere duyurulmakta, ancak katılım yetersiz olmaktadır.

Aile Eğitimi Semineri Programı (2005-‘006)

- 1) 24 Nisan 2006 Pazartesi Saat: 12:00–14:00 *Ailede iletişim.*
- 2) 01 Mayıs 2006 Pazartesi Saat: 12:00–14:00 *Ailede iletişim.*
- 3) 08 Mayıs 2006 Pazartesi Saat: 12:00–14:00 *Ergenlik dönemi gelişim özellikleri.*
- 4) 15 Mayıs 2006 Pazartesi Saat: 12:00–14:00 *Aile ve çocukta disiplin.*
- 5) 22 Mayıs 2006 Pazartesi Saat: 12:00–14:00 *Okul yaşamı, başarı ve verimli çalışma.*
- 6) 29 Mayıs 2006 Pazartesi Saat: 12:00–14:00 *Uyum ve davranış sorunları ve çözüm yolları*

2. Öğretmen-Yönetici Boyutu

- Öğretmenleri şiddet konusunda bilgilendirme çalışmaları yapılmaktadır. Çalışmalar, önleme ve müdahale boyutunda anlatılmaktadır.
- Tüm öğretmenlerin derslerde “Değerler Eğitimine” vurgu yapması (Evrensel değerler-doğruluk, dürüstlük, saygı, işbirliği, vatan sevgisi, haklara ve farklılıklara saygı ve hoşgörü vb.) konusu üzerinde durulmaktadır.

Hizmetiçi Eğitimler;

- Düşünme becerilerini geliştirme,
- Yaratıcılığı geliştirme,
- Çoklu zeka,
- Sınıf yönetimi,
- Engelli öğrenciler ve davranış yönetimi,
- İntihar davranışı,
- Madde bağımlılığı,
- Yaratıcı Drama Eğitimi 1-2,
- DEHB.

3. Öğrenci Boyutu

- Yaşam becerileri eğitimi,
- Sınav kaygısı grup çalışmaları,
- Öfke kontrol becerileri eğitimi,
- Çatışma çözme becerileri,
- Kız öğrencilerle grup çalışmaları,
- Yardım, burs. vb. sağlanması.

4. Eğitim Ortamı ve Çevre Boyutu

- Okulda rehberlik uygulama ve drama odasının yapılması,
- Kantinde dinlenen müziklerin gözden geçirilmesi,
- İnternet kafelerin şiddet konusunda bilgilendirilmesi.

2006-2007 Eğitim Öğretim Yılı Başlatılan Çalışmalar

1. “Akran Eğitimi” çalışmaları başlatılmıştır.
2. Lise 1. ve 2. sınıflardan gönüllü olarak gelen öğrencilerle “Yaratıcı Drama Grubu” oluşturulmuştur. Öğrencilerin doğaçlama yetenekleri geliştirildikten sonra 2. dönem sınıflar düzeyinde şiddeti anlamaya ve çözümlmeye yönelik “Forum Tiyatrosu” çalışmaları yapılacaktır.
3. Onur Kurulu ile ortaklaşa “Küfürle Baş Etme ve Küfürden Arınma” çalışması başlatılmıştır.
4. Sınıf rehberlik programlarında öfke kontrol becerileri, akran zorbalığı ile baş etme, çatışma çözme becerileri gibi konulara yer verilmiştir. Beceri eğitimleri psikolojik danışmanlar tarafından verilmektedir.
5. Okul çevresinde bulunan internet kafelerin ziyaret edilmesi.
6. Aile, öğretmen, yöneticiler ve öğrencilerde “Biz” bilincine katkıda bulunması için okul dergisi gibi ortak ürünlere yönelik çalışmalar.
7. Öğretmenlere yönelik seminerler (Şiddet ve öfke kontrolü, madde, intihar, sınıf yönetimi).
8. Aile Eğitim Seminerleri.

Aile Eğitimi Seminerleri Programı (2006-2007)

- 1) 6 Kasım 2006 Pazartesi Saat 12:00 – 14:00 *Ailede iletişim.*
- 2) 4 Aralık 2006 Pazartesi Saat 12:00 – 14:00 *Ailede iletişim.*
- 3) 15 Ocak 2007 Pazartesi Saat 12:00 – 14:00 *Madde bağımlılığını önleme.*
- 4) 19 Şubat 2007 Pazartesi Saat 12:00 – 14:00 *Ergenlik dönemi gelişim özellikleri.*
- 5) 19 Mart 2007 Pazartesi Saat 12:00 – 14:00 *Aile ve çocukta disiplin.*
- 6) 30 Nisan 2007 Pazartesi Saat 12:00 – 14:00 *Okul yaşamı, başarı ve verimli çalışma.*
- 7) 21 Mayıs 2007 Pazartesi Saat: 12:00 – 14:00 *Uyum ve davranış sorunları ve çözüm yolları*

Sonuç ve Öneriler

Okulumuzda şiddeti önlemeye yönelik çalışmalar, okul eylem ekibi oluşturularak yürütülmeye çalışılmakta, ancak tüm çalışmalar psikolojik danışmanlar tarafından yürütülmektedir. Okul yapısından kaynaklı olarak öğrenci beceri eğitim gruplarımızın çalışmaları tam olarak gerçekleştirilememekte, aile eğitimlerine katılım çok az sayıda sağlanabilmektedir. Yapılan uygulamalar sonucunda şiddeti önlemek için aile, öğretmen, yönetici ve çevre kuruluşlarının ortak, tutarlı ve sürekli çalışmaları gerektiği anlaşılmaktadır. Ancak okullarda bu tür çalışmalar rehberlik servislerine bırakılmakta ve bizler de çalışmalara yetişememekteyiz. Şiddet konusu ile ilgili şunlar önerilebilir:

1. Öncelikle okullarda ekip çalışmalarının yaşama geçirilmesi gerekir.
2. Tüm bu durumlara öğrenci grupları ile tartışılarak çözüm yolları aranabilir.
3. Şiddet konusunda öğrencilerin değerlendirme yapacakları disiplin kurulları veya meclisleri oluşturulabilir.

4. Öğrencilerin ortak oluşturabilecekleri okul kuralları, okulumuz için ne yapabiliriz konulu çalışmalar yapılabilir.
5. Okullarda Rehber Öğretmen sayısı artırılabilir.
6. Devamsızlık hakkı kaldırılıp veli iznine bağlanabilir.
7. Gençliğin amaçsız ve gelecekte umutsuz olduğu görülmektedir. Bu nedenle kendilerini ifade edebilecekleri olanakların yaratılması, okulların sosyal etkinlikler yönünden yeterli hale getirilmesi ve değerler eğitiminin vurgulanması yararlı olacaktır.
8. İnternet kafelerin denetlenmesi, okul çevrelerinde internet kafelerin kaldırılması veya sınır getirilmesine yönelik girişimler yapılabilir.
9. Okuma alışkanlığının geliştirilmesi gerekir.
10. Yasaklardan ziyade öğrencilerin kendilerini geliştirebilecekleri ortamların yaratılması daha eğitici olur.

Şiddeti önlemeye yönelik çalışmaların temelinde değerler eğitimi, öğrencinin kendini ifade edebileceği ortamların oluşması ile kendine güven duygusunun oluşturulması yer almalıdır. Ailesinde, arkadaş çevresinde veya sınıfında kendini başarı ile ifade edemeyen öğrencilerin var olmasının yolu, alternatif yoksa şiddet içeren davranışlar olabilmektedir. Bu nedenle gençlerin kendilerini geliştirebilecekleri eğitilmiş aileler, eğitilmiş okullar, eğitilmiş öğretmenler, eğitilmiş yurttaşlar bilincinin yerleştirilmesi gerekmektedir.

Prof. Dr. Servet ÖZDEMİR

Biz çok teşekkür ederiz. Gerçekten okul kültürünün değiştirilmesi gerekiyor, anlayışının değiştirilmesi gerekiyor. Özellikle de bu rehber öğretmenlerin yanında, sınıf öğretmenlerinin, branşı rehberlik olmayan öğretmenlerin de hizmetiçi eğitim programlarıyla yetiştirilmesi gerekiyor. Her öğretmenin de bu konularda en azından profesyonelliğin gereği, meslek olmanın gereği belli davranış kalıplarını edinmesi gerekiyor ve kültürü değiştirmek gerekiyor diye düşünüyorum. Bu oturumda son konuşmacımız, psikolojik danışman Berfin Ural Hanım'dır. Buyurun.

Berfin URAL

Eğt.Bil.Uzm. ve Yaratıcı Drama Lideri

Kemal Yurtbilir İşitme Engelliler Meslek Lisesi Psikolojik Danışmanı

Kemal Yurtbilir İşitme Engelliler Meslek Lisesi'nde Bir Uygulama

Psikolojik Danışma ve Rehberlik hizmetlerinin etkili sonuç verebilmesi sadece okulun çabası ile değil, aynı zamanda bireylerin gelişimini etkileyen diğer sistemlerle de işbirliğinin sağlanmasına bağlıdır. Bu nedenle okuldaki bu hizmetlerin daha etkili olması için öğrenciler, öğretmenler, yöneticiler ve velileri içeren uygulamalara yer vermek gerekir. Bu çalışmanın felsefesini de bu görüşler oluşturmaktadır..

Zorbalığa uğramak çok korkutucu bir deneyimdir. Hiç kimse bunun kendisi veya tanıdığı birinin başına gelmesini istemez. Fakat bazı çocuklar buna maruz kalır ve bazıları da bir anda kendilerini zorbalığın içinde buluverirler. Herkes zorbalığın zararlarının azaltılmasında rol oynayabilir .

Bu nedenle, geliştirici, önleyici ve problem çözme yaklaşımına dayalı Okul Davranış Yönetim Politikası geliştirilmiştir.

Okul Davranış Yönetim Politikası ile öğrencilere sorumluluklarını, bağımsızlıklarını, yaşam becerilerini ve kendi kendini yönetme becerilerini kazandırmayı ve onları saygılı bireyler olarak yetiştirmeyi amaçlayan bir okul iklimi oluşturulmaya çalışılmaktadır. Bu amaçla okulun tüm yeleri arasında söz ve eylem birliğini sağlanmıştır.

Problem özme anlayışına dayalı çatışma çözme ve Akran Arabuluculuğu, sosyal ve kişisel gelişimi artıracak becerilerin verildiği Sosyal Aktivite Programı uygulamaları yapılmıştır.

Zorba davranışların önlenmesinden önce önkoşul davranışlar tespit edilmiş, bu kapsamda 2004-2006 eğitim-ğretim yılları boyunca aşağıdaki çalışmalar gerçekleştirilmiştir:

a) Velilerle Yapılan alışmalar

Aile eğitimi etkinlikleri;

- Gönüllü velilerle haftada bir gün (10-12 oturum, bir buçuk saat) aile danışmanlığı yapılmakta,
- Velisi olduğu öğrencilerin gelişim ihtiyaçları dikkate alınarak çalışmalar gerçekleştirilmekte,
- Her katılımcının ihtiyaç analizi yapılarak çalışma programı hazırlanmakta,
- Bu çalışmalarda haftalık davranış yönetim politikası günlükleri anneler tarafından tutulmakta her öğrencinin gelişim düzeyi değerlendirilmekte,

• İstenilen davranış için önkoşul davranışlar tespit edilip geliştirildikten sonra bir sonraki adıma geçilmekte,

• Genel olarak sorumluluk, sosyal becerileri geliştirme, öfke kontrolü, okul başarısını artırma konuları annelerle çalışılmakta,

• Her ay çeşitli konularda aile eğitimi etkinlikleri ve toplantılar yapılmaktadır. Bu çerçevede velilere yönelik olarak,

1) Okul Kuralları ve Disiplin konusunda konferans,

2) Aile İçi Şiddet toplantıları kapsamında -“Okulda Şiddet” konusu da eklenerek-konferans,

3) Öfke ve Baş Etme Yöntemleri konusunda konferans,

4) Aile içi iletişim konulu konferans gerçekleştirilmektedir.

b) Öğrencilerle Yapılan Çalışmalar

1) Ekim 2004’ ten itibaren lise bir ve ikinci sınıfta eğitim ve öğretime devam eden öğrencilerle her hafta, haftada bir gün iki saat yaratıcı drama çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmalarda aşağıdaki konular süreç olarak işlenmektedir.

a) Kavgadan uzak durma,

b) Arkadaşlık ilişkileri,

c) Sorun çözme becerileri,

d) Öfke kontrolü,

e) Okulda şiddet ve sorun çözme konusunda “afiş” çalışması,

f) Başkalarına yardım,

g) Duyguları ifade etme ve anlama,

h) Sosyal olaylar.

2) Sınıflara “Baş Etme Becerileri, Acil ve Kriz Durumları, Sorunlar Karşısında Başvuru Kaynakları” konulu duvar yazıları asılarak rehberlik köşeleri oluşturulmuştur.

3) “Kavgadan Uzak Durma ve Baş Etme Yöntemlerini İçeren Sözleşme” hazırlanarak öğrencilerle grup rehberlik etkinliği yapılmış ve sözleşmeler imzalanmıştır. Bu sözleşmeler sınıflara asılmıştır.

4) “Arkadaşlık İlişkileri ve Sınıf Düzeni ile İlgili Yaşanan Güçlüklerin Çözümü İçin Öğrencilere Baş Etme Ve Sorun Çözme Becerileri Konusunda Sınıf İçi Görevler” grup rehberlik etkinlikleri ile verilerek sınıfta oylamaya sunulmuş, sözleşme imzalanarak sınıflara asılmıştır.

5) Ayrıca sosyal entegrasyon ve olumlu davranışları geliştirmek amacıyla seçilmiş zorba davranışlara eğimli ve bu davranışları tolere edebilecek öğrencilerle dans çalışmaları yapılmakta (hiphop ve modern), toplam 27 öğrenci bu çalışma gruplarında yer almaktadır. Bu çalışmaların sonunda gösteri hazırlanmakta, Dünya Dans Günü ve Engelliler Haftasında sergilenmektedir.

c- Öğretmenlerle Yapılan Çalışmalar

- 1) Sınıfta pozitif disiplin, çatışma çözme, kavga anında yapılacaklar konulu toplantılar yapılmış ve doküman hazırlanarak verilmiştir.
- 2) Okulda krize müdahale birimi oluşturulmuş, görev alan öğretmenlerle toplantı gerçekleştirilmiştir.

Zorba Davranışları Önleme

Zorba davranışları önleme konusunda okulda yürütülen çalışmalara başlamadan önce, en çok karşılaşılan güçlüklerin neler olduğu, zorba davranışlardan hangilerinin sık sık tekrarlandığı, okuldaki güvenli ve güvensiz bölgeler araştırılmıştır. Bunlar, öğrenci ve öğretmenlerle yapılan görüşmeler ve uygulanan gözlem formları sonuçları değerlendirilerek tespit edilmiştir. Alan çalışmaları incelenmiş, gözlem sonuçları ile karşılaştırılmıştır. Durum analizleri ve örnek olay incelemeleri yapılmıştır.

Bu bağlamda davranışlar sınıflanmıştır.

1) Direkt,

Bu davranış kategorileri, şu davranış biçimlerini içerir:

- a) Yumruklama, dürtme, çimdikleme (sıkıştırma), itme, vurma,
- b) Bağırma, ısırma, tükürme,
- c) Çete kurma, köşeye sıkıştırma,
- d) Küfür ya da hakaret etme, tehdit etme,
- e) Utanç verici ya da zalimce şakalar yapma,
- f) Cinsel içerikli dokunma, teklifte bulunma ya da saldırma.

2) Dolaylı,

Dolaylı zorbalık davranışı, direkt zorbalık davranışından daha duygusal ve pasif-agresiftir. Aşağıdaki davranış kategorilerini içerir:

- İzole olma, reddetme, kabul etmeme ya da şantaj,
- Rütbesini kullanma, ya da derecelendirme,
- Nefret dolu bakmak, bakışları ile taciz etmek,
- Küfür içeren el kol hareketleri yapmak,
- Hakaret edici ve küçük düşürücü notlar yazmak,
- Bir başkasına zarar verici söylenti veya dedikodu yaymak,
- Başkalarına yaşının özelliklerini kullanarak iş yaptırmak.
- Derecelendirir ya da sınıflandırır , utandırmak,
- Kendi çıkarları için arkadaşlarını ve ilişkilerini kullanmak.

Zorba Davranışlarla İlgili Problemleri Önlemede Temel Yollar

- a) Sınıflanmış davranışların önkoşul davranışlarının öğrencilere kazandırılmasına yönelik çalışmalar,
- b) Bu durumların farkında olan ve olumlu görmeyen okul personeli ve aileleri için seminer,
- c) Sınıflaması yapılan ve kabul edilmeyen bu davranışların neler olduklarını ilgili herkese açıklanması ve reddedildiği mesajı verilmesine yönelik etkinlikler,
- d) Şiddet ve kabul edilmeyen davranışların negatif sonuçları için kuralların sürekli olarak düşmanca olmayan tavırlarla, fiziksel olmayan yaptırımlarla uygulanması,

- e) Pozitif rol modeli şeklinde davranmayı öğrencilerin okulda öğrenmeleri ve sosyal ilişkilerinde yerine getirmelerini sağlama,
- f) Sosyal aktiviteler planlama çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Sınıf düzeylerinde kurlar tespit edilerek öğrencilerle sözleşme imzalanmıştır.

Aşağıdaki Kurallar Tüm Öğrencilere Yönelik Olarak Hazırlanmış ve Uygulanmıştır

- a) Diğer öğrencilere zorba davranışlarda bulunmayacağız.
- b) Zorba davranışlar uygulayan veya bunlara niyeti olan öğrencilere yardım etmeyeceğiz.
- c) Zorbalığa uğrayan öğrencileri koruyarak onlara kucak açacağız.
- d) Bir öğrencinin zorba davranışlar yaptığını bilirsek, güvendiğimiz yetişkinlere, ailelerimize veya öğretmenlerimize söyleyeceğiz.

Bu kuralların herkes için geçerli olduğunun anlatılması önemlidir. Bu kuralların tanıtımının yapılması, uygulanması, zorbalığa karşı önlem almayı kolaylaştırarak sınıf normlarını inşa etmeyi sağlar.

Okul Düzeyinde Müdahaleler

Sınıf içi imzalanan sözleşmeler doğrultusunda sınıf komiteleri oluşturulmuştur. Bu komiteler, okulun şiddeti önleme çabalarına ve çalışmalarına destek verecektir. Sınıfta öğrenciler ve sınıf rehber öğretmenleri, akran arabuluculuğu, çatışma ve problem çözme davranışlarında etkin rol alacak öğrencileri oybirliği ile seçerler. Tüm öğrenciler için geçerli kurallar, bu okulda izin verilmeyen davranışların listesi, görevli öğrenciler tarafından sınıflara ve çok amaçlı salona asılmıştır. İzin verilmeyen davranış listesi aşağıdaki şekilde açıklanmıştır:

Bu okulda şu davranışlara izin verilmez:

- 1) Yumruklama, dürtme, çimdikleme (sıkıştırma), itme, vurma,
- 2) Bağırma, ısırma, tükürme,
- 3) Çete kurma, köşeye sıkıştırma,
- 4) Küfür yada hakaret etme, tehdit etme,
- 5) Utanç verici ya da zalimce şakalar yapma,
- 6) Cinsel içerikli dokunma, teklifte bulunma ya da saldırma,
- 7) Din, sosyal imkansızlıklarla, sosyal statüyle alay etme, şaka yapma,
- 8) İzole olma, reddetme, kabul etmeme yada tehdit,
- 9) Rütbesini kullanma, yada derecelendirme,
- 10) Nefret dolu bakama, bakışları ile taciz etme,
- 11) Küfür içeren el kol hareketleri yapmak,
- 12) Hakaret edici ve küçük düşürücü notlar yazmak,
- 13) Nefret dolu sloganlar yazmak,
- 14) Bir başkasına zarar verici söylenti veya dedikodu yaymak,
- 15) Başkalarına yaşının özelliklerini kullanarak iş yaptırmak.
- 16) Utandırmak,

- 17) Kendi çıkarları için arkadaşlarını ve ilişkilerini kullanmak,
- 18) Web sitelerinde kırıcı ve korkutucu e-mailler ya da mektuplar yazmak,
- 19) Ya da web sitelerinde karalayıcı, tehlikelere yol açacak teşvik edici yazılar yazmak.

Çalışmalar kapsamında okulda görevli personele görevlerinin neler olduğu ve okulda zorbalığa karşı nasıl çalışılacağı ile ilgili dokümanlar hazırlanarak verilmiştir. Çalışmada öğretmenlerin görevleri aşağıdaki şekilde açıklanmıştır.

Öğretmenin Rolü ve Sınıftaki Stratejiler

- a) Zorbalığa karşı mesajları yaymak için öğretilebilir anları (ders dışı ve içi saatler) kulanın,
- b) Öğrencilere, velilere sınıf içi zorbalıklarla ilgili bilgi verin, gerekirse çağrı yapıp toplantılar gerçekleştirin,
- c) Bu konuda konuşmaya ilgilileri davet edin,
- d) Saygılı ve hoşgörülü bir insanın tutumları ve hareketlerini yaparak model olun,
- e) Her öğrencinin okulda mutlu olmaya hakkı olduğu mesajını sınıflarda verin,
- f) “Zorbalık saygısızlıktır, güvenli değildir ve bu okulda yasaktır” mesajını sınıflarda açıklayın.

Stratejiler şunları kapsayabilir:

- İstekli bir tavır ve davranış modeli oluşturmak.
- Sınıfın sosyal ve fiziksel görünümünü sağlamlaştırmak için öğrencilerin paylaşım sorumluluklarını geliştirmek.
- Zorbalığı önlemek için öğrencilerle okul kuralları hakkında konuşmak ve onlara bilgi vermek.
- Sınıf kurallarını etkileyici ve sürekli bir şekilde uygulamak.
- Zorbalık ve sıkıntıdan kurtulmak için uygunsuz hal ve davranışları belirlemek ve müdahale etmek.
- Zamanı ve görevleri iyi düzenleyerek , öğrencilerin uygunsuz davranışlardan uzak kalmalarını sağlamak.
- Öğrencileri, yardım istemek ve zorbalık , zulüm ya da sıkıntıya maruz kaldıklarında rapor etmelerini sağlamak amacıyla eğitmek.
- Yardım çağrılarına cevap vermek.
- Olayın kaynağına inmek bakımından kritik zorbalık vakalarını tercih etmek.
- Cesaret, düşünme, iyilik, adalet, sorumluluk, vatandaşlık ve işbirliği gibi konuları müfredat içindeki aktivitelerle ya da akademik bir içerik olarak sıraya koyup öğrencilere anlatmak.
- Kişisel ve sosyal gelişimi yükseltmek.
- Kültürel ayrımların ilişkiler, kimlik ve sosyal yapı üzerinde farklı etkiler yarattığının bilincine varmak.

Okul Yöneticilerinin Rolü

- a) Okulunuzu yöneten ve zorbalığa atıfta bulunan politikaların farkında olun,
- b) Tüm öğrencilerin haklarını koruyun,
- c) Zorbalıkla ilgili disiplin kurallarının uygulanmasını sağlayın,

- d) Ortak davranış politikalarının belirlenip uygulanması için inanç ve davranış birliği sağlayın,
- e) Öğrenciler ve öğrencilerle çalışanlar arasındaki ilişkileri gözlemleyen biri olun,
- f) Zorbalık ve sonuçları hakkında farkındalığı artırmak için çalışın,
- g) “Eğer bana gelirsen, bu okulda güvenli ve itibarlı olmana yardım ederim” eğer bana gelirsen mesajını verin.
- h) “Başkasına zarar verirsen kanunu çiğnemiş olursun; zorbalık davranışlarını görmezden gelemezsin” mesajını yayın.

Rehber Öğretmenlerin Rolü

- a) Zorba davranışlardan arınmış bir okul oluşturulmasına yardım etmek için, kuralların uygulanması konusunda öğrencileri yüreklendirin, deneyimlerinizi ve kişisel kaynaklarınızı kullanın.
- b) Zorbalığı azaltmak için problem çözme yaklaşımlarını kullanın.
- c) “Çocuklarınızı ve okulu zorbalıktan uzak tutmaya, okulu güvenli hale getirmeye yardımcı olacağım” mesajını verin.
- d) Zorbalığa uğramış olman, senin suçun değil.
- e) Bununla kendi başına yüzleşmek zorunda değilsin.

Öğrenciler Ne Yapabilirler?

Zorbalığın hedefi olan öğrenciler, zorbalığa uğradıkları yerlerden kaçınarak kendilerine gelebilecek zararları azaltabilirler. Okuldaki güvenli yerlere gider ya da yakın bir arkadaşlarının yanında dururlar.

Zorbalığa seyirci kalan öğrencilerin yapmaları gereken en önemli şey, zorbalık yapıldığını gördüklerinde hemen haber vermeleridir.

Zorba olan öğrenciye, davranışlarının zarar verici ve yanlış olduğu, bu nedenle yardıma ihtiyacı bulunduğu anlatılmalıdır. Onlar da aynı hedef öğrenciler gibi sorumlu kişilerden yardım talep edebilirler.

Okulun Zorbalık Karşısı Olduğu Mesajının Yayılması

Mevcut olan bir aktiviteyi stratejiye çevirerek, zorbalık karşıtı bir mesaj vermeye katkıda bulunulabilir. Örneğin:

- Personel toplantıları,
- Okul web sitesi,
- Okul maskotları ve sloganları,
- Öğrenci gazetesi,
- Liderlik sınıfları,
- Oyunlar ve prodüksiyonlar.

Reklam ve duyuru panoları, afişler kullanılarak bu konudaki mesajlar yaygınlaştırılmıştır.

Okul yöneticilerinin rolü de öğretmenlerin rolünde olduğu gibi belirlendi ve tespit edildi. Amaç da okulda yapılan çalışmalarda öğretmenlerin yürüttükleri çalışmalara destek vermektir. Hedefi olan öğrencilere roller verildi. Zorbalığa seyirci kalan öğrencilere ve zorba olan öğrencilerin yardım isteyebilecekleri konuşuldu, anlatıldı. Okulda çeşitli biçimlerde zorbalık karşıtı mesajlar yayıldı. Hala devam ediyor. Velilerle 10–12 oturumluk davranış yönetim politikası, denetimin de bir parçası olarak oturumlar gerçekleştiriliyor ve bu her yıl devam ediyor. Daha çok öğrencilerle yaratıcı drama çalışmaları, kavgadan uzak durma, arkadaşlık, sorun çözme, öfke kontrolü, genelde biraz önce bahsedilen şeyler

yaratıcı drama yöntemiyle çocuklara verilmeye çalışıyor. Sınıflarda baş etme becerileri, acil ve kriz durumlar, sonrasında ne yapabileceklerinin bilgileri duvar afişi şeklinde var. Bununla ilgili sözleşmeleri de var. Bunlar sınıf sözleşmelerini içeriyor. Bunlar dans çalışmasından, satranç kulübünden. Sınıftaki arkadaşlık ilişkilerini geliştirmek için yapılan işte en iyi arkadaşım, anlaştıklarım, sınıf soy ağacı, sözleşmeler ve izin verilmeyen davranışlar, drama çalışmalarında yapılan her şey sergileniyor, onlar için motive edici bir faktör bu. Çok amaçlı salonda izin verilmeyen davranışlar, mesajlar yer alıyor. Teşekkür ediyorum.

Prof. Dr. Servet ÖZDEMİR

Ben teşekkür ederim. Bize verilen süre yarım saat, bir saat sarkmayla gidiyor. İsterseniz şimdi sorularınız varsa on dakikalık bir soru alalım. Ama bu katkı mahiyetinde değil de katılımcılara soru mahiyetinde olsun. Katkı mahiyetinde konuşmak isteyen arkadaşlar, öbür oturumun sonunda konuşsunlar. Çünkü daha önu açık olacak. Bazı arkadaşlarımız da ayrılmak zorunda. Onun için on dakikayla sınırlandırmak istiyorum. Soru sormak isteyen varsa buyursun. Buyurun hanımefendi.

Doç. Dr. Güler KÜÇÜKTURAN, (sorusu)

Ben Doç. Dr. Güler Küçükturan, Başkent Üniversitesi'nden katılıyorum. Sabahki oturumlardan beri yapılan çalışmalar çok güzel bir şekilde aktarılıyor. Ancak, dikkatimi çeken bir nokta, hep kurumsal temelli, projeler bağlamında bir şeyler yapılıyor. Aslında bizim artık proje üretmeye, fikir üretmeye değil, çok çabuk bir şekilde eyleme geçme zamanımız geldi diye düşünüyorum. Bu açıdan böyle uzun vadede, tabi ki bu söylenenleri inkâr etmiyorum, uzun vadede bir şeylerin yapılması yerine; çünkü şiddet hepimiz biliyoruz ki aklın, duygunun ve bedeninin kontrolünü gerektiriyor. Dolayısıyla bireye doğrudan doğruya yönelik ve nokta atışı şeklinde bu uygulamalar yapılamaz mı? Bizim ülkemiz zor durumlarda tek vücut olabilen bir ülke ve insanımız çok kolay bir araya gelebiliyor. Bir dakika karanlık eylemlerini falan unutmadık. Dolayısıyla diyelim ki prime timedeki iki saatlik televizyon kapatma eylemleri, bu sürelerde komşuluk ilişkisinin geliştirilmesine yönelik değerler yitiminden bahsettik. Bu tür eylemler, anında eylemler yapılamaz mı? Teşekkür ediyorum.

Prof. Dr. Servet ÖZDEMİR

Kime sordunuz bu soruyu, pardon?

Güler Küçükturan, (sorusu)

Rehber arkadaşlara, kim kendisiyle ilgili olduğunu düşünüyorsa.

Prof. Dr. Servet ÖZDEMİR

Evet, peki teşekkürler. Bazı belediyelerin komşuluk günleri düzenlediğini ben biliyorum, büyük şehirlerde ve onların etkili olduğunu da düşünüyorum. Onlar yapılabilir, haklısınız. Buyurun bir soru daha vardı, buyurun.

Gülcan ÖZHAN, (sorusu)

Gülcan Özhan, Çankaya Rehberlik ve Araştırma Merkezi. Ben panelistlere teşekkür etmek istiyorum. Salondaki akademisyen arkadaşlara bir şey iletmek istiyorum müsaade ederseniz. Bugün Emniyet, İl Milli Eğitim Müdürlüğü, az sonraki oturumda diğer Milli

Eđitim temsilcileri hocamızın söylediği Rehberlik Araştırma Merkezi ve liselerden gelenler kurumsal bazda kendi üzerine dūřen konusunda neler yaptıklarını, çok sınırlı imkânlarla neler yapmaya çalıştıklarını aktardılar. Çok saygı duyuyorum. Gücümüz bu kadarına yetiyor. Salondaki akademisyen hocalarımıza, o camiadan gelenlere iletmek istediğim şey, niçin üniversitelerimiz ellerinde çok güçlü düşünce üretebilen, proje üretebilen, daha uygulamaya yönelik, daha pratik, daha kısa zamanda, daha çok kişiye ulaşabilecek yol, yöntem ve teknikleri üretmiyor, hayata geçirmiyor ve niye bizimle, Milli Eđitim’le ve diğer kurumlarla paylaşmıyorlar. Çok teşekkür ederim.

Prof. Dr. Servet ÖZDEMİR

Akademisyenleri salondan dışarı çıkarabiliriz isterseniz. şimdi tabii ki üretiliyor; akademisyenler adına hemen durumdan vazife çıkarayım. UNICEF’le yapılmış Çocuk Dostu Okul Projesi vardır. Uygulayıcılar ona hemen karşı çıktılar. Ben artık işin akademik kısmında olduğum için daha rahat konuşuyorum. Çocuk dostu olmayan okul da mı varmış falan filan diye, pekâlâ var ve uygulamadan birçok örneğini biliyorum ben. Yani bana, bütün akademisyenlere söylenildiği söylenemez. Yani hicran içerisinde bulundum. Okullarda ne olupbittiğini biliyorum. Akademisyenler o İstanbul’da yapılan toplantı aslında kitapçık olarak da basılacaktı. Orada bildiriler var. İnternet ortamında var. Çok sayıda bildiri var. Bu çalışmaların birçoğunun akademik destekli olduğunu düşünüyorum. Fakat sabah da Tuncay Hoca da söyledi; akademisyenlerden şöyle bir şey istenebilir, yoksa çok önemli çalışmalar yapıyorlar. Telif ve ülkemize özgü çalışmalara odaklansınlar. şimdi akademisyenlikte şöyle bir zorluk var: Literatürden kopmayayım, dünyanın alanında uğraştığı konuyla uğraşayım dersiniz o zaman Türkiye’den kopuyorsunuz. Türkiye’den kopmazsanız, yazdığınız şeyler o zaman da uluslararası dergilerde yayımlanıp, Sciantation Endeks’e girmiyor. O zaman da yükselmiyorsunuz. şimdi onun için akademisyenler de bir şey içerisinde ama önemli çalışmalar yapılıyor, bu konuyu Türkiye’nin gündemine getiren akademisyenler işte Metin Pişkin’dir, Selahiddin Öğülmüş’tür, çok sayıda kişiler var. Bence yeni uygulamaya yönelik, pratik, küçük şeyler, işe yarar çalışmalar yapmak lazım. Bu tarafa baktım. Buyurun hocam.

Prof. Dr. Dilek GÖZÜTOK, (sorusu)

Teşekkür ederim. Ankara Üniversitesi’nden Prof. Dilek Gözütok. Birkaç sorum olacak. Bir tanesi Sayın Murat Bey Balta’ya. şiddetle mücadele konusunda az ya da çok çalışan herkesi kutlarım. Ne yapabilirsek hepimiz üzerimize düşeni yapmalıyız. Yapılan çalışmaları kutluyorum. Kafama takılan birkaç soruyu soracağım. şiddet çalışmaları, şiddeti önleme çalışmaları yaptığınızı görüyoruz. Bu çalışmaların kapsamında öğretmen dayadığı da var mıdır? Bu konuda bizi bilgilendirebilir misiniz? Elif Çoruhlu Hanımefendi’ye bir soru sormak istiyorum. Bildirisinde zaman zaman çalışmasını anlatırken, yoğun olarak şiddetin yaşandığı okullara ifadesini kullandı. Bu yoğunluğun ölçüsüyle ilgili bize bilgi verebilir mi acaba? Yani sadece çocukların birbirini dövdüğü mü, yoksa içinde başka şey olana da mı yoğun olarak diyorsunuz, bunu öğrenmek isterim. Sayın Dr. Fatma Önalın Akfırat’a bir sorum var. Çalışmalarınızı kutluyorum. Öğretmen şiddeti konusunda ne düşündüğünüzü öğrenmek istiyorum. Çünkü bizim Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi’nin komşu okullardan benim şiddet konusunda çalıştığımı bilen çocuklar yalvararak geliyorlar, “Lütfen bizi öğretmenlerimizin dayadığından kurtarınız” diye. Yani gözümüzü kapatarak öğretmen şiddeti yoktur diyemeyiz. şiddetin neresiyle ilgili çalışıyorsanız çalışınız, şüphesiz çok güzel şeyler yapıyorsunuz. Yine Sayın Dr. Fatma

Önalan'a bir şey söylemek istiyorum. Yeni nesil öğretmenler ifadesini kullandılar. Ben onu acaba şöyle mi kullandı diye düzeltiyorum, yeni nesil öğretmenler eğitim fakültesinden yetişenler, ancak biz sokaktan geçeni öğretmen olmadan da öğretmenmiş gibi ya da başka alanlarda yetişmiş insanları farklı alanlarda istihdam ettiğimiz için acaba bu öğretmenlerden mi söz ediyorsunuz? Eğer eğitim fakültesi mezunu olup da istediğiniz özellikleri taşıyorlarsa lütfen bunu da büyük bir proje çerçevesinde inceleyelim. Teşekkür ediyorum.

Prof. Dr. Servet ÖZDEMİR

Saniyorum epey soru aldık. Buyurun bir soru daha alalım. Soracak olan benim arkadaşım, onun için.

Prof. Dr. Binnur YEŞİLYAPRAK, (sorusu)

Sayın Başkan çok teşekkür ederim. Ankara Üniversitesi'nden Binnur Yeşilyaprak. Başkan arkadaşımız olduğu için torpil geçti. Servet Hoca'ya teşekkürler. Bütün çalışma yapan arkadaşları kutluyorum ve gerçekten psikolojik danışmanların bu alanda ne kadar önemli olduğunu görüyorum. Bunun için Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği Başkanı olarak da gurur duydum alandaki arkadaşlarımla. Sayın Balta'ya şunu sormak istiyordum: Meslektaşım Dilek Hoca'nın söylediği gibi bizce şiddet olayında öğretmen tutumları çok önemli ve öğretmen tutumlarına yönelik araştırmalar yapılması gerekir. Biz bu konuda bir araştırma tasarladık. Uygulama yapmak için Milli Eğitim Müdürlüğü'ne başvurduk. Ama bize izin verilmedi. Konumuz şuydu, bu bir tez çalışmasıydı, Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde, Zorbalık Konusundaki Öğretmen Tutumlarının Saptanması, yani öğretmenlere biz anket uyguluyorduk, ölçek uyguluyorduk. Ama zorbalık çok kötü bir şey değil mi diye bize bir cevap geldi. Bu kötü konuda niye çalışıyorsunuz diye cevap geldi. Biz bunun üzerinde tekrar durduk, sayın dekan yardımcım da burada. Bu konuda çünkü çok sıkıntımız var gerçekten. Tekrar gerekçeleriyle bir daha yazdık. Bir daha bize yanıt geldi. "Hayır, efendim, bu konu, doğru önemlidir ama bu konuda o zaman öğrenci çalışsın, hocalar çalışsın." Hâlbuki benim denetimimde, benim danışmanlığımda yapılacak bir araştırmaydı. Ben bu konudaki düşüncelerinizi öğrenmek istiyorum. Hep hani üniversitelerden katkı bekleniyor. Ama üniversitenin katkısı da böyle zorluklarla, engellerle karşılaşıyorsa işbirliği yapmamız güçleşiyor. Çok teşekkür ediyorum.

Murat Bey BALTA

Evet, ben değerli her iki hocamıza da teşekkür ediyorum. Önce değerli hocamız Binnur Yeşilyaprak Hanımefendi'nin arzusunun bizden değil Bakanlık EARGED Başkanlığı ve Strateji Geliştirme Başkanlığı'ndan döndüğünü ifade edeyim. Kaynağı net olarak bilerseniz daha net olarak cevap verebilirim diye düşünüyorum. Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü'nün değil. Değerli hocama da yine ben gerçekten teşekkür ediyorum. Elbette şiddet sadece öğrencilerden kaynaklanan bir olay değildir. Şiddetin bir sürü unsuru vardır. Bunlardan bir tanesi öğretmendir, ailedir, sokaktır, medyadır, öğrencidir, öğrencinin, toplumun kültürel değerleridir, sosyal yapıdır. Dolayısıyla öğretmen konusu da burada çok değerli hocalarım var, onların katkılarıyla, öğretmenlerin öfke yönetimi artı şiddet konusunda alınması gerekli olan tedbirlerle ilgili geniş bir seminer programı düzenlenmiştir. Değerli hocam da bu seneki programlara semineri olarak katılırsa biz mutluluk duyarız. Teşekkür ediyorum.

Elif ÇORUHLU

Ben de Sayın hocam Prof. Dr. Dilek Gözütok'un sorusunu cevaplamak istiyorum. Bizim bölgemizde yoğun olarak şiddetin görülmesi, öğretmenin öğrenciye gösterdiği şiddetten öteye, öğrencilerin öğretmenlere ya da öğrenci olmayan kişilerin öğretmenlere yönelik şiddeti söz konusu. Yaklaşık 9 tane okul belirledik ve bunlarla ilgili bir program yürütüyoruz şu an. Şiddetle amaca ulaşmanın olduğu ve bunun çok fazla pekiştirildiği bir bölgede çalışıyorum ben. Bu çevredeki insanların tutumlarından dolayı bu okullardaki çocukların tutumları bu yönde. Ama müdürümün dediği gibi öğretmenin şiddeti de bir unsur, bu da şiddetin nedenlerinden, önemli ve bunlardan bir tanesi.

Dr. Fatma ÖNALAN AKFIRAT

Bana soru vardı, hani öğretmenlere yönelik bir şeyler yapıyor musunuz diye. Tabii ki. Sadece ben hızlı geçtim ama aile boyutu, öğretmen- yönetici boyutu, öğrenci boyutu ve çevre boyutu var bunun. Onlara yönelik çalışmalar yapıyoruz. Yani açıkça söylemek lazım, öğretmenler de tabii ki şiddet uyguluyor. Bu nasıl, bunun en iyi haberi de bize gelir okullarda. Çocuk ismini söylemez bile, ille ismini söylemesi gerekmiyor, en kötüsü de zaten psikolojik şiddet. Bu tür şeyler bize geliyor. Buna da olayın durumuna göre çözümler üretmeye çalışıyoruz. Gerekiyorsa bireysel görüşmeler şeklinde öğretmenlerle. İşte daha büyük boyutları varsa idareyle bir çözüm bulmaya çalışıyoruz. Ama bunlar nokta vuruşlar dediğimiz şeyler. Bir de öğretmenlerin eğitim boyutu var, hizmetiçi eğitim boyutu. Bu çok önemli. Kendi alanında herkese matematik, fizik, tesviye, kimya eğitimi açamayız. Onu kendisi giderek yapacak ama okullarda öğretmenlerin kişisel gelişimlerine yönelik seminerler yapmaya çalışıyoruz; işte özürlü çocuklar, kaynaştırma öğrencileri var, ne bileyim, onların madde önlemede öğretmenlerin rolü ne, buna yönelik, işte yaratıcı drama eğitimi kendilerini geliştirmeleri için, başka neler söyleyebilirim, öğretmenlerin kişisel gelişimlerine yönelik seminerler de yapıyoruz; sınıf yönetimi bu anlamlarda, hocaları çağırıyoruz sağ olsun geliyorlar. Bu tür çalışmalarımız var. Tabii ki sadece çocuklar şiddet uygulamıyorlar, etki- tepki hepsi sonuçta. Bir de yeni nesil öğretmenlerden de hocam bunu çok net ayıramıyorum, gerçekten, yani çok eski mezun öğretmenlerimiz de var, yeni mezun olup gelenler ve alan dışılar da var. Ama bu öğretmenlerin bulunduğu statüyle ilgili bir şey olduğunu düşünüyorum ben. Yani maddi ya da manevi olarak öğretmenlik mesleğinden mutlu değilse, doyum sağlamamışsa, her şey para demek değil, o mesleği severek seçip, gelip çalışıyorsa zaten öğrencinin her şeyiyle ilgileniyor. O öğretmenlerimiz de çok belli oluyor okullarda. Böyle her şeye koşturuyorlar, bir şeyler yapmaya çalışıyorlar çocuklar için, kendileri için. Ama çoğunluk benim gözlediğim öyle ama araştırması yapılırsa çok daha güzel olur. Net istatistik verilerle konuşmak daha iyi olur. Ama gözlemlerimiz de inanın yanıltıcı değil. Yani derslerini verip gitme taraftarı öğretmenlerin çoğunluğu. Teşekkür ederim.

Prof. Dr. Servet ÖZDEMİR

Evet, bütün arkadaşlara ve siz değerli dinleyicilere teşekkür ediyorum. Sanıyorum konuşmacı arkadaşlara bir plaket takdimi yapılacak. Ondan sonra da on dakika ara verip yirmi beş geçecek ikinci oturuma başlayalım.

3. OTURUM

Okullarda Şiddeti Önlemeye Yönelik Uygulamalar (İstanbul ve İzmir)

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Servet ÖZDEMİR (TED Bilim Kurulu Üyesi)

Konuşmacılar

1. Güner ERGENÇ (İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü Şube Müdürü)
İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğünce Öğrencilerin Şiddet Duygusundan Arındırılması ve Şiddet Ortamlarından Uzak Tutulması Amacıyla Yapılan Çalışmalar
2. Kamil AYDOĞAN (İzmir İl Milli Eğitim Müdürü) *İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğünün Şiddetin Önlenmesi İçin Yaptığı Çalışmalar*
3. Zekeriya ÇİFTLİKLİ (İzmir Misak-1 Milli İlköğretim Okulu Müdürü)
İzmir İli Okullarında Şiddetin Önlenmesine Yönelik Çalışmalardan Örnekler
4. Abdülkadir YILDIZ (İzmir Buca Rehberlik Araştırma Merkezi Müdürü) *Buca Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü'nün Şiddetin Önlenmesine Ve Eğitim Kalitesinin Yükseltilmesine Yönelik Yaptığı Çalışmalar*

Soru ve Yanıtlar

Prof. Dr. Servet ÖZDEMİR

Başlayalım 2. oturuma. Öğretmenlerimizin, okulların değiştiği, öğrencilerin değiştiği de artık bir gerçek. Ben Ankara’da oğlumla geziyordum, ilkokul 5. sınıf. Birde karşı kaldırımında okul müdürümüzü gördük. Benim ilkokuldan okul müdürüm. Ben dedim ki “Hızla karşıya geçmem lazım, elini öpeceğim, bana çok dayak attı”. Oğlum da “Ya bana sen ne biçim adamsın. Sana dayak atan adamın elini öpmeye gidiyorsun”, dedi. “Oğlum o zaman öyleydi”, dedim. “Şimdi gideceğiz, elini öpeceğiz”. Onun kafası böyle bir şeyi almamıştı. Ben öğretmenlerimizin artık yoğun olarak öğrencilere fiziksel şiddet uyguladıkları görüşüne çok katılmıyorum. Fakat psikolojik şiddet konusunun, alay etme, yok sayma, belli gözdelerle ders izleme, takip etme, öğrencilerin tamamına söz hakkı verememe gibi etkili sınıf yönetimiyle ilgili bazı sorunlar olduğu da bir vakıa. Ama çok yaygın fiziksel dayak olayları, bana şikâyet olarak gelmemişti. Benim gözlemlerim de o yönde. Ama psikolojik şiddet, akran zorbalığı gibi boyutlar var. Siz bu konuların zaten uzmanısınız. 2. oturumda konuklarımız İstanbul’dan. İstanbul’daki okulları bize Milli Eğitim Müdür Yardımcımız Güner Ergenç Bey anlatacak. Anons işini de ben yapmış olayım artık. Fiili bir durum yarattık otomatik olarak oturduk buraya. İzmir’deki okullardaki uygulama örneklerini İzmir’de Milli Eğitim Müdürümüz Kamil Aydoğan Bey anlatacak. Zekeriya Çiftlikli Bey de Misak-ı Milli İlköğretim Okulu’ndaki uygulamalardan söz edecek. Abdulkadir Yıldız Bey de Buca Rehberlik ve Araştırma Merkezi’nin yaptığı faaliyetleri bize anlatacaklar. Şimdi ben ilk sözü İstanbul İl Milli Eğitim Şube Müdürü Güner Ergenç Bey’e veriyorum. Buyurun Güner Ergenç Bey.

Güner ERGENÇ
İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü Şube Müdürü

İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğünce Öğrencilerin Şiddet Duygusundan Arındırılması ve Şiddet Ortamlarından Uzak Tutulması Amacıyla Yapılan Çalışmalar

Sayın Başkan, Değerli Konuklar, İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve şahsım adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bana tanınacak süre içerisinde şiddeti üç farklı boyutta ele almak istiyorum. Birinci boyutunda, şiddetin yaşandığı ortamlar; ikinci boyutunda, şiddeti oluşturan ve tetikleyen faktörler; üçüncü boyutta da İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü olarak çocuklarımızı şiddet duygusundan arındırmak ve şiddet ortamlarından uzak tutmak amacıyla yaptığımız çalışmaları açıklayacağım.

Şiddetin yaşandığı ortamlara baktığımızda, en güvenli ortamların okul ortamları olduğunu görürüz ki ben sabahtan beri konuşmacıları izlerken bilerek, bilmeyerek kimisi de işin sorumluluğundan kaçarak her problemin ülkede yaşanan neredeyse her olumsuzluğun sorumluluğunu okula yüklediğini müşahade ettim. Yani neredeyse son günlerde sıkça kullanılan Karagümrük'ü bile okullarımızın yaktığını ifade edecek noktada eleştiriler aldık. Oysaki şiddetin en az yaşandığı okul ortamlarına bu haksızlığı, bu ithamları yapmamak gerekirdi diye düşünüyorum. İstanbul olarak baktığımızda, 2 milyon 370 bin öğrencinin eğitim aldığı okullarımızda, 2005- 2006 öğretim yılında şiddete dayalı sadece 49 vaka görürüz. Buna karşı sokakta, internet kafelerde, barlarda 7- 18 yaş arası çocukların işlediği suçlara baktığımızda 230 katı daha fazla olduğunu görürüz. Yüzde 200 katı değil değerli konuklar 230 katı daha fazla olduğunu görürüz. Demek ki şiddet okulda değil. Belki biz bu toplantının gündeminin adını da yanlış koymuş olabiliriz. O zaman şiddeti, sokakta şiddet, gündemimize böyle oturtmalıydık ve bundan sonra en azından yapılacak çalışmalarda böyle oturtmak lazım veya çocukta şiddet olarak ele almak gerekir. Bu tespiti iyi yapmadığımız takdirde en güvenli olan okul ortamını bile bu şekilde yaralarsak elimizde sağlam kalan tek kurumu da kaybetmiş oluruz ki bunun telafisini de tedbirlerini de almak mümkün olmaz hale gelir ve hakikaten de hiç ucuz kahramanlığın gereği yok, geleceğimiz de tehlikeye girer. Şu anda biz buradayken İstanbul'da iki bine yakın aile birliği başkanının, beş bin civarında öğrencinin ve bin dört yüz elli rehber öğretmenin grup toplantılarından biri devam etmektedir. Saat 5'e kadar bugün devam edecektir. 32 ilçeyi 11 grupta toplayarak, şiddeti ele alıp en azından yaptığımız çalışmaların yanında, öğrencilerimizin önerilerini de değerlendirdik. Sabahleyin bir akademisyenimiz soru sormak babında görüşlerini bu yönde de açıkladı, çocuklarımızdan fikir almak üzere bu toplantıları planladık ve İstanbul'daki bu toplantıda ilk söz hakkını da çocuklarımıza, gençlerimize verdik. Geçen salı günü yapılan bu toplantının birinde, lisede öğrenim gören bir öğrencimiz, şiddeti şu şekilde yorumladı: "Şiddet duygusu, okul dışından okul içine yansımaktadır." Şiddeti okulda kabul etmiyor. Yani okul dışındaki olumsuzlukların okul içine yansması sonucu, bu duygunun oluştuğunu belirtti. Nihayetinde o da bu ülkenin insanı, o öğrenci de bu ülkenin insanı, onun da duygularına karışarak gelişiyor. Bir başka öğrenci, "Dışarıdaki menfaat çatışması, önyargı ve aşağılanma bizi etkilemektedir" diyor. Üçüncü bir öğrenci "Yaşanılan ortamlardaki tüm olumsuzluklar, olumsuz örnekler, öğrencilerde şiddet duygusunu geliştirmektedir" diyor. Onun için bizim şiddetin adresini iyi görmemiz lazım. Ben derim ki acilen, ama çok acil bir şekilde, elbette ki bizim de üzerimize düşen görevlerimiz vardır, biz eğitimciyiz,

yapacağımız çok işler vardır, ama insana yatırım en uzun vadeli yatırımdır. Yalnız şiddet konusunda şu anda ülkenin bulunduğu durum emniyet birimlerinin acilen sokaktaki şiddete çare bulmasını gerektirmektedir. Bizim çalışmalarımız da devam ettiği sürece hem bizim işlerimiz kolaylaşmış olacaktır hem belirleyeceğimiz vadede de şiddeti en azlara indirecek konuma getirmemiz mümkün olacaktır. Yoksa tamamen sıfırlamak mümkün değildir.

30 yıl önce de okullarımızda az da olsa şiddet vardı, yine olacak, gelecekte de devam edecek. Yine, tabii sadece Emniyet Müdürlüğü'nü bu işin muhatabı görmüyorum; ama bu işin koordinasyon merkezi emniyet birimleri olmalı diyorum. Gerekirse en üst seviyede, İçişleri Bakanı, Milli Eğitim Bakanı, Aileden Sorumlu Devlet Bakanı, Gençlik Spor dan Sorumlu Devlet Bakanı, Sosyal Hizmetlerden Sorumlu Devlet Bakanı'nın bir araya gelerek bu şiddeti tartışması lazım. Değerlendirmesi değil, tartışması lazım. Ki bu işin koordinasyon merkezi İçişleri Bakanlığı olmalı, ne isteyecekse bütün desteği diğer kurumlar da üzerine düşen ne varsa vermiş olsun. İşin kolayına kaçıp sorunluluğu eğitim kurumlarına yüklersek zaman kaybetmiş oluruz. Şiddeti, telafisi mümkün olmayan veya zor olan boyutta önümüzde bulmuş oluruz. Bu problemle mücadeleyi okuldan başlatalım dersek, dediğim gibi uzun vadede bu problemle mücadele mümkündür, mücadele ederiz.

Birazdan açıklayacağım sonuçların da eğitimin şiddet üzerinde ne derece etkili, sokaktaki şiddet üzerinde de ne derece etkili olduğunu göstermiş olacağım. Ancak, ikinci bölüme geçmek istiyorum, şiddeti tetikleyen, oluşturan faktörler. Buna baktığımızda öğrencilerin, çocukların her gün onlarca olumsuz vakayla muhatap olmaları, bu vakaları görmeleri, duymaları en büyük etkidir. Ülke genelinde 2006 yılının ilk dokuz ayındaki vakalar incelendiğinde, mala karşı işlenen suç sayısı üç yüz elli dört bin iki yüz altmış dokuzdur. Demin Ankara Milli Eğitim Müdürümüzün açıkladığı iki bin civarındaki rakam bunun yanında ne ki? Biz yanlı ele aldık bu konuyu diye ısrarla düşünüyorum. Bin altı yüz on kişi cinayete kurban gitmiş ilk altı ayda. Neredeyse üç- dört günde bir cinayet işlenmiş. On iki bin yedi yüz seksen dokuz kişi aile içi şiddete maruz kalmış. Bin üç yüz doksan kişi intihar etmiş. Otuz bin dokuz yüz yetmiş yedi kişi şiddet hadiselerinden yaralanmış. On dört bin yetmiş sekiz kişi intihara teşebbüs etmiş. Elli dört bin sekiz yüz altmış iki kişi dayak yemiş. Yüz altmış beş bin altı yüz otuz bir hırsızlık vakası olmuş. Elli üç bin yirmi araba hırsızlığı yaşanmış, yirmi üç bin beş yüz araç çalınmış. Dokuz bin altı yüz altmış sekiz kapkaç olayı gerçekleşmiş. Şiddet nerde? Bunları göreceğiz. Bir başka ifadeyle 2006 yılının ilk dokuz ayında Türkiye genelinde her dört saatte bir cinayet işlenmiş. Her saat bir başı bir kişi kapkaççıların saldırısına maruz kalmış. Her bir saatte bir kişi aile içi şiddete maruz kalmış. Neredeyse her köşe başında karşımıza çıkacak irili ufaklı mafyalık, çeteler, babalar, tinerciler, yetkili olmayıp etkili olanlar şiddetin kaynağıdır. Eğer şiddetle mücadele etmek istiyorsak, bir Milli Seferberlik anlayışı içerisinde önce bu saydıklarımızdan başlamamız gerekecektir. Dolayısıyla bu hadiseler öğrencilerimiz üzerinde de toplumun üzerinde olduğu gibi karamsarlık, tedirginlik, korku, endişe, umutsuzluk etkisi yaratmaktadır. En önemlisi umutsuzluk hissine kapılan çocuklarımız, kişilik gelişimleri de sağlıklı değilse şiddete mutlaka ve mutlaka bulaşan kitlemizdir. Bu yüzden güvenlik birimleri bunu acilen hem kamuoyuyla paylaşacak, kamuoyuna hissettirecek şekilde masaya yatırmalı ve bu işin mücadelesine başlamalıdır.

Basın yayına gelince, bu konudaki payı nedir? Sabahki oturumda NTV'nin değerli temsilcisi hanımefendimiz İstanbul'la ilgili birkaç şey söyledi. Ben basında hem olumsuz

yönde gördüğümüz hem de basına da habsızlık yaptığımız bir iki örneğe değinmek istiyorum. Biz de bir Haydarpaşa Lisesi olayı yaşandı. Ne hikmetse Sayın Bakanımız hakkında verilen gensorudan hemen önce yayınlanmaya denk getirildi veya öyle denk geldi. Ancak bu Haydarpaşa Lisesi hadisesi bizde iki yıl önce yaşanmış bir hadise. Bir yıl sekiz ay sonra ekranlarda gördük. Yani yok muydu okullarda böyle taze şiddet hadisesi de iki yıl önceki hadiseyi getirip kamuoyunun gündemine oturtalım. Herhalde yoktur ki bulamadılar. Eskiden olmuş bazı malzemeleri bugün kullanarak, şiddeti okullara odaklı olmak kaydıyla gündeme oturtmaya çalışıyorlar. Bunu da maalesef beş gün, beş gece, dizi film gibi Haydarpaşa Lisesi'ni ekranlara taşıdılar. Oradaki hadise de neydi hatırlatmak istiyorum; bir öğretmenin zaafından istifade eden 7- 8 öğrenci uygun olmayan davranışlarla öğretmenle muhatap oldular. Yoksa orada bir vurma, bilmem bıçaklama, kavga, dövüş yoktu. Güçlü bir çekişme vardı. Hadise de buydu. Ama maalesef beş gün, beş gece biz onu dizi film gibi izledik. Üzütümüz, iki yıl önceki bir hadiseyi yeniymiş gibi lanse etmeleriydi. Yoksa televizyon habercilik yapacak. O hadiseyi ilk ele aldığında, ilk olduğu birkaç gün içinde yapsaydı doğaldı tabi. Nihayetinde haberdir. Geçmiş bir hadise olduğunu ifade etse, biz yine kabul ederiz. Yine televizyonlardan bir şikâyet çok ciddi manada en üst seviyelerde, Kurtlar Vadisi dizi filmiyle ilgili. Ben samimi söylüyorum, ben hiçbir şekilde o diziyeye veya o dizinin şiddet üzerindeki etkisine katılmıyorum. Biz otuz yıl boyunca Amerikan kovboy filmleri izledik. Silahtan başka ne vardı. Silah kokan Türk filmleri izledik. Ama şiddet hiçbir zaman problem olmadı o zamanlar. Demek ki Kurtlar Vadisi'ndeki silahlar da şiddeti körüklemedi. Acaba şöyle olabilir mi diye düşünüyorum; vatandaşımız, gençlerimiz, çocuklarımız Kurtlar Vadisi'ndeki yaşananları günlük hayatıyla mı bağdaştırdı, bu yüzden mi etkilendi. Öyle dersek, kabul ederim. Çünkü nihayetinde o da orda derin işler, çeteler, mafyalar ve ona benzer her gün ekranlarda gördüğümüz polisin yaptığı operasyonlar. Bu tür hadiselerle bağdaştırıldı diye düşünüyorum ve çocuklar üzerinde etkisini bıraktı. Yoksa dizinin kendisi, yıllar yılı biz izliyoruz, hep silah sesleriyle doluydu.

Bu arada iki dakika bir süre kaldı gerçi ama sayın genel müdürüm beni bağışlasın, yani psikolojik şiddetin bir bölümü de burada belirtmek istiyorum. Çünkü Ankara dört kişiyle katıldı, bir saat on beş dakika konuştu. Biz en azından katılmayan İl Milli Müdürümün yoğun programları vesilesiyle kullanamadığı zamanı kullanmak istiyorum. Evet, şimdi tabii okullarımızda, kişilik gelişimini ve zararlı alışkanlıklarla mücadeleyi hedef almış çalışmalar yaptık. Bu çalışmalarımızı akademik bir şekilde geliştirerek yaptık. Kişilik gelişimi konusundaki çalışmaları ve zararlı alışkanlıklarla mücadeleyi ekip ruhuyla yapmak zorundaydık; onun için sivil toplum örgütleri, üniversite, emniyet müdürlükleriyle gönüllü başvuran 252 formatör öğretmeni bu konuda 32 günlük eğitime aldık. 252 formatör öğretmenlerimiz aracılığıyla ilçemizde resmi, özel ayrımı yapmadan, okullarımızda görev yapan 1593 rehber öğretmeni beş günlük seminerden geçirdik. 1593 rehber öğretmenimiz vasıtasıyla da birer günlük seminerle, yuvarlak söyleyeyim, o zaman 66 bin sınıf ve branş öğretmenlerimize birer günlük eğitim yaptık. Yine veliye yönelik toplantılar yaptık, bunu çok önemsiyoruz, veli bu işin boyutunda bizimle beraber olmadı mı, sonuç almamız mümkün değildir. Özel gündemdi, gündemi sadece kişilik gelişimi ve zararlı alışkanlıklar olan toplantılar yaptık velilerle. Bu toplantılarımıza katılımcı sınırı koyduk, 200'er kişi. 2 bin öğrencisi olan okulda 7- 8 tane veli toplantısı yaptık. Onun dışında hiçbir şey konuşulmadı. Dolayısıyla 2005- 2006 öğretim yılı içerisinde bir milyon 228 bin 212 veli bilgilendirildi. Ben size sonuçta çok mutlu olacağımız rakamlar da vereceğim. Onlar için

söylemiyorum. Yine ne yaparsanız yapın, okula getirmediğiniz bir veli kitlesi de var. Biz onları da düşündük. Bütün davetlerimize rağmen okula gelmeyen 547 bin 9 veliye veli toplantılarında konuşulanları metin haline getirerek PTT aracılığıyla adreslerine gönderdik. En azından evinde bir zahmet eder okur diye. Öğrencilerimize yönelik yine çalışmalarımız oldu. Biz diyoruz ki madem şiddet sokaktadır, internet kafededir, bardadır, o zaman çocuklarımızı oradan uzak tutmak amaçlı çalışmalar yapmamız lazım. Mevzuattan kaynaklanan bazı sıkıntılarla karşılaşabiliyoruz. Bu vesileyle 18 spor branşında voleybol, yüzme, tenis, bale aklınıza gelebilecek 18 spor branşında hafta içi ders saatlerinden sonra, hafta sonlarında okul müdürlerine gönderdiğimiz eylem planlarıyla 200 kişilik, 300 kişilik, 50 kişilik her branşın kendine göre gruplarını oluşturarak çocukların o boş vakitlerini okul alanı içerisinde veya en yakın bir spor salonunda, bu ister bir başka okula ait olsun, ister belediyeye, isterse Gençlik ve Spor Müdürlüğü'ne ait olsun, o işbirliğini de sağlayarak çocukları spora yöneltmeye çalışıyoruz.

Öğrencilerimizin sosyal birer fert olmaları, çevreleriyle rahat iletişim kurmalarını sağlamak amacıyla sosyal ve kültürel alanda, tiyatro, resim, şiir, makale, çevre ve fotoğrafçılık grupları oluşturduk. Demin bahsettiğim spor çalışmalarına 314 bin 538 öğrenci, sosyal ve kültürel çalışmalara 617 bin 456 öğrenci gönüllü olarak katıldı. Öğrencilerin milli duygularını geliştirmek, sanat icra ederek, saygı, sevgi duygusunu pekiştirmek ve doğa sevgisi kazandırmak amacıyla tarihi, sosyal ve doğa gezileri planladık. Bu gezilerimize, bu çalışmalarımıza yine 974 bin 970 öğrenci katılmıştır. Özellikle çocuklarımızın ve gençlerimizin teknoloji merakı sebebiyle, bu çok önemli, buna çok dikkat etmek lazım, zararlı alışkanlıklar kazandıkları internet kafeler ortamından uzak durmalarını ve merak ettikleri veya ihtiyaç duydukları bilgiyi almalarını sağlamak üzere en güvenli ortam olan okul, bilgi- teknoloji sınıflarını hafta içi ders saatlerinden sonra, hafta sonları sabah 9, akşam 5 arasında açık tuttuk. Burada sıkıntı yaşadık. Başında olmasa bile, okulda bir görevli olsun istedik. Ama tabii böyle bir çalışma için okula o gün gelmesini isteyeceğimiz bir görevliye ücret ödeyemiyoruz. Bu bir egzersiz çalışması değil, buna rağmen gönüllü görevli arkadaşlarımız bu işi üstlendi ve ciddi manada çok da güzel sonuçlar alınarak bu çalışma yapıldı. 21 bin 123 bilgisayar bu amaçla hizmet verdi. Bu bilgisayarlardan da 383 bin 703 öğrenci, dediğim gibi hafta içi ders saatlerinden sonra ve hafta sonları ister oyun amaçlı, ister bilgi edinme amaçlı hizmet aldı.

Gelelim mutlu sona. Bütün bu çalışmalarımız sonucu, emniyetten alamadığım ama bir şekilde yine devletin resmi kaynaklarından temin ettiğim bazı rakamları açıklamak istiyorum. Adli vakalarda 2005 yılına göre 2006 yılında %14 düşüş yaşandı, bu dediğim rakam 7- 18 yaş çocukları için. 2006 yılında %14 düşüş sağlandı. Bundaki düşüşümüzü biz biraz da az olduğunu düşünüyoruz. Aynı kaynağın kayıtlarına göre, madde kullanan ve madde bağımlısı olan çocuklarda ilk 6 ay baz alındığında, 2005 yılına göre 2006 yılında %70 oranında düşüş görüldü. Çok ciddi bir düşüş bu. Ama tabii kişi sayısını açıkladığım zaman bu rakam size yüksek gelebilecektir. %70 düşüşten geriye kalan rakam bile korkunç boyutta. Cinsel istismara maruz kalan çocuk vakalarında ise 2005 yılına göre 2006 yılında %90,7 düşüş müşahade edildi. Bunlar resmi kayıt. Elbette ki bu düşüşte emniyet birimlerinin, sosyal hizmetlerin katkısı vardır. Ama biz çocukları olumsuz ortamlardan, kötü ortamlardan alıkoyduğumuz sürece, veliyi de sağlıklı bilgilendirdiğimiz sürece önümüzdeki yıl bu düşüşler tekrar aşağıya doğru inerek devam edecektir. Ancak herkes her

şeyi bizden istiyor, üniversite bizden istiyor, ama biz üniversiteden hiçbir şey isteyemiyoruz.

Bu yıl öğretim yılı başında, demin değerli bir hocam açıklama yaptı da, üstün yetenekli çocuklarla ilgili İstanbul Üniversitesi ile dört yıldır sürdürdüğümüz bir çalışmayı iki okulda da uygulamaya koymak istedik. Yani bundan daha masum bir talep, daha uygun, daha mantıklı bir talep olur mu üniversitede? Sağ olsun İstanbul Üniversitesi sıcak baktığı an YÖK'ten bir fax emri geldi. "Milli eğitim müdürlükleriyle yapacağınız çalışmalarda YÖK'ün iznini almadan çalışma yapamazsınız" diye bir faks geldi. Yani bu çalışma akademik bir çalışma, üniversitenin bizzat bir okulumuzun da içinde bulunduğu bir çalışma. Okullar açılmak üzere bu projeyi yetiştirelim istiyoruz ve buna rağmen, pardon iki dakikada bitiyorum, buna rağmen protokolü İstanbul Üniversitesi'yle oluşturulduk, imzaladık, YÖK'e gönderdik. Bir buçuk ay sonra bize cevap geldi, bir buçuk ay sonra. Dolayısıyla o projemiz de aksadı.

Emniyet bizden ister, ama emniyet sokak ortamının sorumluluğunu ya da sokaktan okula yansıyan bölümden bahsetmez. Onun için biz eğitimciler olarak, yani bir üzüntümden bu, eğitim camiası da bu işin sorumluluğunu üstlenmiş gibi, ya hepimiz bazı şeyleri seslendirmekten çekinir olduk, korkar olduk, onun için hemen her sorumluluğu yüklenmeyi hazmediyoruz. Ben hazmedemiyorum. Çünkü bu ülkede en zor şartlarda çalışan öğretmendir, her şeyin istendiği yine öğretmendir. Hakikaten uzun vadede öğretmen bunu çözer, ama bu ülkenin geleceğini yine sabah değerli dernek başkanımın açıkladığı gibi tedbirleri almazsak, ülkenin geleceği tehlikeye girer dediği gibi ve önceliklerinden bahsetti bazı şeylerin, ben de aynen katılıyorum. Bu ülkede öncelikli tehlike şu veya bu değil, öncelikli tehlike eğitimsizliktir. Eğitimsizliğin önünü almak eğitimciye kariyer kazandırmakla olur, değer vermekle olur. Bir hâkime üç milyar maaş verirsiniz, öğretmene 850 milyon olmaz. Bir subaya 2 milyar 500 milyon maaş verirsiniz, bir öğretmene 850 milyon vererek bu işi yürütemezsiniz. Bunlar, hep söylediklerim ek tebirdir. Ben umutluyum; çünkü yaptığımız çalışmaların sonuçlarını görüyorum. Vakalardaki düşüşten ötürü, Ankara müdürümüzü de tebrik ediyorum. Hepinize saygılar sunuyorum. İyi akşamlar diliyorum.

Prof. Dr. Servet ÖZDEMİR

Güner Bey'e çok teşekkür ediyoruz. Bir bildiri daha sundurmuş oldum. Bu da kayıtlara geçsin lütfen. Yüce Atatürk'ümüzün bir sözü var: "Gerçekleri konuşmaktan korkmayın." Eğer söyledikleriniz gerçekse, veriye dayalı ise herkes her şeyi söyleyebilir. Fakat bunun nizam ve insaf çerçevesinde olması gerekir. Kurumlar arasındaki işbirliği tabii ki esastır. Burada önemli olan çocuklarımız. Toplumumuzun, milletimizin geleceği. Onu düşünmek durumundayız. Şu kurum yaptı, bu kurum yaptı, maalesef kendimize özgü bir şey bu. Finlandiya'yı ziyaret etmiştik biz, Kamil Bey de vardı. Orada Milli Eğitim Müsteşarı bayan hanımefendi hatta kurul üyesi arkadaşlarımız da vardı o zaman, bir soru sordular, programları sizde kim yapar diye, valla dedik orada "Board of Education [Eğitim Kurulu]" diye bir kurulları var, bizdeki Talim ve Terbiye'den daha etkili bir kurum bir bakımdan, o yapar dedi, kim uygular, biz uygularız dedi. Peki, bunu denetleyen yok mu dedi bir arkadaş. Ha, dedi, bizde üniversite var, dedi, onlar araştırma yapar, yayın yapar, biz de onu ciddiye alırız, dedi. Şimdi bizde şey var, birbirilerinin yaptığını küçümseme ve kurumlar arası bir çatışma, problemi olduğundan büyük gösterme ya da olduğundan küçük gösterme gibi bir

şey var. Oysa gerçek orada duruyor ve bu gerçeğe el birliğiyle hep beraber çalışmamız gerekiyor. Söz sırası İzmir Milli Eğitim Müdürümüz Kamil Aydoğan'da. Kendisi İzmir Milli Eğitim Müdürü ama o bir Ankaralıdır. Kurtuluş'un eski müdürüdür. Buyurun Kamil Bey.

Kamil AYDOĞAN

Arkadaşlarım İzmir'e erken dönecekler. Eğer zaman daralmamız varsa önce onlar konuşabilir mi?

Prof. Dr. Servet ÖZDEMİR

Saat 6'da hepsini bitireceğim ben. Siz merak etmeyin. Buyurun Sayın Kamil Aydoğan.

İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğünün Okullarda Şiddetin Önlenmesi İçin Yaptığı Çalışmalar

Kamil AYDOĞAN
İzmir İl Milli Eğitim Müdürü

İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğünün Şiddetin Önlenmesi İçin Yaptığı Çalışmalar

1. Okullarda bilim, sanat ve spor gibi ders dışı etkinliklere ağırlık verilmektedir. Bölgesel ve ulusal düzeyde Eğitim – Bilim Şenlikleri (Olimpiyatları) düzenlenmektedir. AB Eğitim Programları kapsamında 146 proje kabul edilmiş ve 3 Milyon € bütçe sağlanmıştır.
2. Öğrencilerin, velilerin ve öğretmenlerin sorunlarını iletebilecekleri ve çözüm üretilebilecek mekanizma olarak “açık kapı” ve “okul aile meclisi” projeleri hayata geçirilmiştir.
3. **Rehberlik ve Araştırma Merkezleri (RAM’lar)** ve Rehberlik Servisleri önemsenmiş ve güçlendirilmiştir.
4. Şiddetin önlenmesi ile ilgili eğitimlerde, üniversitelerin yanı sıra **rehber öğretmenlerden ve RAM’lardan** yararlanılmaktadır.
5. Yöneticilerin, kendi duygularını tanıyıp etkilerini fark etmelerini, kendi güçlü yanlarını ve sınırlarını bilmelerini, **ikna taktiklerini kullanmalarını, anlaşmazlıkları çözmelerini**, bir ilişkiler ağı kurmalarını ve sürdürmelerini, işbirliği ve takım oluşturma becerilerini geliştirmeye yönelik **Okul Yöneticileri Kişisel Gelişim Projesi (OYKİGEP)** hayata geçirilmiştir. **İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nün önemli projelerinden olan OYKİGEP için, hizmetiçi eğitimin yeni müfredatın ruhuna ve felsefesine göre yeniden yorumu veya hizmetiçi eğitimin yeni müfredata uyarlanması da denilebilir.**
6. Okul müdürlerine ve öğretmenlere **çatışma çözme, arabuluculuk, olumlu disiplin yöntemleri konularında hizmetiçi eğitimler** verilmiştir.
7. **Öğretmenlerin öğrencilerle daha çok ilgilenmelerini sağlamak ve sınıf mevcutlarını azaltmak amacıyla**, son üç yıl içinde, 203 okul ve 2399 derslik yapılmıştır.
8. İl Emniyet Müdürlüğümüz ile işbirliği içinde, **güvenli okullar oluşturulmak amacıyla**, 2006-2007 eğitim ve öğretim yılından itibaren “Okul Timleri” uygulamasına geçilmiştir. “Okul Timleri” uygulaması, İl Emniyet Müdür Yardımcısının sorumluluğunda yürütülmektedir. Geçmiş dönemlerde okul içi ve çevresinde meydana gelmiş asayiş olaylarının yoğunluğuna ve türüne göre okullar 3 grupta kategorize edilmiştir. Birinci grupta yer alan 120 okulda haftada üç gün, ikinci grupta yer alan 120 okulda haftada bir gün, üçüncü grupta yer alan 276 Okulda ise ayda bir gün çalışma yapılmaktadır. “Okul Timleri”nin çalışmalarında, Okul Yönetimleri, Okul Aile Birlikleri, Mahalle Muhtarları ve Mıntika Karakolları koordineli hareket etmektedir. Güvenlik sorunu ile ilgili elde edilen tüm bulgular Çocuk Şube Müdürlüğü’nde

oluşturulan veritabanına yüklenmekte ve sürekli olarak güncellenmektedir. Böylece her okulun bir güvenlik karnesi ve fotoğrafı elde edilmektedir.

9. Ayda bir cumartesi günleri, İl Milli Eğitim Müdürünün başkanlığında, İl Milli Eğitim Müdür Yardımcıları, İlçe Milli Eğitim Müdürleri, İl ve İlçe Şube Müdürleri, Rehberlik ve Araştırma Merkezi (RAM) Müdürleri, Halk Eğitim Merkezi Müdürleri ve gündemine göre ilgili kurumların üst düzey yöneticilerinin katılımı ile **“Koordinasyon, Bilgilendirme ve Genel Değerlendirme Toplantısı”** yapılmaktadır.
10. Müdürlüğümüzün yaptırmış olduğu **okullarda şiddet ve yansımalarını ortaya çıkarmak amacıyla geniş kapsamlı bir anket yapılmıştır**. Söz konusu anketin sonuçları rapor halinde yayımlanmış ve değerlendirilmiştir.

Müdürlüğümüzün Yaptırmış Olduğu Okullarda Şiddet Ve Yansımaları Anketi Sonuç Raporu

Çalışmaya 966 okul katılmıştır. Bunların 915’i devlet, 51’i özel okuldur. 709 ilköğretim okulu (22’si özel); 257 ortaöğretim okulu (27’si özel) dur.

İlköğretim okullarının %90’ında, ortaöğretim okullarının %85’inde şiddet olarak nitelendirilebilecek bir olay yaşanmadığı gözlenmiştir.

Okulların %95’inde öğrenci ile öğrenci arasında sorun yaşanmadığı, %97,5’inde öğrencinin dışarıdan arkadaşlarıyla okuldaki öğrenciler arasında sorun yaşanmadığı, %99.5’inde çeteleşmenin olmadığı saptanmıştır.

Devlet okullarının % 86’sında, özel okulların ise % 77’sinde şiddeti önleme konusunda çeşitli faaliyetler yapıldığı (velilerle görüşme, genel toplantılar, güvenlik görevlisi bulunması vb.) ortaya konmuştur.

Kız öğrencilerde 8. sınıftan itibaren, erkek öğrencilerde ise 6. sınıftan itibaren şiddete dayalı disiplin olay sayısında artış olduğu gözlenmiştir. Kız ve erkeklerin bu tür disiplin olaylarında özellikle 11. ve 12. sınıflarda azalma olduğu gözlenmiştir.

966 okulda yaşanan şiddet olaylarında olayların % 27’sini sınıfta kalan öğrencilerin, % 22’sini ise uyum sorunu yaşayan öğrencilerin çıkardığı saptanmıştır. 966 okuldan % 73 ‘ünde yaşanan tüm olayların kayıt altına alındığı saptanmıştır.

İlköğretimde ve ortaöğretimde şiddete yönelik disiplin olaylarının yaşanma durumu incelendiğinde, ilköğretimde 18 okul (%1,8), ortaöğretimde ise 2 okulda (% 0,7) genellikle sorun yaşandığı gözlenmiştir.

İlçelerde şiddete yönelik disiplin olayı yaşanma sıklığı incelendiğinde, Çiğli’de 25 okuldan 2’sinde (% 8), Konak’ta 186 okuldan 13’ünde (%7), Menemen’de 57 okuldan 3’ünde (%5), Buca’da 58 okuldan 1’inde (%1,7), Karşıyaka’da 85 okuldan 1’inde (% 1) genellikle yaşandığı gözlenmiştir. Özellikle metropol dışındaki ilçelerde şiddete dayalı disiplin

suçlarına daha az rastlandığı gözlenmiştir. Bu durumun nedeni olarak geleneksel aile yapısının devam etmesi, yaşanan yerin daha az göç alması, toplumsal yapıda hızlı değişimlerin yaşanmamasının etkili olduğu düşünülebilir. Diğer ilçelerde şiddete yönelik disiplin olaylarının nadiren yaşandığı saptanmıştır.

Şiddetle ilgili disiplin olayı nedeniyle emniyete intikal eden öğrenci sayılarının yıllara göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

2003–2004 öğretim yılında 49 öğrenci
2004–2005 öğretim yılında 66 öğrenci
2005–2006 öğretim yılında 102 öğrenci

Emniyete intikal eden disiplin olayı yaşayan okul sayılarının yıllara göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

2003–2004 öğretim yılında 84 okul
2004–2005 öğretim yılında 54 okul
2005–2006 öğretim yılında 73 okul

Şiddetle ilgili disiplin olayından dolayı sorun yaşamayan okul sayılarının yıllara göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

2003–2004 öğretim yılında 924 okul
2004–2005 öğretim yılında 912 okul
2005–2006 öğretim yılında 893 okul

Şiddetle ilişkili kısa süreli uzaklaştırma cezası alan öğrenci sayılarının yıllara göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

		İlköğretim okul sayısı	İlköğretimde ceza alan öğrenci sayısı	Ortaöğretim okul sayısı	Ortaöğretimde ceza alan öğrenci sayısı
2003–2004 yılında	öğretim	21	27	63	423
2004–2005 yılında	öğretim	24	39	85	458
2005–2006 yılında	öğretim	32	67	102	533

2003–2004 öğretim yılında şiddetle ilişkili kısa süreli uzaklaştırma cezası veren okulların Konak, Karşıyaka, Buca, Bornova, Menemen ilçelerinde olduğu görülmüştür.

2004–2005 öğretim yılında şiddetle ilişkili kısa süreli uzaklaştırma cezası veren okulların Konak, Karşıyaka, Bornova, Çiğli, Buca ilçelerinde olduğu görülmüştür.

2005–2006 öğretim yılında şiddetle ilişkili kısa süreli uzaklaştırma cezası veren okulların Konak, Karşıyaka, Bornova, Çiğli, Ödemiş ilçelerinde olduğu görülmüştür.

Şiddetle ilişkili tasdikname ile kısa süreli uzaklaştırma cezası alan öğrenci sayılarının yıllara göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

		İlköğretim okul sayısı	İlköğretimde ceza alan öğrenci sayısı	Ortaöğretim okul sayısı	Ortaöğretimde ceza alan öğrenci sayısı
2003–2004 yılında	öğretim	2	2	18	31
2004–2005 yılında	öğretim	5	7	33	59
2005–2006 yılında	öğretim	6	8	31	46

2003–2004 öğretim yılında şiddetle ilişkili tasdikname ile uzaklaştırma cezası veren okulların Konak, Karşıyaka, Bornova, Menemen, Çeşme ilçelerinde olduğu görülmüştür.

2004–2005 öğretim yılında şiddetle ilişkili uzaklaştırma cezası veren okulların Konak, Karşıyaka, Kemalpaşa ve Çiğli ilçelerinde olduğu görülmüştür.

2005–2006 öğretim yılında şiddetle ilişkili tasdikname ile uzaklaştırma cezası veren okulların Konak, Kemalpaşa ilçelerinde olduğu görülmüştür.

Şiddetle ilişkili örgün eğitim dışına çıkarma cezası alan öğrenci sayılarının yıllara göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

		İlköğretim okul sayısı	İlköğretimde ceza alan öğrenci sayısı	Ortaöğretim okul sayısı	Ortaöğretimde ceza alan öğrenci sayısı
2003–2004 yılında	öğretim	0	0	3	3
2004–2005 yılında	öğretim	1	1	4	19
2005–2006 yılında	öğretim	2	2	9	20

2003–2004 öğretim yılında şiddetle ilişkili tasdikname ile uzaklaştırma cezası veren okulların Konak, Bornova, Bergama ilçelerinde olduğu görülmüştür.

2004–2005 öğretim yılında şiddetle ilişkili uzaklaştırma cezası veren okulların Konak, Kemalpaşa ilçelerinde olduğu görülmüştür.

2005–2006 öğretim yılında şiddetle ilişkili tasdikname ile uzaklaştırma cezası veren okulların Konak, Kemalpaşa, Menemen ilçelerinde olduğu görülmüştür

Sonuç ve Değerlendirme

Okul, gerek toplumumuzda, gerekse dünyada, şiddetin görülmediği bir kurum olarak algılanagelmıştır. Oysa günümüzde okul da bir şiddet ortamına dönüşmüştür. Çünkü çok yönlü bir olay olan şiddet, okulda da kendini göstermektedir. Okul da toplumsal olaylardan etkilenmektedir. Bu nedenle okulda şiddetin olmasını istemiyorsak, şiddeti doğuran temel nedenleri toplum olarak bilip, onları bertaraf etme yolunu aramamız gerekir. Böylece şiddet olaylarını azaltabiliriz (Tezcan,1996).

Çalışmaya katılan 966 okuldan 915'inin devlet, 51'inin özel okul olduğu; 709 ilköğretim okulundan 22'sinin özel ilköğretim okulu, 257 ortaöğretim kurumundan 27'sinin özel ortaöğretim okulu olduğu ortaya konmuştur. Ortaöğretim kurumları içine; genel lise, meslek liseleri, Anadolu liseleri, fen liseleri girmektedir.

Genel olarak bakıldığında, 966 okuldan 748'inde özel güvenlik görevlisi olmadığı, 218'inde ise özel güvenlik görevlisi olduğu saptanmıştır. Devlet okullarının 171'inde, özel okulların ise 47'sinde özel güvenlik görevlisi olduğu ortaya konmuştur.

Çalışmaya katılan özel okullarda güvenlik görevlisinin daha fazla olduğu, devlet okullarında ise güvenlik görevlisi sayısının daha az olduğu saptanmıştır. İlçelere göre güvenlik görevlisi durumuna bakıldığında, özellikle Konak, Karşıyaka, Bornova ve Buca'daki ilköğretim ve ortaöğretim okullarında güvenlik görevlisi sayısının daha fazla olduğu gözlenmiştir. Metropol dışındaki ilçelerde ise güvenlik görevlisi olmadığı saptanmıştır.

Okulların %95'inde öğrenci- öğrenci arasında şiddete yönelik disiplin olayı yaşanmadığı, %99.5'inde çeteleşmenin olmadığı belirlenmiştir. İlköğretim okullarının %90'ında, ortaöğretim okullarının ise %85'inde şiddet olarak nitelendirilebilecek bir olay yaşanmadığı gözlenmiştir.

İlçelere göre şiddete yönelik disiplin cezası veren okulların dağılımına bakıldığında bu okulların Konak, Menemen, Karşıyaka, Buca, Çiğli ve Bornova ilçelerinde olduğu görülmüştür. Polis çağırma sayısında yıllara göre artış olduğu söylenebilir. Özellikle 1 ve 2 kez polis çağırılan okul sayısında 2005–2006 öğretim yılında artış olduğu ortaya konmuştur. Özellikle metropol dışındaki ilçelerde şiddete dayalı disiplin suçlarına daha az rastlandığı gözlenmiştir. Bu durumun nedeni, geleneksel aile yapısının devam etmesi, daha az göç alması, toplumsal yapıda hızlı değişimlerin yaşanmaması olarak düşünülebilir.

Emniyete intikal eden şiddetle ilgili disiplin olaylarında yıllara göre artış olduğu ifade edilebilir. Özellikle 2005–2006 öğretim yılında 73 okul emniyete intikal eden şiddete dayalı disiplin olayı yaşandığını bildirmiştir. Şiddete dayalı suçlarda disiplin cezası alan kız öğrencilerin dağılımı yıllara göre incelendiğinde, 8. sınıftan itibaren yaşanan olay sayısında artış olduğu; erkek öğrencilerde ise 6. sınıftan itibaren artış olduğu gözlenmiştir.

Alınan önlemlere bakıldığında, okulların %35'inin kapısında güvenlik görevlisi bulunduğu, %96'sının öğrencilerin giriş ve çıkışını kontrol ettiği, %97'sinin velilerle

işbirliği yaptığı ve %63'ünün emniyetle işbirliği yaptığı ortaya konmuştur. Çalışmada öğrencilerin giriş ve çıkışını kontrol etmenin özellikle olumsuz davranış ve sonuçlarını önleyebileceği sonucuna varılmıştır.

Önlemlerin etki dereceleri incelendiğinde ise giriş ve çıkış kontrolünün oldukça etkili olduğu saptanmıştır. Alınan önlemlerden veli işbirliği ve öğrenci kontrolü, etki alanlarının yüksek ve maliyetlerinin düşük olması nedeniyle özellikle şiddete yönelik olayların engellenebilmesi için önerilebilir. Devlet okullarının %86'sında, özel okulların %77'sinde şiddeti önleme konusunda çeşitli faaliyetler yapıldığı saptanmıştır.

Devlet okullarında ve özel okullarda sorun yaşanan öğrencilerin velileri ile görüşülmeye özellikle önem verildiği gözlenmiştir. Genel bilgilendirme toplantıları her iki kurumda da önemlidir; ancak özel okullarda uzman kişiler çağırılarak bilgilendirme toplantıları daha fazla yapılmaktadır. Bu durumun kurumun ekonomik olanakları ile ilişkili olduğu düşünülebilir. Devlet okullarının da üniversiteler, il sağlık ve il emniyet müdürlükleri gibi kurumlardan yardım alabilecekleri düşünülmektedir.

Şiddete yönelik disiplin olayına karışan öğrencilerin, genellikle sınıfta kalan ve okula uyum sorunu yaşayan öğrenciler olduğu ortaya konmuştur. Okullardan gelen önerilerde, özellikle öğrenci aflarının çıkmasının sorunları arttırdığı belirtilmiştir. Okullarda yaşanan disiplin sorunlarının çoğunun kayda geçtiği saptanmıştır.

Kısa süreli uzaklaştırma cezası alan öğrenci sayısının arttığı gözlenmiştir. Özellikle Konak, Karşıyaka, Buca, Bornova, Menemen, Çiğli ve Ödemiş ilçelerinde yoğunlaştığı belirlenmiştir.

Tasdikname ile uzaklaştırma cezasının verilmesi oranında yıllara göre artış olmadığı görülmüştür. Ancak şiddete dayalı olarak örgün eğitimin dışına çıkarılma cezasının verilmesinde yıllara göre artış olduğu saptanmıştır. Özellikle Kemalpaşa ve Menemen gibi fazla göç alan ilçelerde bu cezanın daha fazla verildiği saptanmıştır. Konak İlçesi de kozmopolit bir yapıda olması nedeniyle daha fazla şiddete yönelik disiplin olayı yaşandığı düşünülmektedir.

Çalışmada, okul giriş kapısında özel güvenlik görevlisi olmasının polis çağırma sayısını etkilemediği gözlenmiştir. Ancak özel güvenlik görevlisi olmayan okulların polis çağırma sayısının arttığı da belirlenmiştir. Güvenlik görevlisi bulunmasının caydırıcı olduğu düşünülmekte, ancak etkililik derecesi ve maliyeti okulun durumuna göre sorgulanmalıdır.

Öğrenci giriş ve çıkış kontrollerinin yapılması polis çağırma ve emniyete intikal eden olay sayısında azalmaya neden olduğu belirlenmiştir. Ancak son yıllarda öğrenci giriş ve çıkış kontrolü yapan okul sayısında azalma olduğu ifade edilebilir. Bu nedenle de polis çağırma ve emniyete intikal eden olay sayısının arttığı düşünülebilir.

Güvenlik görevlisi bulunmayan okullarda emniyete intikal eden olay sayısında yıllara göre artış olduğu belirlenmiştir.

Veli ile işbirliği yapmanın, olayların önlenmesinde etkili olduğu düşünölmektedir. Özellikle veli- öğrenci ve öğretmenlere konu ile ilgili bilgilendirme toplantıları önerilmektedir.

Bir diğer deyişle, şiddeti okulda önlemenin yolları; veli ile işbirliği, öğretmen ve idarecilerin ortak tutumda olmaları, geleneksel değerlerimizin öğretilerek paylaşılması, okulun fiziki şartlarının uygun olması, iletişim, öğrencilere sosyal, sportif ve kültürel faaliyet alanlarının sağlanması, demokratik okul ortamının oluşturulması, uygun yasal ve örgütsel olanakların yaratılması vb'dir.

Prof. Dr. Servet ÖZDEMİR

Teşekkür ederiz Sayın Müdürümüz.

Kamil AYDOĞAN

Uzun mu konuştum?

Prof. Dr. Servet ÖZDEMİR

Yok, gayet iyiydi. Ben de görüş belirtiyorum. Şimdi bu belki de hocalığın verdiği bir şey. Ankara Milli Eğitim Müdürü ve Kamil Bey gibi müdürlük kursunda epey öğrencim oldu, bir kısmı da şey, belki onun verdiği bir rahatsızlık, yoksa aslında Sayın Müdürüm diye konuşmam lazım. Zekeriya Çiftlikli Bey, şimdi Misak-ı Milli İlköğretim Okulu müdürü, uygulamaları anlatacak bize, buyurun.

Zekeriya ÇİFTLİKLİ
İzmir Konak Misak-ı Milli İ.O. Müdürü
www.konakmisakimilliio.k12.tr

İzmir İli Okullarında Şiddetin Önlenmesine Yönelik Çalışmalardan Örnekler

İzmir İli, büyük şehirleri göz önünde bulundurduğumuzda, şiddetin en az olduğu illerdedir. Bu durum, İzmir'in sosyal yapısının yanı sıra İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün ve İl Emniyet Müdürlüğü'nün işbirliği içerisinde olumlu çalışmalarının bir sonucudur.

Birçok suç ve şiddet olayında erken tanıma ve uyarı işareti vardır. Bunlar çoğunlukla davranışsal ve duygusal işaretlerdir.

Şiddet Algısı (Toplumda Kabul Gören)

- Sosyal ve kültürel değerlerde kabul gören şiddet,
- Çocuk oyunlarında kabul gören şiddet.

Aile ve toplumdaki sevgi ve güven eksikliği, çocuğun saldırgan davranışlar göstermesine yol açmaktadır. Kendini itilmiş ve değersiz hisseden çocuklar, çevrelerindeki insanlara güvenmedikleri için davranışlarını kontrol edemezler. Çünkü diğerlerinden alacakları tepkileri bilemezler. Bu nedenle ev içinde ve çevrede uyumsuz olurlar.

Parçalanmış ve sorunlu ailelerde yaşayan çocuklarda saldırgan davranışlar; *fiziksel ve psikolojik şiddete* maruz kalmaları sonucunda, sağlıklı aile ortamında yaşayan çocuklara göre daha yüksek oranda görülmektedir. Yapılan araştırmalarda, anne-babasından şiddet gören çocukların %76'sının yaşadıklarını kendi hayatlarına taşıdıkları görülmektedir. (Sabah Gazetesi, 21.11.2006)

Bu durumda bulunan çocuklar, öğretmenlerinden sevgi ve onay alma amacıyla onlara fiziksel ya da psikolojik dokunma yoluyla ulaşmak isterler. Ancak, çocukların sınıfta ya da okul ortamında yaptıkları her davranışın şiddet göstergesi olmadığını bilmemiz gerekir. Örneğin, ders içinde söz almadan konuşma, zamansız ve yersiz espriler yapma, uyumsuzluğun bir göstergesi olmayıp sevgi ve onay ihtiyacından kaynaklanan kendini ifade etme yolu olabilir.

Öğretmenlerin de bu ihtiyaçları karşılayabilmek amacıyla aynı duygusal ve dokunsal yaklaşımlarla cevap vermesi beklenir. Çünkü birey olarak algılanmayan çocuklar, değersizliği, dışlanmayı daha çok hissederler. Geçmişe döndüğümüzde, kendi öğrencilik yıllarımızda yaşadıklarımızı hatırlayıp davranışlarımızı ona göre düzenlememiz uygun olacaktır.

Şiddet iki boyutta ele alınmalıdır.

- Okul dışı şiddet,
- Okul içi şiddet.

Türkiye’de okulda şiddet ile ilgili araştırma bulgularına göre, öğrencilerin en çok maruz kaldığı şiddet türü önem sırasına göre sözel, fiziksel, duygusal ve cinsel şiddet şeklinde sıralanmaktadır. Araştırma bulgularında, erkeklerin kızlara göre daha büyük oranda şiddete maruz kaldıkları saptanmıştır. Ayrıca şiddetin öğrenciler üzerinde psikolojik rahatsızlık, uyum güçlüğü ve psikolojik stres gibi olumsuz etkileri olduğu belirtilmektedir.

Okul İçi Şiddet Çalışmalarının Temel Yaklaşımı

Okullarda yapılacak şiddet eylem planlarının hazırlanmasından önce, okula ilişkin yapıyı ortaya koyacak olan ihtiyaç analizlerinin yapılıp değerlendirilmelerinin çalışmalara kaynaklık etmesi, amaçlanan hedefe ulaşmayı kolaylaştırır.

Şiddet ile ilgili öğrenci, öğretmen ve velilere yönelik ihtiyaç analizi anketleri uygulandı ve değerlendirildi. Aile içi iletişimin sağlıklı olmadığı, ergenlik dönemi sorunlarının yoğun yaşandığı öğrencilerde okulda kabul görmeyen davranışların geliştiği sonucuna yönelik veriler elde edildi.

Okul Yönetimlerinin Yaptığı Çalışmalar

- Özel güvenlik elemanı görevlendirilmesi,
- Video-kamera sisteminin yaygınlaştırılması,
- Şiddete yönelik afiş ve kompozisyon yarışması,
- Spor müsabakaları,
- Diğer grup etkinlikleri.

Özellikle ortaöğretim kurumlarında düzenlenen bazı etkinlikler, öğrencilerin şiddetten uzaklaşmasında ve birbirleri ile iyi iletişim kurmasında etkin bir rol oynamaktadır. Konak İlçesi’nde bulunan Naci Şensoy Lisesi, yapmış olduğu bazı çalışmalarla buna örnek teşkil etmektedir. Bu öğretim yılında Cumhuriyet Bayramı kutlamalarını, bir köy okuluna giderek ilköğretim öğrencileri ile birlikte gerçekleştirmiştir. Yine bir grup öğrenci aynı gün Spil Dağı’na çıkarak zirveye bayrak dikmiştir. Okul öğrencilerinin hazırladıkları ve kendi yazdıkları tiyatro eserlerini sahnelemeleri, onlara ayrı bir heyecan katmıştır.

Bu lisemizin kenar bir semtte bulunmasına, benzeri okullarda şiddet olaylarına rastlanmasına rağmen, bu okulumuzda son üç öğretim yılında hiçbir şiddet olayına rastlanmamıştır.

İlimizde bazı okulların benzeri etkinliklerle öğrenciye birey olduğunu hissettirmesi sonucunda, öğrencilerimizin daha olumlu davranışlar gösterdiği gözlenmiştir.

Öğretmenlerle Yapılan Çalışmalar

- Öğretmenlere yönelik hizmetiçi eğitimler ve seminerler,
- Sosyal kulüp faaliyetleri yoluyla öğrencileri bilinçlendirme,
- Öğretmenlerin rehberliğinde gezi ve gözlem çalışmaları,
- Öğrencilere yönelik; yetiştirme, hazırlık ve beceri kursları,
- OKS ve ÖSS'ye yönelik öğrencilere hedef bilinci kazandırma çalışmaları.

Sosyal etkinliklerde ve sınavlarda öğrencilere hedefler gösterip, bu hedefler doğrultusunda yapılan çalışmalar sonucunda öğrencilerin bilinçli davranışlar sergilediği görülmüştür. Proje çalışmaları sayısındaki artış, okulumuzda OKS' de alınan sonuçlar (son 4 yıl içerisinde ilimizde devlet okulları arasında 1. sırayı almıştır) bu durumu desteklemektedir.

Proje Çalışmaları

Yıllar	Proje Sayısı	% Değişim
2003-2004	480	
2004-2005	620	29,16
2005-2006	1810	191,93

Velilerle Yapılan Çalışmalar

- Ailelerle bireysel görüşme ve seminerler,
- Velilere yönelik çeşitli eğitim faaliyetleri,
- Okulu oluşturan tüm öğelerin şiddete yönelik bilgilendirilmesi,
- Üniversiteler ve çeşitli kuruluşlarla işbirliği içinde şiddet olaylarının tespiti ve çözümüne yönelik konferanslar,
- Şiddete erken müdahale ve önleme amacıyla okul-aile işbirliği,
- Madde bağımlılığı ve kötü alışkanlıklarla ilgili bilgilendirme çalışmaları,
- Kişisel gelişim uzmanı tarafından ailelere “çocuklarını tanıma – anlama, ders çalışma yöntemleri” konusunda seminerler.

Öğrencilerle Yapılan Çalışmalar

- Öğretmen-öğrenci arasındaki iletişim becerilerinin geliştirilmesi çalışmaları,
- Kulüp faaliyetleri ve sosyal etkinlikler yolu ile öğrencilerde sorumluluk bilinci yaratmak için yapılan etkinlikler,
- Şiddet konulu afiş ve kompozisyon yarışmaları,
- Ergenlik dönemi değişimleri hakkında bilgilendirme çalışmaları,
- Okulumuzda beş hafta süresince 80 öğrenciye “mega hafıza, hızlı okuma, kişisel gelişim ve kendini tanıma” seminerleri yapılmıştır.

Teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Servet ÖZDEMİR

Teşekkür ediyoruz sağ olun. Son konuşmacımız Abdulkadir Yıldız Bey. Buyurun Abdulkadir Bey.

Abdulkadir YILDIZ

Buca Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürü

Web Sitesi: www.abdulkadiryildiz.com

Buca Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü'nün Şiddetin Önlenmesine Ve Eğitim Kalitesinin Yükseltilmesine Yönelik Yaptığı Çalışmalar

"Affetmek ve unutmak, iyi insanların intikamıdır." **SCHILLER**

Kurumumuz, 2003 yılında Buca, Gaziemir, Menderes, Torbalı ve Selçuk ilçelerimize hizmet vermek üzere, Ufuk Mahallesi 864 Sokak No.50 Buca/İZMİR adresinde kurulmuştur. Kurumsallaşma sürecini çok kısa bir süre içerisinde tamamlayan kurumumuz, özellikle 2006 yılında gerçekleştirdiği bir dizi etkin ve örnek çalışma ile kendisinden çok söz ettirmeyi başaran öncü kurumlarımız arasındadır.

Yaptığımız Çalışmalar

1. 2006 yılı içerisinde, tüm psikolojik danışmanlara/rehber öğretmenlere ve okul yöneticilerine yönelik olarak, "**İnsan Haklarına ve Onuruna Saygı**", "**Çatışma Yönetimi**", "**Öfke Kontrolü**", "**Kişisel Haklar ve Sorumluluklar**", "**Hoşgörü**", "**Empati**", "**Etkili Öğretmenlik**", "**Ergenlik**" ve "**Etkili iletişim**" konularında eğitici seminer ve konferanslar düzenlenmiştir.
2. Evde veya okulda çeşitli sorunlar yaşayan öğrencilerin durumlarını incelemek üzere, **randevuları makul süre içerisinde sonuçlandırılan Türkiye'de öncü**

kurumlardandır. Bu çerçevede, son iki yıl içinde 2000'e yakın öğrencinin durumu incelenmiş olup, bu öğrencilerle ilgili yönetici, öğretmen ve velilerine gerekli rapor ve uygulayacakları programlar verilmiştir.

3. Tüm öğrencilerimizin velilerini yakından tanımak ve böylece yönlendirmeyi daha sağlıklı verilere uygun yapmak amacıyla **veli tanıma anketi** çalışması son aşamaya gelmiştir.
4. Kurumumuz, **“Şiddetin önlenmesinde Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinin (RAM’ların) ve rehberlik servislerinin önemli bir misyon üstleneceği gerçeğinden hareketle”**, bir ilki gerçekleştirerek Buca 5. Eğitim ve Bilim Şenliği’ne katılmıştır. Bu şenlikte, ziyaretçilere hem müdürlüğümüzün çalışmalarını anlatan broşürler dağıtılmış ve hem de Rehberlik ve Araştırma Merkezleri ile rehberlik servislerinin fonksiyonu ve önemi hakkında bilgiler verilmiştir.
5. **Kurumumuz, İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nün öncülüğünde, 2006-2007 öğretim yılı içerisinde, 3000 okul yöneticisine yönelik Okul Yöneticileri Kişisel Gelişim Projesi’nin (OYKİGEP) düzenlenmesinde ve yürütülmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Söz konusu proje ile yöneticilerin, kendi duygularını tanıyıp etkilerini fark etmelerini, kendi güçlü yanlarını ve sınırlarını bilmelerini, rahatsız edici duygu ve dürtülerini denetim altında tutmalarını, ikna taktiklerini kullanmalarını, anlaşmazlıkları çözmelerini, bir ilişkiler ağı kurmalarını ve sürdürmelerini, işbirliği ve takım oluşturma becerilerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır.** Böylece şiddetin önlenmesinde, yöneticilerimizin daha etkili olmaları beklenmektedir.
6. Okul yöneticilerine, öğretmenlere, öğrencilere ve velilere hizmet vermek amacıyla, Haziran 2006’da hizmete geçirdiğimiz kurumumuzun resmi web sitesi www.bucaram.gov.tr ve kurum müdürümüz Abdulkadir YILDIZ’a ait www.abdulkadiryildiz.com bilgi paylaşım sitesi, geride kalan çok kısa süre içinde, ziyaretçi sayısı yirmi bine yaklaşmış ve şimdiden bu alanda önemli bir boşluğu doldurmuştur.
7. Süreli yayın olarak, **dergi çıkarma** çalışmamız önemli bir aşamaya gelmiştir.
8. Bölgemizdeki psikolojik danışmanlardan daha etkin yararlanmak amacıyla Psikolojik Danışman Bilgi Formu hazırlanarak **psikolojik danışman bilgi havuzu** oluşturulmaktadır.
9. **İlimizde hizmet veren yedi RAM Müdürü ile RAM’ların görev alanına giren çeşitli konularda genel değerlendirme yapmak üzere, 13 Kasım 2006 tarihinde, Kurumumuzda önemli bir toplantı yapılmıştır.**
10. **SMS Programı** kurularak hizmet alanımızdaki **tüm rehber öğretmen ve yöneticilerle** daha sıkı iletişim ve işbirliği olanağı sağlanmıştır.

11. Sorumluluk alanımıza giren ilçelerimizde görev yapan genel toplamı 5000'i bulan Okul Müdürü, Müdür başyardımcısı, okul öncesi, özel eğitim, sınıf ve branş öğretmeni ile rehber öğretmenlere yönelik “**İlk ve Ortaöğretim Rehberlik Programı Tanıtım Seminerlerimiz**” devam etmektedir.
12. Tüm öğrencilerimizin göz taraması yapmak amacıyla, çeşitli sivil ve meslek kuruluşu ile işbirliği içerisinde, **Snellen göz tarama test materyalleri ücretsiz dağıtılmıştır.**
13. **Dokuz Eylül Üniversitesi ve Ege Üniversitesi** ile işbirliği içerisinde, psikolojik danışmanlara ve okul yöneticilerine yönelik alanımızdaki yeni gelişmelerle ilgili çeşitli etkinliklerimiz sürmektedir.
14. Eylül-Ekim 2006 döneminde, İl Sağlık Müdürlüğü ile işbirliği içinde, ilçemizdeki 3500 öğretmene “**intiharı önleme**” konulu seminer verilmiş ve konuyla ilgili ücretsiz CD ve kitapçıklar dağıtılmıştır.
15. Kurum Müdürümüz Abdulkadir YILDIZ, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık hizmetlerine katkı sağlamak amacıyla, İzmir il ve bölge temsilcisi olarak **17. Milli Eğitim Şurası**'na katılmıştır.
16. Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları çerçevesinde iyi deneyimlerin paylaşılması amacıyla “**özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin eğitimi ile ilgili bilgi ve deneyim paylaşımı**” konulu SOCRATES Comenius projesi yürütülmektedir.

Öğrencilerin Şiddete Yönelmesini Engellemek İçin Okul Yönetimlerinin Ve Öğretmenlerin Yapabileceği Düzenlemeler

Okuldaki şiddet, hayatın tüm alanlarındaki şiddetin ebesidir. Onun için, okulda şiddeti azaltmadan, toplumsal yaşamın diğer kesitlerinde bu sorunla mücadelede tam başarı kazanılamaz. **İşte öğrencilerin şiddete yönelmesini engellemek için okul yönetimlerinin ve öğretmenlerin yapabileceği bazı düzenlemeler:**

1. İdare ve öğretmen arasında davranış birliği sağlanmalı.
2. Olumlu fırsatlar kollanmalı ve ödüllendirilmeli.
3. Öğrencilerin evlerine ziyaretler düzenlenmeli.
4. İmkânlar ölçüsünde tekli öğretime geçilmeli.
5. Disiplin yönetmeliği ruhuna uygun ve kararlılıkla uygulanmalı.
6. Sorun yaşanan öğrenciler boş bırakılmamalı, görevler verilmeli.
7. Okulun fiziki şartları iyileştirilmeli.
8. Kültürel ve moral değerler öğretilmeli.
9. Bilgilendirme toplantıları yapılmalı.
10. Nöbete rehberlik boyutunda önem vermeli.
11. Öğretmen, öğrenci ve veliye model olmalı.
12. Rehberlik servisleri desteklenmeli, işlevsel hale getirilmeli.

Öğrencilerin Şiddete Yönelmesini Engellemek İçin Velilerin Yapabileceği Düzenlemeler

1. Çocuğunun başarısını övmeli ve cesaret vermeli.
2. Yapabileceği görev ve sorumluluklar vermeli.
3. Başarılı kişileri sevdirmeli ve model olarak göstermeli.
4. Güven duygusu kazandırmalı.
5. Okul arkadaşları ile iyi ilişkiler kurmasını sağlamalı.
6. Çocuğunun kendisini ifade etmesini sağlamalı.
7. Başarılarını uygun bir şekilde ödüllendirmeli.
8. Ona her zaman cesaret vermeli ve onunla konuşmalı.
9. Aile içi huzuru ve sevgi ortamını hazırlamalı.
10. Kapasitesinden daha fazla beklentilere girmemeli.
11. Okulla işbirliği yapmalı.
12. Çocuğunu kontrol etmeli.
13. Çocuğunu evinin yakınındaki okula göndermeli.
14. Çocuğunun arkadaşlarını tanımalı.

Öğrencilerin Şiddete Yönelmesini Engellemek İçin Milli Eğitim Müdürlüğü/Bakanlığı'ndan Beklenenler

1. Öğrenci afları çıkarılmamalı.
2. Devamsızlık hakkı 10 güne düşürülmeli.
3. Sınıf geçme yönetmeliği yeniden düzenlenmeli.
4. Disiplin yönetmeliği günün şartlarına uygun olarak yeniden düzenlenmeli.
5. Şiddet ve aile içi şiddet konusunda eğitim verecek formatör öğretmenler yetiştirilmeli.
6. Öğretmenlere ve idarecilere “İnsan Haklarına ve Onuruna Saygı”, “Çatışma Yönetimi”, “Öfke Kontrolü”, “Kişisel Haklar ve Sorumluluklar”, “Hoşgörü”, “Empati”, “Etkili Öğretmenlik”, “Ergenlik” ve “Etkili İletişim” konularında hizmetiçi eğitimler verilmeli.
7. Konuyla ilgili birimler oluşturulup psikososyal çalışma benzeri standart programlar oluşturulup sürekli uygulanmalı.
8. Konuyla ilgili projeler uygulanmalı.
9. Medya ile işbirliğine gidilmeli.
10. Riskli bölgelerdeki okullarda özel güvenlik birimleri oluşturulmalı.
11. İnternet kafeler denetlenmeli.

Şiddet:

Şiddetin tam bir tanımını yapmak kolay değildir. Şiddet davranışının içinde sadece fiziksel içerikli şiddet değil, sözel ve psikolojik tacizi de içeren davranışlar ile birine bilerek rahatsızlık veya fiziki olarak zarar vermek de yer almaktadır. Son bir yıl içinde fiziksel bir kavga içinde yer almak, yaşamı boyunca bir kez dahi bir silah taşımak veya ateşli silah dışındaki çakı, bıçak, jilet gibi kesici aletler taşımak da şiddet davranışı kapsamında değerlendirilmelidir.

1993 Birleşmiş Milletler Bildirisi'ne göre tanımlanmış **şiddet, fiziksel, cinsel, psikolojik herhangi bir zarar ve üzüntü sonucunu doğuran veya bu sonucu doğurmaya yönelik özel yaşamda veya kamu yaşamında gerçekleşebilen her türlü davranış, tehdit, baskı veya özgürlüğün keyfi biçimde engellenmesidir.**

Suç, bireyin toplumun içinde yürürlükte olan kurallara aykırı düşmesidir. Çocuğun yakalanması ya da yakalanmamasına, polisle başının derde girmesi ya da girmemesine bakmaksızın hayatı boyunca bir kez suç işlemesi, suç işleme eğilimi kapsamında değerlendirilir.

Şiddet içerikli davranışlar arasında öfke patlamaları, vurmak, tekmelemek, itmek, yaralamak, kavga etmek, başkaları ile ilgili tehditler savurmak ya da yaralamaya çalışmak, hayvanlara yönelik acımasız davranışlar, yangın çıkarmaya teşebbüs etmek ve eşyalara zarar vermek sayılabilir.

Ekolojik modele göre her birey içinde bulunduğu kişisel, ailesel, çevresel ve toplumsal etmenler etkilenir. Bu etmenlerden şiddet davranışının oluşması için risk oluşturur. Koruyucu faktörler de şiddet davranışı riskini arttırır. Bu faktörler, kişisel deneyimler ya da çevreyle bulunan ilişkilerin azalması sonucunda ortaya çıkar.

Şiddet Davranışının Oluşmasında Rol Oynayan Çevresel Faktörler

- a) Medya,
- b) Sosyoekonomik faktörler,
- c) Ailenin çocuğa güvensizliği ve ihmal,
- d) Toplumsal değerlerde değişiklik,
- e) Kentsel yaşam.

Şiddet Davranışının Oluşmasında Rol Oynayan Toplumsal Faktörler

- a) Uyuşturucu maddeye ve ateşli silahlara kolay ulaşım,
- b) Sosyal düzensizlik,
- c) Eğitim kalitesinin düşmesi,
- d) Okul sonrası faaliyetlere imkan sağlanmaması.

Şiddet Davranışının Oluşmasında Rol Oynayan Ailesel Faktörler

- a) Aile içi etkileşim ve iletişimin bozulması,
- b) Çocuk istismarı ve ihmali,
- c) Beklentilerinin oluşturulamaması,
- d) Yetersiz gözetim ve yönlendirme,
- e) Uyumsuz ve tutarsız aile disiplini,
- f) Evlilikte veya aile içinde anlaşmazlık ve çatışma,
- g) Suç işleyen ebeveyn, akraba, akran ve kardeşlerin olması.

Şiddet Davranışının Oluşmasında Rol Oynayan Bireysel Faktörler

- a) Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu,
- b) Erkek çocuklarda 6-13 yaş arası dönemdeki saldırgan davranışlar,
- c) Okula uyum sağlayamama,
- d) 15 yaş öncesi okulu bırakma,
- e) Şiddet Davranışı İçin Risk Faktörleri,
- f) Evde ve/veya okulda sosyal olarak aşırı içine kapanık olma,
- g) Yoğun bir izolasyon içinde olmak,
- h) Şiddete maruz kalmak,
- i) Başkaları tarafından çabuk kızdırılabilir olmak,
- j) Aşırı alınganlık,
- k) Kendine rahat verilmediği duygusunu sık yaşamak,
- l) Okul başarısının düşük olması,
- m) Öfke kontrolünün yetersiz olması,
- n) Sık öfke patlamaları yaşamak,
- o) Geçmişinde şiddet içeren davranışlarının bulunması,
- p) Bireysel farklılıklara toleransın olmaması,
- r) Yabancı madde kullanmak,
- s) Dürtüsel (fevri) olmak,
- ş) Çok çabuk hayal kırıklığına uğramak ve bunu tolere edememek.

Öğrencileri Suç İşlemeye Yönelten Başlıca Etmenler

1. Hayal kırıklığına toleranslarının düşük olması ve bir engellemeyle karşılaştıklarında bununla nasıl başa çıkacaklarını bilememeleri.
2. Sosyal becerilerinin zayıf olması ve sorunları ve çatışmaları çözmede, öfkelerini kontrol etmede ve iletişim kurmada problem yaşamaları.
3. Çocukların davranışlarını ve dürtülerini kontrol etmekte zorluk yaşamaları ve düşünmeden hareket etmeleri.
4. Ailelerin çocukların eğitim yaşamını ihmal etmesi.
5. Ailenin çocuğa olan ilgisinin zayıflığı ve çocuğun yaşamını takip etmede başarısız olması.
6. Ailenin tutarsız ve sert disiplin uygulamalarında bulunması.
7. Aile içinde şiddetin ve istismarın varlığı.
8. Çocuklarda madde kullanımının fiziksel ve ruhsal sağlıkları üstündeki kötü etkileri.

Şiddeti Önleme

Şehirlerin iç kısımlarında yaşayan ve düşük gelirli gençler, erken saldırgan davranışlar gösteren, öfke kontrolü zayıf, sorun çözme becerileri yetersiz ve önemli aile sorunları olan öğrenciler risk altındadır. Şiddeti önlemeye yönelik programlarda izlenen yöntemler, bu tespitlere göre belirlenmektedir.

Erken Tanı Ve Uyarı İşaretleri

Erken tanı ve uyarı işaretleri, şiddet ve suç oluşmadan önce fark etmemizi sağlayan işaretlerdir. Önemli olan şiddet ve suç oluşuktan sonra müdahale etmek değil, okulda çocukları takip ederek erken uyarı işaretlerini tespit edebilmektir.

Neden Şiddetin Geldiğini Göremiyoruz?

Birçok suç ve şiddet olayında erken tanıma ve uyarı işaretleri vardır. Bunlar çoğunlukla davranışsal ve duygusal işaretlerdir. Çocukları buldukları ortam içinde gözlemlediğimizde, davranışlarındaki değişimi fark edebilir ve problem çıkarabilecek çocukların belirtilerini de yakalamak için fırsat elde etmiş oluruz.

Bazı işaretler ciddi problemlerin habercisi olabilir; ancak benzer tehlike işaretlerini sergileyen her çocuğun kendine zarar vereceği ya da arkadaşlarına şiddet uygulayacağı söylenemez. Bunları birer soru işareti gibi algılayıp önleyici çalışmalar yapmak için kullanmak ve çocuğu etiketlemekten uzak durmak gerekir.

Öğretmenler, yöneticiler ve diğer okul çalışanları, uzmanlara olay ile ilgili tanımlayıcı bilgi vermede önemli rol oynamaktadırlar. Bu nedenle güvenli okulların okul içerisinde erken uyarı işaretlerini bilmeleri ve kullanmaları için okul grubunun eğitimi önem taşımaktadır.

Erken Uyarı İşaretleri

1. Sosyal olarak içe kapanmak.
2. Aşırı izolasyon ve yalnızlık duyguları.
3. Aşırı reddedilme duyguları.
4. Şiddet mağduru olmak.
5. Dalga geçilme ve tacize uğrama duyguları.
6. Okula ilginin ve akademik başarının düşük olması.
7. Şiddeti yazılar ve resimler ile anlatmak.
8. Kontrol edilmeyen öfke.

9. Fevriлик ve düzenli/sürekli olarak vurma, sindirme, zorlayıcı davranışlar gösterme.
10. Disiplin öyküsü.
11. Önce yaşanmış şiddet ve agresif davranış hikayeleri.
12. Farklılıklara toleransın olmaması ve önyargılı olmak.
13. Madde ve alkol kullanmak.
14. Çetelere bağlı olmak.
15. Silaha yasal olmayan yollardan ulaşma ve kullanma.
16. Ciddi şiddet tehdidi.

Eğitimcilerin ve ailelerin erken uyarı işaretlerini fark etmelerini sağlamak için öncelikle çocuk ve ergenlerle olan iletişimlerini açık hale getirmeleri, onların ihtiyaçlarının ve becerilerinin farkında olmaları ve onların davranışlarına dikkat etmeleri ilk adım olabilir.

Şiddete neden olan kişiye zarar vermemek, şiddet ve agresyonu, meydana geldiği ortam içinde anlamaya çalışmak, kişiyi etiketlemekten uzak durmak ve gelişimsel süreçte uyarı işaretlerini görmek, başarı için son derece önemlidir.

Son Dakika!

Son dakika, erken uyarı işaretlerini fark edemediğimiz durumlarda, suç veya şiddet olayı gerçekleşmeden müdahale için bir şans tanır. Erken uyarı işaretlerinin aksine son dakika işaretleri, öğrencinin şiddet içerikli davranışı yapmasına çok yakın zamanda olduğunu gösteren işaretlerdir. Hemen fark edilip acil olarak müdahale edilmelidir.

Son Dakika İşaretleri

- a) Aile üyeleriyle, öğretmenlerle ve öğrencilerle ciddi fiziksel kavgalar yaşaması.
- b) Eşyalara yönelik sert tahrip edici eylemler.
- c) Önemsiz nedenler ile sert öfke gösterileri.
- d) Öldürücü tehditler.
- e) Silah bulundurma ya da kullanma.
- f) Kendine yönelik yaralayıcı davranışlar ya da intihar tehdidi.

Eğer uyarı işaretleri, şiddet davranışının yakında olabileceğini gösteriyor ise, güvenlik ilk ve en önemli unsurdur. Okul yönetimi tarafından acil müdahalede bulunulmalı, gerekli durumda yasal işlem başlatılmalıdır. Ebeveynler de bu gibi durumlardan mutlaka haberdar edilmelidir.

Öğretmenim.....

Sana çiçek getirdim; dikkatini çekmek için.
Her sabah karşıladım; bir gülücük görmek için.
Selam durdum en önde, bir günaydın bekledim;
Okan'a gülümsedin, sanki beni görmedin.
Seni sevdim öğretmenim, yine de seni sevdim,
Bisikletim olsaydı, inan sana verirdim.
Sabah kırağıda geldim, buzda, karda hep geldim.
Çok üşüdüm öğretmenim, üşümüşsün demedin.

**Hasta oldum bilerek, bunu hiç fark etmedin.
Sevgini kazanmayı bir tek ben beceremedim.
Kapılarda bekledim, tahtayı hep ben sildim.
Bazen ayağa kalktım, kimi zaman eğildim.
Gözümden yaş aktı bazen, kendi kendime sildim.
Sana yakın olmayı bir ben beceremedim.**

Yedi binlere kadar birer birer yazın dedin,
Parmaklarım tutuldu, yazmaktan vazgeçmedim.
Defterlerine baktın Aytuğ ile Figen'in,
Dokuz yaprak doldurdum, ödevimi görmedim.
Şiir verdin Nalan'a, Zühal'in resmini övdün,
Süreyya'ya güven verdin, beni hiç mi sevmedin?
Gücensem de öğretmenim, hiç kızmadım, renk vermedim;
Arka sıradaki Mehmet, seni seven Mehmet'in...

Pulsuz Dilekçe

Sevgili Anneciğim, Babacığım,
Bütün duygu ve düşüncelerimi dile getirebilseydim, size şunları söylemek isterdim:

Sürekli büyüme ve değişme içindeyim. Sizin çocuğunuz olsam da sizden ayrı bir kişilik geliştiriyorum. Beni tanımaya ve anlamaya çalışın. Deneme ile öğrenirim. Bana ayak uydurmakta güçlük çekebilirsiniz. Oyunda, arkadaşlıkta, uğraşlarımda özgürlük tanıyın. Beni her zaman, her yerde koruyup kollamayın.

Davranışlarımla sonuçlarını kendim görürsem daha iyi öğrenirim. Bırakın kendi işimi kendim göreyim. Büyüdüğümü başka nasıl anlarım? Büyümeyi çok istiyorsam da ara sıra yaşımdan küçük davranmaktan kendimi alamıyorum. Bunu önemsemeyin. Ama siz beni şımartmayın. Hep çocuk kalmak isterim sonra.

Her istediğimi elde edemeyeceğimi biliyorum. Ancak siz verdikçe alamadan edemiyorum. Bana yerli yersiz söz de vermeyin. Sözünüzü tutmayınca sizlere güvenim azalıyor.

Bana kesin ve kararlı davranmaktan çekinmeyin. Yoldan saptığımı görünce beni sınırlandırın. Koyduğunuz kurallar ve yasakların hepsini beğendiğimi söyleyemem. Ancak, hiç kısıtlanmayınca ne yapacağımı şaşırıyorum. Tutarsız davrandığınızı görünce hem bocalıyor, hem de bundan yararlanmadan edemiyorum.

Öğütlerinizden çok, davranışlarınızdan etkilendiğimi unutmayın, beni eğitirken ara sıra yanlışlar yapabilirsiniz. Bunları çabuk unutturum. Ancak birbirinize saygı ve sevginizin azaldığımı görmek, beni yaralar ve sürekli tedirgin eder.

Çok konuşup çok bağırmayın. Yüksek sesle söylenenleri pek duymam. Yumuşak ve kesin sözler bende daha iyi iz bırakır. 'Ben senin yaşında iken...' diye başlayan söylevleri hep kulak ardına atarım.

Küçük yanlışlarımı büyük suçmuş gibi başıma kakmayın. Bana yanılma payı bırakın. Beni, korkutup sindirerek, suçluluk duygusu aşılayarak uslandırmaya çalışmayın. Yaramazlıklarım için beni kötü çocukmuşum gibi yargılamayın. Yanlış davranışlarımın üzerinde durup düzeltin. Ceza vermeden önce beni dinleyin. Suçumu aşamadığı sürece cezama katlanabilirim.

Beni dinleyin. Öğrenmeye en yatkın olduğum anlar, soru sorduğum anlardır. Açıklamalarınız kısa ve özlü olsun. Beni yeteneklerimin üstünde işlere zorlamayın; başarabileceğim işleri bekleyin. Bana güvendiğinizi belli edin. Beni destekleyin; hiç değilse çabamı övün. Beni başkalarıyla karşılaştırmayın; umutsuzluğa kapılırim.

Benden yaşımın üstünde olgunluk beklemeyin. Bütün kuralları birden öğretmeye kalkmayın; bana süre tanıyın. Yüzde yüz dürüst davranmadığımı görünce ürkmem. Beni köşeye sıkıştırmayın; yalana sığınmak zorunda kalırım. Sizi çok bunaltsam bile soğukkanlılığınızı yitirmeyin. Kızgınlığınızı haklı görebilirim; ama beni aşağılamayın. Hele başkalarının yanında onurumu kırmayın. Unutmayın ki ben de sizi başkalarının önünde güç duruma düşürebilirim.

Bana haksızlık ettiğinizi anlayınca açıklamaktan çekinmeyin. Özür dileyişiniz size olan sevgimi azaltmaz; tersine, beni size daha çok yaklaştırır. Aslında ben sizleri olduğunuzdan daha iyi görüyorum. Bana kendinizi yanılmaz ve erişilmez göstermeye çabalamayın. Yanıldığınızı görünce üzüntüm büyük olur. Biliyorum ara sıra sizi üzüyor, belki de düş kırıklığına uğrattıyorum. Bana verdikleriniz yanında benden istediklerinizin çok olmadığını da biliyorum.

Yukarıda sıraladığım istekler size çok geldiyse birçoğundan vazgeçebilirim; yeter ki beni ben olarak seveceğinize olan inancım sarsılmasın. Benden 'örnek çocuk' olmamı istemezsiniz, ben de sizden kusursuz ana-baba olmanızı beklemem. Sevecen ve anlayışlı olmanız bana yeter. Sizin çocuğunuz olarak doğmak elimde değildi. Ama seçme hakkım olsaydı, sizden başka kimsenin çocuğu olmak istemezdim. Sevgiler, Çocuğunuz.

Prof. Dr. Atalay YÖRÜKOĞLU

Prof. Dr. Servet ÖZDEMİR

Abdulkadir Bey biz sizi uçağa yetiştirirdik. Bu kadar da demedik yani. Evet, gerçekten de günün yorgunluğu da başladı. Bütün katılımcılara, sizlere, Türk Eğitim Derneği'ne teşekkür ediyorum ben. Bu oturumumuzla ilgili söz almak isteyen arkadaşlarımız varsa, kısa bir söz verelim. Gerçekten Abdulkadir Bey konuşmadı. Uçağa yetişecekler. Buyurun.

İbrahim ÇAPAN, (sorusu)

Adım İbrahim Çapan, Ankara Emniyet Müdürlüğü Araştırma, Geliştirme Büro Amiri'yim. Emniyet amiriyim. Son iki yıldır aynı zamanda eğitim yönetimi alanında mütevazı bir yüksek lisansım da var; biraz literatüre de sayenizde hâkim olmaya çalışıyorum. Son geçtiğimiz iki yıl içerisinde de okul ve şiddet konusunda ya da suça yönelen çocukların sosyal yaşama kazandırılması şemsiye kavramı içerisinde birçok çalışmada bulunduk. Bugün de bu çalışmaların bir kısmını Sayın Emniyet Müdürümüz kısaca örnek olarak anlatmaya çalıştı. Şimdi sizler daha iyi bilirsiniz ama kurumlar sosyolojisinde eğitim, aile, hukuk, din, ahlak gibi birtakım unsurlar vardır. Sistem yaklaşımıyla bakıldığında da konuya, bütün sistemlerden bir şey alır ve etkilenirler. Biz de bir toplum içerisinde yaşıyoruz. Her kurumun da kendi içerisinde bir takım rolleri var. Rol bilinci de oluşması gerekir. Hepimizin de hakikaten eğitim süresi içerisinde birçok öğretmenimle de karşılaştım hatta ufak bir anımı da anlatayım. Baş komiserken bir yerde yani yoğun bir tempoda çalışırken bir gün cep telefonum çaldı. Tanıyamadım tabii aradan uzun bir süre geçmiş. Tabii tanıyamazsın ben senin ilkökul öğretmenimim, dedi öğretmenim. Hakikaten bir çocukluğuma gittim geldim o an. Öğretmenler aslında bizim günlük yaşantımızda bugüne gelmemizde çok önemli rolleri olan kişiler. Saygıyla karşılıyoruz. Ancak şunu da söyleyebilirim ki geçtiğimiz yıllarda yaptığımız çalışmalardan bir örnekle bahsedeceğim. Bir okulun en problemlisi 12 öğrencisi, bütün öğretmenlerin baş edemediği. Biz de bilmiyoruz çocukların arka planlarını, tiyatro kulübüne geldi bu çocuklar. Başlarında bir öğretmenleri var onlara uygun bir ortam sağladık. Bu uygun ortam içerisinde 32 sayfalık metni, 15 gün içerisinde yoğun çalışmalarına rağmen bir türlü ezberleyemediler. Bu öğretmenimizi önce uygun bir dille konuştuk. Acaba problem nereden kaynaklanıyor. Okul müdürümüzle konuştuk, oradaki diğer öğretmenlerimizle konuştuk. Bir türlü problem çözülmedi ve proje tehlikeye girdi. Bu arkadaşımızı mecburen oradan almak zorunda kaldık. Konusu bu olmayan bir polis memuru arkadaşımızı, genel kültür anlamında tiyatroyla ilgilenen bir arkadaşımızı bu işin başına getirdik ve bu arkadaşımız bu çocuklarla empati kurdu, iletişim becerilerini kullanarak 15 gün içerisinde 15 sayfalık metni okulun en haşarı olan, ciddi anlamda sorunlar yaşayan çocuklara İzmir'deki Alaçatı'daki Uluslararası Çocuk Festivaline, tiyatro festivali'ne götürecek kadar başarılı kıldı. Şimdi şunu söylemek istiyorum: Evet, kurumlar rollerini oynamalıdır. Ama okuldaki problemi de emniyet çözecek değil. Yani okul kendi problemini çözecek. Elbette biz disiplinler arası yaklaşımla, inter-disipliner yaklaşımla mutlaka yardımcı olacağız. Ama bazı alanlar kesişiyor, ortak alanda onun için biz geçen yıl hocam, siz daha iyi bilirsiniz birçok kurum bir araya geliyor, bir şeyler yapıyor. Çünkü bu çağın sorunu bu. Ben bunu özellikle değerlendirmek ihtiyacı hissettim. Çok teşekkür ediyorum.

Prof. Dr. Servet ÖZDEMİR

Çok teşekkürler. Birleşik Kaplar Teorisi'ni herkes biliyor zaten. Yani tek değişken değil, bütün kurumlar birbirini etkiliyor, bütün kurumlar değişiyor. Okulun da emniyetin de yeni roller edinmesi, yeni bakış açıları kazanması gerekiyor. O manada bir işbirliği gerekiyor. Çok sayıda emniyet mensubu bu konuda tezler yapıyor. Ben biliyorum. Akademik çalışma da yapanlar var. Benim de bir öğrencim var, bir amir. Bu konuyu çalışıyor. Okula yönelik, çocuğa yönelik şiddetin önlenmesinde emniyetin alabileceği roller konusunda akademik olarak da kafa yoruyor arkadaşlarımız. Fakat sorun öncelikle güvenli okulu biz yaratmak zorundayız, eğitimciler yaratmak zorunda. Eğitimciler derken, eğitim sisteminde tüm yönetenleri kastediyorum. Okulun mimarisiyle, havasıyla, bahçesiyle çocuğun okula güvenli bir şekilde gelip tekrar güvenli bir şekilde evine dönmesi aslında eğitim programının kapsamı alanında düşünülür klasik eğitimciler arasında. Biz de o şekilde düşünüyoruz. Ama çocuklar hepimiz biraz daha hassas olalım. Ne yapabiliriz diye düşünelim, elimizden geleni esirgemeyelim ve yeni roller de edinelim diye düşünüyoruz. Çok teşekkürler. Arkadaşlarımıza plaket takdim edeceğiz. Ondan sonra da teşekkürlerinizden dolayı, katılımlarınızdan dolayı hepinize teşekkür ediyorum. Saygılar sunuyorum.

Sunucu

Plaketleri takdim etmek üzere Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Üyesi Sayın Zübeyir Yılmaz'ı ve TED Bilim Kurulu Başkanı Sayın Prof. Dr. Berrin Akman'ı sahneye davet ediyoruz.